

การใช้พื้นที่ในบ้านเดี่ยวของโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 3

นางสาวปัญชลิษฐ์ แสงคง

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเคหะพัฒนาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเคหการ ภาควิชาเคหการ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SPACE UTILIZATION IN DETACHED HOUSE OF BAAN-UR-AR-THORN RANGSIT
KLONG 3 PROJECT

Miss Panchalee Saengkong

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Housing Development Program in Housing

Department of Housing

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้พื้นที่ในบ้านเดี่ยวของโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิต
คลอง 3

โดย

นางสาวปัญชีย์ แสงคง

สาขาวิชา

เคหการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ สุปรีชา หิรัญโร, ศาสตราจารย์ชาน

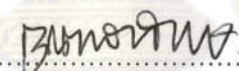
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยุวดี ศิริ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

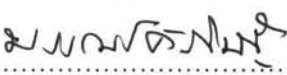

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. บันทิต จุลาสัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุณฑลทิพย์ พานิชักดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ สุปรีชา หิรัญโร, ศาสตราจารย์ชาน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยุวดี ศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. บรรณโคภิษฐ์ เมฆวิชัย, ศาสตราจารย์ชาน)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(นางภาวิณี ชีรสวัสดิ์)

บัญชี แสงคง : การใช้พื้นที่ในบ้านเดี่ยวของโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 3 (SPACE UTILIZATION IN DETACHED HOUSE OF BAAN-UR-AR-THORN RANGSIT KLONG 3 PROJECT) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.สุปรียา นิรัญโร, ศาสตราจารย์ฯ, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม : ผศ.ยุวดี ศิริ, 219 หน้า.

ประชากรในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นจากปัญหาการย้ายถิ่น ส่งผลต่อการขาดแคลนที่อยู่อาศัยโดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย เพื่อให้ทุกคนมีที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอ รัฐบาลจึงมีนโยบายช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยที่มีความจำกัดทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีปัญหาในที่อยู่อาศัย และเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการจัดสร้างที่อยู่เพื่อคนกลุ่มนี้ การเคหะซึ่งมีหน้าที่โดยตรงจึงได้ดำเนินโครงการบ้านเอื้ออาทรขึ้น

จากรายงาน โครงการศึกษาวิจัยและออกแบบต่อเติมที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรที่ได้เคย เสนอต่อการเคหะฯ พบว่าพื้นที่ชั้นล่างของบ้านเดี่ยวในโครงการ ไม่สามารถตอบสนองต่อกิจกรรมได้ ในการวิจัยครั้งนี้จึงสนใจว่าผู้อยู่อาศัยภายในบ้านเดี่ยวอยู่อาศัยกันอย่างไร มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปหรือไม่ โดยศึกษาถึง ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจและการใช้พื้นที่ภายใน ตลอดจนสภาพปัญหา เพื่อให้ทราบว่าการกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่เป็นกลุ่มลูกค้าของบ้านเอื้ออาทรนั้นมีการใช้พื้นที่ภายในบ้านเดี่ยวอย่างไร ซึ่งจะเป็นข้อมูลให้การเคหะฯ ได้นำไปใช้กำหนดพื้นที่ในอนาคต

จากการศึกษาพบว่า ผู้อยู่อาศัยในโครงการส่วนใหญ่ เป็นครอบครัวขนาดเล็กที่มีสมาชิกไม่เกิน 5 คน สำหรับพื้นที่ภายใน 51.5 ตร.ม. ที่ทางการเคหะฯ จัดไว้มีความเป็นอยู่ที่เพียงพอตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัย เห็นได้จากการอยู่อาศัยและความเห็นของผู้ไม่ต่อเติม 95% ถือว่าพื้นที่มีความเพียงพอ เพียงแต่คิดจะเพิ่มเติมภายหลังเมื่อมีกำลังขึ้น พื้นที่สำคัญที่คนอยู่อาศัยต้องการคือพื้นที่ครัวที่ปิดมิดชิด เนื่องจากตามที่ได้กำหนดระเบียบหลังบ้านเป็นครัวหนักแบบเปิดโล่งจากการสำรวจพบว่าเกิดสุขอนามัยที่ไม่ดีนักต่อผู้อยู่อาศัย อีกทั้งมีความจำกัดในพื้นที่ส่วนรวม ดังนั้นจึงเกิดการต่อเติมเพิ่มพื้นที่ออกไปใน 2 ส่วนหลักๆ คือห้องนอนประสงค์และระเบียบหลังบ้าน การใช้พื้นที่จนทำให้เกิดการต่อเติมหรือไม่ต่อเติมบ่งบอกถึงความเป็นอยู่และสังคมเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัยเปลี่ยนไป จากการสัมภาษณ์พบว่า ส่วนใหญ่พบว่าเพียงพอ เพียงแต่คิดที่จะต่อเติมภายหลังเมื่อสถานะทางการเงินดีขึ้น บ้านไหนที่ยังไม่มีงบประมาณยังสามารถอยู่กันได้ ปัจจัยสำคัญในการต่อเติมมาจากเรื่องของความสะดวกสบายและความจำเป็นที่ต้องต่อเติมมากที่สุดคือการประกอบอาชีพ เพราะพื้นที่ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ดังนั้น ผู้อยู่อาศัยอย่างเดียวจึงจะไม่ต่อเติมถ้ายังไม่มียุทธศาสตร์ทางการเงินที่พร้อม ข้อค้นพบที่สำคัญคือพื้นที่ห้องนอนชั้น 2 มีการใช้ฟูกมาก เนื่องจากพื้นที่ข้างล่างมีการนำไปใช้เป็นที่เพื่อประกอบกิจกรรม ดังนั้นจึงเหลือพื้นที่ใช้ต่างๆ น้อยลง อีกทั้งจากพฤติกรรมส่วนใหญ่เมื่อตกค่ำจะแยกตัวเข้าห้องนอนของตัวเอง ดังนั้นห้องนอนจึงมีความถี่ในการใช้งานที่มากขึ้น จึงต้องสามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่ได้อย่างหลากหลาย ด้วยการปูฟูกแทนการใช้เตียงเพื่อยกเก็บหรือหึงก่าแพงได้เมื่อไม่ได้ใช้งาน

ข้อเสนอแนะ สำหรับปรับปรุงที่อยู่อาศัย จึงควรเพิ่มเติมในส่วนของห้องครัวให้มีความมิดชิดเพื่อลดปัญหาการต่อเติมและการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และควรเลือกกลุ่มที่ตรงเป้าหมายมากที่สุด คือกลุ่มที่ไม่มีภาระประกอบอาชีพ และอยู่อาศัยไม่เกิน 5 คนหรือทางเลือกบ้านที่ได้ออกแบบเพื่อประกอบอาชีพไว้โดยเฉพาะเพื่อรองรับกลุ่มผู้อยู่อาศัยที่ต้องการประกอบอาชีพที่บ้านเป็นกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น

ภาควิชา..... เคนการ .....
 สาขาวิชา.....เคนการ.....
 ปีการศึกษา .....2552.....

ลายมือชื่อนิสิิต..... ปัทมา เคน .....
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....

#5174132925 : MAJOR HOUSING

KEYWORDS : SPACE UTILIZATION / DETACHED HOUSE/ LOW-INCOME

PANCHALEE SAENKONG: SPACE UTILIZATION IN DETACHED HOUSE OF BAAN-UR-AR-THORN RANGSIT KLONG 3 PROJECT. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SUPREECHA HIRUNRO, DISTINGUISHED SCHOLAR, THESIS CO-ADVISOR: ASST. PROF.YURADEE SIRI, 219 pp.

The population of Bangkok is increasing. One of the reasons for this increase is relocation, which results in a lack of housing especially for low-income earners. To solve this problem, the government had the National Housing Authority set up the Baan-Ur-Ar-Thorn Project to build houses for low-income earners who do not own a house.

A study regarding adaptations made to the houses in this project was presented to the National Housing Authority. It found that the first floor of the detached houses cannot be used for any activity. This research, by taking into consideration social aspects, economic aspects and the interior area used, aims to investigate the living conditions of those residents, to identify whether they have made changes to their living area and to identify their problems. How these residents use their interior area will be useful for the National Housing Project in improving the design of the functional area in the new detached houses.

It was found that most residents have small families of no more than 5 members. The area inside the house, 51.5 sq. meters, is considered appropriate for their social and economic conditions because 95% of the residents have made changes to their houses. However, they would like to make additional changes when they have enough money. What they desire most is a kitchen with walls because the kitchen they have now is open space with a roof, leading to unsanitary conditions. Since the common area is limited, a number of residents have made changes to the multi-function room and the backyard area. The adaptations to the house indicate a better standard of living and better economic conditions of the residents. According to the interviews, most are satisfied with their existing houses but plan to make changes to their houses when they have more money. They want to make changes to their houses because they would like to have more comfort and they need more space because of their jobs. However, the house was not designed to be used as a place to earn a living. Those who use the houses as a living quarter and do not have enough money will not make changes to their houses. Mattresses, not beds are used in bedrooms on the second floor to provide more space because the area on the first floor is used for other activities, not for sleeping.

It is suggested that in the future the kitchen should be enclosed to reduce further additions and its space can be used to the utmost. The target group of this project should be those who do not use their house as a work place and whose family consists of no more than 5 members. Additionally, the Authority should design houses for those whose jobs involve using the house as their working place as well.

Department : .....Housing.....

Student's Signature

Field of Study : ...Housing.....

Advisor's Signature

Academic Year : 2009.....

Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สามารสำเร็จลุล่วงได้ถ้าขาดความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือจากบุคคลดังนี้

ขอขอบพระคุณ รศ.สุปรีชา หิรัญโร ศาสตราจารย์ชาน อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ผศ. ยุวดี ศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมปริญญาโท ผศ.ดร.กฤษณทิพย์ พานิชภัคดี หัวหน้าภาควิชา เคหกรรมและเป็นประธานในการสอบ อาจารย์สุพินดา ตั้งรุ่งเรืองอยู่ อาจารย์ที่ปรึกษา รุ่น เป็นผู้ให้ คำปรึกษาที่ดีตลอดมา พี่คำแหงและเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของการเคหะที่อนุเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบคุณ ท่านประธานและคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่านมาเป็น คณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

และสำคัญที่สุดที่ขาดเสียไม่ได้คือกำลังใจและทุนทรัพย์จากครอบครัว กำลังแรงจากพี่ๆ น้องๆที่โบสถ์ และชาวโครงการบ้านเอื้ออาทรทุกท่านที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในวิทยานิพนธ์เล่มนี้

หวังว่าวิทยานิพนธ์จะเกิดประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านไม่มากนักน้อย หากมีผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฐ
สารบัญแผนภูมิ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	9
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	12
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย.....	14
2.1.1 การใช้พื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน.....	14
2.1.2 ความต้องการพื้นฐานในการใช้พื้นที่ของผู้มีรายได้น้อย.....	18
2.1.3 ความต้องการเฉพาะของเนื้อที่ใช้สอย.....	21
2.1.4 ลักษณะและพฤติกรรมของผู้ใช้สอย.....	21
2.1.5 ความสะดวกและความคล่องตัวในการใช้สอยภายใน.....	21
2.1.6 กฎหมายควบคุมอาคาร.....	22
2.1.7 การออกแบบและควบคุมการต่อเติมที่อยู่อาศัย.....	23
2.2 มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย.....	23
2.2.1 มาตรฐานขนาดพื้นที่ใช้สอยต่อผู้ใช้สอย.....	23

2.2.2	มาตรฐานที่อยู่อาศัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่.....	25
2.3	งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง.....	32
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
3.1	การกำหนดคำถามและปัญหาในการอยู่อาศัยในพื้นที่ขนาดเล็ก.....	40
3.2	การตั้งสมมติฐานการอยู่อาศัยในพื้นที่ขนาดเล็ก.....	41
3.3	การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	41
3.4	กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่.....	41
3.5	การเลือกกรณีศึกษา กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
3.6	ขั้นตอนการสำรวจพื้นที่.....	45
3.7	การเก็บข้อมูลในการสำรวจ.....	46
3.8	การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดเรียง.....	47
3.9	การกำหนดวิธีวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
บทที่ 4	ผลการศึกษาการใช้พื้นที่ในบ้านเดี่ยวของกลุ่มตัวอย่าง.....	52
4.1	ความเป็นมาและแนวคิดของบ้านเดี่ยวในโครงการบ้านเอื้ออาทร.....	53
4.2	ผลการศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้อยู่อาศัย.....	55
4.3	ลักษณะเกี่ยวกับโครงการ.....	61
4.4	ผลการศึกษาลักษณะที่อยู่อาศัย.....	67
4.5	ลักษณะพฤติกรรมการใช้พื้นที่ การจัดผังและเครื่องเรือน.....	68
4.6	ผลการศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ.....	88
บทที่ 5	วิเคราะห์และเปรียบเทียบการใช้พื้นที่ในบ้านเดี่ยว.....	93
5.1	วิเคราะห์ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจผู้อยู่อาศัย.....	94
5.2	วิเคราะห์พื้นที่กับการใช้พื้นที่.....	100
5.3	วิเคราะห์การต่อเติมและเปลี่ยนแปลง.....	129
5.4	วิเคราะห์การใช้พื้นที่กับพฤติกรรมและลักษณะสังคมและเศรษฐกิจ.....	139
บทที่ 6	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	154
6.1	สรุปผลการวิจัย.....	155
6.2	ข้อเสนอแนะ.....	169

รายการอ้างอิง	181
ภาคผนวก	184
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	219

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญัตินี้

ตารางที่		หน้า
1.1	แผนพัฒนาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบโครงการที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย.....	4
1.2	จำนวนบ้านเดี่ยวโครงการเอื้ออาทรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.....	8
2.1	ประเภทของกลุ่มรายได้ตามลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัย.....	18
2.2	ประเภทการครอบครองและระยะเวลาอยู่อาศัย.....	20
2.3	การกำหนดขนาดหน่วยพักอาศัย ในแนวราบและแนวสูง อยู่อาศัยแบบชั่วคราว และถาวร.....	21
2.4	แสดงขนาดพื้นที่ในส่วนมิดชิด Private Area.....	25
2.5	แสดงขนาดพื้นที่ในส่วนเอนกประสงค์ Multipurpose Area.....	25
2.6	แสดงการเปรียบเทียบจำแนกขนาดความกว้างต่ำสุด.....	25
2.7	แสดงมาตรฐานเนื้อที่ใช้สอย.....	26
2.8	มาตรฐานเนื้อที่ห้องเล็กที่สุด และความกว้างต่ำสุดของห้องส่วนมิดชิด.....	27
2.9	แสดงขนาดเพียงพอสำหรับการใช้สอย ประตุ.....	29
2.10	มาตรฐานเนื้อที่ห้องเล็กที่สุด และความกว้างต่ำสุดของห้องส่วนมิดชิด.....	29
2.11	แสดงค่าการใช้พื้นที่อยู่อาศัย มาตรฐานขั้นต่ำการเคหะแห่งชาติและพื้นที่ใช้ งานขั้นต่ำ.....	30
2.12	เปรียบเทียบขนาดพื้นที่หน่วยพักอาศัยต่อคน.....	31
2.13	มาตรฐานที่อยู่อาศัยของประเทศญี่ปุ่น.....	31
2.14	แนวคิดทฤษฎี เอกสารงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง สรุปประเด็น แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้.....	38
3.1	สรุปตัวแปรที่ใช้.....	41
4.1	แสดงเพศและจำนวนผู้อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง.....	55
4.2	แสดงการแบ่งจำนวนผู้ที่อาศัยในบ้านแต่ละหลัง.....	56
4.3	แสดงอายุของเพศหญิง.....	56
4.4	แสดงอายุของเพศชาย.....	57
4.5	แสดงสถานภาพ.....	57
4.6	แสดงลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มผู้อยู่อาศัย.....	57
4.7	แสดงการครอบครอง.....	58

4.8	แสดงอาชีพ.....	58
4.9	แสดงรายได้ต่อครัวเรือน.....	58
4.10	แสดงรายจ่ายต่อครัวเรือน.....	59
4.11	แสดงยานพาหนะ (รถยนต์)	59
4.12	แสดงยานพาหนะ (รถมอเตอร์ไซด์)	60
4.13	แสดงระยะเวลาการอยู่อาศัย.....	60
4.14	แบบบ้านที่พบและบ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา.....	66
4.15	แสดงสัดส่วนของที่อยู่อาศัย 420 หลังคาเรือน.....	67
4.16	แสดงตำแหน่งของบ้าน.....	68
4.17	แสดงการเลือกใช้พื้นนอนในการนอน.....	73
4.18	แสดงพฤติกรรมการนั่งในบริเวณห้องเอนกประสงค์ของผู้พักอาศัยในบ้าน รูปแบบ 1.1 จำนวน 11 หลังคาเรือน.....	78
4.19	แสดงพฤติกรรมการนั่งในบริเวณโถงและห้องเอนกประสงค์ของผู้พักอาศัยใน บ้านรูปแบบ 1.2 / 2.1 / 2.2.....	78
4.20	แสดงพฤติกรรมการนั่งในบริเวณห้องเอนกประสงค์ของผู้พักอาศัยในบ้าน รูปแบบ 1.1 จำนวน 11 หลังคาเรือน.....	78
4.21	แสดงพฤติกรรมการนั่งในบริเวณโถงและห้องเอนกประสงค์ของผู้พักอาศัยใน บ้านรูปแบบ 1.2 / 2.1 / 2.2.....	79
4.22	แสดงความถี่ในการใช้พื้นที่ อันดับที่ 1	80
4.23	แสดงความถี่ในการใช้พื้นที่ อันดับที่ 2.....	80
4.24	แสดงความถี่ในการใช้พื้นที่ อันดับที่ 3	81
4.25	แสดงจำนวนเครื่องเรือนและเครื่องใช้หลักที่ใช้ภายในแต่ละพื้นที่ใช้สอย จำนวน 42 หลังคาเรือน.....	82
4.26	แสดงจำนวนเครื่องเรือนและเครื่องใช้หลักภายในแต่ละหน่วยพักอาศัยของบ้าน ประเภทที่ 1 จำนวน 21 หลังคาเรือน.....	83
4.27	แสดงจำนวนเครื่องเรือนภายในบ้านเดี่ยวที่ไม่ต่อเติม จำนวน 21 หลัง.....	84
4.28	แสดงจำนวนเครื่องเรือนและเครื่องใช้หลักภายในแต่ละหน่วยพักอาศัยของบ้าน ประเภทที่ 2 จำนวน 21 หลัง.....	85
4.29	สัดส่วนการต่อเติม.....	86
4.30	ปีที่ต่อเติม.....	86

4.31	แสดงสาเหตุของการไม่ต่อเติมเพื่ออยู่อาศัย.....	86
4.32	แสดงสาเหตุของการต่อเติม.....	87
4.33	แสดงลักษณะการต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยและการค้า.....	87
4.34	แสดงสัดส่วนการต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยและการค้า.....	87
4.35	แสดงบริเวณที่ต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยและการค้า.....	88
4.36	พื้นที่ที่มักเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์.....	88
4.37	แสดงปัญหาที่เกิดขึ้นในการไม่ต่อเติมของบ้านที่ไม่ต่อเติม.....	88
4.38	แสดงความคิดเห็นต่อการต่อเติมที่อยู่อาศัยของบ้านที่ไม่ต่อเติม.....	89
4.39	แสดงปัญหาที่เกิดขึ้นในการต่อเติมเพื่อการค้าและอยู่อาศัย.....	89
4.40	แสดงปัญหาที่เกิดขึ้น.....	89
4.41	แสดงความคิดเห็นต่อพื้นที่.....	90
4.42	แสดงข้อเสนอแนะของผู้อยู่อาศัย.....	90
4.43	แสดงสรุปผลการศึกษา.....	91
5.1	แสดงการเปรียบเทียบขนาดพื้นที่ในส่วนมิดชิด Private Area กับบ้านที่ศึกษา..	102
5.2	แสดงการเปรียบเทียบขนาดพื้นที่ในส่วนเอนกประสงค์กับบ้านที่ศึกษา.....	102
5.3	แสดงการเปรียบเทียบจำแนกขนาดความกว้างต่ำสุดกับบ้านกลุ่มตัวอย่าง.....	102
5.4	แสดงขนาดของพื้นที่ในบ้านแต่ละรูปแบบ.....	113
5.5	สรุปการใช้พื้นที่ในส่วนต่างๆ.....	117
5.6	แสดงเหตุผลในการต่อเติม เปลี่ยนแปลงแบ่งด้วยจำนวนคน.....	131
5.7	แสดงลักษณะรูปแบบบ้านและลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัย.....	139
5.8	แสดงการเปรียบเทียบขนาดครัวเรือนของบ้านแต่ละประเภท.....	140
5.9	แสดงสัดส่วนระหว่างบ้านแต่ละรูปแบบ.....	141
6.1	สรุปผลการศึกษาแยกตามรูปแบบบ้าน.....	155
6.2	การเปรียบเทียบกิจกรรมและการใช้พื้นที่ของผู้พักอาศัยทั้ง 2 ประเภท.....	160

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ		หน้า
1.1	แสดงที่ตั้งโครงการบ้านเอื้ออาทรในเขตกทม.และปริมณฑล.....	7
2.1	แสดงผังลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มผู้มีรายได้น้อย.....	19
2.2	แสดงลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มผู้มีรายได้ด้านระดับรายได้ ต่อเดือนกับการอยู่อาศัย.....	20
2.3	แสดงระยะพื้นที่ในการรับประทานอาหารเช้า นึ่งกับพื้น.....	24
2.4	แสดงระยะพื้นที่ในการทำกิจกรรมการนอน.....	24
2.5	แสดงระยะพื้นที่ในการทำกิจกรรมอาบน้ำและซับล้าง.....	25
3.1	แสดงผังตัวแปรที่ใช้ดังนี้.....	42
3.2	แสดงผังจำนวนบ้านเดี่ยวในโครงการ บ้านเอื้ออาทรในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล.....	43
3.3	แสดงผังขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง.....	44
3.4	แสดงผังการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อิงทฤษฎีความน่าจะเป็น.....	45
3.5	แสดงผังลักษณะบ้านที่มีภายในโครงการ.....	46
3.6	แสดงผู้ช่วยปฏิบัติการ 2 พี่น้องและเพื่อนบ้าน.....	48
3.7	แสดงขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย.....	50
3.8	แสดงวิธีการนำเสนอ.....	51
4.1	แสดงกลุ่มตัวอย่าง.....	52
4.2	แสดงบริเวณโครงการและสภาพโดยรอบ.....	61
4.3	แสดงการแบ่งผังโครงการ แบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนหน้า ส่วนกลาง ส่วนหลัง.....	62
4.4	แสดงตำแหน่งของอาคารกลุ่มตัวอย่าง.....	63
4.5	แสดงบ้านในโครงการ.....	64
4.6	แสดงรูปด้านหน้าและด้านหลังบ้าน.....	64
4.7	แสดงรูปด้านหน้าและด้านหลังบ้าน.....	64
4.8	แสดงที่ดินอกบ้าน.....	65
4.9	แสดงมิติในตัวบ้าน.....	65
4.10	แสดงลักษณะบ้านที่มีอยู่ในโครงการทั้ง 4 แบบ.....	67
4.11	แสดงลักษณะกิจกรรมที่มีอยู่ในโถงเอนกประสงค์ทั้ง 4 แบบ.....	69

4.12	แสดงลักษณะกิจกรรมที่มีอยู่ในห้องเอนกประสงค์ทั้ง 4 แบบ.....	69
4.13	แสดงลักษณะห้องน้ำ ของบ้านประเภทที่ 1 และ 2.....	70
4.14	แสดงลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในห้องนอน.....	70
4.15	แสดงลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในห้องนอน 2.....	71
4.16	แสดงลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นบริเวณพื้นที่ได้บันได.....	71
4.17	แสดงลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่รอบตัวบ้าน.....	72
4.18	แสดงลักษณะพฤติกรรมกรรมการนอนในห้องนอน.....	72
4.19	แสดงลักษณะพฤติกรรมชำระล้าง ชักวีด.....	73
4.20	แสดงลักษณะการทำครัว.....	74
4.21	แสดงลักษณะการทานอาหาร.....	75
4.22	แสดงกิจกรรมการทำงาน อ่านหนังสือ ใช้คอมพิวเตอร์.....	76
4.23	แสดงกิจกรรมนั่งเล่น พักผ่อน รับแขก.....	76
4.24	แสดงกิจกรรมการประกอบอาชีพ.....	79
4.25	แสดงปัญหาภายในตัวบ้าน.....	89
4.26	แสดงภาพรวมของผลการศึกษา.....	92
5.1	แสดงรายละเอียดพื้นที่และขนาดการใช้งานของแต่ละพื้นที่.....	101
5.2	แสดงการใช้พื้นที่ภายในบ้านที่ไม่ต่อเติมและไม่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์.....	103
5.3	แสดงผังบ้านที่ไม่ต่อเติมและไม่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์ จำนวน 11 ตัวอย่าง..	103
5.4	แสดงการใช้พื้นที่ภายในบ้านที่ไม่ต่อเติมแต่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์.....	104
5.5	แสดงผังบ้านที่ไม่ต่อเติมแต่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์ จำนวน10 ตัวอย่าง.....	104
5.6	แสดงการใช้พื้นที่ภายในบ้านที่ต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัย.....	105
5.7	แสดงผังบ้านที่ต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัย จำนวน 10 ตัวอย่าง.....	105
5.8	แสดงการใช้พื้นที่ภายในบ้านที่ต่อเติมเพื่อการค้า.....	106
5.9	แสดงผังบ้านที่ต่อเติมเพื่อการค้า จำนวน 11 ตัวอย่าง.....	106
5.10	แสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่งและกิจกรรมของแต่ละหน่วยใช้สอยแบบ 1.1..	108
5.11	แสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่งและกิจกรรมของแต่ละหน่วยใช้สอยแบบ 1.2..	109
5.12	แสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่งและกิจกรรมของแต่ละหน่วยใช้สอยแบบ 2.1..	110
5.13	แสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่งและกิจกรรมของแต่ละหน่วยใช้สอยแบบ 2.2..	110
5.14	แสดงขอบเขตและที่ตั้งของพื้นที่ใช้สอยในบ้าน.....	111
5.15	สรุปการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ภายในบ้านเดี่ยว.....	112

5.16	แสดงกิจกรรมการนอนและขนาดของการนอน.....	118
5.17	แสดงกิจกรรมการทำครัว.....	118
5.18	แสดงกิจกรรมการทานอาหาร และขนาดของการทานอาหาร.....	119
5.19	แสดงกิจกรรมการทำงาน/อ่านหนังสือ/เล่นคอมและขนาดของการทำงาน.....	119
5.20	แสดงกิจกรรมการรับแขก/พักผ่อน และขนาดของการรับแขก/พักผ่อน.....	129
5.21	แสดงกิจกรรมการซักล้าง/รีดผ้าและขนาดของการซักล้าง/รีดผ้า.....	120
5.22	แสดงกิจกรรมการประกอบอาชีพ และขนาดของการประกอบอาชีพ.....	120
5.23	แสดงการจัดวางผังเครื่องเรือนในบ้านรูปแบบ 1.1 จำนวน 11 ตัวอย่าง.....	124
5.24	แสดงการจัดวางผังเครื่องเรือนในบ้านรูปแบบ 1.2 จำนวน 10 ตัวอย่าง.....	124
5.25	แสดงการจัดวางผังเครื่องเรือนในบ้านรูปแบบ 2.1 จำนวน 10 ตัวอย่าง.....	124
5.26	แสดงการจัดวางผังเครื่องเรือนในบ้านรูปแบบ 2.2 จำนวน 11 ตัวอย่าง.....	125
5.27	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการต่อเติมกับผังบริเวณ.....	133
5.28	แสดงการจัดวางที่ไม่เป็นระเบียบในพื้นที่ห้องเอนกประสงค์.....	138
5.29	แสดงบ้านรูปแบบ 1.1 ที่มีผู้อยู่อาศัย 1 คน.....	142
5.30	แสดงบ้านรูปแบบ 1.1 ที่มีผู้อยู่อาศัย 2 คน.....	143
5.31	แสดงบ้านรูปแบบ 1.1 ที่มีผู้อยู่อาศัย 3 คน.....	143
5.32	แสดงบ้านรูปแบบ 1.1 ที่มีผู้อยู่อาศัย 4 คน.....	144
5.33	แสดงบ้านรูปแบบ 1.2 ที่มีผู้อยู่อาศัย 2 คน.....	145
5.34	แสดงบ้านรูปแบบ 1.2 ที่มีผู้อยู่อาศัย 3 คน.....	146
5.35	แสดงบ้านรูปแบบ 1.2 ที่มีผู้อยู่อาศัย 4 คน.....	147
5.36	แสดงบ้านรูปแบบ 2.1 ที่มีผู้อยู่อาศัย 3 คน.....	148
5.37	แสดงบ้านรูปแบบ 2.1 ที่มีผู้อยู่อาศัย 4 คน.....	149
5.38	แสดงบ้านรูปแบบ 2.2 ที่มีผู้อยู่อาศัย 2 คน.....	150
5.39	แสดงบ้านรูปแบบ 2.2 ที่มีผู้อยู่อาศัย 3 คน.....	151
5.40	แสดงบ้านรูปแบบ 2.2 ที่มีผู้อยู่อาศัย 4 คน.....	152
6.1	แสดงพื้นที่ทำอาหารหน้าห้องน้ำและครัวแบบเปิดโล่ง.....	159
6.2	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนที่ไม่ถูกกับประโยชน์ใช้สอย.....	159
6.3	แสดงปัญหาในการจัดวาง.....	159
6.4	แสดงบ้านรูปแบบ 1.1.....	162
6.5	แสดงบ้านรูปแบบ 1.2.....	163

6.6	แสดงบ้านรูปแบบ 2.1.....	164
6.7	แสดงบ้านรูปแบบ 2.2.....	165
6.8	ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ใช้สอย การใช้พื้นที่และเครื่องเรือนที่เกิดขึ้น	166
6.9	แสดงปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข.....	170
6.10	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนเครื่องใช้ที่ไม่เป็นระเบียบ.....	170
6.11	แสดงแบบเสนอแนะที่ 1 สำหรับบ้านรูปแบบ 1.1-1.2.....	171
6.12	แสดงแบบเสนอแนะที่ 2 สำหรับบ้านรูปแบบ 2.1.....	172
6.13	แสดงแบบเสนอแนะที่ 3 สำหรับบ้านแบบ 2.2.....	173
6.14	แสดงแบบการใช้พื้นที่ในแนวตั้ง การจัดวาง จัดเก็บที่เพิ่มประสิทธิภาพในพื้นที่.....	175
6.15	แสดงแบบเครื่องเรือนเสนอแนะ.....	175
6.16	แสดงแบบการจัดเก็บให้เต็มพื้นที่ใช้สอย.....	176
6.17	แสดงแบบการแก้ไขปัญหาพื้นที่ภายในบ้านจัดเก็บให้เต็มพื้นที่ได้บันได.....	176
6.18	แสดงความเป็นอยู่ที่ไม่ได้จัดวางเครื่องเรือนเครื่องใช้อย่างเป็นระเบียบ.....	176
6.19	แสดงการจัดเก็บเครื่องใช้อย่างเรียบร้อย.....	176
6.20	แสดงลักษณะการนั่งกับพื้นที่ไม่ต้องใช้เครื่องเรือน.....	177
6.21	แสดงบ้านที่มีพื้นที่ครัวจึงต้องขยับขยายไปซ้อนทับกับบริเวณอื่น.....	177
6.22	แสดงการนอนฟูก.....	177
6.23	แสดงแบบเครื่องเรือนอรรถประโยชน์กันห้องและเป็นชั้นวาง.....	178
6.24	แสดงแบบการใช้พื้นที่ในมิติแนวตั้ง.....	178
6.25	แสดงแบบการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งเก็บทั้งซ่อน.....	178
6.26	แสดงแบบเครื่องเรือนที่ถอดประกอบถอดแยกส่วนต่างๆได้.....	179

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1.1	แสดงจำนวนที่ทางการเคหะดำเนินการแล้วเสร็จเพื่อช่วยเหลือ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย.....	5
1.2	แสดงจำนวนหน่วยแล้วเสร็จ แบ่งตามระดับรายได้.....	6
1.3	รูปแบบอาคาร.....	7
2.1	แสดงการเปรียบเทียบขนาดที่อยู่อาศัยของประเทศมาเลเซียในแต่ละรัฐ.....	32
4.1	แสดงลักษณะที่อยู่อาศัยที่มีภายในโครงการ.....	67
5.1	แสดงจำนวนเพศของผู้อยู่อาศัย.....	94
5.2	แสดงการแบ่งจำนวนผู้อยู่อาศัยตามรูปแบบบ้าน.....	95
5.3	แสดงลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มผู้อยู่อาศัย.....	96
5.4	แสดงสถานภาพ.....	96
5.5	แสดงการครอบครอง.....	97
5.6	แสดงอาชีพ.....	97
5.7	แสดงรายได้ต่อครัวเรือน.....	98
5.8	แสดงรายจ่ายต่อครัวเรือน.....	99
5.9	แสดงระยะเวลาการอยู่อาศัย.....	99
5.10	แสดงการเลือกใช้ที่นอนในห้องนอน 1.....	114
5.11	แสดงการเลือกใช้ที่นอนในห้องนอน 2.....	114
5.12	แสดงความถี่ในการใช้พื้นที่ อันดับที่ 1.....	115
5.13	แสดงความถี่ในการใช้พื้นที่ อันดับที่ 2.....	115
5.14	แสดงความถี่ในการใช้พื้นที่ อันดับที่ 3.....	116
5.15	ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในโถงเอนกประสงค์ บ้าน ประเภทที่ 1.....	120
5.16	ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในห้องเอนกประสงค์ บ้าน ประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2.....	121
5.17	ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในห้องครัว บ้านประเภทที่ 1 และ ประเภทที่ 2.....	121
5.18	ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในห้องน้ำ-ห้องส้วม บ้าน	

	ประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2.....	122
5.19	ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในห้องนอน 1 บ้านประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2.....	122
5.20	ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในห้องนอน 2 บ้านประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2.....	122
5.21	ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในพื้นที่ได้บันได บ้านประเภท 1 และประเภทที่ 2.....	123
5.22	ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในพื้นที่ว่างรอบตัวบ้าน บ้านประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2.....	123
5.23	แสดงจำนวนเครื่องเรือนและเครื่องใช้หลักที่ใช้ภายในแต่ละพื้นที่ใช้สอย จำนวน 42 หลังคาเรือน.....	125
5.24	แสดงจำนวนเครื่องเรือนและเครื่องใช้หลักที่ใช้ภายในแต่ละพื้นที่ใช้สอย ของบ้านประเภทที่ 1 จำนวน 21 หลังคาเรือน.....	126
5.25	แสดงจำนวนเครื่องเรือนและเครื่องใช้หลักที่ใช้ภายในแต่ละพื้นที่ใช้สอย ของบ้านประเภทที่ 2 จำนวน 21 หลังคาเรือน.....	126
5.26	แสดงปีที่ต่อเติม.....	129

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรุงเทพมหานครมีความเจริญที่รวดเร็วมาก โดยปราศจากเมืองบริวาร จึงเป็นศูนย์กลางทางการปกครอง การบริการ การพาณิชย์และการศึกษา เป็นเมืองที่รวมธุรกิจและกิจกรรมนานาประการเข้าไว้ด้วยกัน เป็นจุดมุ่งหมายปลายทางของการย้ายถิ่นของประชาชนในชนบทสู่เมืองหลวงซึ่งเป็นแหล่งงานที่สำคัญ การเติบโตนั้นมาพร้อมกับการเพิ่มขึ้นของประชากรเป็นเงาตามตัว ในปี 2551¹ มีประชากร 5.7 ล้านคน กลางปี 2552 มีประชากร 6.8 ล้านคน และในรอบ 10 ปีที่ผ่านมามีอัตราประชากรเพิ่มไม่ต่ำกว่า 5% ทำให้เกิดปัญหาการเพิ่มจำนวนประชากรในกรุงเทพฯอย่างรวดเร็ว อันมีผลเชื่อมโยงถึงปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยโดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ในปี 2549 มีจำนวนผู้มีรายได้น้อยทั่วประเทศประมาณ 1.4 ล้านครัวเรือน เทียบเป็นประชากรประมาณ 6.3 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 36 ของประชากรเมืองทั่วประเทศ ร้อยละ 30 อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล²

เพื่อให้ทุกคนมีที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความต้องการที่อยู่อาศัยจึงมีนโยบายสนับสนุนภาคเอกชนในการจัดให้มีที่อยู่อาศัยให้เพิ่มมากขึ้นและนโยบายช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยที่มีความจำกัดทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจนทำให้เกิดปัญหาในที่อยู่อาศัย ไม่ว่าจะเป็น สแผนภาพความเป็นอยู่ ความหนาแน่น พื้นที่ไม่เพียงพอ สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิต ทั้งในชุมชนแออัด แฟลต ห้องพัก บ้านเดี่ยว โดยมอบหมายให้การเคหะฯ ซึ่งก่อตั้งเมื่อปี 2516 จัดทำที่อยู่อาศัยให้แก่ประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.จัดหาที่อยู่อาศัย 2.ให้ความช่วยเหลือการเงิน 3.ประกอบธุรกิจก่อสร้าง 4.ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม

ก่อนที่จะมีสำนักงานการเคหะฯ ประเทศไทยได้เริ่มดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสงเคราะห์มาตั้งแต่ปี 2483 โดยจัดตั้งกองการเคสสถานสงเคราะห์ขึ้นในสังกัดกรมประชาสงเคราะห์และต่อมาในปี 2493 ได้จัดตั้งสำนักงานอาคารสงเคราะห์ในสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ขึ้นอีกหนึ่งหน่วยงาน ครั้นถึงปี 2496 ก็ได้มีการจัดตั้งธนาคารอาคารสงเคราะห์ขึ้นในสังกัดกระทรวงการคลังและหน่วยงานสุดท้ายคือสำนักงานปรับปรุงแหล่งชุมชน ในสังกัดเทศบาลนครกรุงเทพมหานคร ได้

---

¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, จำนวนประชากรประจำปี 2551(ออนไลน์), 2 สิงหาคม 2552. แหล่งที่มา www.nso.go.th

² สำนักงานสถิติแห่งชาติ, จำนวนประชากรผู้มีรายได้น้อยประจำปี 2549(ออนไลน์), 2 สิงหาคม 2552. แหล่งที่มา www.nso.go.th

จัดตั้งขึ้นในปี 2503 จุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของหน่วยงานทั้ง 4 นี้คือ เพื่อแก้ไข ปัญหาเรื่องขาดแคลนที่อยู่อาศัยซึ่งจะทวีจำนวนสูงขึ้นทุกปี แต่ปรากฏว่าผลงานการก่อสร้างอาคารทั้ง 4 หน่วยงานดังกล่าวไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากหน่วยงานทั้ง 4 แม้จะรับภาระหน้าที่ในเรื่องเดียวกัน แต่ระบบงานแยกต่างกรมต่างกระทรวง ทำให้การดำเนินงานขาดเป้าหมาย ขาดการวางแผนระดับชาติในอันที่จะแก้ปัญหาความขาดแคลนที่อยู่อาศัยได้อย่างจริงจัง ผลจึงปรากฏว่าตลอดระยะเวลาตั้งแต่เริ่มดำเนินการ เป็นต้นมาจนถึงปี 2516 มีอาคารและที่ดินจัดสรรที่ดำเนินการในภาครัฐบาล สำหรับให้ประชาชนเช่าและซื้อเพียง 19,659 หน่วย คือเป็นอาคารเช่าแบบแฟลต บ้านแถว ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 6,723 หน่วย เป็นอาคารพร้อมที่ดินให้เช่าซื้อ แบบบ้านแถว บ้านแฝด บ้านเดี่ยว จำนวน 3,444 หน่วย เป็นการจัดสรรเฉพาะที่ดิน 5,431 หน่วย และอาคารสำหรับข้าราชการชั้นผู้น้อย ในต่างจังหวัดอีกจำนวน 1,101 หน่วย แต่ในขณะเดียวกันความขาดแคลนที่อยู่อาศัยได้สะสมเพิ่มขึ้นถึงเกือบ 100,000 หน่วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ประชากรประมาณ 500,000 คน ซึ่งกำลังขาดแคลนที่อยู่อาศัยและมีกำลังทรัพย์ไม่พอในการเช่าซื้อที่อยู่อาศัยของเอกชนรอคอยอาคารของทางส่วนราชการ

ดังนั้นใน พ.ศ. 2516 รัฐบาลคณะปฏิวัติในขณะนั้นจึงได้พิจารณาวិธีการแก้ปัญหาคขาดแคลนที่อยู่อาศัย โดยการออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 316 ลงวันที่ 13 ธ.ค. 2515 จัดตั้งการเคหะชน มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการวางแผนจัดสร้างที่อยู่อาศัยให้ประชาชนที่ยังขาดแคลนที่อยู่อาศัย โดยโอนกิจการของสำนักงานปรับปรุงแหล่งชุมชนจากกรุงเทพมหานครให้เข้ามาอยู่ภายใต้การดำเนินงานและความรับผิดชอบของการเคหะฯ โดยได้กำหนดเช่า เช่าซื้อ หรือซื้อ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประชาชนผู้ประสงค์จะมีเคหะเป็นของตนเอง หรือ แก่บุคคลผู้ประสงค์จะจัดให้มีเคหะขึ้นเพื่อให้ประชาชนเช่า เช่าซื้อ หรือซื้อ ตลอดจนประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารหรือจัดหาที่ดิน

ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว การเคหะฯมีอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 316 ดังนี้

1. สร้าง ซื้อจัดหา จำหน่าย เช่าให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้ซื้อ ยืม ให้ยืม แลกเปลี่ยนโอน รับโอน ถูกรวมสิทธิ หรือสิทธิครอบครอง
2. จัดหาแหล่งเงินกู้ หรือค้ำประกันเงินกู้ให้แก่ประชาชนผู้ประสงค์มีเคหะเป็นของตนเอง หรือประสงค์จะจัดให้มีเคหะสำหรับให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือขาย
3. จัดหาที่ดิน และวัสดุก่อสร้างสำหรับก่อสร้างเคหะ
4. ซื้อแหล่งเสื่อมโทรมเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงให้เป็นเคหะ
5. กู้ยืมเงินในประเทศหรือต่างประเทศ หรือจากองค์การระหว่างประเทศ
6. ออกพันธบัตร หรือตราสารกู้ยืมเงินอื่นใดเพื่อการลงทุน

7. ร่วมการงานหรือสมทบกับบุคคลอื่น เพื่อประโยชน์แห่งกิจการของการเคหะฯ รวมทั้งการเข้าเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด หรือนิติบุคคลใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการซื้อขายที่ดิน และการจัดให้มีสิ่งเคหะ หรือจัดการหาแหล่งเงินกู้หรือการค้ำประกันเงินกู้ที่เกี่ยวกับการเคหะฯ

8. ประกอบกิจการอื่นๆ ซึ่งสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์ของการเคหะฯ

ภายหลังที่ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 316 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วการเคหะฯ ได้เริ่มดำเนินการกิจการในวันแรก เมื่อวันที่ 12 ก.พ.2516 และได้ถือเป็นวันสถาปนากการเคหะฯ ในระยะแรกการเคหะฯ ได้ดำเนินงานจัดสร้างที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับนโยบาย ที่อยู่อาศัยของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยจัดสร้างที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับการพัฒนาเมืองสำหรับกรุงเทพมหานคร และที่อยู่อาศัยจำนวน 12,000 หน่วย สำหรับผู้มีรายได้น้อย กำหนดเริ่มโครงการตั้งแต่ปี 2519 จนถึงปี 2523 โดยพิจารณาข้อมูลการขาดแคลนที่อยู่อาศัยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย และคณะกรรมการศึกษาเรื่องที่อยู่อาศัย โดยในปัจจุบันการเคหะฯ มีชุมชน ในความดูแลทั้งหมดในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 16 แห่ง และส่วนภูมิภาค 19 แห่ง และมีความสงเคราะห์ในต่างจังหวัดประมาณ 50 จังหวัด จังหวัดละ 3 หลัง 4 หลัง จนถึง 20 หลัง โดยการเคหะฯ ได้มอบให้ประชาสงเคราะห์จังหวัดเป็นผู้ดูแล สำหรับเคหะชุมชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การเคหะฯ ได้จัดตั้งสำนักงานดูแลกิจการเคหะชุมชนดูแลในการอำนวยความสะดวก แก่ผู้อยู่อาศัย

ในปี 2550 ผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จ ในด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยของการเคหะฯ โดยแบ่งการดำเนินงานลักษณะโครงการเป็น 5 ประเภทตั้งแต่ปี 2519 ถึง 2550 ได้แก่

1. แก้ไขวิกฤตอสังหาริมทรัพย์ 258 หน่วย
2. ราชภัฏ 2,310 หน่วย
3. พิเศษบริการชุมชน/ส่วนบริการชุมชน จำนวน 3,980 หน่วย
4. เคหะข้าราชการ จำนวน 49,766 หน่วย
5. ช่วยเหลือผู้ประสบภัยภาคใต้ 845 หน่วย
6. ปัญหาชุมชนแออัด 284,747 หน่วย

โดยส่วนเคหะชุมชนเป็นส่วนที่ดำเนินงานก่อสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับให้เช่าซื้อและให้ซื้อ สำหรับผู้ที่ต้องการที่อยู่อาศัย การเคหะฯ แบ่งลักษณะอาคารและหน่วยที่อยู่อาศัยดังนี้ (สำรวจ ปี 2550) ได้แก่

1. ประเภท ถ.บ้านแถว 44,671 หน่วย
2. ประเภท ผ.บ้านแฝด 15,006 หน่วย
3. ประเภท ด.บ้านเดี่ยว 20,223 หน่วย

4. ประเภท พ : แพลต 137,917 หน่วย
5. ประเภท พ : อาคารพาณิชย์
6. ประเภท ปล : ที่ดินแปลงโล่ง 1,843 หน่วย

โครงการบ้านเคื้ออাত্রของการเคหะเป็นหนึ่งในนโยบายการพัฒนาที่อยู่อาศัยตามแผนพัฒนาฉบับที่ 9 มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัย โดยการสร้างที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน ให้ที่ตั้งสอดคล้องกับหลักการและทิศทางของการพัฒนาเมือง

ตาราง 1.1 แผนพัฒนาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบโครงการที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย³ สรุปได้ดังนี้

รูปแบบ	แผนฯ 3 16-19	แผนฯ 4 20-24	แผนฯ 5 25-29	แผนฯ 6 30-34	แผนฯ 7 35-39	แผนฯ 8 40-44	<u>แผนฯ 9</u> <u>44-49</u>
ชุมชนแออัด	รีฮอสถัม	Slum Upgrading	Slum Upgrading Reblocking Relocation Land Sharing กลุ่มออมทรัพย์	กองทุน พ.ช.ม	พยายามตั้ง พ.อ.ช. เครือข่ายสลัม 4 ภาค พัฒนา สิ่งแวดล้อม ชุมชน	แก้วิกฤติ มิยิชาวา SIF ตั้ง พ.อ.ช. (2543) กลไกความ ร่วมมือแบบ พหุภาคี	
เคหะชุมชน	สร้างแพลตฟอร์ม 33 ต.ร.ม. Low-cost Housing	Affordable Housing Site & Services Core House	Self-finance Complete House หลายรูปแบบ	Market Approach Differential Land Pricing	ร่วมลงทุนกับ เอกชน	อาคารเช่า มาตรฐานรอง แก้วิกฤต อสังหาฯ เคหะชนบท	<u>บ้านเคื้อ</u> <u>อাত্র</u> <u>แพลตฟอร์ม</u> <u>24</u> <u>ต.ร.ม.</u> <u>31 ต.ร.ม.</u> <u>บ้านเดี่ยว</u>
พัฒนาเมือง		New Town			เมืองชั้นนำ	เมืองน่าอยู่	

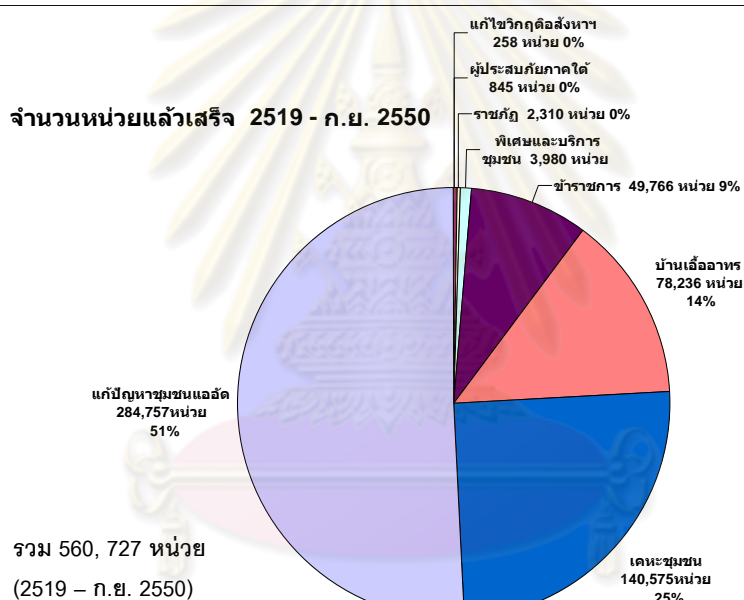
มีเป้าหมายในการก่อสร้างจำนวน 601,727 หน่วย ช่วงดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 – พ.ศ.2551 ค่าก่อสร้างหน่วยละ 470,000 บาท รัฐบาลอุดหนุนต้นทุนค่าพัฒนาสาธารณูปโภคหน่วยละ 80,000 บาท และค่าก่อสร้างสาธารณูปการหน่วยละ 80,000 บาท ราคาขายแก่ประชาชนหน่วยละ 390,000 บาท ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ตามแผนดำเนินงานปี 2546 แบ่งเป็น

³ ผศ.ดร.กฤษณทิพย์ พานิชภักดิ์ และคณะ, “3 ทศวรรษการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย,” สื่อนำเสนองานวิจัยประกอบ สารศาสตร์, 2551 : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.(เอกสารนำเสนอ)

1. เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 421,209 หน่วย (70%)
2. เขตเมืองหลักและเมืองรองในส่วนภูมิภาค จำนวน 180,518 หน่วย (30%)

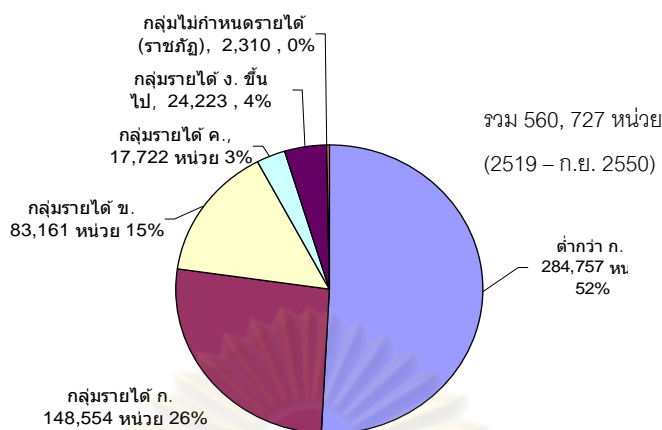
ต่อมาได้ปรับลดจำนวนหน่วยการก่อสร้างลง เหลือ 300,504 หน่วย ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปรับลดเหลืออาคารชุดประมาณ 194,132 หน่วยคิดเป็นร้อยละ 89.9 อาคารทางราบประมาณ 21,739 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 10.07 % รวมประมาณ 215,871 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 71.83 ของทั้งหมด (ตามมติ ครม. ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2550) ในปัจจุบันมีโครงการที่แล้วเสร็จที่ดำเนินการตั้งแต่ปี 19-50 จำนวนทั้งสิ้น 560,727หน่วย

แผนภูมิ 1.1 แสดงจำนวนที่ทางการเคหะดำเนินการแล้วเสร็จเพื่อช่วยเหลือในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิ 1.2 แสดงจำนวนหน่วยแล้วเสร็จ แบ่งตามระดับรายได้

แนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยจัดสร้างที่อยู่อาศัยในรูปแบบต่างๆ ของการเคหะฯ

1. รูปแบบชุมชน ในปี 46

การเคหะแห่งชาติ กำหนดรูปแบบชุมชนขึ้น 2 ลักษณะตามพื้นที่ คือ

1.1 ชุมชนบ้านเอื้ออาทรในเขตเมือง ใกล้ย่านธุรกิจ แหล่งงาน แหล่งบริการต่าง ๆ มีขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ประกอบด้วย ที่อยู่อาศัยรูปแบบอาคารชุดพักอาศัย ซึ่งเหมาะสำหรับคนโสดหรือครอบครัวใหม่ขนาดเล็กประมาณ 2-4 คน

1.2 ชุมชนบ้านเอื้ออาทรในเขตชานเมือง กระจายตัวอยู่ในย่านพักอาศัยแถบชานเมืองสามารถเชื่อมโยงติดต่อกับศูนย์กลางเมืองด้วยระบบเครือข่ายการคมนาคม เป็นชุมชนขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ประกอบด้วยที่อยู่อาศัยหลากหลายรูปแบบ เหมาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครอบครัวขนาดกลางถึงขนาดใหญ่

2. รูปแบบอาคาร ในปี 46

กำหนดไว้เป็น 2 ลักษณะตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2.1 อาคารชุดพักอาศัยสูง 5 ชั้น ประกอบด้วยห้องพัก 2 รูปแบบ ได้แก่

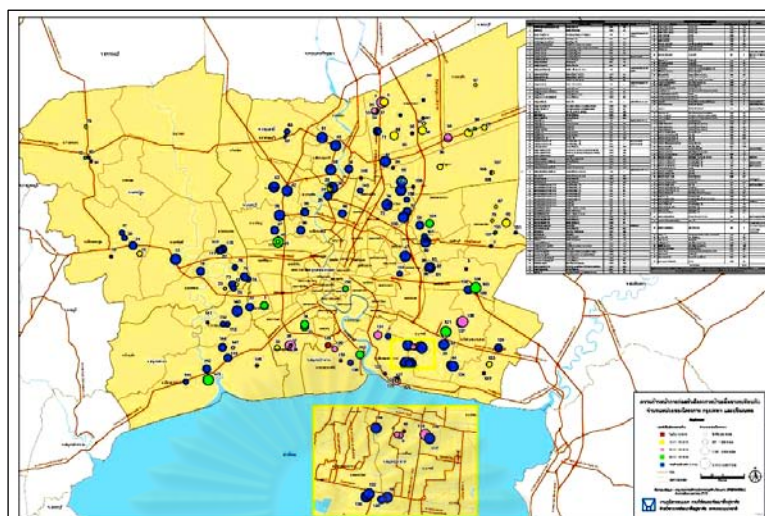
2.1.1 ห้องเอนกประสงค์ ขนาดประมาณ	24 ตร.ม.
2.1.2 ห้องพัก 1ห้องนอน ขนาดประมาณ	33 ตร.ม.

2.2 อาคารแนวราบ ได้แก่

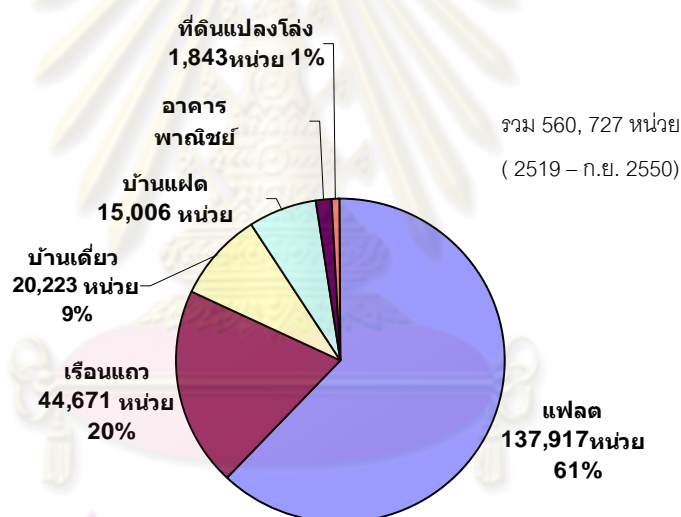
2.2.1. บ้านเดี่ยว 2 ชั้น	ขนาดที่ดินประมาณ	16-24 ตร.วา
2.2.2. บ้านแฝด 2 ชั้น	ขนาดที่ดินประมาณ	16-24 ตร.วา
2.2.3. บ้านแถว 2 ชั้น	ขนาดที่ดินประมาณ	16-24 ตร.วา

แผนภาพ 1.1 แสดงที่ตั้งโครงการบ้านเอื้ออาทรในเขตกทม.และปริมณฑล ปี 46⁴

แผนภูมิ 1.3 รูปแบบอาคาร

เพื่อให้ความสำคัญกับการจัดทำโครงการที่อยู่อาศัย การเคหะฯจึงมีการประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพโครงการ ให้สามารถตอบสนองต่อความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัยซึ่งเป็นผู้มีรายได้น้อย ทั้งด้านรูปแบบโครงการ รูปแบบอาคาร การวางผัง รวมทั้งการวางแผนในการบริหารจัดการโครงการ

โดยกำหนดแนวคิดนำร่อง”บ้านเอื้ออาทร” ที่เอื้อประโยชน์ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยทั้งในระดับครอบครัวและสังคม สร้างชุมชนที่มีคุณภาพประกอบด้วยที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมพร้อมระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่จำเป็นในระดับราคาที่กลุ่มเป้าหมายสามารถรับภาระได้ สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของทุก

⁴ การเคหะแห่งชาติ, การพัฒนาที่อยู่อาศัย(ออนไลน์), 2 สิงหาคม 2552. แหล่งที่มา www.nha.co.th

ฝ่ายในการพัฒนาชุมชนของตนเองเพื่อนำไปสู่ความเป็นชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน รวมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมที่เอื้อต่อการช่วยเหลือตนเองทางเศรษฐกิจได้ โดยแนวคิดหลักมีดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมความสัมพันธ์ ความเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกันในครอบครัว ชุมชน และสังคม ร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเองให้เข้มแข็ง และมีคุณภาพตามแนวทางของเมื่อน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน

2. สร้างชุมชนที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานในสแผนภาพแวดล้อมที่เหมาะสมพร้อมระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่จำเป็นในระดับราคาที่เหมาะสมเป้าหมายสามารถรับภาระได้ เพื่อเอื้ออาทรต่อผู้ด้อยโอกาส ผู้มีรายได้น้อย อีกทั้งคน คนชรา คนพิการ ให้ได้อาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัวได้อย่างมีความสุข

3. ส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างโอกาส และรายได้ให้แก่ ครอบครัวของผู้อยู่อาศัยในชุมชน

ตาราง 1.2 จำนวนบ้านเดี่ยวโครงการเอื้ออาทรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี 52⁵

ชื่อโครงการ	จำนวนหน่วย	ผลการก่อสร้าง
รังสิตคลอง 3	477	100%(โครงการแรกที่ดำเนินการเสร็จ)
ปทุมธานี	794	100%
รังสิตคลอง 5/2 ระยะ 3/2	499	กำลังดำเนินการ
รังสิตคลอง 5/3	497	100%
ปทุมธานี รังสิตคลอง 10	983	กำลังดำเนินการ
รังสิตคลอง 10/3	404	กำลังดำเนินการ

บ้านเดี่ยวในโครงการเอื้ออาทรมีกระจายอยู่รอบชานเมืองและปริมณฑล มีจำนวนที่ได้จัดทำ ทั้งหมด 6 โครงการ มี 3 โครงการกำลังดำเนินการ และอีก 3 โครงการที่แล้วเสร็จ โดยมีโครงการบ้านเอื้ออาทร รังสิต คลอง 3 เป็นโครงการแรกที่ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ.2547 และสามารถจำหน่ายหมด รองรับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ประมาณ 1,908 คน จำนวน 477 หลัง ความหนาแน่น 46.76 /คน/ไร่ หรือ 11.44 ครอบครัว /ไร่⁶ มีที่ดินกว้าง 6 ม.ลึก 13 ม.ขนาดที่ดิน 19.59 ตร.วา (78 ตร.ม.)-21 ตร.วา (84 ตร.ม.) เนื้อที่ใช้สอยประมาณ 51.5 ตร.ม. เป็นโครงการบ้านเดี่ยวของผู้มีรายได้น้อย ปัจจุบันมีผู้อยู่อาศัยเกิน 80% มีอายุของโครงการประมาณ 5

⁵ การเคหะแห่งชาติ, การสำรวจโครงการที่แล้วเสร็จโดยฝ่ายวิชาการและพัฒนาที่อยู่อาศัย (ออนไลน์), 2 สิงหาคม 2552. แหล่งที่มา www.nha.co.th

⁶ ห้างหุ้นส่วน พงษ์จันทร์ทราฟิเคอรี่, โครงการศึกษาวิจัยและออกแบบต่อเติมที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร,(กรุงเทพมหานคร : การเคหะแห่งชาติ,2551).หน้า 1

ปี ผู้อยู่อาศัยเฉลี่ย 3-5 คน ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ พ่อบ้านแม่บ้าน รับจ้างทั่วไปและพนักงานเอกชน

ด้วยความสามารถในการจ่ายของผู้มีรายได้น้อย และเป็นโครงการที่ได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐจึงมีเนื้อที่ค่อนข้างจำกัด จากการสำรวจเบื้องต้นพบจำนวนหน่วยในโครงการมีทั้งหมด 477 หน่วย ไม่มีคนอยู่อาศัย 57 หน่วย มีคนอาศัย 420 หน่วย พบบ้านที่มีการต่อเติม เปลี่ยนแปลงพื้นที่จากเดิมที่การเคหะฯ ได้จัดไว้ ทั้งเพื่อเพิ่มพื้นที่เพื่ออยู่อาศัยและเพื่อการค้า และบ้านที่ไม่ต่อเติมที่อยู่อาศัย แต่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เพราะกิจกรรมที่หลากหลายเกิดในพื้นที่ที่จำกัดผู้อยู่อาศัยจะมีลักษณะการใช้อย่างไร ซึ่งอาจจะส่งผลโดยตรงในแง่ของคุณภาพชีวิต ตลอดจนการอยู่ร่วมกัน ดังนั้นหากได้ศึกษาถึงเศรษฐกิจสังคมและการใช้พื้นที่ในที่อยู่อาศัยของโครงการเป็นอย่างไร พื้นที่ที่มีความเหมาะสมตามกิจกรรม พฤติกรรมหรือไม่ ผู้อยู่อาศัยมีการปรับการใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่มีได้อย่างไรเพื่อให้ทราบว่ากลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่เป็นกลุ่มลูกค้าของบ้านเคืออาหารนั้นมีการใช้พื้นที่ภายในบ้านเดี่ยวอย่างไร ตามความเป็นจริงในแง่การอยู่อาศัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี อีกทั้งยังมีโครงการบ้านเคืออาหารอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเป็นข้อมูลให้การเคหะฯ ได้นำไปใช้กำหนดพื้นที่ในอนาคตและเป็นผลดีต่อการจัดทำที่อยู่อาศัยของการเคหะฯ ให้เหมาะสมต่อสังคมและเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัยต่อไป รวมถึงโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการใช้พื้นที่ในที่พักอาศัยของบ้านเดี่ยวในโครงการบ้านเคืออาหารรังสิต คลอง 3
2. ศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัยในโครงการ
3. ศึกษาพฤติกรรมผู้อยู่อาศัยและสภาพปัญหาในพื้นที่
4. วิเคราะห์การใช้พื้นที่กับพฤติกรรมและลักษณะสังคมและเศรษฐกิจ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษานี้ได้เลือกโครงการบ้านเคืออาหาร รังสิต คลอง 3 มาทำการศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดขอบเขตด้านต่างๆไว้ ดังนี้

ก. ขอบเขตด้านพื้นที่

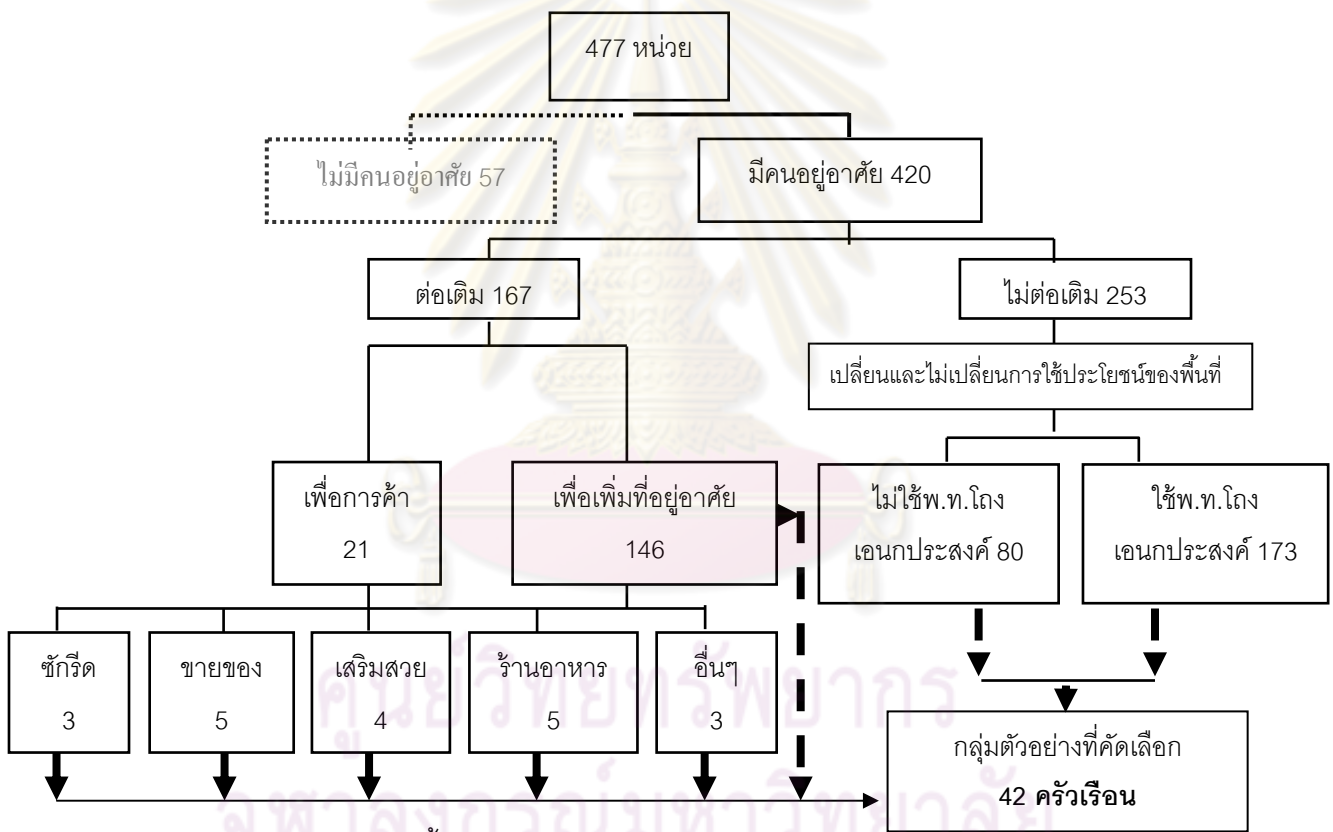
บ้านพักอาศัยในโครงการบ้านเคืออาหาร รังสิตคลอง 3 ซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยต่างๆดังนี้

โถงเอนกประสงค์, ห้องเอนกประสงค์ ประกอบด้วย ส่วนของบันไดขึ้นลง ส่วนของห้องน้ำ ส่วนพื้นที่ซักล้างภายนอก, ห้องนอน 2 ห้อง

ข. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในปัจจุบันการเคหะฯ ได้จัดทำบ้านเดี่ยวทั้งหมดจำนวน 6 โครงการ ยังดำเนินการอยู่ 3 โครงการ แล้วเสร็จไป 3 โครงการในจำนวนนี้มีโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลอง 3 ผู้วิจัยจึงเลือกโครงการนี้ มาทำการศึกษาและเก็บข้อมูล เนื่องจากเป็นโครงการนำร่องที่ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี 2547 เป็นโครงการบ้านเดี่ยวของผู้มีรายได้น้อยสำหรับครอบครัวอยู่บริเวณชานเมือง จำหน่ายได้หมด ปัจจุบันยังมีผู้อยู่อาศัยเกิน 80% โดยครบระยะเวลาโครงการ 5 ปี ทำให้เกิดความเสถียรในโครงการ กำลังหมดสัญญากับทางเคหะฯ และมีเนื้อที่ค่อนข้างจำกัด

จากการสำรวจเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโครงการนี้มีกลุ่มประชากรทั้งสิ้น 477 หน่วย ไม่มีคนอยู่อาศัย 57 หน่วย มีคนอยู่อาศัยจำนวน 420 หน่วย จึงเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรที่สามารถศึกษาได้นั้นคือกลุ่มที่มีคนอยู่อาศัยมา 10 % ซึ่งเท่ากับ 42 หน่วย ในกลุ่มนี้มีทั้งต่อเติมเพื่อที่อยู่อาศัย เพื่อการค้าและไม่ต่อเติม

ค. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหานี้จะแบ่งออกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ

1. ศึกษาการใช้พื้นที่ในบ้านเดี่ยวของโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 3
2. ศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัย
3. ศึกษาพฤติกรรมผู้อยู่อาศัยและสภาพปัญหาในพื้นที่

สมมติฐาน จากงานวิจัยโครงการศึกษาวิจัยและออกแบบต่อเติมที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร⁷ พบว่า พื้นที่ชั้นล่างของบ้านเดี่ยวในโครงการรังสิต คลอง 3 ของการเคหะฯไม่สามารถตอบสนองต่อกิจกรรมตามพฤติกรรมได้ จึงได้เกิดเป็นการศึกษาต่อจากงานวิจัยว่ากิจกรรมและการอยู่อาศัยเหล่านั้นเป็นอย่างไร ผู้อยู่อาศัยเป็นใครมีการอยู่อาศัยที่ปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่อย่างไรบ้าง เพื่อให้ได้พื้นที่ที่มากขึ้น เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับโครงการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้อยู่อาศัยและการใช้พื้นที่ภายใน รวมถึงสำรวจการจัดวางผังพื้นที่ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลด้านผู้อยู่อาศัย พฤติกรรม พื้นที่ที่ใช้ในการประกอบกิจกรรม ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อศึกษาถึงการใช้พื้นที่ภายในบ้านเดี่ยวที่มีจำกัดของผู้อยู่อาศัยและเสนอแนะแนวทางในการออกแบบพื้นที่ภายในที่เหมาะสมกับผู้มีรายได้น้อยต่อไป

ก. การศึกษารวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น ได้มาจากศึกษาบทความ เอกสารทางวิชาการ สิ่งตีพิมพ์ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ กับการใช้พื้นที่ภายในหน่วยพักอาศัย การพักอาศัยในบ้านเอื้ออาทร ศึกษา นโยบายและข้อมูลเบื้องต้นของโครงการบ้านเอื้ออาทร รวมไปถึง แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการลงไปสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพเบื้องต้น สังเกตพฤติกรรม กิจกรรม และสังเกตปัญหาต่างๆ

ข. เลือกรุ่นตัวอย่างจากประชากรที่จะศึกษา

ค. นำข้อมูลเบื้องต้นที่ได้มา นำมาสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ง. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยเครื่องมือที่ออกแบบขึ้น แบ่งเป็น 2 ประเภท

แบบสัมภาษณ์ (interview) ผู้อยู่อาศัย และสถาปนิกผู้ออกแบบ

แบบสำรวจ (survey)

จ.วิเคราะห์การใช้พื้นที่กับพฤติกรรมและลักษณะสังคมและเศรษฐกิจทางสถิติด้วยค่าเปอร์เซ็นต์

ฉ. สรุปผลการศึกษาและเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้พื้นที่บ้านเดี่ยวในโครงการบ้านเอื้ออาทร

⁷ ห้างหุ้นส่วน พงษ์จันทร์ทราวิฑ์ทรัพย์, โครงการศึกษาวิจัยและออกแบบต่อเติมที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร, (กรุงเทพมหานคร : การเคหะแห่งชาติ, 2551). หน้า 1

1.5 คำจำกัดความที่ในการวิจัย

การใช้พื้นที่ในที่อยู่อาศัย หมายถึง การนำพื้นที่ ภายในห้องพักมาใช้ในการประกอบกิจกรรมต่างๆในการอยู่อาศัย

การจัดผังในห้องพัก หมายถึง ลักษณะการแบ่งพื้นที่ภายในที่พักเพื่อให้เกิดประโยชน์ โดยแต่ละส่วนจะสามารถรองรับกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันต่างกันออกไปตามแต่ความต้องการ และความสะดวกในการทำกิจกรรมตามผู้พักอาศัย

ส่วน A โถงเอนกประสงค์ ที่ทางการเคหะกำหนดให้มีขนาด 3.00 x 3.50ม.

ส่วน B ห้องเอนกประสงค์

ส่วน C ห้องน้ำ

ส่วน D พื้นที่นอกตัวบ้าน

ผู้มีรายได้น้อย⁸ หมายถึง ผู้มีรายได้ต่อครัวเรือนไม่เกินเดือนละ 15,000 บาท (ณ ปี 2546-2547) หรือไม่เกิน 17,500 บาท (ณ ปี 2548) หรือไม่เกิน 22,000 บาท (ณ ปี 2549) หรือไม่เกิน 25,000- 30,000 บาทต่อเดือน (ระดับรายได้ปี 2550)

โดยจะกำหนดบ้านที่ได้จากการศึกษา 4 รูปแบบ

รูปแบบ 1.1 บ้านไม่ต่อเติมและไม่ใช้โถงเอนกประสงค์

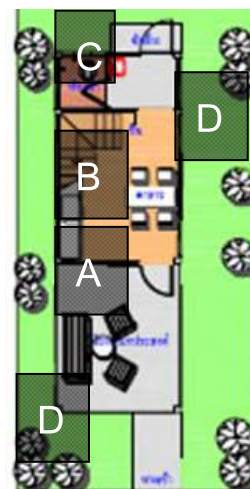
รูปแบบ 1.2 บ้านไม่ต่อเติมแต่ใช้โถงเอนกประสงค์

รูปแบบ 2.1 บ้านต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัย

รูปแบบ 2.2 บ้านต่อเติมเพื่อการค้า

พื้นที่ส่วนรวม ได้แก่พื้นที่สัญจรภายใน โถงเอนกประสงค์ พื้นที่หน้าบ้าน พื้นที่หลังบ้าน พื้นที่รอบตัวบ้าน พื้นที่จอดรถ พื้นที่รับแขก

พื้นที่ส่วนตัว คือพื้นที่ระหว่างตัวบุคคลหรือใช้เฉพาะคนในบ้านได้แก่ พื้นที่นอน พื้นที่ห้องน้ำ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำแนวทางไปใช้ในการออกแบบพื้นที่ในโครงการแบบเดียวกันหรือโครงการที่มีลักษณะคล้ายคลึงได้ เพื่อลดปัญหาที่เกิดตามมา

2. เป็นแนวทางในการจัดทำคู่มือ ที่เกี่ยวกับการอยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้กับโครงการของภาคเอกชนได้

⁸ รายงานการศึกษาโครงการศึกษาวิจัยและออกแบบต่อเติมที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร, กองวิชาการ การเคหะแห่งชาติ, หน้า 5

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นในที่อยู่อาศัยออกเป็น 2 ประเภท คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในที่อยู่อาศัย ปัญหาที่เกิดขึ้นภายนอกที่พักอาศัย แต่จะขอกล่าวถึงเฉพาะภายในที่อยู่อาศัยเท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อศึกษาเรื่องการใช้พื้นที่ในบ้านเดี่ยวของโครงการบ้านเดี่ยวอาทรังสิต คลอง 3 ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้มาใช้ในการศึกษา เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ประกอบด้วย

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย

2.1.1 การใช้พื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน

2.1.2 ความต้องการพื้นฐานในการใช้พื้นที่ของผู้มีรายได้น้อย

2.1.3 ความต้องการเฉพาะของเนื้อที่ใช้สอย

2.1.4 ลักษณะและพฤติกรรมของผู้ใช้สอย

2.1.5 ความสะดวกและความคล่องตัวในการใช้สอยภายในเนื้อที่แต่ละส่วน

2.1.6 กฎหมายควบคุมอาคาร

2.1.7 การออกแบบและควบคุมการต่อเติมที่อยู่อาศัย

2.2 มาตรฐานที่อยู่อาศัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่

2.2.1 มาตรฐานขนาดพื้นที่ใช้สอยต่อผู้ใช้สอย

2.2.2 มาตรฐานที่อยู่อาศัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่

2.3 งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัย

2.3.2 วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย

2.1.1 การใช้พื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน

ความต้องการขั้นพื้นฐานในการใช้พื้นที่

เมื่อรูปแบบบ้านพักอาศัยเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงถูกแทนที่ด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกที่สูงขึ้น คนจะเน้นความสะดวกสบายภายในตัวที่พักอาศัยมากกว่าความสวยงามของรูปแบบบ้าน โดยจะเน้นประโยชน์ใช้สอยของพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะแบ่งความต้องการพื้นฐานในการใช้พื้นที่ออกเป็น

1. ความต้องการทางด้านกายภาพ (Physiological Need)

- ด้านตัวมนุษย์ คือหน่วยที่พักอาศัยต้องเหมาะสมต่อองค์ประกอบของมนุษย์

- ด้านกายภาพ คือหน่วยพักอาศัยต้องเหมาะสมกับขนาดของมนุษย์

- กิจกรรมประจำวันในหน่วยพักอาศัย คือหน่วยพักอาศัยต้องสอดคล้องกับกิจกรรมนั้นๆ และกิจกรรมนั้นๆต้องการ space องค์ประกอบ หรืออุปกรณ์ต่างๆอย่างไร

- จำนวนสมาชิกที่ประกอบกิจกรรม จะเป็นตัวกำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอย (กว้าง ยาว สูง) ลักษณะของพื้นที่ (โปร่ง โถง ทึบ) และอุปกรณ์ที่จำเป็น (เฟอร์นิเจอร์ ไฟฟ้า ประปา)

2.ความต้องการทางด้านจิตวิทยา (Psychological Need) มนุษย์พยายามสร้างสิ่งก่อสร้างเพื่อแสดงความยิ่งใหญ่ของตนเอง เช่น คุกาศสน์ เพื่อสนองความต้องการความยิ่งใหญ่เหนือผู้อื่น นอกเหนือจากความต้องการเนื้อที่ที่สอยที่มากขึ้นในที่ดินราคาสูง

3.ความต้องการด้านสังคม (Social Need) ความต้องการการตอบสนองจากผู้อื่น สิ่งเหล่านี้เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ชอบอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่า

4.ความต้องการระยะห่างเว้นว่างบุคคล โดยทั่วไปบุคคลที่มีเพศต่างกัน อาศัยอยู่ร่วมกันมีแนวโน้มที่มีระยะห่างระหว่างบุคคลน้อยกว่าบุคคลเพศเดียวกัน กล่าวคือต่างเพศจะมีความใกล้ชิดมากกว่าเพศเดียวกันอาศัยอยู่ร่วมกัน และความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และพฤติกรรมเว้นว่างส่วนบุคคล พบว่าระหว่างเพศหญิง กับเพศหญิงมีระยะห่างระหว่างบุคคลน้อยกว่าเพศชายกับเพศชาย กล่าวคือเพศหญิงที่พักอาศัยร่วมกับเพศหญิงด้วยกัน จะมีความใกล้ชิดมากกว่าเพศชายที่พักอาศัยร่วมกับเพศชาย

5.วิธีการดำรงชีวิตมาตรฐาน การใช้สอยของอาคารประเภทเดียวกัน แต่อยู่ในสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมที่ต่างกันมีมาตรฐานความเป็นอยู่แตกต่างกันออกไป หรืออยู่ในยุคสมัยที่แตกต่างกันย่อมมีความต้องการเนื้อที่ที่สอยและลักษณะการใช้สอยที่ต่างกัน เช่น บ้านในชนบทของไทยที่มีความเป็นอยู่ง่าย ๆ ก็มีความต้องการให้บ้านเป็นที่คุ้มกันตนเองและทรัพย์สินจากผู้อื่น และช่วยป้องกันการรบกวนจากดินฟ้าอากาศและภัยธรรมชาติ ตลอดจนการใช้ประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ตามสมควรจึงต้องการเพียงพื้นที่โล่งๆ อาจมีแคร่หรือชานเชื่อมต่อกัน ใช้ประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ครบถ้วน ตั้งแต่ใช้นอนหลับในเวลากลางคืน ใช้พักผ่อนทำงานบ้าน รับแขกและรับประทานอาหาร เครื่องเรือนไม่มีความจำเป็นต้องใช้นัก เพราะส่วนใหญ่ที่นั่งนอนกับพื้นจึงสามารถดัดแปลงเนื้อที่ให้ทำกิจกรรมได้หลายอย่าง นอกจากนั้นก็มีเนื้อที่อีกส่วนหนึ่งเป็นครัวไฟใช้ประกอบอาหาร และเป็นห้องน้ำอย่างง่าย ๆ เช่น อาจใช้วิธีตักน้ำจากตุ่มอาบ ถ้าสมาชิกในครอบครัวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ก็อาจต่อเติมห้องลักษณะเดียวกันเพิ่มขึ้นอีกเพื่อใช้สอยดังกล่าวมาแล้ว

ส่วนในสังคมที่มีวัฒนธรรมและสภาพความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงเจริญเติบโตขึ้น เช่น ในสังคมของผู้มีฐานะในเมืองทั่วไป ก็มักจะมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่แตกต่างไปจากเดิม เพราะได้รับอิทธิพลจากสังคมของชาติทางตะวันตกเข้ามาเกี่ยวข้องกับ ความต้องการในเรื่องที่อยู่อาศัยเพื่อให้ความเป็นส่วนตัว มีความเป็นส่วนตัว (Privacy) ในการใช้สอยเฉพาะบุคคลในครอบครัว ต้องการ

ความสะดวกสบายในการใช้สอยมากขึ้น หลีกเลี่ยงการสอด้รู้สอด้เห็นจากคนภายนอกและป้องกันการรบกวนจากขโมย ตลอดจนเป็นหน้าต่างของเจ้าของ จึงทำให้ลักษณะของการใช้สอยและความต้องการเนื้อที่ใช้สอยแยกเป็นส่วนส่วนตัวของตัวเองมากขึ้น เช่น ต้องมีเนื้อที่เฉพาะสำหรับเป็นห้องนอน ห้องรับแขก หรือพักผ่อน ห้องรับประทานอาหาร ห้องเก็บของ ห้องคนรับใช้ ที่เตรียมอาหาร ห้องครัว อาจมีห้องแต่งตัว ห้องทำงาน ห้องพระ ที่จอดรถเพิ่มเติมขึ้นอีก

เครื่องเรือนก็เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับการใช้สอยในอาคารมากขึ้น เพราะการดำรงชีวิตส่วนใหญ่ไม่ได้นั่งนอนกับพื้นเช่นเดิม ตลอดจนอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสบายต่างๆ เช่น เครื่องปรับอากาศ พรม อ่างอาบน้ำ ทรายว่ายน้ำ ฯลฯ ก็เป็นสิ่งที่เพิ่มเติมเข้ามาในลักษณะของสิ่งประกอบการใช้สอยของอาคารประเภทบ้านพักอาศัย มากน้อยต่างกัน ขึ้นอยู่กับระดับความเป็นอยู่ฐานะ และความต้องการของผู้ใช้สอยอาคารนั้นๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้ที่เป็นสถาปนิกจะต้องมีความเข้าใจและควรได้ศึกษาถึงสภาพของการดำเนินชีวิตของผู้ใช้สอย รวมทั้งสภาพแวดล้อมของสังคมและขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของแต่ละที่ที่จะต้องทำการออกแบบ เพื่อให้เป็นแนวทางในการออกแบบใช้สอยได้อย่างเหมาะสมกับผู้อยู่อาศัย ซึ่งมีหลายระดับหลายพื้นฐาน

6.รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน

งานวิจัยต่างๆได้กล่าวถึง รูปแบบของวิธีการดำเนินชีวิตของคนยุคปัจจุบัน ที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการการใช้พื้นที่ในการอยู่อาศัยของคน ซึ่งจะช่วยเป็นแนวทางในการอธิบายความเป็นมาของรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนนี้ ซึ่งได้แก่

- บ้านในสมัยใหม่ขนาดจะเล็กลง สอดคล้องกับขนาดของครอบครัวที่เล็กลงตาม การจัดห้องนอนนั้นขึ้นอยู่กัวัยของครอบครัว จากที่ขนาดอยู่อาศัยเล็กลงจะใช้เวลาในการดูแลที่พ็กน้อยลง ประกอบกับคนทำงานบ้านหายาก ทำให้รูปแบบบ้านในยุคหน้าห้องคนใช้จะหายไป การดูแลรักษาจะหันไปใช้บริการส่วนกลางของคนโด หรืออพาร์ทเมนต์ ห้องต่างๆจะมีลักษณะรวมกันแบบ Studio Type ซึ่งรวมเอาห้องรับแขก ห้องนั่งเล่น และห้องทานข้าวเป็นห้องเดียวกัน แบบเอนกประสงค์ ในขณะที่ห้องนอนมีขนาดใหญ่ เพื่อให้ใช้เป็นห้องพักผ่อนและทำงานไปในตัว ห้องน้ำจะมีแนวโน้มแยกพื้นห้องน้ำและห้องส้วมเพื่อความสะดวก ส่วนในพื้นที่ครัวจะมีลักษณะเป็น Kitchens มากขึ้น จะมี Pantry ที่ปรุงอาหารได้เลย เพราะคนรุ่นใหม่มีการทำครัวแบบง่ายๆ

คนมักเน้นความสะดวกสบายภายในตัวพื้นที่มากกว่าความสวยงามรูปแบบภายนอกบ้านที่เล็กลงจะถูกแทนที่ด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกที่สูงขึ้น เน้นประโยชน์การใช้สอยของพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ การให้แสงและการระบายอากาศจะดีขึ้นโดยมีเครื่องมือช่วยมากขึ้น เช่น พัดลมระบายอากาศ เครื่องดูดควัน รูปแบบของบ้านจะเป็นแบบตะวันตกมากขึ้น มีลักษณะเรียบง่ายสบาย การแสดงออกถึงความหรูหราจะลดลง วัฒนธรรมต่างประเทศและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะส่งผลต่อลักษณะที่อยู่อาศัยในอนาคต

-สถาปัตยกรรมที่มีผนังสำหรับเก็บของกำลังเป็นที่นิยม ในการอยู่อาศัยในบ้านนั้นยังมีของต่างๆ เช่น ของสะสม ของตั้งโชว์ ของใช้ต่างๆที่จำเป็นเช่น หนังสือ เสื้อผ้า เครื่องใช้ต่างๆ ถ้าไม่มีการจัดเก็บที่ดีก็จะมีผลอย่างสูงต่อพื้นที่อันมีอยู่อย่างจำกัด การจัดเก็บที่ดี นอกจากจะทำให้สัมผัสหยิบใช้ได้สะดวกและประหยัดเนื้อที่แล้ว ที่เก็บของเหล่านี้ยังเสมือนเป็นที่เก็บประวัติศาสตร์ครอบครัวหรือเป็นพิพิธภัณฑ์แห่งชีวิตส่งผลให้เห็นร่องรอยแห่งอดีต เป็นสะพานพาข้ามไปสู่เรื่องราวที่น่าประทับใจต่างๆที่ผ่านมา

ตู้หรือชั้นเครื่องเรือนที่เหมาะสมที่จะรองรับของได้ที่ดีที่สุด คือ ตู้หรือชั้นวางของสำเร็จรูป แต่ตู้หรือชั้นเหล่านี้มักมีขนาดใหญ่พอสมควร นอกจากจะไม่สะดวกในการขนย้ายแล้ว ในความไม่พอดีกันระหว่างขนาดตู้หรือชั้นที่มีอยู่ จะทำให้เหลือเศษพื้นที่ไปโดยเปล่าประโยชน์ อีกทั้งตู้หรือชั้นที่ซื้อเข้ามาจะมีขนาดใหญ่แต่ก็มักใหญ่ไม่พอที่จะบรรจุของที่นับวันจะมีเพิ่มมากขึ้นจนนำไปกับชีวิตของผู้อยู่ ดังนั้นในบริเวณที่มีโอกาสเก็บของเหล่านี้ เช่น ห้องนอน ส่วนครัว ส่วนซักล้าง ฯลฯ ควรทำที่วางของ เก็บของให้เป็นส่วนหนึ่งของผนังโดยมีขนาดใหญ่เต็มพื้นที่ผนังหรือทำหน้าที่เป็นผนังภายในได้ในตัว รูปแบบตู้หรือที่วางของแบบติดตั้งในพื้นที่ (Built – in) นอกจากจะสามารถบรรจุของได้มากช่วยประหยัดเนื้อที่ ประหยัดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาที่ไม่ต้องทำผนังแล้ว ยังช่วยเป็นส่วนประดับตกแต่งภายในได้อีกด้วย

-การจัดผังภายในห้องนอน Residential Spaces จากการวิเคราะห์จากวิถีชีวิตของคนและกิจกรรม รวมไปถึงขนาดของเฟอร์นิเจอร์สำหรับที่อยู่อาศัย ทำให้เกิดแนวทางในการออกแบบโดยพื้นที่ภายในห้องนอนควรมีพื้นที่อย่างน้อยที่สุดอยู่ที่ 10 ฟุต x 12 ฟุต (3 m. x 3.6 m.) โดยไม่รวมพื้นที่ส่วนห้องน้ำ สัดส่วนของเครื่องเรือนและหน้าต่างจะเป็นตัวกำหนดพื้นที่ และความสูงภายในห้อง การออกแบบเบื้องต้น ควรจะมีการกำหนดตำแหน่งประตู หน้าต่าง และห้องน้ำก่อนเพื่อที่จะง่ายต่อการจัดวางเตียงนอน และเครื่องเรือนภายในห้องนอน โดยจะต้องคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว ภายในพื้นที่ห้องขนาดเล็ก การกำหนดความกว้างของห้องขึ้นอยู่กับเตียงนอน และการประกอบกิจกรรมภายในห้องพัก โดยมีความกว้างอย่างน้อยที่สุดอยู่ที่ 9 ฟุต

สำหรับห้องนอนของผู้พักอาศัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กันจะต้องมีการกำหนดพื้นที่ค่อนข้างชัดเจน ควรมีการจัดเตรียมพื้นที่ให้เพียงพอสำหรับการจัดวางเตียงนอนที่สามารถให้ความเป็นส่วนตัวของแต่ละคน หากมีความต้องการให้สามารถใช้ได้อย่างเต็มที่ จึงแนะนำให้ห้องน้ำอยู่ในแนวผนังเดียวกับประตูทางเข้าห้องพัก โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง ควรมีความกว้างอย่างน้อยที่สุด 30 นิ้ว

¹ กวิน ว่องวิทย์การ, “การศึกษามิติที่ซ่อนอยู่และการซ่อนทับของการอยู่อาศัย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542).

และความห่างระหว่างเตียง 2 เตียง ควรมีระยะห่างอย่างน้อยที่สุด 24 นิ้ว และควรมีพื้นที่สำหรับแต่งตัวอย่างน้อยที่สุด 42 นิ้ว

2.1.2 ความต้องการพื้นฐานในการใช้พื้นที่ของผู้มีรายได้น้อย

คุณลักษณะของที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในเมือง จากระดับรายได้

1. ระดับรายได้กลุ่มผู้มีรายได้น้อยในเมือง หมายถึง กลุ่มผู้มีรายได้ช่วง ดังต่อไปนี้

-กลุ่มผู้มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท

-กลุ่มผู้มีรายได้ระหว่าง 6,500 - 10,000 บาท

-กลุ่มผู้มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 6,500 บาท

โดยระดับรายได้ของกลุ่มผู้มีรายได้น้อย จะมีการปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและดัชนีของผู้บริโภคจากกลุ่มอาชีพ

2. อาชีพกลุ่มผู้มีรายได้น้อย

-กลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป ประกอบอาชีพอิสระ หาบเร่ แผงลอย มีรายได้ไม่แน่นอน

-กลุ่มพนักงาน ลูกจ้างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีรายได้ค่อนข้างแน่นอน

-กลุ่มนักเรียน นักศึกษา มีรายได้ค่อนข้างแน่นอนจากผู้ปกครอง

กลุ่มรายได้ของผู้อยู่อาศัย

ในการออกแบบอาคารพักอาศัย มีความจำเป็นที่จะต้องทราบกลุ่มรายได้ของประชากรว่า เป็นไปได้ในลักษณะใด เพื่อที่จะจัดกลุ่มทางกายภาพให้เหมาะสมกับความสามารถในการจ่าย หรือจะจัดเตรียมสิ่งใดเพิ่มเติมพิเศษให้สำหรับกลุ่มรายได้ที่มีความสามารถในการจ่าย(ในด้านที่อยู่อาศัย)

ตาราง 2.1 ประเภทของกลุ่มรายได้ตามลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัย²

ประเภทกลุ่มรายได้	ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	
	กรุงเทพมหานครปริมณฑล	ในเขตเมืองภูมิภาค
ต่ำกว่า ก.	ต่ำกว่า 7.000	ต่ำกว่า 5.800
ก.เช่า	7.001 – 10.000	5.801 – 8.200
ก.เช่าซื้อ	10.001 – 14.500	8.201 – 11.000
ข.	14.501 – 20.000	11.001 – 12.500
ค.	20.001 – 31.000	12.501 – 17.400
ง.	31.001 – 49.500	17.401 – 27.500
จ.	49.501 – 68.000	27.501 – 38.800

² การเคหะแห่งชาติ, การพัฒนาที่อยู่อาศัย(ออนไลน์), 2 สิงหาคม 2552. แหล่งที่มา www.nha.co.th

ที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย แบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ คือ

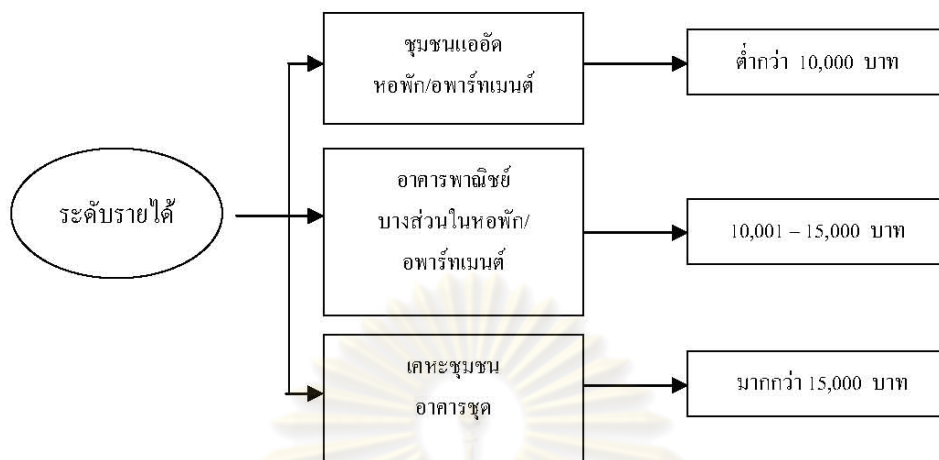
1. ที่อยู่อาศัย บ้าน ชุมชนแออัด
2. อาคารพาณิชย์พักอาศัย ที่มีการแบ่งพื้นที่เช่าเพื่อการอยู่อาศัยบางส่วน
3. อาคารชุดราคาถูกลง สำหรับผู้ที่สามารถจ่ายค่าเช่าไม่เกิน 3,500 บาทต่อเดือน
4. เคหะชุมชน
5. หอพัก อพาร์ทเมนท์ สำหรับผู้ที่สามารถจ่ายค่าเช่าไม่เกิน 3,500 บาทต่อเดือน

แผนภาพที่ 2.1 แสดงผังลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มผู้มีรายได้น้อย
ด้านที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้มีรายได้น้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.2 แสดงลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มผู้มีรายได้ด้านระดับรายได้ต่อเดือนกับการอยู่อาศัย

การครอบครองและลักษณะทางกายแผนภาพของที่อยู่อาศัย แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. ที่อยู่อาศัยชั่วคราว เป็นการเช่าอยู่ระยะสั้น แบ่งเป็น
  - แนวราบ เช่น ที่อยู่ในชุมชนแออัด อาคารพาณิชย์ให้เช่า
  - แนวสูง เช่น หอพัก อาคารชุด อพาร์ทเมนท์
2. ที่อยู่อาศัยถาวร เป็นการเช่าระยะยาว หรือครอบครองเป็นเจ้าของ แบ่งเป็น
  - แนวราบ เช่น ที่อยู่ชุมชนแออัด
  - แนวสูง เช่น เคหะชุมชน อาคารชุด

ตาราง 2.2 ประเภทการครอบครองและระยะเวลาอยู่อาศัย

ประเภท	ระยะเวลา (ปี)
ที่อยู่อาศัยแนวราบ ที่อยู่อาศัยแบบชั่วคราว ที่อยู่อาศัยแบบถาวร	อยู่อาศัยน้อยกว่า 5 ปี อยู่อาศัยตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
ที่อยู่อาศัยแนวสูง ที่อยู่อาศัยแบบชั่วคราว ที่อยู่อาศัยแบบถาวร	อยู่อาศัยน้อยกว่า 5 ปี อยู่อาศัยตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

ตาราง 2.3 การกำหนดขนาดหน่วยพักอาศัยในแนวราบและแนวสูง อยู่อาศัยแบบชั่วคราวและถาวร

ประเภท	จำนวน (คน)	พื้นที่ ตร.ม./คน	พื้นที่ (ตร.ม.)
ที่อยู่อาศัยชั่วคราวในแนวราบ	2	7.5	15
ที่อยู่อาศัยชั่วคราวในแนวสูง	2	10	20
ที่อยู่อาศัยถาวรในแนวราบ	3-4	5.25	21
ที่อยู่อาศัยถาวรในแนวสูง	3-4	7	28

2.1.3 ความต้องการเฉพาะของเนื้อที่ใช้สอย

ผู้ออกแบบควรศึกษาข้อมูลการใช้สอยที่มีความต้องการเฉพาะเจาะจงไปในแต่ละส่วนของอาคารที่จะต้องทำการออกแบบ ซึ่งหมายถึง ต้องการทราบความถี่หรือความบ่อยในการใช้พื้นที่นั้นๆ เช่น แต่ละส่วนมีการใช้สอยประมาณกี่ครั้งต่อวันหรือสัปดาห์ ต้องทราบประเภทของกิจกรรมการใช้สอย ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยเป็นแนวทางประกอบการออกแบบเนื้อที่ใช้สอยแต่ละส่วนต่างชนิด และสามารถจัดหาตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมได้

2.1.4 ลักษณะและพฤติกรรมของผู้ใช้สอย

ในเรื่องนี้ผู้ออกแบบต้องอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของผู้ใช้สอยเนื้อที่นั้นๆ เพื่อที่จะทราบได้ว่า ผู้ใช้สอยแต่ละส่วนมีมากน้อยเพียงใด แต่ละคนมีหน้าที่อะไร ทำงานในลักษณะใด มีความถนัดและเคยชินอย่างไร โดยเฉพาะอาคารประเภทพักอาศัย เช่น บ้านผู้ออกแบบควรจะต้องทราบเกี่ยวกับนิสัย ความประพฤติ ความชอบ อาชีพ อายุ เพศ ตลอดจนสภาพร่างกายของผู้อยู่อาศัยเป็นประจำ ปกติดีหรือไม่ ถนัดซ้ายหรือขวา ผู้ออกแบบจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย และต้องศึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วน ถึงจะช่วยให้การออกแบบเนื้อที่แต่ละส่วน และเครื่องเรือนที่จำเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลคุ้มค่าทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2.1.5 ความสะดวกและความคล่องตัวในการใช้สอยภายในเนื้อที่แต่ละส่วน

การออกแบบเนื้อที่ใช้สอยแต่ละส่วน ควรคำนึงถึงความสะดวก คล่องตัวในการติดต่อเคลื่อนไหวภายในเนื้อที่นั้นๆด้วย อาจทำได้โดยใช้วิธีจัดผังพื้นภายในและโดยการใช้อุปกรณ์พิเศษเข้าช่วย ซึ่งอาศัยหลักจากการวิเคราะห์ ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้สอยและการใช้สอยอาคารหรือส่วนของอาคาร เพื่อให้สามารถจัดวางเครื่องเรือน เครื่องใช้ ตลอดจนอุปกรณ์ต่างๆให้ถูกต้อง เช่น ศึกษาขนาดและระยะต่างๆของร่างกาย ลักษณะการเคลื่อนไหวและกำลังทางกล้ามเนื้อของมนุษย์ในอายุที่ต่างกัน เพศต่างกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลทำให้เกิดมีมาตรฐานของระดับความสูงของห้องต่างๆ ขนาดและรูปร่างของช่องประตู หน้าต่าง ชั้นเก็บของ ตู้แขวน โต๊ะทำงาน โต๊ะรับประทานอาหาร เก้าอี้ชนิดต่างๆ ชั้นบันได ราวจับบันได พื้นต่างระดับ และอื่นๆอีกมากตลอดจนมีข้อพิจารณา

ถึงส่วนประกอบของอาคารที่ต้องมีการ เปิด-ปิด เคลื่อนที่ได้ เช่น บานประตู หน้าต่าง ฝ้าตู้ ประตู เหล็กยึด ส่วนประกอบต่างๆเหล่านี้ ผู้ออกแบบต้องคำนึงถึงขนาดและวัสดุว่ามีน้ำหนักเท่าใดจึงจะสามารถให้มนุษย์ ปิด เปิด ได้โดยไม่ลำบากหรือหนักแรงมากนัก

2.1.6 กฎหมายควบคุมอาคาร เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยมาตรฐานของบ้านพักอาศัยดังนี้คือ

-ที่ว่างรอบอาคาร ต้องมีที่ว่างปราศจากสิ่งก่อสร้างปกคลุมอย่างน้อย 30 % ของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่สูงที่สุด ยกเว้นอาคารที่มีหน้าต่างหรือประตูเปิดสู่ภายนอกไม่น้อยกว่า 20 % ของพื้นที่แต่ละชั้นของอาคารซึ่งจะไม่มีที่ว่างเลยก็ได้

-ระดับพื้นชั้นล่างถ้าทำด้วยคอนกรีตอิฐหรือหินจะต้องสูงกว่าระดับถนนอย่างน้อย 30 ซม. ในกรณีที่ไม่ติดถนนพื้นอาคารต้องสูงกว่าพื้นดินที่จะปลูกสร้างอาคารอย่างน้อย 10 ซม.

-ห้องนอนต้องกว้างไม่น้อยกว่า 2.50 ม. ต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 9 ตร.ม.

-ห้องเก็บของไม่มีข้อกำหนดใดๆตามกฎหมายในด้านสถาปัตยกรรมแต่ต้องรับน้ำหนักบรรทุกได้ตามที่ใช้งานจริง โดยไม่น้อยกว่า 150 กก.ต่อตร.ม.

-ระเบียงต้องกว้างอย่างน้อย 1.00 ม. ถ้ายื่นเหนือทางเท้าสาธารณะจะยื่นได้ไม่เกิน 1.20 ม. และต้องมีระยะดิ่งระหว่างพื้นถึงเพดานที่ต่ำสุดไม่ต่ำกว่า 2.00 ม.

-กันสาด ต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.00 ม. โดยไม่ให้มีเสากีดกัน และต้องจัดให้มีแสงสว่างธรรมชาติมองเห็นได้ในเวลากลางวัน

-ครัว อาคารที่พักอาศัยต้องมีครัว พื้นและผนังห้องครัว ต้องสร้างด้วยวัสดุถาวรทนไฟและถ้าห้องครัวอยู่ติดกับห้องนอนหรือห้องส้วม ถ้ามีประตู หน้าต่างหรือช่องลมในด้านที่ติดต่อกับห้องครัว

- ห้องน้ำ ห้องส้วม ต้องมีอย่างน้อย 1 ที่และห้องส้วมที่มีที่ถ่ายอุจจาระอย่างน้อย 1 ที่ และห้องน้ำ-ห้องส้วมที่อยู่แยกกันต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่าที่ละ 0.90 ตร.ม. ส่วนห้องน้ำ-ห้องส้วมที่อยู่รวมกัน ต้องมีพื้นที่รวมไม่น้อยกว่า 1.50 ตร.ม. และระยะดิ่งระหว่างพื้นถึงเพดานช่วงที่ต่ำสุดต้องไม่ต่ำกว่า 1.80 ม. ห้องน้ำ-ห้องส้วม ต้องมีช่องระบายอากาศอย่างน้อย 10% ของพื้นที่ห้อง หรือติดตั้งลมระบายอากาศได้อย่างน้อยชั่วโมงละ 2 เท่าของปริมาตรห้อง

- ผนังทั่วไป ถ้าสร้างเกิน 2 ชั้นต้องสร้างด้วยวัสดุถาวรและทนไฟ

- ประตูและหน้าต่าง ต้องมีพื้นที่ช่องประตู หน้าต่าง และช่องลมรวมกันไม่น้อยกว่า 10% ของพื้นที่ของห้องนั้น ต้องมีช่องระบายลมให้เพียงพอเมื่อปิดประตูทั้งหมด ความสูงจากพื้นถึงยอดต้องไม่น้อยกว่า 2.00 ม. และถ้าอยู่ริมด้านที่ติดกับทางสาธารณะหรือติดต่อกับเขตที่ดินของผู้อื่น ต้องห่างไม่น้อยกว่า 2.00 ม. สำหรับชั้นล่างและชั้นที่ 2 ต้องห่างไม่น้อยกว่า 3.00 ม. สำหรับชั้น 3 ขึ้นไป

- บันไดต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 90 ซม. ลูกตั้งสูงกว่า 20 ซม. ลูกนอนไม่แคบกว่า 22 ซม. บันไดช่องหนึ่งสูงไม่เกิน 3.00 ม.

- ความสูงฝ้าเพดาน ห้องที่ใช้พักอาศัยต้องมีระยะตั้งจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 ม. ทั้งในกรณีที่ปรับอากาศและไม่ปรับอากาศ ส่วนโรงเก็บรถยนต์ต้องมีระยะตั้งระหว่างพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 ม.

- หลังคา วัสดุหลังคาต้องทำด้วยวัสดุทนไฟ ยกเว้นอาคารที่ตั้งอยู่ห่างจากอาคารอื่นซึ่งมุงด้วยวัสดุทนไฟ หรือจากเขตที่ดินหรือทางสาธารณะเกิน 40 ม. สามารถใช้วัสดุไม่ทนไฟได้

- ส่วนยื่นเหนือที่สาธารณะ สำหรับส่วนที่ยื่นออกมาในหรือเหนือทางเดินสาธารณะที่ประชาชนเข้าไปใช้สัญจรได้ไม่ว่าจะเรียกเก็บค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม มีข้อกำหนดดังนี้ ชายคายยื่นได้ไม่เกิน 1.50 ม.จากผนัง ส่วนยื่นของส่วนประณีตสถาปัตยกรรม เช่น ครัว ยื่นได้ไม่เกิน 1.20 ม.จากผนัง และกันสาดยื่นได้ไม่เกิน 2 ม. จากผนัง

2.1.7 การออกแบบและควบคุมการต่อเติมที่อยู่อาศัย พ.ร.บ.ควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. 2479 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. 2522 และเทศบัญญัติอื่นที่มีข้อกำหนดส่วนใหญ่ซึ่งไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการพัฒนาต่อเติมที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้มีรายได้น้อย ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดเนื้อที่ใช้สอย รายละเอียดการกำหนดแนวและระยะอาคาร การใช้วัสดุก่อสร้าง รวมทั้งรายละเอียดทางด้านวิศวกรรมบางอย่าง

จุดประสงค์ของการต่อเติมที่อยู่อาศัย อาจเนื่องจากจุดประสงค์หลายอย่างด้วยกัน แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะคำนึงถึงความสะดวกสบาย รองลงมาได้แก่การต้องการให้มีห้องเพิ่ม และเพื่อความปลอดภัย นอกจากนี้ยังมีจุดประสงค์อื่นๆอีก เช่น เพื่อความเป็นสัดส่วนและเพื่อทำธุรกิจการค้าเป็นต้น ซึ่งประโยชน์ในการใช้สอยจากการต่อเติมนั้นก็เพื่อใช้เป็นห้องนอน ซึ่งเป็นห้องที่ต้องการความมิดชิดและเป็นสัดส่วนแยกจากห้องอื่นๆ และเป็นบริเวณทำครัว รับแขก

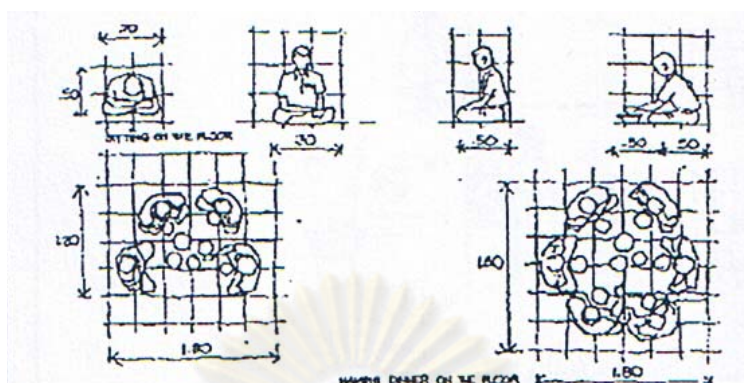
2.2 มาตรฐานที่อยู่อาศัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่

2.2.1 มาตรฐานขนาดพื้นที่ใช้สอยต่อผู้ใช้สอย

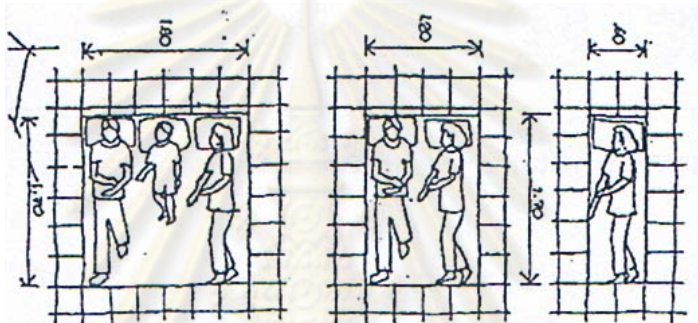
มาตรฐานของพื้นที่ใช้สอย ส่วนใหญ่เป็นการกำหนดจาก ขนาดสรีระของคน ซึ่งในที่นี้เป็นการนำมาตรฐานขนาดพื้นที่ใช้สอยของทั้งในและต่างประเทศ มาเป็นแนวคิดในการศึกษาดังนี้

ขนาดระยะพื้นที่ส่วนต่างๆ³

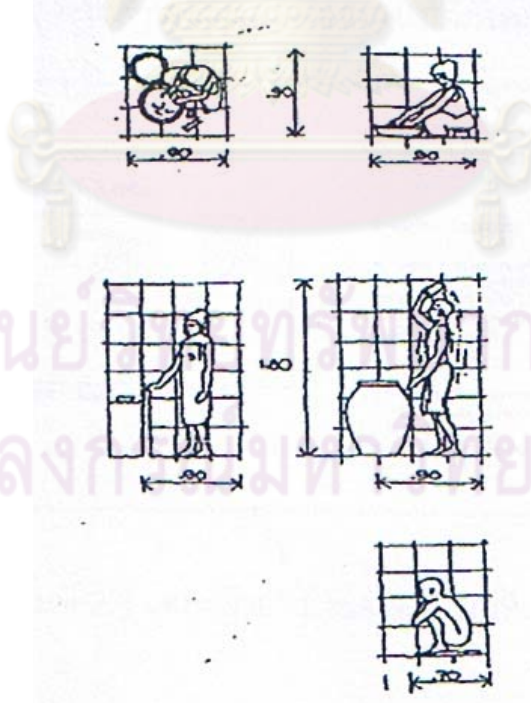
แผนภาพที่ 2.3 แสดงระยะพื้นที่ในการรับประทานอาหาร นั่งกับพื้น

แผนภาพที่ 2.4 แสดงระยะพื้นที่ในการทำกิจกรรมการนอน

แผนภาพที่ 2.5 แสดงระยะพื้นที่ในการทำกิจกรรมอาบน้ำและขับถ่าย

³ Chawalit Nitaya, Tung Song Hong: Community involvement, An alternative design and policy implementation proposal(Thailand, 1979), pp.18-23.

2.2.2 มาตรฐานที่อยู่อาศัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่

2.2.2.1. ส่วนพื้นที่ใช้สอยในชีวิตประจำวัน

โดยทั่วไปพื้นที่พักอาศัยแต่ละหน่วยจะแบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วน

- ส่วนมิดชิด Private Area เพื่อใช้สำหรับนอนและทำความสะอาดร่างกาย
- ส่วนเอนกประสงค์ Multipurpose Area เพื่อใช้สำหรับแขก พักผ่อน ทานอาหาร และประกอบอาหาร

ตาราง 2.4 แสดงขนาดพื้นที่ในส่วนมิดชิด Private Area

Private Area	A	B	C	D
1.ห้องนอนที่ 1	8.97	8.64	9.30	9.00
2.ห้องนอนที่ 2	-	7.20	7.90	9.00
3.ห้องนอนที่ 3	-	5.76	7.00	9.00
4.ห้องน้ำ ส้วม	2.16	2.16	2.16	1.50
5.ห้องส้วม (แยกเดี่ยว)	-	1.44	1.44	0.90
6.ห้องน้ำ (แยกเดี่ยว)	-	1.08	2.20	-

ตาราง 2.5 แสดงขนาดพื้นที่ในส่วนเอนกประสงค์ Multipurpose Area

Multipurpose Area	A	B	C	D
1.รับแขก พักผ่อน	-	14.40	11.20	-
2.ทานอาหาร	-	3.64	7.50	-
3.ครัว	4.08	4.32	5.40	-
4.พื้นที่สำหรับรับแขก ทานอาหาร พักผ่อน	13.81	18.00	18.00	-
5.พื้นที่รวมสำหรับทานอาหาร ครัว	-	12.96	7.50	-
6.ซักล้าง ตากผ้า	-	1.08	2.16	-

ตาราง 2.6 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกขนาดความกว้างต่ำสุด

ชนิดห้อง	ความกว้างต่ำสุด (เมตร)		
	A	B	C
ห้องนอน	2.40	2.40	2.50
รับแขก ทานอาหาร พักผ่อน	2.40	2.40	-
ห้องน้ำ	1.20	-	0.90
ครัว	2.10	1.80	-

หมายเหตุ A สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย B การเคหะแห่งชาติ

C Office of Housing and Urban Development Washington, D.C.

D ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ.2522

ตาราง 2.7 แสดงมาตรฐานเนื้อที่ใช้สอย

พื้นที่ใช้สอย	ต้นแบบหน่วยพักอาศัย			
	เนกประสงค์	1 ห้องนอน	2 ห้องนอน	3 ห้องนอน
ห้องนอนที่ 1	8.64	9.00	9.00	9.00
ส่วนนอนที่ 2	-	7.20	-	-
ห้องนอนที่ 2	-	-	9.00	9.00
ส่วนนอนที่ 3	-	-	7.20	-
ห้องนอนที่ 3	-	-	-	9.00
รับแขก พักผ่อน	-	-	-	14.40
รับแขก พักผ่อน	18.00	18.00	18.00	-
ทานอาหาร	-	-	-	8.64
ครัว	4.32	4.32	4.32	4.32
ห้องน้ำ ส้วม 1	2.16	2.16	2.16	3.20
ห้องน้ำ ส้วม 2	-	-	-	2.16
ระเบียง ชักล้าง ตากผ้า	1.08	1.03	2.16	2.16
รวม	34.20	41.76	51.84	62.88

- ครัวหรือส่วนที่ใช้ประกอบอาหาร มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 4.32 ตร.ม.
- ห้องน้ำ ส้วมต้องมีพื้นที่ภายในไม่น้อยกว่า 1.50 ตร.ม. หรือถ้าเป็น ห้องส้วมแยกเดี่ยว จะต้องมียพื้นที่ภายในไม่ต่ำกว่า 0.09 ตร.ม. และห้องน้ำแยกเดี่ยวต้องมีพื้นที่ในห้องน้ำไม่ต่ำกว่า 1.08 ตร.ม. ทั้งนี้ ความกว้างภายในต้องไม่ต่ำกว่า 0.90 ตร.ม.
- ส่วนที่ใช้เป็นระเบียง ชักล้าง และ ตากผ้า ควรมีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2.16 ตร.ม.

ความสูงของเพดาน ความสูงจากพื้นถึงเพดานของพื้นที่ใช้อยู่อาศัยจะต้องไม่น้อยกว่าความสูงจากพื้น 2.4 ม. และในที่ซึ่งเพดานมีความเอียงลาด ส่วนต่ำสุดของเพดานวัดจากพื้นต้องไม่น้อยกว่า 2.40 ม. ส่วนใดที่เป็นเพดานสูงน้อยกว่ากำหนด ไม่นับพื้นที่ส่วนนั้น รวมเป็นที่อยู่อาศัยต่ำสุดที่ต้องการ

ปริมาตร ที่อยู่อาศัยต่อคนจะต้องไม่น้อยกว่าปริมาตรที่ 8.5-10 ลบ.ม. โดยนับรวมห้องที่อยู่อาศัย (Placeholder) ทั้งหมด

การรับแสงธรรมชาติ ช่องเปิดหรือกระจกที่ให้แสงผ่านได้ ขนาดเล็กสุดจะต้องมีพื้นที่รวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้องนั้น

ความรโหฐาน จัดให้มีความรโหฐานในอาคาร จะต้องมีการจัดให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่และความต้องการทางด้านประโยชน์ใช้สอย ในการกำหนดช่องแสงหรือช่องเปิดต้องพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการจัดเนื้อที่ภายในรูปอาคารกับสิ่งแวดล้อมภายนอก

การระบายอากาศ การระบายอากาศของพื้นที่อยู่อาศัย ห้องนอนหรือห้องที่ใช้พักอาศัยในอาคารควรมีช่องประตูและหน้าต่างรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่นั้นๆ ข้อบัญญัติ กทม.กำหนดไว้ร้อยละ 10 โดยไม่นับรวมประตูหรือหน้าต่างที่ติดกับห้องอื่นๆ

การระบายอากาศของพื้นที่ที่ไม่ใช่อุทยาน การระบายอากาศห้องใต้หลังคา และเนื้อที่เหนือเพดานห้องจะต้องจัดให้มี ทางลมผ่านตลอด มีขนาดเท่ากับร้อยละ 5 ของพื้นที่เพดาน ในกรณีที่ใช้ห้องใต้หลังคาเป็นที่อยู่อาศัยต้องจัดให้มีการระบายอากาศ เช่นเดียวกับที่อยู่ออาศัย

การระบายอากาศช่องบันได ต้องจัดให้มีช่องระบายอากาศ โดยมีพื้นที่ระบายอากาศน้อยที่สุด 0.01 ตร.ม. ต่อชั้น ในกรณีห้องน้ำ และห้องครัว ไม่มีช่องระบายอากาศออกสู่ภายนอกต้องจัดให้มีปล่องหรือช่องที่สามารถถ่ายเทได้สะดวก

ประตู เพื่อจัดให้มีช่องเปิดที่มีขนาดเพียงพอสำหรับการใช้สอย ประตูควรมีขนาดดังนี้

ตาราง 2.8 แสดงขนาดเพียงพอสำหรับการใช้สอย ประตู⁴

ชนิดประตู	ความกว้าง (.ม)	ความสูง (.ม)
ประตูภายนอก-ทางเข้า	0.90	2.00
ประตูบริการ	0.80	2.00
ประตูภายใน		
ประตูห้องนอน	0.80	2.00
ประตูห้องครัว	0.80	2.00
ประตูห้องน้ำ-ส้วม	0.60	1.88
ประตูห้องเก็บของ	0.70	2.00 หรือ 1.80

การจัดห้อง

การจัดห้องจะต้องจัดให้มีทางเข้า – ออกสะดวก และเหมาะสมแก่ผู้อยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การติดต่อ ภายในจากส่วนพักอาศัยไปยังส่วนพักอาศัยอื่นๆ จะต้องไม่ผ่านห้องนอน หรือห้องน้ำส้วม หรือจากห้องนอนไปยัง ห้องน้ำส้วม ต้องไม่ผ่านห้องนอนอื่นๆ

2.2.2.2. ขนาดพื้นที่ใช้สอยต่ำสุด

พื้นที่ใช้สอยต่ำสุด จะต้องมีขนาดไม่น้อยกว่าที่ระบุต่อไปนี้

- พื้นที่พักอาศัยแต่ละส่วนที่ประกอบด้วยห้องนอน พื้นที่รวมสำหรับพักอาศัย รับประทานอาหาร

⁴ งานมาตรฐานอาคาร กองวิจัยและออกแบบ การเคหะแห่งชาติ อ้างถึงใน จันทรวารวรรณ อุดมลาภ ประสิทธิ์, การศึกษาเปรียบเทียบการใช้พื้นที่ภายในห้องพักของอาคารพักอาศัยรวมประเภทให้เช่ากับเช่าซื้อ สำหรับผู้มีรายได้น้อยของการเคหะแห่งชาติ : กรณีศึกษาเคหะชุมชนรามคำแหงกับชุมชนออกเงินระยะ 1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์. 2551)

ครัว ห้องน้ำ-ส้วม พื้นที่รวมของแต่ละส่วนพักอาศัยครอบครัว ขนาด 5 คน จะต้องไม่ต่ำกว่า 33.00 ตร.ม.

- ห้องนอนภายในส่วนพักอาศัย ให้มีส่วนกว้างหรือ ยาวไม่ต่ำกว่า 2.50 ม. กับรวมเนื้อที่พื้นที่ทั้งหมดไม่น้อยกว่า 9.00 ตร.ม.
- สำหรับส่วนที่ใช้นอน ซึ่งไม่ได้กันเป็นห้องให้มีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 5.67 ตร.ม.
- ส่วนที่ใช้สำหรับแขก พักผ่อน ทานอาหาร ให้มีส่วนกว้าง หรือยาวไม่ต่ำกว่า 2.40 ม. กับรวมเนื้อที่พื้นที่ทั้งหมดไม่น้อยกว่า 13.00 ตร.ม.
- ในกรณีแยกพื้นที่ใช้สอย ให้ส่วนที่ใช้ทานอาหารมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 7.50 ตร.ม. และส่วนที่ใช้รับแขก พักผ่อน ให้มีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 11.20 ตร.ม.

สรุป สิ่งที่มีผลต่อความต้องการพื้นฐานในการใช้พื้นที่ในการอยู่อาศัยมีอยู่ 4 ปัจจัยหลัก คือ ทางด้านกายภาพ ทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านสังคม ความต้องการทางด้านจิตวิทยา ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ จะเป็นตัวกำหนดองค์ประกอบพื้นฐานของที่อยู่อาศัยและขนาดของส่วนต่างๆในที่อยู่อาศัย ซึ่งเมื่อรวมกัน ก็จะบ่งบอกถึงขนาดที่อยู่อาศัยได้

ตามมาตรฐานที่อยู่อาศัยขั้นต่ำของการเคหะฯ เป็นการกำหนดในเรื่องขนาดของเนื้อที่ขององค์ประกอบ หน่วยที่อยู่อาศัย พื้นที่ห้องที่เล็กที่สุดที่เก็บของ ความสูงของเพดาน ปริมาตรแสงธรรมชาติ การระบายอากาศ ประตู และการจัดห้อง มาตรฐานที่ถูกกำหนดขึ้นมาจัดทำโดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยความสะดวกสบาย และความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย ดังนี้

- 1) มาตรฐานเนื้อที่ และความกว้างต่ำสุด
  - ส่วนมิดชิด ได้แก่ห้องนอน และห้องน้ำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 2.9 มาตรฐานเนื้อที่ห้องเล็กที่สุด และความกว้างต่ำสุดของห้องส่วนมิดชิด⁵

พื้นที่ใช้สอย	มาตรฐานการเคหะฯ		สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่ง สถาปัตยกรรมศาสตร์	ข้อบัญญัติ กทม. ควบคุมอาคาร 2522	Office of Housing and Urban
	เนื้อที่ห้อง เล็กที่สุด (ตร.ม.)	ความกว้าง ต่ำสุด (ม.)			
ห้องนอนแรก	8.64	2.40	8.97	9.00	9.30
ห้องนอนต่อไป (ชนิด 2เตียง)	7.20	2.40	-	9.00	7.90
ห้องนอนต่อไป (ชนิด 1เตียง)	5.76	2.40	-	9.00	7.00
ห้องน้ำ-ส้วม(ที่อาบน้ำ-อ่างล้างหน้า-ส้วม)	2.88	1.80	-	-	-
ห้องน้ำ-ส้วม(ที่อาบน้ำ-ส้วม-ซักผ้า)	2.16	1.20	2.16	1.50	3.20
ห้องส้วมแยกเดี่ยว	1.44	1.20	-	0.90	1.80
ห้องอาบน้ำแยกเดี่ยว	1.08	1.20	-	-	2.20

- ส่วนเอนกประสงค์

ตาราง 2.10 มาตรฐานเนื้อที่ห้องเล็กที่สุด และความกว้างต่ำสุดของห้องส่วนเอนกประสงค์⁶

พื้นที่ใช้สอย	มาตรฐานการเคหะฯ		สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่ง ประเทศไทย	ข้อบัญญัติ กทม.ควบคุม อาคาร 2522	Office of Housing and Urban Development
	เนื้อที่ห้อง เล็กที่สุด (ตร.ม.)	ความกว้าง ต่ำสุด (ม.)			
พื้นที่รวมสำหรับแขก พักผ่อน รับประทานอาหาร และเตรียมอาหาร	22.32	2.40	-	-	-
พื้นที่รวมสำหรับแขก พักผ่อน รับประทานอาหาร	18.00	2.40	13.81	18.00	18.00
พื้นที่รวมสำหรับรับประทานอาหาร และครัว	12.96	2.40	-	7.50	12.95

⁵ สรุปสาระสำคัญเพื่อจัดทำร่างมาตรฐานที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539

⁶ เรืองเดียวกัน

พื้นที่ใช้สอย	มาตรฐานการเคหะฯ		สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	ข้อบัญญัติ กทม.ควบคุมอาคาร 2522	Office of Housing and Urban Development
	เนื้อที่ห้องเล็กที่สุด (ตร.ม.)	ความกว้างต่ำสุด (ม.)			
ห้องรับแขก พักผ่อน	14.40	2.40	-	11.20	14.40
ห้องรับแขก พักผ่อน	14.40	2.40	-	11.20	14.40
ห้องรับประทานอาหาร	8.32	2.40	-	7.50	3.64
ห้องเตรียมอาหาร	4.32	1.80	-	-	-
ห้องครัวแยกเดี่ยว	14.40	2.10	-	5.40	4.32

ตาราง 2.11 แสดงค่าการใช้พื้นที่ผู้อยู่อาศัย มาตรฐานขั้นต่ำการเคหะฯ และพื้นที่ใช้งานขั้นต่ำ⁷

ลำดับ	พื้นที่สำหรับกิจกรรม	พื้นที่ (ตร.ม.)	พื้นที่ (ตร.ม.)
		ขั้นต่ำ(เอนกประสงค์) กคช.	ขั้นต่ำ(1 ห้องนอน) กคช.
1	ห้องเอนกประสงค์	26.64	25.20
	พื้นที่รวมรับแขก พักผ่อนรับประทานอาหาร	18.00	18.00
	นอนไม่กั้น	8.64	7.20
	ทำงานโดยใช้คอมพิวเตอร์	-	-
2	ห้องนอนมิดชิด 1	-	9.00
3	ห้องนอนมิดชิด 2	-	-
4	พื้นที่เก็บของ	-	-
5	พื้นที่ประกอบอาหาร	4.32	4.32
6	ห้องน้ำ – ส้วม	2.16	2.16
7	ระเบียงและตากผ้า	1.08	1.08
รวม		34.20	41.76

⁷ มาตรฐานผู้มีรายได้น้อยการเคหะฯ อ้างถึงใน จันทราวรรณ อุดมลาภประสิทธิ์, การศึกษาเปรียบเทียบการใช้พื้นที่ภายในห้องพักของอาคารพักอาศัยรวมประเภทให้เช่ากับเช่าซื้อ สำหรับผู้มีรายได้น้อยของการเคหะแห่งชาติ : กรณีศึกษาเคหะชุมชนรามคำแหงกับชุมชนออกเงินระยะ1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์. 2551)

ตามมาตรฐานพื้นที่ใช้สอยในที่พักอาศัยที่มีอยู่ในประเทศและต่างประเทศ

มาตรฐานที่อยู่อาศัยขั้นต่ำของต่างประเทศ (ประเทศญี่ปุ่น) เมื่อเปรียบเทียบมาตรฐานต่างๆทั้งใน และต่างประเทศ เรื่องพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัย พบว่า

- 1) องค์ประกอบหน่วยพักอาศัยที่สำคัญ คือห้องนอน ห้องน้ำ ส่วนเอนกประสงค์
- 2) ขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในหน่วยพักอาศัย เริ่มตั้งแต่ 5.40 ตร.ม.ต่อคนขึ้นไป โดยมีขนาดหน่วยพักอาศัยที่เล็กที่สุดเท่ากับ 10 ตร.ม.สำหรับ 1 คน และขนาด 14 ตร.ม.สำหรับ 2 คน โดยมีความสูงของห้องเท่ากับ 2.40 ม. ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบมาตรฐาน และกฎระเบียบทั่วไป พบว่ามาตรฐานของการเคหะปี 2529 อยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำกว่ามาตรฐานของประเทศญี่ปุ่น

ตาราง 2.12 เปรียบเทียบขนาดพื้นที่หน่วยพักอาศัยต่อคน⁸

มาตรฐาน	ขนาดหน่วยพักอาศัย(ตร.ม./คน)
ญี่ปุ่น	7.50
สิงคโปร์	6.30
ฮ่องกง	2.20
มาเลเซีย	4.50
การเคหะแห่งชาติ	6.80

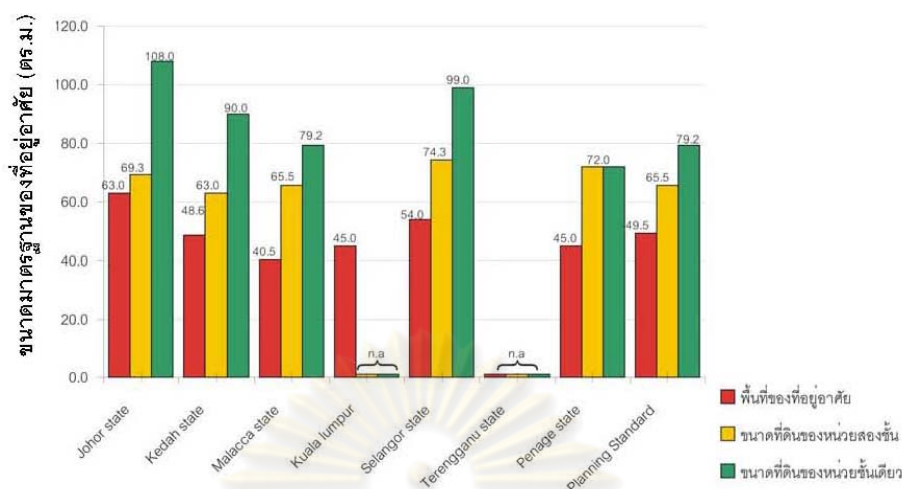
ตาราง 2.13 มาตรฐานที่อยู่อาศัยของประเทศญี่ปุ่น⁹

ขนาดครอบครัว (คน)	พื้นที่ของห้องพัก (พื้นที่ภายใน /ตร.ม.)		
	ที่อยู่อาศัยในเขตเมือง	ที่อยู่อาศัยทั่วไป	ที่อยู่อาศัยขั้นต่ำ
1	19.80	27.20	7.40
2	33.0	43.00	17.50
3	46.0	58.5	25.0
4	59.0	77.0	32.50
5	69.0	89.5	37.50

⁸ เอกสารแปล A Quick Look at Housing in Japan, ฝ่ายโครงการเมืองใหม่การเคหะแห่งชาติ, มกราคม 2543

⁹ เรื่องเดียวกัน

แผนภูมิ 2.1 แสดงการเปรียบเทียบขนาดที่อยู่อาศัยของประเทศมาเลเซียในแต่ละรัฐ¹⁰

2.3 งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัย

โครงการศึกษาวิจัยและออกแบบต่อเติมที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร เสนอ การ เคนหะฯ (กคช.)¹¹ เป็นการศึกษาพื้นที่ว่างชั้นล่างโถงเอนกประสงค์ภายในที่พักอาศัยของผู้มีรายได้น้อยของโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 3 และโครงการบ้านเอื้ออาทรจังหวัดอยุธยา เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมของบ้านเอื้ออาทร และสภาพความเป็นอยู่ ศึกษากิจกรรมและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ว่างที่ควรคำนึงถึงในการออกแบบ เพื่อหาเกณฑ์ในการออกแบบพื้นที่ว่างนั้นให้ตรงตามความต้องการผู้อยู่อาศัย โดยศึกษาปัจจัยเรื่อง อายุ จำนวนผู้อาศัย อาชีพ และรายได้ พบว่า พื้นที่ชั้นล่างนั้นไม่สามารถตอบสนองกิจกรรมตามพฤติกรรมได้ ซึ่งยังขาดการศึกษาถึงลักษณะกิจกรรม และการใช้พื้นที่ภายใน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁰ Low cost Housing in Malaysia อ้างถึงใน จันทราวรรณ อุดมลาภประสิทธิ์,การศึกษาเปรียบเทียบการใช้พื้นที่ภายในห้องพักของอาคารพักอาศัยรวมประเภทให้เช่ากับเช่าซื้อ สำหรับผู้มีรายได้น้อยของการเคหะแห่งชาติ : กรณีศึกษาเคหะชุมชนรามคำแหงกับชุมชนออกเงินระยะ1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์. 2551)

¹¹ ห้างหุ้นส่วน พงษ์จันทราทวีทรัพย์, โครงการศึกษาวิจัยและออกแบบต่อเติมที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร, (กรุงเทพมหานคร : การเคหะแห่งชาติ, 2551). หน้า 1

2.3.2 วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

สรุปวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่

ก. วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการใช้พื้นที่ภายใน

ศุภชัย ถาวรสุภเจริญ¹² ได้ศึกษาการใช้พื้นที่อยู่อาศัย และศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้พื้นที่อยู่อาศัยกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่ถูกรื้อย้ายจากใต้สะพานมาอยู่ในที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ที่กำหนดให้ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อพิจารณาในการวางแผนการใช้พื้นที่อยู่อาศัยสำหรับการรื้อย้ายของชุมชนผู้มีรายได้น้อยที่มีลักษณะเช่นนี้ในครั้งต่อไป

พบว่า พื้นที่ภายในบ้านมีส่วนประกอบคือสวนนอน สวนนั่งเล่น พักผ่อน ส่วนรับประทานอาหาร ส่วนเก็บของ โดยมีส่วนประกอบหลักของบ้านเพิ่มขึ้นและแตกต่างจากที่อยู่อาศัยเดิม โดยลักษณะอาคารเป็นแบบกึ่งเปิดโล่งแบบมีห้องน้ำ แต่เห็นทั่วไปของชุมชนผู้มีรายได้น้อย นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้พื้นที่นอกแปลงที่ดินตนเองมากถึงร้อยละ 79.01 ใช้สำหรับตากผ้า ซักล้าง เก็บเครื่องมือประกอบอาชีพ รวมถึง เก็บวัสดุก่อสร้าง ซึ่งเป็นการใช้พื้นที่ว่างที่ไม่มีการครอบครองสิทธิ์ บ้านชั้นเดียวในชุมชนใหม่มีพื้นที่เฉลี่ย 32.81 ตร.ม./หลัง คิดเป็น 8.62 ตร.ม./คน โดยมีมิติของตัวบ้านเฉลี่ย 4.87 x 6.51 เมตร โดยบ้านชั้นเดียวที่มีขนาดเล็กที่สุดมีพื้นที่ 5.11 ตร.ม./คน และบ้าน 2 ชั้นชุมชนใหม่มี พื้นที่เฉลี่ย 79.01 ตร.ม./หลัง คิดเป็น 14.96 ตร.ม./คน มีมิติของตัวบ้านเฉลี่ย 5.83 x 6.85 ม. โดยที่บ้าน 2 ชั้นที่มีขนาดเล็กที่สุดจะมีพื้นที่ 7.36 ตร.ม./คน ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้พื้นที่อยู่อาศัยมากที่สุด คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน, ลักษณะอาชีพ และการประกอบอาชีพ, ความสามารถในการหาเงินมาใช้เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย **เสนอว่า**ควรมีการกำหนดขอบเขตแปลงที่ดินให้ชัดเจน และป้องกันการรुक้าแปลงที่ดินอื่น ในด้านการวางแผนแบ่งแปลงที่ดินควรมีการศึกษาลักษณะอาชีพและจำนวนผู้อยู่อาศัยเพื่อให้สอดคล้องกับการขนาดของพื้นที่อยู่อาศัยด้วย ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและก่อสร้างอาคารให้คำปรึกษาในช่วงการดำเนินการสร้างบ้าน รวมถึงมีการปรับปรุงมาตรฐานหรือกฎหมายที่เกี่ยวกับขนาดพื้นที่อยู่อาศัยแก่ชุมชนผู้มีรายได้น้อย โดยเทียบกับจำนวนผู้อยู่อาศัย และใช้การศึกษาวิจัยนี้ประกอบเพื่อให้มาตรฐานดังกล่าวสอดคล้องกับสภาพของผู้มีรายได้น้อย

ข. วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการจัดผัง , เครื่องเรือน

¹² ศุภชัย ถาวรสุภเจริญ, "การใช้พื้นที่และองค์ประกอบของหน่วยที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัดเขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545).

ชาญณรงค์ สุทธิลักษณ์สกุล¹³ พบว่า การใช้พื้นที่ภายในห้องและการจัดผังภายในห้องแบบ A ขนาดพื้นที่ 32.00 ตร.ม. มักจัดพื้นที่ส่วนเอนกประสงค์ให้อยู่ส่วนหน้าถึงกลางของห้องพักเป็นพื้นที่ประมาณ 8.50-10.0 ตร.ม. พื้นที่ส่วนนอนมักอยู่บริเวณส่วนกลางถึงส่วนหลังห้องเป็นขนาดพื้นที่ประมาณ 7.00-8.50 ตร.ม. ทางเดินภายในห้องคิดเป็นพื้นที่ประมาณ 5.50-7.50 ตร.ม. มักมีการใช้อุปกรณ์เครื่องเรือนเป็นตัวแบ่งพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน และจัดอุปกรณ์เครื่องเรือนชนิดผนัง ลักษณะของอุปกรณ์เครื่องเรือนเป็นแบบสำเร็จรูป สามารถพับเก็บ และง่ายในการขนย้าย การอยู่อาศัยมีกิจกรรมหลายประเภท เนื่องจากมีพื้นที่อยู่อย่างจำกัดจึงต้องใช้พื้นที่แบบซ้อนทับกัน โดยพบว่าที่นอนและตู้เสื้อผ้าเป็นเครื่องเรือนหลักที่ต้องมีทุกห้อง ผู้ผู้ที่เป็นเจ้าของห้องส่วนใหญ่มักใช้เครื่องเรือนแบบถาวร การใช้พื้นที่ภายในห้องพัก มีลักษณะยืดหยุ่น พื้นที่เดียวกันมักใช้หลายกิจกรรม โดยมีพื้นที่ส่วนเอนกประสงค์เป็นพื้นที่ใช้งานหลัก เสนอแนะในการปรับปรุงผังของห้องพักได้แก่ การจัดบริเวณระเบียงให้มีราวตากเสื้อผ้า อ่างล้างจาน พื้นที่วางเตาแก๊ส และระบบระบายน้ำบริเวณประตูทางเข้าห้องควรเปิดออกและอยู่ห่างจากผนัง 60 ซม. เพื่อให้สามารถวางตู้หรือชั้นเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยมากขึ้น

ณัฐชา พชรชวลกร¹⁴ ศึกษาลักษณะการอยู่อาศัยภายในห้องพักขนาดเล็กในย่านศูนย์กลางธุรกิจเพื่อศึกษาลักษณะการใช้สอยพื้นที่ และการจัดผังภายในห้องพักขนาดเล็กของกลุ่มผู้พักอาศัยภายในโครงการ เพื่อทราบถึงรูปแบบการอยู่อาศัย การประกอบกิจกรรม และการเลือกใช้สอยเครื่องเรือนภายในห้องพัก พบว่า ลักษณะการใช้สอยพื้นที่ และการจัดผังภายในห้องพักขึ้นอยู่กับความแตกต่างกันของกลุ่มผู้พักอาศัย ได้แก่ เพศ, สภาพสังคม, จำนวนผู้พักอาศัยภายในห้องพัก และความสัมพันธ์ของผู้พักอาศัย พื้นที่ภายในห้องพักจะมีการซ้อนทับกันของกิจกรรม ดังนั้นการจัดผังภายในห้องพักจึงเลือกใช้เครื่องเรือนที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่สำหรับการประกอบกิจกรรมอื่นๆ การจัดผังภายในห้องพักควรจัดพื้นที่ให้มีการใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุดภายในห้องขนาดเล็กควรจะมีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทั้งในแนวราบ และแนวตั้ง ซึ่งจะช่วยลดและประหยัดพื้นที่ในแนวราบ และสามารถใช้อุปกรณ์ใช้พื้นที่ในแนวราบสำหรับการประกอบกิจกรรมได้อย่างเต็มที่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹³ ชาญณรงค์ สุทธิลักษณ์สกุล, "การใช้พื้นที่ภายในที่พัก ประเภทอาคารชุดราคาประหยัด : กรณีศึกษาโครงการสินธนาแมนชั่น (ถนนนวมินทร์) กรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545).

¹⁴ ณัฐชา พชรชวลกร, "ลักษณะการอยู่อาศัยภายในห้องพักขนาดเล็ก ในย่านศูนย์กลางธุรกิจ : กรณีศึกษาโครงการออคิต อพาร์ทเม้นท์," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547).

จันทราวรรณ อุดมลาภประสิทธิ์¹⁵ พบว่าพื้นที่ใช้สอยของหน่วยพักอาศัยไม่เพียงพอต่อการใช้ โดยเฉพาะในส่วนเอนกประสงค์และส่วนระเบียง มีการใช้พื้นที่ไปเป็นที่เก็บของทั้งจำเป็นและไม่จำเป็น ขาดความเป็นระเบียบทำให้เกิดการใช้พื้นที่ไม่เต็มประสิทธิภาพและอาจเกิดอันตรายจากอัคคีภัย ส่วนเอนกประสงค์สำหรับประเภทเช่าซึ่งจะมีการแยกการใช้พื้นที่เป็นส่วนตัวไว้ด้านในสุดของห้อง สำหรับประเภทเช่าจะมีการแบ่งเป็นสัดส่วนเฉพาะในกรณีที่มีผู้อยู่อาศัยไม่เกิน 4 คน โดยใช้เครื่องเรือนมาเป็นตัวกั้น มีการใช้อุปกรณ์แบบใหม่ที่มีขนาดใหญ่ ข้อเสนอแนะสำหรับปรับปรุงที่อยู่อาศัยเดิม คือควรมีการให้ความรู้แก่ผู้อยู่อาศัยในการจัดเก็บของให้เป็นระเบียบ การเลือกเครื่องเรือน เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เสนอแนะให้ใช้งานพื้นที่ทางแนวตั้งภายในหน่วยพักอาศัยและในส่วนระเบียง สำหรับการออกแบบหน่วยพักอาศัยใหม่ ควรพิจารณาความต้องการใช้พื้นที่ของผู้อยู่อาศัยเป็นหลัก โดยกำหนดหน่วยพักอาศัยเป็น 2 ขนาด คือสำหรับผู้อยู่อาศัย 1-3 คน มีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 32 ตร.ม. และสำหรับผู้อยู่อาศัย 4-6 คน มีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 40 ตร.ม.

ค. ลำดับการจัดพื้นที่

ชุตินา ธনীลสกรานนท์¹⁶ เสนอแนะว่าในห้องชุดเอนกประสงค์ควรมีพื้นที่ 4 ส่วน เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ส่วนเอนกประสงค์ ส่วนห้องน้ำ ส่วนห้องครัว และส่วนระเบียง รูปแบบของเครื่องเรือนและอุปกรณ์ที่เหมาะสม คือ เคลื่อนย้ายได้สะดวก ปรับเปลี่ยนการใช้งานได้หลายรูปแบบ การใช้พื้นที่ตามแนวตั้ง และขนาดหรือจำนวนที่เหมาะสมกับพื้นที่หรือจำนวนผู้อยู่อาศัย

ง. ขนาดหน่วยพักอาศัย

มูฮำหมัดรอโซ มาหิละ¹⁷ เสนอแนะว่า ควรกำหนดขนาดหน่วยพักอาศัยเป็น 2 ขนาดคือพื้นที่ไม่น้อยกว่า 45 ตร.ม. และ 59 ตร.ม. รองรับขนาดครัวเรือน 1-4 คน และ 5-7 คน ขนาดความกว้างของห้องไม่ควรต่ำกว่า 3.5 ม.

จ. พฤติกรรม

¹⁵ จันทราวรรณ อุดมลาภประสิทธิ์, "การศึกษาเปรียบเทียบการใช้พื้นที่ภายในห้องพักของอาคารพักอาศัยรวมประเภทให้เช่ากับเช่าซื้อ สำหรับผู้มีรายได้ต่ำของการเคหะแห่งชาติ : กรณีศึกษาเคหะชุมชนรามคำแหงกับชุมชนออกเงินระยะ 1," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551).

¹⁶ ชุตินา ธনীลสกรานนท์, "การใช้พื้นที่ภายในห้องชุดเอนกประสงค์ขนาดเล็กระดับราคา ปานกลาง โครงการ A และโครงการ B," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550).

¹⁷ มูฮำหมัดรอโซ มาหิละ, "การใช้พื้นที่ในหน่วยพักอาศัยในเคหะชุมชนดินแดง กรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550).

เอกชัย ชูสังข์¹⁸ พบว่า พฤติกรรมการใช้พื้นที่ของพื้นที่ส่วนนอน, พื้นที่ส่วนซักล้างและห้องน้ำ-ล้างแตกต่างกันไปจากมาตรฐานการเคหะฯ ปี 2529 และเมื่อเปรียบเทียบพื้นที่ใช้สอยที่ศึกษาพบว่าบ้านเดี่ยวชั้นเดียวและบ้านเดี่ยวสองชั้นที่ศึกษามีพื้นที่ใช้สอยใกล้เคียงกับอาคารแนวราบของโครงการบ้านเอื้ออาทร ข้อเสนอแนะในการศึกษาควรกำหนดมาตรฐานที่อยู่อาศัยให้เป็น 2 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานห้องพักอาศัยในอาคารพักอาศัยรวม ประกอบด้วย 3 มาตรฐานห้องพัก พื้นใช้สอยไม่ต่ำกว่า 27.0 ตร.ม.สำหรับผู้อยู่อาศัย 2-4 คนในแต่ละหน่วยควรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ และมาตรฐานที่อยู่อาศัยตามแนวราบจำแนกประเภทอาคารเป็น บ้านแถว, บ้านแฝด และบ้านเดี่ยวสองชั้น ควรมีขนาดแปลงที่ดินระหว่าง 16-25 ตร.วา บ้านแถวพื้นใช้สอยไม่ต่ำกว่า 43.0 ตร.ม.สำหรับผู้อยู่อาศัยไม่เกิน 4 คน ในแต่ละหน่วยควรประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ส่วนบ้านแฝดและบ้านเดี่ยวสองชั้น พื้นใช้สอยไม่ต่ำกว่า 55.0 ตร.ม.สำหรับผู้อยู่อาศัยไม่เกิน 5 คน

จ. การต่อเติม

อรุณ ต้นคุณะกุล¹⁹ ซึ่งกล่าวไว้ว่า ทำเลที่ตั้งของที่อยู่อาศัย อยู่ในจุดรวมทางสัญจร และทางผ่าน มีการเปิดร้านมากกว่าทำเลที่มีผู้อยู่อาศัย สัญจรผ่านน้อยและผ่านไม่ได้ เห็นได้จากการเกิดบ้านที่เปลี่ยนเป็นร้านมากที่สุดริมถนนสายหลัก

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเป็นร้านค้าในเคหะชุมชน

1. ทำเลที่ตั้งของที่อยู่อาศัยอยู่ในจุดรวมทางสัญจร และทางผ่าน มีการเปิดร้านมากกว่าทำเลที่มีผู้อยู่อาศัยสัญจรผ่านน้อย และผ่านไม่ได้

2. พฤติกรรมการบริโภคของผู้อยู่อาศัยในเคหะชุมชน โดยผู้อยู่อาศัยจะเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในทำเลที่สะดวกที่สุด

3. เศรษฐกิจของผู้ประกอบการค้าร้านค้าละแวกบ้านได้รายได้จากการขายสินค้าและบริการ จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ใช้ตัดสินใจของผู้ประกอบการค้าในการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเป็นร้านค้า

วรชาติ แก้วคำฟู²⁰ กล่าวไว้ว่า การเพิ่มหรือการลดของจำนวนสมาชิกไม่ได้เป็นเหตุผลเดียวที่ทำให้เกิดการต่อเติมที่อยู่อาศัย แต่ยังพบว่าเรื่องอายุและเพศของสมาชิกในครัวเรือนเข้ามาเป็นเหตุผล

¹⁸ เอกชัย ชูสังข์, “การใช้พื้นที่และองค์ประกอบของหน่วยที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นในกรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547).

¹⁹ อรุณ ต้นคุณะกุล, “การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเป็นร้านค้าในเคหะชุมชน: กรณีศึกษาเคหะชุมชนสมุทรปราการ 1,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 123-125.

สำคัญ กล่าวคือในการต่อเติม ถ้าเป็นครอบครัวที่มีบุตรสาวเริ่มเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น จะมีการกันห้องให้เป็นสัดส่วน ถ้าเป็นบุตรชายการต่อเติมหากต้องการกันพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน มักใช้ตู้โชว์หรือผ้ามา่านเป็นเครื่องกันพื้นที่เท่านั้น

ชนินทร์ วิสิทธิ์กมลโยธิน²¹ พบว่า หลังจากการศึกษาการต่อเติมและเปลี่ยนแปลงการใช้ทาว์นเฮาส์นั้น ไม่ได้เพื่อที่อยู่อาศัยอย่างเดียวแต่เพื่อประกอบกิจการด้วย ซึ่งในช่วงแรกคือมากกว่า 13 ปีมาแล้วนั้นมีเพียงร้อยละ 8 โดยอยู่กลางหมู่บ้าน ส่วนการใช้ไม่เกิน 2 ปีมานี้ แบ่งเป็นสาเหตุได้คือกลุ่มที่คำนึงถึงที่ตั้งทาว์นเฮาส์ และกลุ่มที่ต้องการรายได้เพิ่มเติมจากภาวะเศรษฐกิจทำให้มีผู้ต้องออกจากงานนำเงินทุนมาทำธุรกิจและประกอบกิจการที่บ้านเนื่องจากความจำเป็นและต้องการประหยัดค่าใช้จ่าย

วรชาติ แก้วคำฟู²² กล่าวว่าไว้ว่าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจการต่อเติมที่เกิดขึ้นครั้งแรกของผู้อยู่อาศัยทั้งหมดมีสถานะทางการเงินที่ไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากได้นำเงินออมที่พอมืออยู่มาจ่ายเป็นเงินดาวน์เงินงบประมาณที่นำมาต่อเติมมักเป็นเงินที่กู้ยืมมา หลังจากเข้าอยู่อาศัยก็ทยอยผ่อนชำระหนี้สินจนหมด จึงเริ่มออมอีกครั้งสำหรับการต่อเติมครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 มีเพียงบางหลังที่ภูษณาการมาทำการต่อเติม ช่วงระยะเวลาระหว่างการต่อเติมแต่ละครั้งห่างกันประมาณ 3-4 ปี ดังนั้นวรชาติจึงอนุมานว่าที่อยู่อาศัยที่เกิดการขยายตัวมักจะเป็นผลจากการที่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของครัวเรือนดีขึ้นจนมีเงินเหลือเก็บออมเพื่อใช้สำหรับการต่อเติมที่อยู่อาศัย น่าจะตรงกับประเด็นเรื่องความสามารถในการจ่ายเพื่อที่อยู่อาศัย (Affordability) จำนวนร้อยละ 25-30 ของรายได้ครัวเรือนพอจะสรุปได้ว่าการต่อเติมส่วนใหญ่เป็นไปตามแนวคิดดังกล่าว

ศูนย์วิทยพัทยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁰ วรชาติ แก้วคำฟู, “พัฒนาการของการต่อเติมที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน กรณีศึกษา : ที่อยู่อาศัยแบบ A ในโครงการ เมืองใหม่บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 89-90.

²¹ ชนินทร์ วิสิทธิ์กมลโยธิน, “การต่อเติมและเปลี่ยนแปลงการใช้ที่อยู่อาศัยประเภททาว์นเฮาส์ : กรณีศึกษา หมู่บ้านสินธร บางกะปิ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 60-61.

²² วรชาติ แก้วคำฟู, “พัฒนาการของการต่อเติมที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน กรณีศึกษา : ที่อยู่อาศัยแบบ A ในโครงการ เมืองใหม่บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ,” หน้า 89-90.

ตาราง 2.14 แนวคิดทฤษฎี เอกสารงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง สรุประเด็นแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้

แนวคิด ทฤษฎี	สิ่งที่ได้จากการทบทวน	ประเด็นที่นำไปใช้
1.แนวคิด นโยบายการเคหะฯ	วัตถุประสงค์,กลุ่มเป้าหมาย,แนวคิด	เป็นความรู้เบื้องต้น ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
2.ทฤษฎี เกี่ยวกับพื้นที่	ผังรวม,พื้นที่ใช้งาน	นำไปสู่การออกแบบเครื่องมือ การวิเคราะห์
ผู้อยู่อาศัย	เศรษฐกิจ,สังคม,พฤติกรรม	นำไปสู่การออกแบบเครื่องมือ การวิเคราะห์
แนวคิด ทฤษฎี	สิ่งที่ได้จากการทบทวน	ประเด็นที่นำไปใช้
การใช้พื้นที่	<p>แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย ความต้องการพื้นฐานในการใช้พื้นที่ของผู้มีรายได้น้อย ความต้องการเฉพาะของเนื้อที่ใช้สอย ลักษณะและพฤติกรรมของผู้ใช้สอย ความสะดวกและความคล่องตัวในการใช้สอยภายในเนื้อที่แต่ละส่วน กฎหมายควบคุมอาคาร การออกแบบและควบคุมการต่อเติมที่อยู่อาศัย</p> <p>มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย มาตรฐานขนาดพื้นที่ใช้สอยต่อผู้ใช้สอย มาตรฐานที่อยู่อาศัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่ Human dimension & interior space</p>	นำไปสู่การวิเคราะห์
3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	โครงการศึกษาวิจัยและออกแบบต่อเติมที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร เสนอ การเคหะฯ (กคช.)	ทำให้พบว่าพื้นที่ชั้นล่างของบ้านเอื้ออาทรไม่สามารถตอบสนองต่อกิจกรรมตามพฤติกรรมได้
4.วิทยานิพนธ์	ตัวแปร	ตัวแปร เครื่องมือในการศึกษา
ก.ด้านเนื้อหา ศุภชัย	ส่วนประกอบพื้นที่ภายใน	การจัดลำดับการศึกษาและวิเคราะห์

ชาญณรงค์	การจัดผัง, เครื่องเรือน	เพื่อสรุป
ณัฐชา	พื้นที่ การจัดผัง เครื่องเรือน ข้อเสนอแนะ	
มูฮำหมัด	ขนาดหน่วยพักอาศัย ระเบียบวิธีวิจัย	เอามาประยุกต์ใช้ในการศึกษา
จันทราวรรณ	ข้อเสนอแนะ	เป็นแนวทางในการเสนอแนะ
เอกชัย	พฤติกรรม การเปรียบเทียบมาตรฐานที่อยู่อาศัย ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ใช้สอย การใช้พื้นที่ และเครื่องเรือน องค์ประกอบ พื้นที่ใช้สอย	นำมาเปรียบเทียบเพื่อการสรุป
อรุณ	เรื่องการต่อเติม	วิเคราะห์
ข.ด้านเครื่องมือ ชุตติมา ศุภชัย ชาญณรงค์ ณัฐชา มูฮำหมัด เอกชัย	ตัวแปร เครื่องมือในการศึกษา โดยการสัมภาษณ์ สังเกต สเก็ทซ์ถ่ายภาพ ระเบียบวิธีวิจัย	ออกแบบเครื่องมือ/วิเคราะห์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย โดยการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้อยู่อาศัย และ การใช้พื้นที่ภายใน รวมถึงสำรวจการจัดวางผังพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลด้านผู้ อยู่อาศัย พฤติกรรม พื้นที่ที่ใช้ในการประกอบกิจกรรม ปัญหาที่เกิดขึ้นและเสนอแนะแนวทางในการ ออกแบบพื้นที่ภายในที่เหมาะสมกับผู้มีรายได้น้อยต่อไป โดยจะแบ่งขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 การกำหนดคำถามและปัญหาในการอยู่อาศัยในพื้นที่ขนาดเล็ก
- 3.2 การตั้งสมมติฐานการอยู่อาศัยในพื้นที่ขนาดเล็ก
- 3.3 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
- 3.4 กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวกับการใช้พื้นที่ที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลง
- 3.5 การคัดเลือกกรณีศึกษา กลุ่มประชากรและสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
- 3.6 ขั้นตอนการสำรวจพื้นที่
- 3.7 การสร้างเครื่องมือในการสำรวจ
- 3.8 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดเรียง
- 3.9 การกำหนดวิธีวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดคำถามและปัญหาในการอยู่อาศัยในพื้นที่ขนาดเล็ก

จากแนวคิดในการออกแบบบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ในโครงการบ้านเอื้ออาทร ชั้นแรกเป็นการ สนองนโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยให้มีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและ อยู่ในความสามารถที่จ่ายได้ โดยมีข้อกำหนดต่าง ๆ โดยพิจารณาจากข้อจำกัดเกี่ยวกับต้นทุนใน การก่อสร้าง ความสามารถในการจ่ายได้ของกลุ่มเป้าหมายตามภาวะเศรษฐกิจ ดังนั้นพื้นที่ที่ได้มา จึงถูกบีบลง พื้นที่ใช้สอยที่สามารถใช้ได้ถูกบีบลดตามไปด้วย

เมื่อมีเนื้อที่ค่อนข้างจำกัด ทำให้การอยู่อาศัยอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสภาพ ทางสังคมและเศรษฐกิจ จึงสนใจว่าผู้อยู่อาศัยภายในบ้านเดี่ยวอยู่อาศัยกันอย่างไร ผู้อยู่อาศัยมี การปรับใช้ชีวิตอย่างไรในบ้านที่มีเนื้อที่จำกัดโดยศึกษาถึง ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจและการใช้ พื้นที่ภายใน ตลอดจนสภาพปัญหา เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่เป็นกลุ่มลูกค้าของบ้าน เอื้ออาทรนั้นมีการใช้พื้นที่ภายในบ้านเดี่ยวอย่างไร ซึ่งจะเป็นข้อมูลให้การเคหะฯได้นำไปใช้กำหนด พื้นที่ในอนาคต

จากการสำรวจเบื้องต้น พบบ้านที่ต่อเติม เปลี่ยนแปลงพื้นที่ใช้สอยจากเดิมที่การเคหะฯได้ จัดไว้เพื่อให้สนองตอบความต้องการและตามความสามารถในการจ่าย จากการสังเกตเบื้องต้น

พบว่าการใช้พื้นที่นั้น ยังมีความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งจะส่งผลโดยตรงในแง่ของคุณภาพชีวิต ตลอดจนการอยู่ร่วมกัน

3.2 การตั้งสมมติฐานการอยู่อาศัยในพื้นที่ขนาดเล็ก

สมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งขึ้น มีผลจากการสังเกตการปรับตัวในการใช้พื้นที่ มีการต่อเติมเปลี่ยนแปลงประโยชน์ใช้สอยไปจากพื้นที่เดิมที่ทางการเคหะจัดให้เพราะเนื้อที่มีความจำกัด

3.3 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้มาจากศึกษาบทความ เอกสารทางวิชาการ สิ่งตีพิมพ์ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เกี่ยวกับการใช้พื้นที่ภายในหน่วยพักอาศัย การพักอาศัยในบ้านเอื้ออาทร ศึกษานโยบายและข้อมูลเบื้องต้นของโครงการบ้านเอื้ออาทร รวมไปถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

ก. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Interview) ใช้เป็นเครื่องมือสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่อาศัยในโครงการเพื่อศึกษาข้อมูลลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิก รายได้ต่อครัวเรือน ประเภทที่พักอาศัย ปัญหาการพักอาศัย กิจกรรมพฤติกรรม และลักษณะการอยู่อาศัย

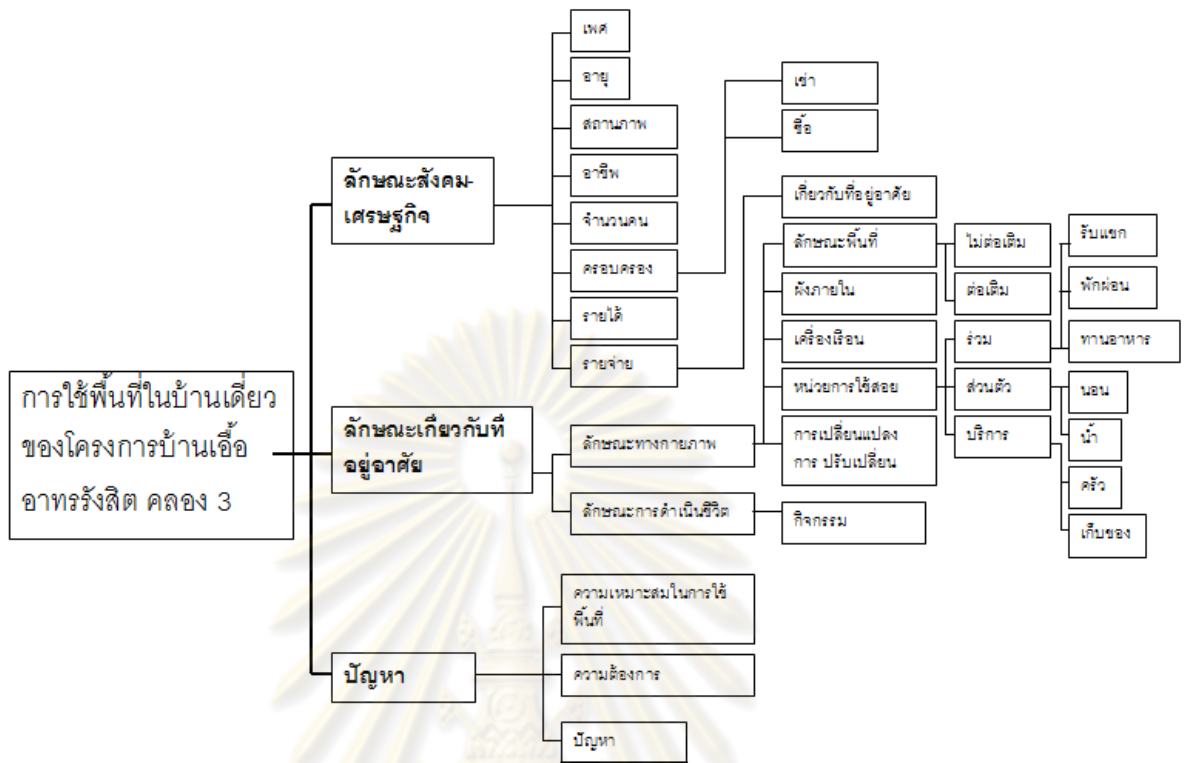
ข. แบบสำรวจ ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับผู้วิจัยนำไปสังเกตการณ์การใช้พื้นที่ และการจัดวางผังภายในที่พักอาศัยเพื่อคุณลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย สภาพการอยู่อาศัย การใช้พื้นที่ การจัดวาง รูปแบบ เครื่องเรือน

3.4 กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวกับการใช้พื้นที่ที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลง

ตาราง 3.1 สรุปตัวแปรที่ใช้

วัตถุประสงค์	ตัวแปรหลัก	ตัวแปรรอง
เกี่ยวกับที่พักอาศัย	ลักษณะทางกายภาพ ลักษณะการดำเนินชีวิต	ลักษณะพื้นที่ ลักษณะการใช้พื้นที่(แต่ละหน่วยพักอาศัย) ขนาดพื้นที่ จัดวางผังกิจกรรม
ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจ	ข้อมูลผู้อยู่อาศัย	เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ จำนวนสมาชิก การครอบครอง
ปัญหาการพักอาศัย	ความเหมาะสมในการใช้พื้นที่	การปรับเปลี่ยน ต่อเติม การเปลี่ยนแปลงการใช้งาน

แผนภาพที่ 3.1 แสดงผังตัวแปรที่ใช้ดังนี้

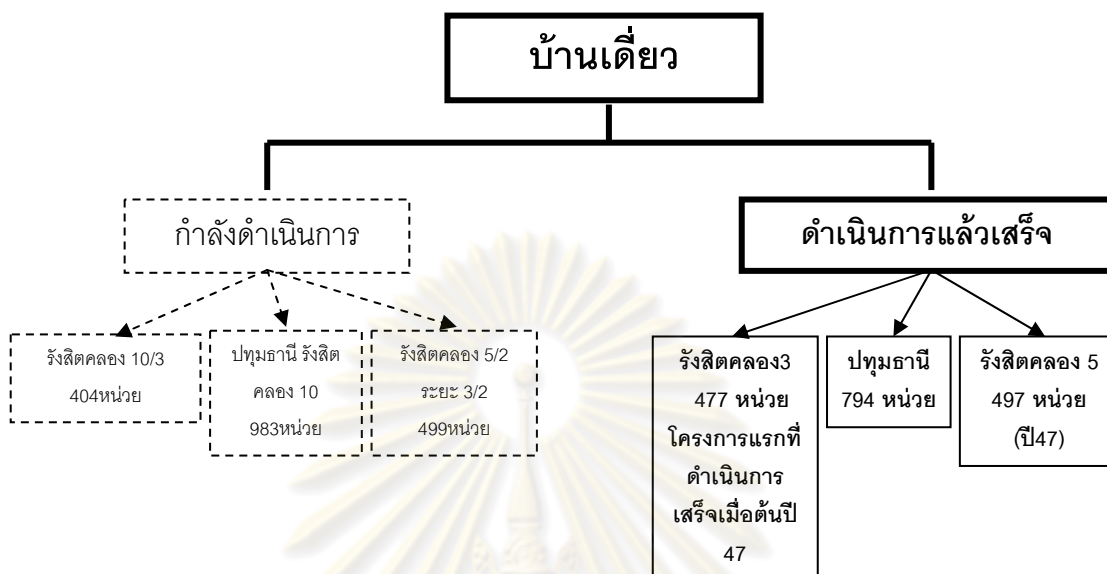
โดยจะแบ่งขอบเขตด้านเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ

1. ศึกษาการใช้พื้นที่ในที่พักอาศัย
2. ศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัยในโครงการ
3. ศึกษาพฤติกรรมผู้อยู่อาศัยและสภาพปัญหาในพื้นที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.5 การคัดเลือกกรณีศึกษา กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แผนภาพที่ 3.2 แสดงผังจำนวนบ้านเดี่ยวในโครงการ บ้านเอื้ออาทรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ข้อมูล 10 ก.ค.09)

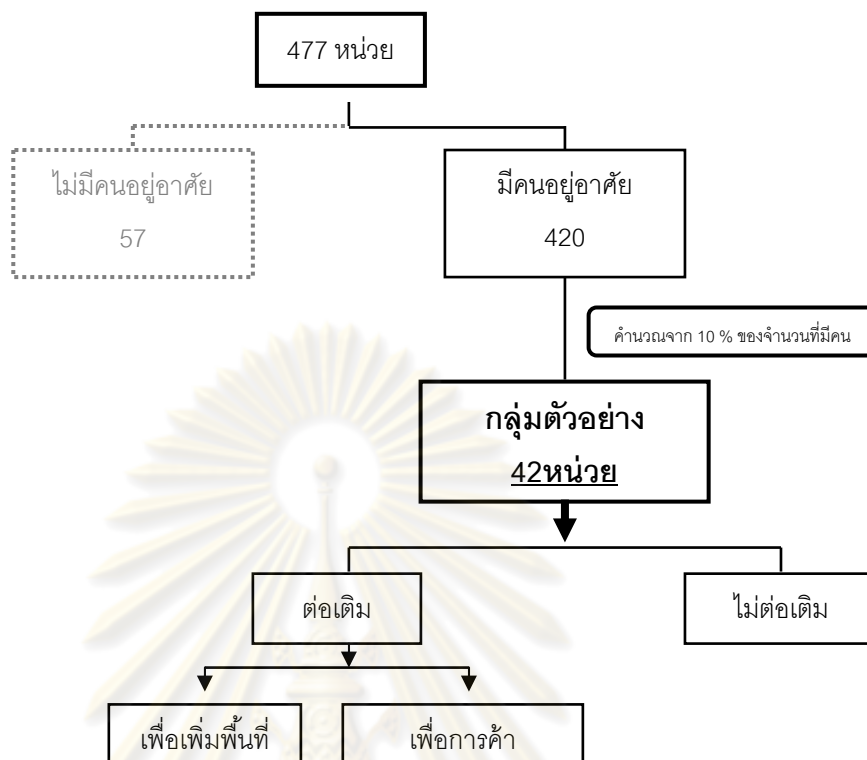

การคัดเลือกกลุ่มประชากรตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ได้เลือกโครงการบ้านเอื้ออาทร รังสิตคลอง 3 (รายละเอียดโครงการอยู่ในบทที่ 4) เนื่องจากเป็นโครงการบ้านเดี่ยวของผู้มีรายได้น้อยสำหรับครอบครัวอยู่บริเวณชานเมือง และเป็นโครงการแรกๆที่ดำเนินการแล้วเสร็จ และดำเนินการตามแนวคิดนำร่องของโครงการบ้านเอื้ออาทร โดยดำเนินการแล้วเสร็จตั้งแต่เดือนเม.ย. 2547 จำหน่ายได้หมด และครบกำหนดเวลาดำเนินโครงการ 5 ปีจึงเป็นโครงการที่สามารถนำมาศึกษาได้มีผู้อยู่อาศัยจริงเกิน 80 % ทำให้กลุ่มประชากร ที่นำมาศึกษามีความหลากหลายและจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีให้เลือกสุ่มมากพอ โดยศึกษาในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือน ส.ค. - ธ.ค. 2552

จากการสำรวจเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโครงการนี้มีกลุ่มประชากรทั้งสิ้น 477 หน่วย ไม่มีคนอยู่อาศัย 57 หน่วย มีคนอยู่อาศัย 420 หน่วย ซึ่งเท่ากับประมาณ 88 %

จึงเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรที่สามารถศึกษาได้นั้นคือกลุ่มที่มีคนอยู่อาศัย 10 % ซึ่งเท่ากับ 42 หน่วย ในกลุ่มนี้มีทั้งบ้านที่ต่อเติมเพื่อที่อยู่อาศัย เพื่อการค้าและบ้านที่ไม่ต่อเติม

แผนภาพที่ 3.3 แสดงผังขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง

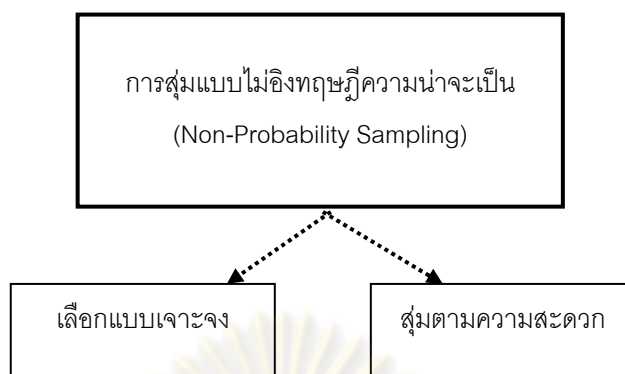

1.การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มแบบไม่อิงทฤษฎีความน่าจะเป็น(Non-Probability Sampling)

- เลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) โดยกระจายการเลือกไปตามกลุ่มที่ได้แบ่งไว้และบ้านที่ได้สำรวจไว้เบื้องต้น แต่ต้องได้รับความสะดวกรจากเจ้าของบ้านด้วย
- สุ่มตามความสะดวก(Accidental Sampling) ในที่นี้จะหมายถึงความสะดวกรของเจ้าของบ้านที่เต็มใจจะให้ทำการศึกษา

โดยสรุปแล้วการสุ่มคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง นอกจากความสนใจในการคัดเลือกตามลักษณะบ้านที่ต้องการเข้าไปศึกษาของตัวผู้วิจัยเองแล้ว ยังต้องได้รับความสะดวกรใจของเจ้าของบ้านด้วย ซึ่งวิธีการเข้าบ้านกลุ่มตัวอย่างได้กล่าวไว้ในข้อ 3.8

แผนภาพที่ 3.4 แสดงผังการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อิงทฤษฎีความน่าจะเป็น

2. ขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 42 หน่วยแล้ว จึงทำการออกสุ่มตัวอย่างจากภาคสนามโดยการ ทำผังโครงการเพื่อให้เกิดการกระจายของกลุ่ม เพื่อให้เห็นภาพรวม อีกทั้งง่ายต่อการจัดเก็บข้อมูลและเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในขณะดำเนินงาน

โดยจะแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม นั่นคือ

1. กลุ่มที่ไม่มีการต่อเติม เพื่อการอยู่อาศัยและไม่มีการใช้พื้นที่ตรงส่วนโถงเอนกประสงค์
2. กลุ่มที่ไม่มีการต่อเติม เพื่อการอยู่อาศัย แต่มีการใช้พื้นที่ตรงส่วนโถงเอนกประสงค์
3. กลุ่มที่มีการต่อเติม เพื่อการอยู่อาศัย
4. กลุ่มที่มีการต่อเติม เพื่อการค้า

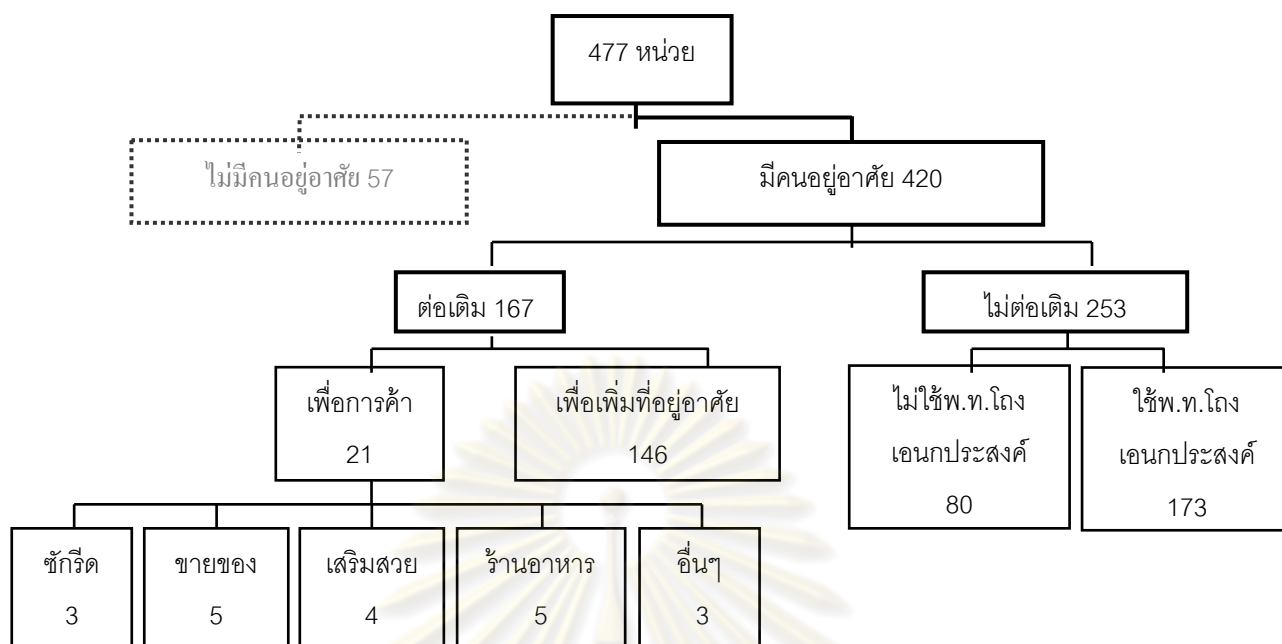
3.6 ขั้นตอนการสำรวจพื้นที่

หลังจากการได้ข้อมูลทุติยภูมิแล้ว ในช่วงแรกของการศึกษาจำเป็นจะต้องสำรวจพื้นที่ เพื่อให้เห็นภาพโดยรวมทั้งหมดของโครงการ ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่สำรวจเพื่อให้เข้าใจพื้นที่ให้ได้มากที่สุด จำนวน 3 ครั้งในช่วงแรก มีรายละเอียดดังนี้

ครั้งแรก เมื่อวันที่ 3 ส.ค. 52 เพื่อดูสภาพโดยรวมของโครงการ และทำให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นว่าบ้านในโครงการมีลักษณะอย่างไร ซึ่งจำแนกได้ว่า มีแบบอยู่แบบเดียว มีทั้งบ้านที่ต่อเติมและไม่ต่อเติม และลักษณะบ้านทั้ง 2 แบบมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป

ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 9 ส.ค. 52 เมื่อทราบถึงลักษณะของบ้านเดี่ยวในโครงการนี้แล้ว จึงลงสำรวจอย่างละเอียดและทำการลงจุดในผัง ทำให้ทราบว่า แต่ละลักษณะมีกี่หลัง และมีการใช้พื้นที่อย่างไร โดยมีทั้งหมด 2 ลักษณะด้วยกัน 4 แบบ

แผนภาพที่ 3.5 แสดงผังลักษณะบ้านที่มีภายในโครงการ

ครั้งที่ 3 วันที่ 15 ส.ค. 52 ลงสำรวจสำมะโนประชากรของผู้อยู่อาศัยทั้งหมดและพร้อมเก็บภาพในมิติภายในและภายในตัวบ้าน

เป็นอันจบการสำรวจเบื้องต้นเพื่อนำข้อมูลมาหาประเด็นในการวิเคราะห์และจัดทำเครื่องมือในการวิจัยสำหรับเตรียมการเพื่อลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์จริง

3.7 การเก็บข้อมูลในการสำรวจ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทคือ แบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การกำหนดตัวแปรจากงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สามารถจำแนกตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้เป็น 2 กลุ่ม โดยนำไปสร้างเครื่องมือดังนี้

3.7.1 ออกแบบสำรวจทางกายภาพ

1.เก็บรวบรวมข้อมูลด้านกายภาพเบื้องต้น ในเรื่องตำแหน่งและจำนวนของบ้านในลักษณะต่างๆ โดยการนำผังที่ได้จากการเคหะฯ มาใส่ลงใน โปรแกรม Microsoft excel แล้วลงจุดต่างๆ แยกสี สัญลักษณ์เพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่าย ใน Program AutoCAD เพื่อเขียนแผนผัง

2.แยกกลุ่มประเภทบ้าน แล้วนำมาสร้างเป็นผังเพื่อให้ง่ายในการคัดเลือกกลุ่มประชากร

3.ออกแบบผังสำรวจ ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับผู้วิจัยนำไปสังเกตการใช้พื้นที่ โดยดูที่ผังพื้นรวมและการจัดวางผังภายในที่พักอาศัยเพื่อดูลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย สภาพการอยู่อาศัย การใช้พื้นที่ การจัดวางรูปแบบเครื่องเรือน

3.7.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในโครงการ โดยนำตัวแปรที่ได้มาใช้ในการออกแบบสัมภาษณ์ (interview) โดยตัวแปรนั้นแบ่งออกเป็น

1. ลักษณะข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวของผู้อยู่อาศัย ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ จำนวนสมาชิก รายได้

2. ลักษณะการอยู่อาศัย การใช้พื้นที่ กิจกรรม และพฤติกรรมที่ทำในแต่ละหน่วยพื้นที่ การต่อเติม ปัญหาการพักอาศัย กิจกรรม พฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้น

3.7.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ออกแบบ เกี่ยวกับความเป็นมาของบ้านเดี่ยวและแนวความคิดในการออกแบบ

3.8 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดเรียง

เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยเครื่องมือที่ออกแบบขึ้น แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. แบบสำรวจ (Observe) พร้อมทั้งสังเกต ถ่ายแผนภาพ สเก็ตช์

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview)

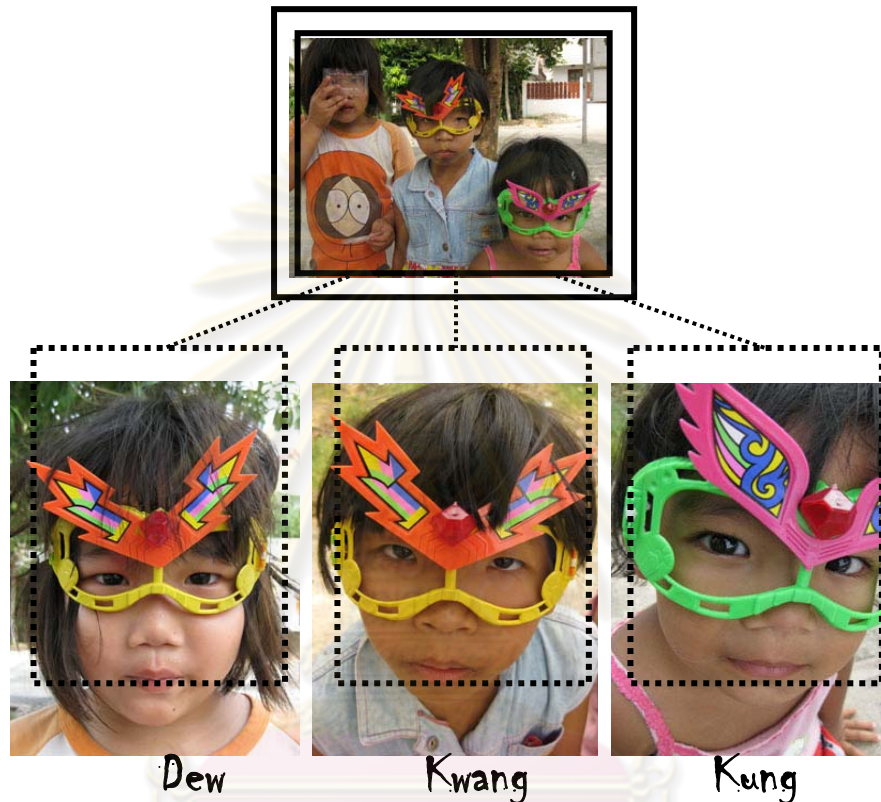
เริ่มต้นการลงพื้นที่ครั้งแรก (19 ต.ค.52) เพื่อเก็บข้อมูล ครั้งที่ 2 (16 พ.ย. 52) ครั้งที่ 3 (21 พ.ย. 52) ครั้งที่ 4 (30 พ.ย. 52) ครั้งที่ 5 (13 ธ.ค. 52) และครั้งสุดท้าย (19 ธ.ค. 52) ซึ่งอาจมีความคลาดเคลื่อนในช่วงเวลาการทำงานที่ได้วางแผนไว้ก่อนหน้าที่ควรลงพื้นที่ให้เสร็จตั้งแต่เดือน พ.ย. แต่เนื่องด้วยอุปสรรคต่างๆที่กล่าวไว้ในส่วนต่อไป

ในการลงพื้นที่เนื่องจากบ้านแต่ละหลังมีความคล้ายคลึงกันเพื่อให้ได้ความสะดวกและเป็นไปตามเป้าหมาย ไม่เกิดความสับสนในการศึกษา ได้แบ่งช่วงในการเข้าไปสัมภาษณ์เป็น 2 ช่วงคือ ช่วงแรกได้เข้าไปสำรวจบ้านที่ต่อเติมก่อนเพราะมีจำนวนน้อยกว่า โดยลงสัมภาษณ์บ้านลักษณะแบบนี้ให้หมดไปก่อน เหมือนเป็นการลงจุดบ้านด้วยสเกลที่ใหญ่ เพราะไม่สามารถจำบ้านได้ทุกหลังได้ถึงแม้จะจดผังหรือจุดเลขที่บ้านไว้ ซึ่งจะไม่สะดวกในการค้นหาที่จะทำให้เหนื่อยในการลงสำรวจครั้งต่อไปมาก แต่ถ้าลงสัมภาษณ์เป็นลักษณะบ้านโดยไม่ลงในลักษณะอื่นๆในแต่ละครั้งอาจจะเสียเวลาขึ้นมาบ้าง แต่เมื่อครั้งหน้ามาเห็นบ้านในลักษณะต่อเติมจะจำได้ โดยไม่ต้องดูเลขที่บ้านหรือดูผัง จะทราบทันทีว่าไม่ใช่เป้าหมาย การลงพื้นที่จะง่ายขึ้น ดังนั้นเมื่อมีเวลาเริ่มศึกษาในลักษณะอื่นต่อไป

ในการสัมภาษณ์ ได้เกิดอุปสรรคหลายประการเนื่องจากการเป็นที่พักอาศัยพื้นที่ภายในบ้านของผู้พักอาศัยจึงจำเป็นต้องเข้าไปในบ้านซึ่งในขณะที่เข้าไปสำรวจ (ตั้งแต่ปลายเดือน ต.ค.) เป็นช่วงที่มีข่าวเกี่ยวกับการถูกลอกต้มตุ๋นอยู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะคนเฒ่าคนแก่และเด็ก ทำให้เจ้าของบ้านไม่ไว้วางใจที่จะพูดคุยกับคนแปลกหน้าหรือให้คนแปลกหน้าเข้าไปในบ้าน ผู้วิจัยเดินหาบ้านที่ให้เข้าไปศึกษาจนเกือบทั่วโครงการไม่สามารถเข้าบ้านไหนได้ ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาลักษณะเช่นนี้ จึงได้วางแผนใน 2 วิธีคือ วิธีแรกกลับไปบ้านแรกที่ได้พูดคุยและทำความรู้จักสนิทสนมไว้เป็นอย่างดีและยินดีให้เข้าไปภายในบ้านได้ โดยที่บ้านหลังนี้มีเด็กและได้ทำความสนิทกับเด็กทั้ง 2 เพื่อให้

ไว้ใจ แล้วจึงให้เด็กพาเข้าไปรู้จักบ้านของเพื่อนหรือลูกป้าน้ำอาในละแวกเดียวกัน และวิธีที่ 2 คือ
 แวะร้านอาหารและร้านขายของชำ พูดคุย สอบถามข้อมูลและสัมภาษณ์ และขอความช่วยเหลือใน
 การแนะนำเพื่อนบ้านที่เป็นลูกค้าให้ โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และในที่สุดก็ติดต่อกันไป
 จนเป็นวงกว้าง และได้รับความไว้วางใจเป็นอย่างดี

แผนภาพที่ 3.6 แสดงผู้ช่วยปฏิบัติการ 2 พี่น้องและเพื่อนบ้าน

ต่อมาเมื่อเหลือการสัมภาษณ์น้อยลง ก็ยิ่งทำให้เหลือแต่บ้านที่เข้าได้ยาก ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่
 เดินสำรวจบ้านที่จะสามารถเข้าได้อยู่หลายรอบแต่ก็พบว่าบ้านแต่ละหลังปิดเงียบ ส่วนใหญ่ไม่มี
 ออกตรงประตูจึงไม่สามารถเรียกผู้อยู่อาศัยที่อยู่ภายในได้ ผู้วิจัยจึงมีความคิดใหม่ โดยการสำรวจ
 บ้านเป้าหมายที่สนใจนำมาศึกษาอีกครั้งประมาณ 36 หลัง แล้วเช็คจำนวนกลุ่มประชากรตัวอย่าง
 ที่ต้องการศึกษาเหลืออยู่ 19 หลัง หลังจากนั้นออกจดหมายเชิญเป็นรายบุคคลโดยระบุที่มา
 เนื้อหาสำคัญ ความจำเป็นในการศึกษา วันเวลาที่ต้องการสัมภาษณ์และขอความอนุเคราะห์ของ
 เจ้าของบ้านและการตอบรับกลับเพื่อให้ทราบแน่ชัดว่า บ้านใดยินดีและสะดวกใจในการให้ข้อมูล
 พร้อมสัมภาษณ์

-บุคคลที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเป็นมาของบ้านเดี่ยวและแนวความคิดในการ
 ออกแบบ ได้แก่สถาปนิกของการเคหะผู้มีส่วนร่วมในการออกแบบ 2 ท่าน คือ
 คุณเกรียงศักดิ์ สำแดงเดช ผู้อำนวยการกองผลิตและก่อสร้าง 7 การเคหะฯ
 คุณระวีวัน สุพพัตกุล ผู้อำนวยการกองผลิตและก่อสร้าง 6 การเคหะฯ

3.9 การกำหนดวิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อตรวจสอบผู้อยู่อาศัยว่าเป็นกลุ่มคนประเภทใด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการอยู่อาศัยออกมาเป็นคำร้อยละ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลลักษณะการอยู่อาศัย สภาพและกิจกรรมอยู่อาศัยในปัจจุบัน วิเคราะห์จากพื้นที่ที่ซ้ำกันของการใช้กิจกรรมและการใช้พื้นที่ทั้งแนวนอนและแนวตั้ง โดยใช้ค่าทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 4 ข้อมูลที่ได้จากการสเก็ทซ์และการถ่ายภาพ จะเป็นการวิเคราะห์การใช้พื้นที่ซ้ำกันของการจัดวางเครื่องเรือนด้วยผังเครื่องเรือน

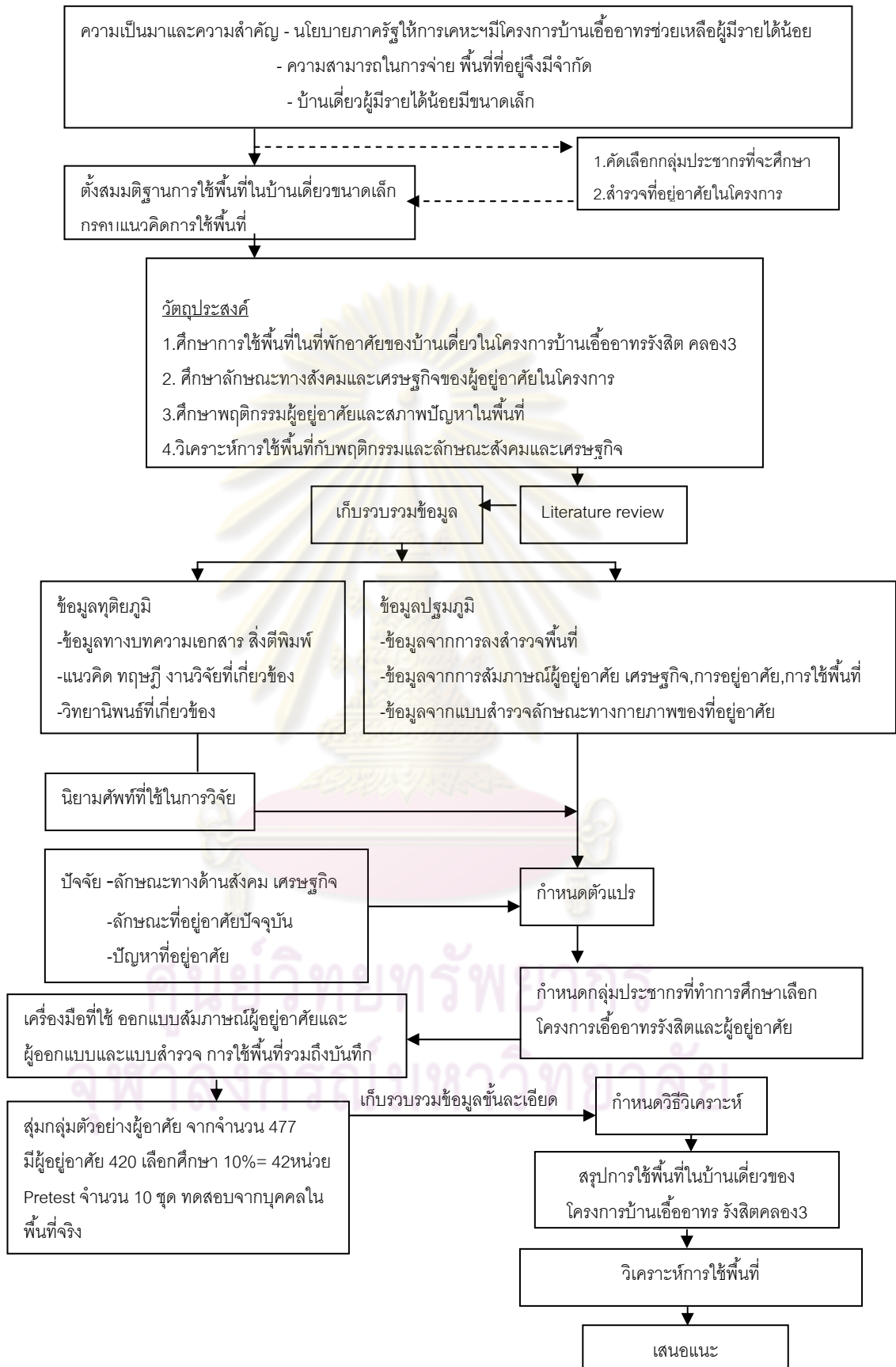
และนำเอาข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์การใช้พื้นที่กับพฤติกรรมและลักษณะสังคมและเศรษฐกิจด้วยคำร้อยละ

วิเคราะห์ ในประเด็น

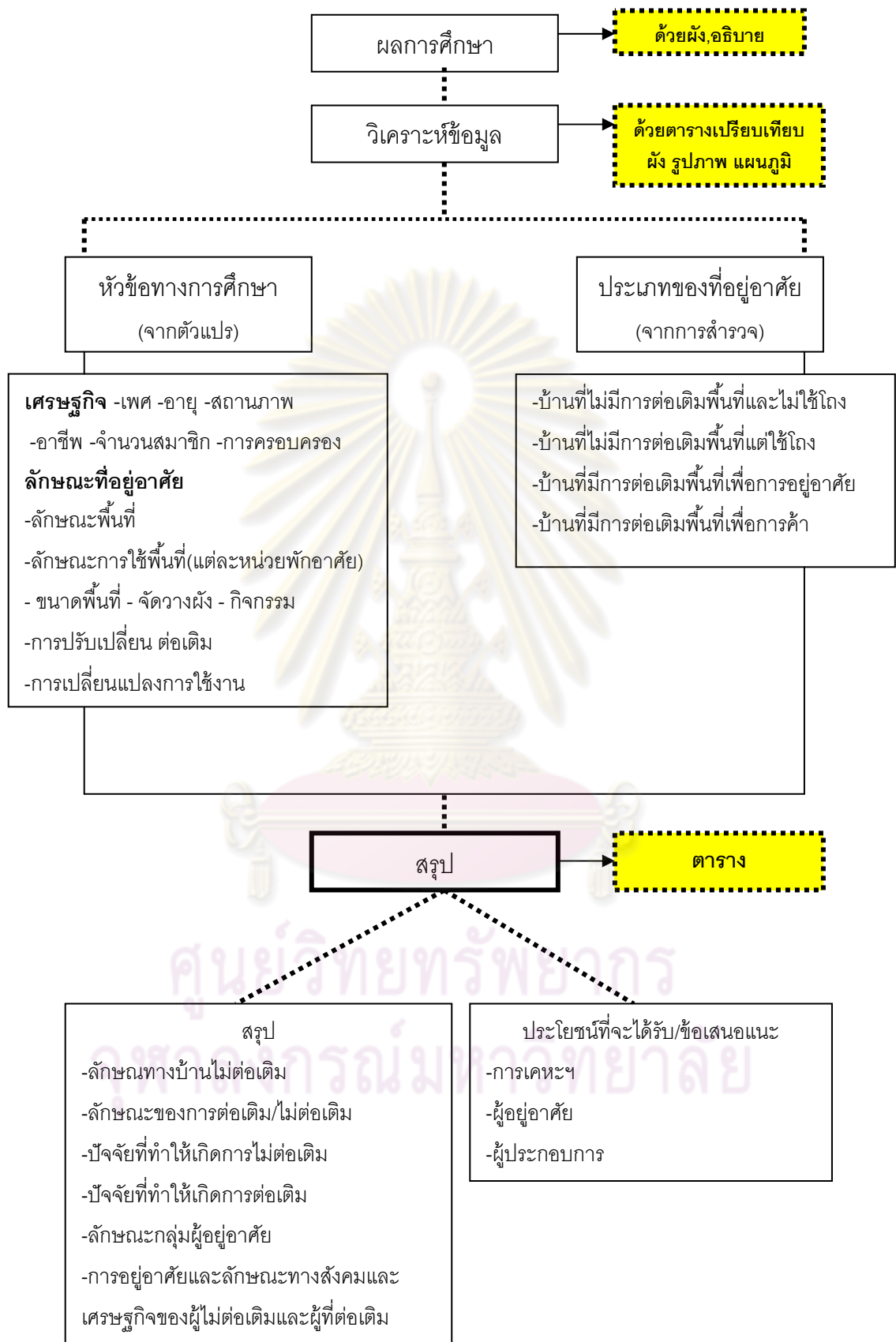
1. ผู้อยู่อาศัย
2. พื้นที่ เครื่องเรือนและขนาดที่เกิดขึ้น
3. การต่อเติมและเปลี่ยนแปลง
4. การวิเคราะห์การใช้พื้นที่กับลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 3.7 แสดงขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

แผนภาพที่ 3.8 แสดงวิธีการนำเสนอ

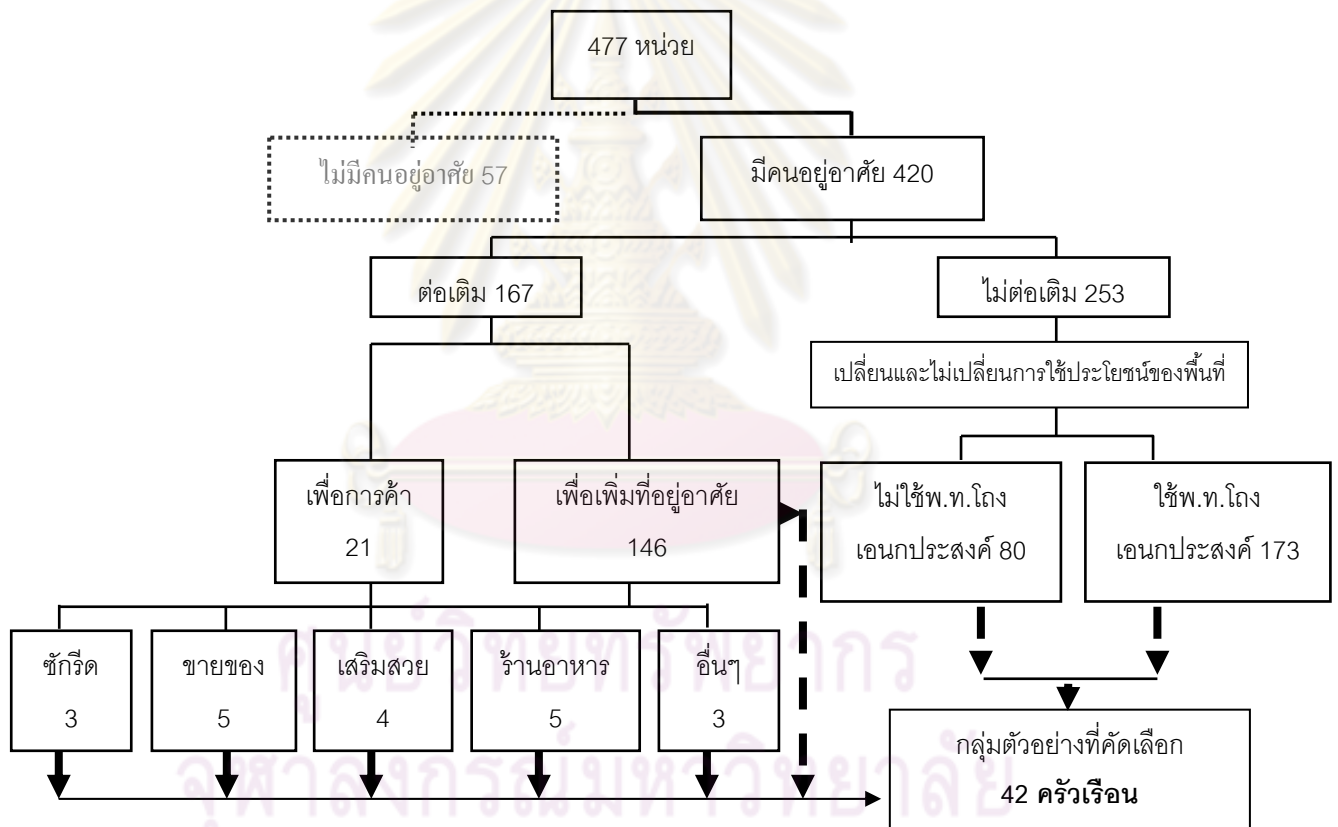

บทที่ 4

ผลการศึกษาการใช้พื้นที่ในบ้านเดี่ยวของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนใหญ่กลุ่มผู้อยู่อาศัยอยู่ในช่วงวัยของคนมีครอบครัว มีลักษณะขนาดเล็ก มีสมาชิกตั้งแต่ 1-5 คนประกอบด้วยเด็กอย่างน้อย 1 คนในบ้านและผู้ใหญ่ 2-4 คน มีความสัมพันธ์แบบครอบครัวและญาติพี่น้องเป็นส่วนใหญ่ มีอาชีพ รับจ้าง และพนักงานเอกชน รายได้อยู่ที่ 10,000-30,000 บาทต่อครัวเรือน

ในการศึกษาการใช้พื้นที่ในบ้านเดี่ยวของโครงการบ้านเอื้ออาทรนั้นได้ใช้วิธีสัมภาษณ์สำรวจและถ่ายภาพจากกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมัครใจ จากจำนวนครัวเรือนในโครงการทั้งหมด 477 หน่วย การศึกษาครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างมา 42 กลุ่มตัวอย่าง ดังที่จะได้แสดงดังต่อไปนี้ แผนภาพที่ 4.1 แสดงผังกลุ่มตัวอย่าง

- 4.1 ความเป็นมาและแนวคิดของบ้านเดี่ยวในโครงการบ้านเอื้ออาทร
- 4.2 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.3 ลักษณะเกี่ยวกับโครงการ
  - ที่ตั้ง
  - ผังโครงการ
  - ตำแหน่งของบ้านกลุ่มตัวอย่าง
  - รูปแบบและลักษณะของบ้านกลุ่มตัวอย่าง
- 4.4 ผลการศึกษาลักษณะที่อยู่อาศัย
- 4.5 ลักษณะพฤติกรรมการใช้พื้นที่ การจัดผังและเครื่องเรือน
- 4.6 ผลการศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

4.1 ความเป็นมาและแนวคิดของบ้านเดี่ยว ในโครงการบ้านเอื้ออาทร

บุคคลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่สถาปนิกของการเคหะฯผู้มีส่วนร่วมในการออกแบบ 2 ท่าน คือ คุณเกรียงศักดิ์ สำแดงเดช¹

คุณระวีณ สุพพัตกุล²

แนวคิดในการออกแบบบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ในโครงการบ้านเอื้ออาทร ชั้นแรกเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยให้มีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและอยู่ในความสามารถที่จ่ายได้ โดยมีข้อกำหนดต่าง ๆ โดยพิจารณาจากข้อจำกัดเกี่ยวกับต้นทุนในการก่อสร้าง ความสามารถในการจ่ายได้ของกลุ่มเป้าหมายตามภาวะเศรษฐกิจซึ่งในเวลานั้นคือผ่อนชำระ 1,500 บาท/เดือน โดยมีเงินรัฐฯเข้ามาสนับสนุนในส่วนของการอุดหนุนภาค การเคหะฯได้นำมาดำเนินการให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับนโยบายและนำมาวิเคราะห์ต่อว่าน่าจะเป็นบ้านประเภทใดจากนโยบายที่ได้รับมา เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง โดยที่ความต้องการในช่วงนั้นเป็นบ้านเดี่ยว ถ้าเป็นพื้นที่บ้านปกติโดยทั่วไปอยู่กัน 4 คนถือว่าสะดวกสบาย สามารถทำอะไรทุกอย่างได้หมด แต่เมื่อเป็นบ้านเดี่ยวของการเคหะฯซึ่งต้องบรรจุคนเข้าไป 4-5 คน พื้นที่ทางเดินแทบจะไม่มีในพื้นที่ การจะปูเสื่อนั่งเล่นจึงเป็นไปได้ลำบาก เป็นสาเหตุจากต้นทุนที่ถูกจำกัดไว้ตั้งแต่ต้น ดังนั้นพื้นที่ที่ได้มาจึงถูกบีบลง พื้นที่ใช้สอยที่สามารถใช้ได้ถูกบีบลดตามไปด้วย

¹ สัมภาษณ์ เกรียงศักดิ์ สำแดงเดช, ผู้อำนวยการกองผลิตและก่อสร้าง 7 การเคหะแห่งชาติ, 12 เมษายน 2553.

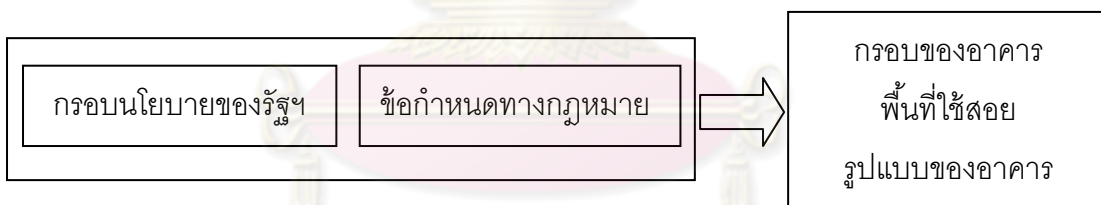
² สัมภาษณ์ ระวีณ สุพพัตกุล, ผู้อำนวยการกองผลิตและก่อสร้าง 6 การเคหะแห่งชาติ, 12 เมษายน 2553.

โดยมีขั้นตอนในการออกแบบคือ

- 1.ขนาดแปลงที่ดิน ความลึก 6x14 ม.มาจากการทำ Land Relocation จากฝ่ายปรับปรุงชุมชน
- 2.การออกแบบคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก 1 พื้นที่สามารถทำกิจกรรมได้หลากหลาย
- 3.ในสวนเอนกประสงค์ที่เปิดโล่งมีแนวคิดให้เป็นที่นั่งเล่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างลูกบ้าน

ในแง่การออกแบบได้คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยภายในควบคู่กันไปกับพื้นที่ โดยมีความสามารถในการจ่ายเป็นตัวกำหนดกรอบในการออกแบบ และดูพื้นที่ใช้สอยขั้นพื้นฐานควรมีอะไรบ้างซึ่งได้มาจากลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย การออกแบบตัวบ้านจะมาจากการใช้พื้นที่ใช้สอยต่ำสุดที่มนุษย์สามารถอยู่ได้ ซึ่งจะต้องเป็นไปในกรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้องมากที่สุด พื้นที่ใช้สอยจะมีลักษณะเป็นเชิงซ้อนและยืดหยุ่นได้ เฟอร์นิเจอร์สามารถปรับเปลี่ยนได้ มีพื้นที่เอนกประสงค์เป็นหลัก โดยจะจัด Activity Time ที่ขึ้นอยู่กับผู้อยู่อาศัย

ข้อกำหนดในการออกแบบของการเคหะฯจะคำนึงถึงทั้งในเรื่อง พรบ.ควบคุมการก่อสร้างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการก่อสร้าง กฎหมายสิ่งแวดล้อม ผังเมือง แต่ได้รับการผ่อนผัน พรบ.การจัดสรรในเรื่องของเนื้อที่แปลงที่ดิน

แนวความคิดในส่วนของผู้ออกแบบได้คำนึงถึงผู้อยู่อาศัยและกิจกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งทางการเคหะฯได้มีการศึกษาและค้นคว้าโดยมีนัยยะสำคัญเป็นเรื่องพฤติกรรมพื้นฐาน อาทิ การทำครัวของคนไทยมักมีกลิ่นฉุนซึ่งต้องใช้เป็นแบบครัวหนัก ดังนั้นจึงเลือกพื้นที่ทำครัวไว้นอกบ้าน และพื้นที่ปรุงอาหารอยู่หน้าห้องน้ำ ห้องเอนกประสงค์จะสามารถรวมกิจกรรมไว้ได้อย่างหลากหลาย โถงเอนกประสงค์ที่เปิดโล่งมีแนวคิดไว้เพื่อนั่งเล่น ทำงานบ้าน ทำกิจกรรมหรือเสวนากับเพื่อนบ้านซึ่งเป็นไปตามลักษณะของความเป็นชาวบ้านที่มักจะอยู่ด้วยกัน พูดคุย ดังนั้นจึงต้องมีพื้นที่ด้านหน้าและด้านข้าง

พื้นที่ที่ยื่นออกมาในบริเวณห้องนอนนั้นเกิดจากแนวคิดในการให้มีพื้นที่ในการเก็บเสื้อผ้า อย่างเป็นสัดส่วนที่ไม่ไปซ้อนทับกับพื้นที่ใช้งานอื่น สามารถแขวนเสื้อผ้าได้โดยไม่ต้องใช้ตู้

หรือจะซื้อตู้เสื้อผ้ามาใช้ได้เลยเพราะเป็นขนาดมาตรฐาน ช่องตรงนี้ทำให้เกิดผลทางอ้อมนั่นคือ เกิดเป็นลูกเล่นบนตัวอาคาร เป็นมิติทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังการคิดเรื่องการใช้สอย

ทางการเคหะฯไม่ได้มีแนวคิดหรือคาดว่าลูกบ้านจะมีการต่อเติม แต่ได้เผื่อพื้นที่การใช้สอยด้านนอกไว้ โดยด้านหน้าที่เปิดโล่งจะได้มีกิจกรรมต่างๆที่มีความสัมพันธ์ต่อกลุ่มผู้อยู่อาศัยด้วยกัน ด้านหลังเผื่อไว้ต่อเป็นเพิงเพื่อให้ครัวใหญ่ขึ้นหรือมีการต่อเติมได้บางส่วน

ส่วนเรื่องที่จะจอตรด จากเดิมการเคหะฯมองว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเผื่อพื้นที่จอตรดสำหรับคนกลุ่มนี้เนื่องจากผู้มีรายได้น้อยมีส่วนน้อยที่จะมีรถ แต่ถ้ามีสามารถจอดในส่วนของโถงเอนกประสงค์ได้

การตอบสนองคนจำนวนมากต้องมีเหตุผลมารองรับ ซึ่งเป็นเรื่องค่อนข้างยากเพราะต้องตอบใจयीให้ครอบคลุมกับความจำกัดที่มีให้ได้มากที่สุด จะต่างจากการตอบสนองความต้องการของลูกค้าในบ้านจัดสรรทั่วไปที่สามารถตอบใจयीโดยมีทางเลือกได้อย่างหลากหลาย บ้านเอื้ออาทรนั้นต้องตอบสนองคนจำนวนมากและไม่สามารถตอบใจयीคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มหนึ่งได้อย่างเดียวแต่จะเอาข้อมูลในแต่ละส่วนมาพิจารณารวมถึงข้อกำหนดทางกฎหมายและประสบการณ์ที่ผ่านมาของผู้ออกแบบเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวความคิดต่างๆ ซึ่งการออกแบบไม่ได้ออกแบบเพื่อสนองต่อความรู้สึกหรืออารมณ์ แต่เป็นการออกแบบเพื่อตอบใจयीผู้มีรายได้น้อยในเชิงวิชาการ จึงต้องมีการศึกษามาก่อนว่าคนที่อยู่ตรงนี้จะอยู่อย่างไร ให้อาคารสามารถอยู่อาศัยได้จริงโดยไม่เบียดเบียนผู้อยู่อาศัย ต่อจากนั้นจึงเอาความรู้สึก ความงามบวกกับความพอใจใส่เข้าไปในงานออกแบบ ซึ่งต่างจากการออกแบบบ้านทั่วไปซึ่งใช้ความต้องการ อารมณ์ ความรู้สึกเป็นหลักแล้วจึงนำพฤติกรรมการอยู่อาศัยเข้าไปใส่

4.2 ผลการศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้อยู่อาศัย

ก. จำนวนคน

ตาราง 4.1 แสดงเพศและจำนวนผู้อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2				รวม (คน)
	1.1 (คน)	1.2 (คน)	รวม	รวม %	2.1 (คน)	2.2 (คน)	รวม	รวม%	
หญิง	16	18	34	58	27	24	51	63	85
ชาย	13	12	25	42	28	12	40	37	55
รวม	29	40	59	100	55	36	81	100	140

จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 42 ครัวเรือนนั้นมีจำนวนผู้อยู่อาศัยอยู่ทั้งหมด 140 คน แยกเป็นเพศหญิง 85 คน อยู่ในบ้านรูปแบบ 1.1 จำนวน 16 คน รูปแบบ 1.2 จำนวน 18 คน และรูปแบบ 2.1 จำนวน 27 คนรูปแบบ 2.2 จำนวน 24 คน แยกเป็นชาย 55 คน

อยู่ในบ้านรูปแบบ 1.1 จำนวน 13 คน รูปแบบ 1.2 จำนวน 12 คน และบ้านรูปแบบ 2.1 จำนวน 18 คน รูปแบบ 2.2 จำนวน 12 คน

ตาราง 4.2 แสดงการแบ่งจำนวนผู้ที่อาศัยในบ้านแต่ละหลัง

แบ่งออกเป็น	บ้านประเภทที่ 1		บ้านประเภทที่ 2		รวม
	1.1(คน)	1.2(คน)	2.1(คน)	2.2(คน)	
1	3	0	4	0	7
2	1	2	4	2	9
3	5	6	2	4	17
4	1	2	0	5	8
4 คนขึ้นไป	1	0	0	0	1
รวม	11	10	11	10	42

บ้านรูปแบบ 1.1 มีคนอยู่ตั้งแต่ 1- 4 คนขึ้นไป บ้านรูปแบบ 1.2 ไม่มีอยู่อาศัยแบบคนเดียวเลย รูปแบบ 2.1 อยู่อาศัยตั้งแต่ 1-3 คน รูปแบบ 2.2 อยู่อาศัย 2-4 คน

ข.อายุ

ตาราง 4.3 แสดงอายุของเพศหญิง

อายุ	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1(คน)	1.2(คน)	รวม	รวม%	2.1(คน)	2.2(คน)	รวม	รวม%
<10	5	5	10	28	3	1	4	10
11-20	1	1	2	7	6	3	9	22
31-40	4	4	8	31	5	2	7	17
41-50	2	2	4	14	2	5	7	17
51-60	1	1	2	10	2	3	5	12
61-70	1	1	2	10	3	3	6	15
71-80	0	0	0	0	2	1	3	7
80 ขึ้น	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	14	14	28	100	23	18	41	100

ในบ้านประเภทที่ 1 และ 2 มีจำนวนของเด็กผู้หญิงมากที่สุดคือช่วง ต่ำกว่า 1-10 ปีและ 11-20 ปี ตามลำดับ โดยประเภทที่ 2 จะเป็นเด็กผู้หญิงที่เข้าสู่วัยรุ่น ส่วนจำนวนผู้สูงอายุในประเภทที่ 2 จะมีมากกว่าประเภทที่ 1 แยกเป็นรูปแบบ 1.1-1.2 จำนวนมากที่สุดอยู่ที่อายุ ต่ำกว่า 10 ปี และ 31-40 ปี ส่วนรูปแบบ 2.1 มากสุดอยู่ที่ 11-40 ปี รูปแบบ 2.2 มากสุดอยู่ที่ 41-50 ปี

ตาราง 4.4 แสดงอายุของเพศชาย

อายุ	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1(คน)	1.2(คน)	รวม	รวม%	2.1(คน)	2.2(คน)	รวม	รวม%
<10	0	4	4	15	6	1	7	30
11-20	0	1	1	4	1	1	2	9
31-40	7	2	9	31	2	1	3	13
41-50	0	2	2	8	3	1	4	1
51-60	1	1	2	8	0	5	5	22
61-70	2	2	4	15	1	1	2	9
71-80	3	2	5	19	0	0	0	0
80 ขึ้นไป	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	13	14	27	100	13	10	23	100

จำนวนผู้ชายในรูปแบบ 1.1 มีมากที่สุดอยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปีและไม่มีอยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปีและเกิน 80 ปีขึ้นไป จำนวนผู้ชายรูปแบบ 1.2 มีมากที่สุดอยู่ในช่วงอายุ ต่ำกว่า 10 ปี บ้านรูปแบบ 2.1 มีมากอยู่ในช่วงอายุ ต่ำกว่า 10 และไม่เกิน 80 ปี ส่วนรูปแบบ 2.2 อายุที่มีจำนวนมากที่สุดอยู่ในช่วง 51-60 แต่อายุมากที่สุดที่มีไม่เกิน 70 ปี

ค.สถานการณ์ภาพ

ตาราง 4.5 แสดงสถานการณ์ภาพ

สถานการณ์ภาพ	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1(คน)	1.2(คน)	รวม	รวม%	2.1(คน)	2.2(คน)	รวม	รวม%
โสด	12	16	28	39	11	13	24	36
แต่งงาน	17	29	46	61	19	23	42	64
รวม	29	45	74	100	30	36	66	100

มีสถานการณ์ภาพแต่งงานมากกว่าโสดเกือบเท่าตัวยกเว้นในบ้านรูปแบบ 1.1

ตาราง 4.6 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มผู้อยู่อาศัย

ความสัมพันธ์	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1(คน)	1.2(คน)	รวม	รวม %	2.1(คน)	2.2(คน)	รวม	รวม %
ครอบครัวขยาย	1	0	1	5	4	1	5	24
ครอบครัวเล็ก	7	10	17	81	6	10	16	76
อยู่คนเดียว	3	0	3	14	0	0	0	0
รวม	11	10	21	100	11	10	21	100

แบบรูปบ้าน 1.1 มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบครอบครัวมากที่สุดเช่นเดียวกันทั้ง 4

แบบ

ง.การครอบครอง

ตาราง 4.7 แสดงการครอบครอง

การครอบครอง	บ้านประเภทที่ 1			บ้านประเภทที่ 2		
	1.1(%)	1.2 (%)	รวม%	2.1(%)	2.2(%)	รวม%
ซื้อ	43	38	81	38	48	86
เช่า	5	14	19	9	5	14
รวม			100			100

จ.อาชีพ

ตาราง 4.8 แสดงอาชีพ

อาชีพ	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1(คน)	1.2(คน)	รวม	รวม%	2.1(คน)	2.2(คน)	รวม	รวม%
ค้าขาย	0	0	0	0	2	12	14	17
รับราชการ	0	3	3	5	1	1	2	2
พนักงานเอกชน	7	7	14	26	5	6	11	13
รับจ้าง	11	8	19	28	13	8	21	26
ตกงาน-ว่างงาน-เกษียณ-แม่บ้าน	10	18	28	41	24	10	34	41
รวม	28	36	64	100	45	37	82	100

อาชีพที่พบ คือ ค้าขาย ค้าขายรับราชการ พนักงานเอกชน รับจ้าง ตกงาน-ว่างงาน-เกษียณ-แม่บ้าน โดยที่บ้านรูปแบบ 1.1 ไม่พบว่ามีอาชีพค้าขายและรับราชการ รูปแบบ 1.2 ไม่พบค้าขายเช่นกัน บ้านรูปแบบ 2.1 ส่วนใหญ่รับจ้าง รูปแบบ 2.2 ส่วนใหญ่รับจ้าง

ฉ.รายได้

ตาราง 4.9 แสดงรายได้ต่อครัวเรือน

รายได้	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1	1.2	รวม	รวม%	2.1	2.2	รวม	รวม%
ต่ำกว่า 10,000	2	3	5	24	2	1	3	14
10,001 - 20,000	5	2	7	33	3	4	7	33
20,001 - 30,000	1	2	3	10	3	1	4	19
30,001 - 40,000	4	0	4	19	2	5	7	33
เกิน 40,001	1	3	4	14	0	0	0	0
รวม				100				100

พบว่าสำหรับบ้านบ้านประเภท 1 จะมีรายได้อยู่ที่ 10,001-20,000 บาทมากที่สุด รองลงมาคือ ต่ำกว่า 10,000 บาทและ 30,000-40,000 บาท และ ต่ำกว่า 10,000 บาท บ้านแบบ

1.1 ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,000-20,000 บาท บ้านแบบ 1.2 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000-30,000 บาท บ้านแบบ 2.1 มีรายได้ต่ำกว่า 10,000-30,000 บาท บ้านแบบ 2.2 ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,000-40,000 บาท

ช.รายจ่าย

ตาราง 4.10 แสดงรายจ่ายต่อครัวเรือน

รายจ่าย	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1	1.2	รวม	รวม%	2.1	2.2	รวม	รวม%
ต่ำกว่า 10,000	8	6	14	67	2	3	5	24
10,001 - 20,000	3	2	5	23	6	8	14	67
20,001 - 30,000	0	1	1	5	2	0	2	9
30,001 - 40,000	0	1	1	5	0	0	0	0
เกิน 40,001	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม			21	100			21	100

พบว่าบ้านประเภทที่ 1 ส่วนใหญ่มีรายจ่ายอยู่ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือนมากที่สุด ถึง 67% และมีรายจ่ายที่ไม่เกิน 40,000 บาทซึ่งค่อนข้างสอดคล้องต่อรายรับ

บ้านประเภทที่ 2 รายจ่ายอยู่ที่ 10,001-20,000 บาท

ตาราง 4.11 แสดงยานพาหนะ (รถยนต์)

ประเภทรถยนต์	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1 (จำนวน)	1.2 (จำนวน)	รวม	รวม%	2.1 (จำนวน)	2.2 (จำนวน)	รวม	รวม%
โฉงโฉงประสงค้	0	0	0	0	0	0	0	0
นอกร้าน	2	3	5	100	2	4	6	100
หล้งร้าน	0	0	0	0	0	0	0	0
นอกร้าน	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม				100				100

บ้านทั้ง 2 ประเภท ต้องจอดรถนอกร้านถึง 100% เนื่องจากพื้นที่ไม่อำนวย และส่วนใหญ่มั้ใช้พื้นที่ที่จัดไว้ให้จอดรถเพื่อกิจกรรมอย่างอื่น

ตาราง 4.12 แสดงยานพาหนะ (รถมอเตอร์ไซด์)

ประเภท รถมอเตอร์ไซด์	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1 (จำนวน)	1.2 (จำนวน)	รวม	รวม %	2.1 (จำนวน)	2.2 (จำนวน)	รวม	รวม%
โลงเอนกประสงค์	1	1	2	8	0	0	0	0
นอกร้าน	5	4	9	<u>76</u>	7	3	10	<u>83</u>
หลังบ้าน	0	1	1	8	0	2	2	17
ในบ้าน	0	1	1	8	0	0	0	0
รวม				100				100

บ้านที่มีมอเตอร์ไซด์จะจอดไว้ นอกร้านถึง 76% หรือตรงโถงบ้าน แต่อย่างไรก็ไม่ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ส่วนกลางเหมือนเช่นรถยนต์ ซึ่งก่อให้เกิดความรำคาญต่อเพื่อนบ้าน

ตาราง 4.13 แสดงระยะเวลาการอยู่อาศัย

ระยะเวลา (ปี)	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1(จำนวน)	1.2(จำนวน)	รวม	รวม%	2.1(จำนวน)	2.2(จำนวน)	รวม	รวม%
<1	1	0	1	10	1	1	2	9
2	0	2	2	0	1	1	2	9
3	2	4	6	18	2	2	4	27
4	4	4	8	<u>36</u>	6	7	13	<u>55</u>
5 ปี	4	0	4	<u>36</u>	0	0	0	0
รวม				100				100

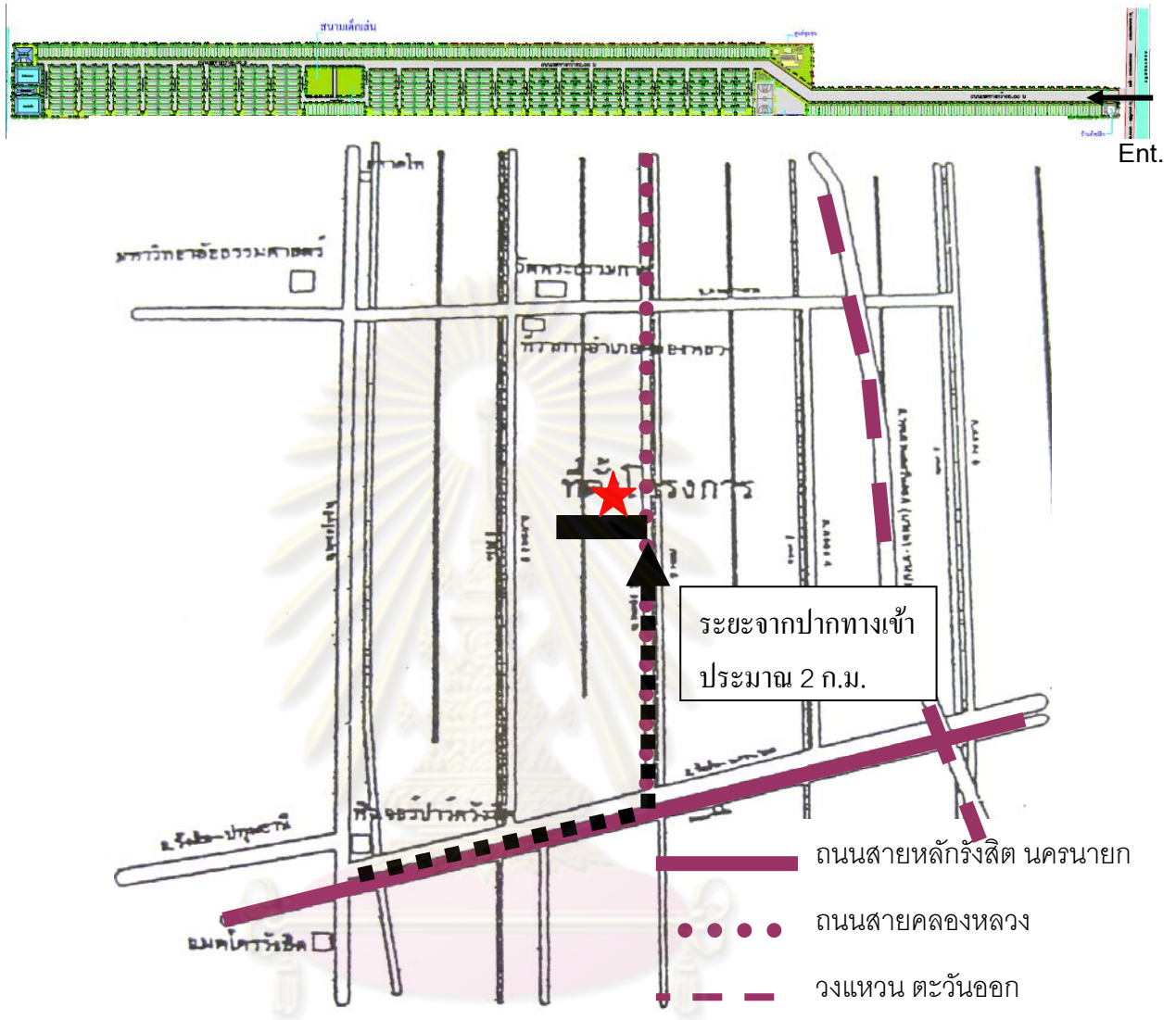
บ้านประเภทที่ 1 ระยะเวลาอยู่อาศัยน้อยกว่า 1-5 ปี โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 4-5 ปีมากที่สุดนั้น หมายถึงว่าส่วนใหญ่แล้วจะอาศัยอยู่ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ

ส่วนบ้านประเภทที่ 2 นั้น อยู่อาศัยน้อยกว่า 1-4 ปี มากที่สุดอยู่ที่ 4 ปี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3 ลักษณะเกี่ยวกับโครงการ

แผนภาพที่ 4.2 แสดงบริเวณโครงการและสภาพโดยรอบ

โครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 3 อยู่บน กม. 4 ถนนคลองหลวง-คูคต หมู่ 3 ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีขนาดพื้นที่ 41.68 ไร่ จำนวนหน่วยพักอาศัย 477 หน่วย

เจ้าของโครงการ การเคหะแห่งชาติ

รูปแบบที่อยู่อาศัย บ้านเดี่ยว 2 ชั้น ขนาดพื้นที่ใช้สอย 51.5 ตร.ม.พร้อมที่ดิน ขนาด 19.5 ตร.วา (78 ตร.ม.) และขนาด 21ตร.วา (84 ตร.ม.)

พื้นที่ขาย 25.21 ไร่ (40,336 ตร.ม.) คิดเป็น 60.48% ของพื้นที่โครงการ

พื้นที่สนามเด็กเล่น สนามกีฬา และที่ว่างภายในชุมชน 2.08 ไร่ (3,341.07 ตร.ม.)

แผนภาพที่ 4.3 แสดงการแบ่งผังโครงการ แบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนหน้า ส่วนกลาง ส่วนหลัง

ผังโครงการมีลักษณะเป็นแนวยาวลึก แบ่งเป็น 3 ส่วน 1.ส่วนหน้า 2.ส่วนกลาง 3.ส่วนหลัง

แผนภาพที่ 4.4 แสดงตำแหน่งของอาคารกลุ่มตัวอย่าง

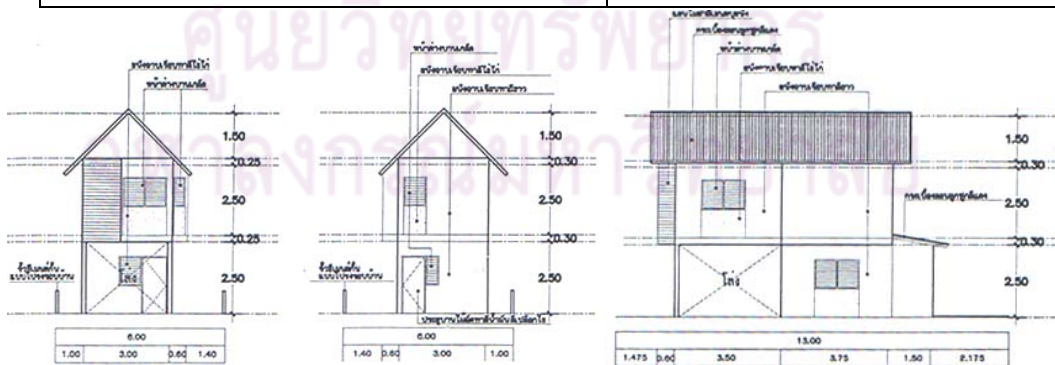

แผนภาพที่ 4.5 แสดงบ้านในโครงการ

ที่ดินกว้าง 6 ม. ลึก 13 ม. ขนาดที่ดิน 19.59 ตร.วา(78 ตร.ม.)-21 ตร.วา(84 ตร.ม.) เนื้อที่ใช้สอย ประมาณ 51.5 ตร.ม.

-โถงเอนกประสงค์ 3.00 x 3.50 ม. (10.50 ตร.ม.)	-ห้องนอน1 มีขนาด 3.00x3.50 ม.(10.50 ตร.ม.)
-ห้องเอนกประสงค์ (รวมส่วนบันไดชั้นลง) 3.00 x 3.75 (11.25 ตร.ม.)	-ห้องนอน 2 มีขนาด 3.75x3.17 ม.(11.91 ตร.ม.)
-ส่วนพื้นที่ซีกกลางภายนอก	

แผนภาพที่ 4.6 รูปด้านหน้าและด้านหลังบ้าน

แผนภาพที่ 4.7 รูปด้านหน้าและด้านหลังบ้าน

รูปแบบและลักษณะของอาคาร

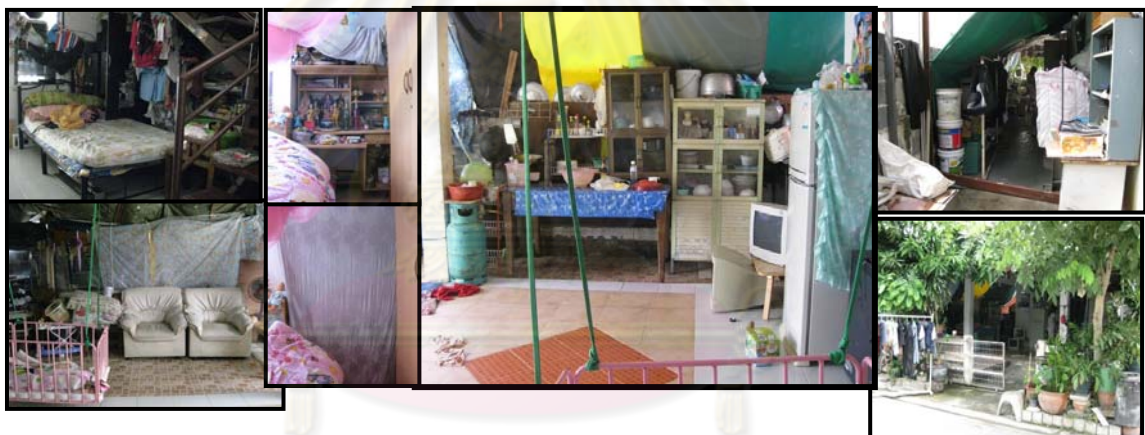
มิตินอกตัวบ้าน

แผนภาพที่ 4.8 แสดงมิตินอกบ้าน

มิตินภายในตัวบ้าน

แผนภาพที่ 4.9 แสดงมิตินในตัวบ้าน

มีการใช้พื้นที่ในแนวนอน แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะคือ

1. ใช้พื้นที่ภายในตัวบ้าน
2. ใช้พื้นที่ที่ย้ายขยายออกมาตรงโถงเอนกประสงค์ส่วนที่ไม่ได้ต่อเติม
3. ใช้พื้นที่ออกมาตรงโถงเอนกประสงค์ เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยในส่วนที่ต่อเติม โดยมี 2 ลักษณะคือ ต่อเติมเต็มเนื้อที่บ้านและต่อตรงโถงเอนกประสงค์
4. ใช้พื้นที่ออกมานอกตัวบ้านเพื่อการพาณิชย์ในส่วนที่ต่อเติม

ตาราง 4.14 แบบบ้านที่พบและบ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

แบบบ้านที่พบ		เลขที่บ้านที่คัดเลือก										
1.1=176หลังคา	☐ ไม่ต่อเติมและไม่ใช้โถงเอนกประสงค์	23	70	76	101	124	130	155	167	169	236	430
				จำนวนตัวอย่าง 11 หลังคาเรือน								
1.2=80หลังคา	☐ ไม่ต่อเติมแต่ใช้โถงเอนกประสงค์	59	60	102	127	298	326	336	346	354	375	
				จำนวนตัวอย่าง 10 หลังคาเรือน								
2.1=136หลังคา	☐ ต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัยแบบปิดล้อม	73	93	331	345	354	396	408	410	411	432	
	☐ ต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัยแบบไม่ปิดล้อม	163		จำนวนตัวอย่าง 11 หลังคาเรือน								
2.2=29หลังคา	☐ ต่อเติมเพื่อการค้าแบบปิดล้อม	15	18	58	145	299	357	424	435	460		
	☐ ต่อเติมเพื่อการค้าแบบไม่ปิดล้อม	6		จำนวนตัวอย่าง 10 หลังคาเรือน								
E=0หลังคาเรือน	☒ ไม่ต่อเติมเพื่อการค้า			ไม่พบ								

4.4 ผลการศึกษาลักษณะที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยภายในโครงการ

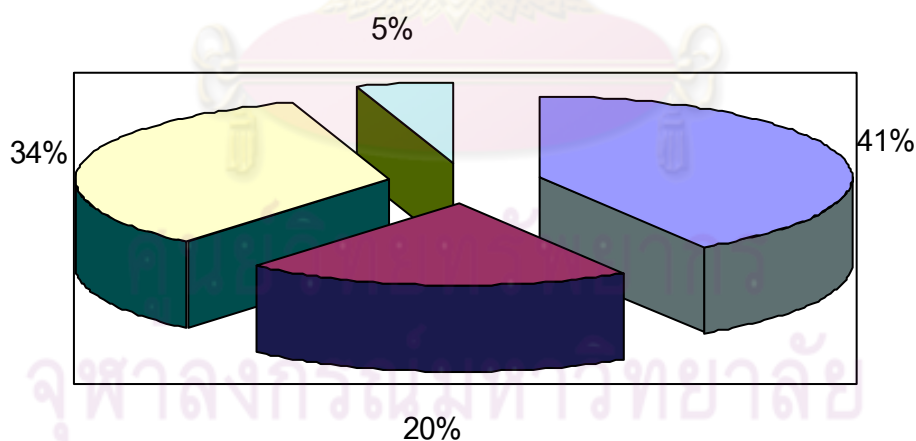
แผนภาพที่ 4.10 แสดงลักษณะบ้านที่มีอยู่ในโครงการทั้ง 4 แบบ

ตาราง 4.15 แสดงสัดส่วนของที่อยู่อาศัย 420 หลังคาเรือน

รวม	บ้านประเภท 1			บ้านประเภทที่ 2		
	1.1(จำนวน)	1.2(จำนวน)	รวม	2.1(จำนวน)	2.2(จำนวน)	รวม
จำนวน(หลัง)	173	80	253	146	21	167
คิดเป็น %	41	20	60	34	5	40

ซึ่งสามารถแสดงสัดส่วนได้ดังนี้

แผนภูมิ 4.1 แสดงลักษณะที่อยู่อาศัยที่มีภายในโครงการ

■ ไม่ปรับเปลี่ยนพื้นที่ ไม่ใช้พื้นที่โถง 41%	■ ไม่ปรับเปลี่ยนพื้นที่ ใช้พื้นที่โถง 20%
■ ปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่ออยู่อาศัย 34%	■ ปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อการค้า 5%

จากการสำรวจบ้านในโครงการมีจำนวนทั้งหมด 477 หลัง มีผู้อาศัยอยู่ จำนวน 420 หลัง พบว่าเป็น บ้านรูปแบบ 1.1 คือบ้านที่ไม่ต่อเติมและไม่ใช้โถงเอนกประสงค์ 41 % รองลงมาเป็นบ้าน

รูปแบบ 2.1 คือ บ้านที่มีการต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัย 34% รองลงมาเป็นบ้านรูปแบบ 1.2 คือบ้านที่ไม่ต่อเติมแต่ใช้โถงเอนกประสงค์ 20% และสุดท้ายเป็นบ้านรูปแบบ 2.2 บ้านที่มีการต่อเติมเพื่อการค้า 5% โดยที่บ้าน 2 ประเภทหลังนี้ยังแบ่งได้เป็นแบบต่อเติมแบบทึบและต่อเติมแบบเปิดโล่งอีกด้วย ตาราง 4.16 แสดงตำแหน่งของบ้าน

ตำแหน่ง	บ้านประเภทที่ 1			บ้านประเภทที่ 2		
	1.1(จำนวน)	1.2(จำนวน)	รวม%	2.1(จำนวน)	2.2(จำนวน)	รวม%
ถนนเมนด้านหน้า	0	1	5	1	3	19
ถนนเมนด้านกลาง	4	6	48	3	2	24
ถนนเมนด้านหลัง	4	1	24	1	1	9
ถนนซอยต้นซอย	1	1	9	2	1	14
ถนนซอยกลางซอย	1	2	14	2	3	24
ถนนซอยสุดซอย	0	0	0	1	1	10
รวม	10	11	100	10	11	100

บ้านรูปแบบ 1.1 จะอยู่ในบริเวณเมนด้านกลางและเมนด้านหลัง ในขณะที่รูปแบบ 2.1 จะอยู่บริเวณด้านกลาง รูปแบบ 2.2 ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณที่ไม่ถนนเมนหลักก็ต้องอยู่ในซอยที่ไม่ลึก

4.5 ลักษณะกิจกรรม พฤติกรรมในการใช้พื้นที่และเครื่องเรือนที่ใช้ภายในที่พักอาศัย

เนื่องจากพื้นที่ภายในที่อยู่อาศัยที่ทางโครงการจัดให้มีความจำกัด แต่กิจกรรมต่างๆไม่อาจถูกจำกัดไปด้วย ดังนั้นจึงมีการปรับวิถีการดำเนินชีวิต ใช้พื้นที่ซ้อนทับและเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ของพื้นที่หลายกิจกรรมในหลายพื้นที่ จากการสัมภาษณ์ พบว่าส่วนใหญ่โถงและห้องเอนกประสงค์จะเป็นพื้นที่รวมกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งแบบบ้านที่ต่อเติมและไม่ต่อเติม ส่วนการทำครัวนั้น มักจะทำบริเวณหลังบ้าน เพราะสะดวกในแง่ของการทำกิจกรรม ปิ้งอาหาร การชำระล้างและในแง่กลิ่นและความสกปรกที่จะเกิดขึ้นในบ้าน แต่เหตุผลที่สำคัญคือไม่มีพื้นที่ในการทำครัว นอกเสียจากบ้านหลังนั้นได้ต่อเติมเปลี่ยนแปลงถึงจะมีพื้นที่ในการทำครัว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก.กิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละหน่วยใช้สอย

จากการสำรวจได้พบว่า มีการใช้พื้นที่แบ่งได้เป็น 9 กิจกรรม คือ นอน อาบน้ำ ทำครัว ทานอาหาร ทำงาน รับแขก/พักผ่อน ซักล้าง ตากผ้า เก็บของ ในพื้นที่บ้าน 6 พื้นที่ คือโถงเอนกประสงค์ ห้องเอนกประสงค์ ห้องน้ำ ห้องนอน ระเบียงหลังบ้านและพื้นที่รอบตัวบ้าน มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้นดังนี้

โถงเอนกประสงค์

แผนภาพที่ 4.11 แสดงลักษณะกิจกรรมที่มีอยู่ในโถงเอนกประสงค์ทั้ง 4 แบบ

บ้านประเภทที่ 1 ไม่มีการใช้พื้นที่และกิจกรรมใดๆ ดังนั้นจึงจะกล่าวถึงเฉพาะบ้านรูปแบบ 1.2 เท่านั้น ซึ่งบ้านประเภทนี้มีกิจกรรมเกือบทุกอย่างที่ทำในโถงเอนกประสงค์โดยเฉพาะรับแขก/พักผ่อน ตากผ้า เก็บของ เพราะเนื่องจากความจำกัดทางด้านพื้นที่และด้านการเงินจึงไม่มีทางเลือกในการอยู่อาศัยมากนัก จึงใช้พื้นที่บริเวณนี้อย่างเต็มที่

บ้านประเภทที่ 2 มีกิจกรรมที่คล้ายกับประเภทที่ 1 ต่างกันที่เน้นทำงาน/อ่านหนังสือ/เล่นคอมพิวเตอร์, รับแขก/พักผ่อน บ้านรูปแบบ 2.1 โถงเอนกประสงค์ไว้รับแขกที่ไม่สนิท บ้านรูปแบบ 2.2 ไว้เป็นที่ทำงาน รับแขกมากกว่าเป็นพื้นที่ส่วนตัว และนำพื้นที่มาใช้เก็บของ

ห้องเอนกประสงค์

แผนภาพที่ 4.12 แสดงลักษณะกิจกรรมที่มีอยู่ในห้องเอนกประสงค์ทั้ง 4 แบบ

บ้านรูปแบบ 1.1 รับแขก/พักผ่อน ทานอาหาร และเก็บของ ส่วนรูปแบบ 1.2 จะคล้ายรูปแบบ 1.2 แต่ไม่ใช่ซักผ้า รีดผ้า ตากผ้า เพราะเอาไว้ตากที่โถงเอนกประสงค์

บ้านรูปแบบ 2.1 อันดับแรกคือเก็บของซึ่งเป็นการใช้พื้นที่ที่มีอยู่ไม่คุ้มค่าเท่าไร รongลงมา คือ นอน และรับแขก/พักผ่อน บ้านรูปแบบ 2.2 เน้นไปที่พักผ่อน และเก็บของเช่นกัน มีการพบตู้เสื้อผ้าในห้อง เอนกประสงค์อยู่หลายบ้าน

ห้องน้ำ-ห้องส้วม

แผนภาพที่ 4.13 แสดงลักษณะห้องน้ำ ของบ้านประเภทที่ 1 และ 2

เนื่องจากเป็นโถส้วมจึงไม่เป็นอุปสรรคต่อผู้สูงอายุ นอกจากใช้ชำระ-ขับถ่ายประจำวันแล้วยังมี กิจกรรมการซักล้างเพิ่มขึ้นมาซึ่งบ้านประเภทที่ 2 จะไม่ค่อยใช้พื้นที่นี้ซักล้างเหมือนกับบ้านประเภทที่ 1 เพราะได้ต่อเติมเพิ่มพื้นที่ครัวออกไปตรงระเบียบจึงทำให้พื้นที่ตรงนี้กว้างขวางขึ้น อีกทั้งในห้องน้ำมี พื้นที่แคบไม่สะดวกในการทำกิจกรรมที่ต้องการใช้พื้นที่เหมือนอย่างการซักล้าง

ห้องนอน 1

แผนภาพที่ 4.14 แสดงลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในห้องนอน

บ้านรูปแบบ 1.1 ไว้ใช้นอนและเก็บของ บ้านรูปแบบ 1.2 ไว้ใช้นอนและทำงาน/อ่านหนังสือ/ เล่นคอมพิวเตอร์ และเก็บของ บ้านรูปแบบ 2.1 ทำงานบ้าน/อ่านหนังสือ/เล่นคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะต่างจากประเภทที่ 2 ที่ เอาไว้นอนทำงานและเก็บของเท่านั้น บ้านรูปแบบ 2.2 นอน รongมาคือทำงานกับเก็บของ

ห้องนอน 2

แผนภาพที่ 4.15 แสดงลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นอยู่ในห้องนอน 2

บ้านรูปแบบ 1.1 ห้องนอนในบ้านประเภทนี้ยังเอาไว้สำหรับทานอาหาร บ้านแบบ 1.2 จะเหมือนกับประเภทที่ 2 ที่เอาไว้นอน ทำงานและเก็บของเท่านั้น
บ้านประเภทที่ 2 ใช้นอน ทำงานและเก็บของ

การนอนของบ้านประเภทที่ 2 นี้เนื่องจากผู้อาศัยอาจมีความจำเป็นในเรื่องของการขึ้นลงบันไดไม่สะดวก หรือต้องการความเป็นส่วนตัว แต่โดยส่วนรวมแล้วถือว่าห้องนอนมีความเพียงพอต่อการอยู่อาศัย

ส่วนของการแต่งตัวนั้นจะมีการจัดวางตู้เสื้อผ้าไว้ตรงห้องเอนกประสงค์ เนื่องจาก 1.สะดวกใกล้ห้องน้ำ 2.ห้องนอนมีพื้นที่จำกัดอยู่แล้ว
พื้นที่ได้บันได

แผนภาพที่ 4.16 แสดงลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นบริเวณพื้นที่ได้บันได

เนื่องจากพื้นที่ต่างๆในบ้านใช้ประโยชน์อย่างอื่น ดังนั้นผู้อาศัยในบ้านทั้ง 2 ประเภทจึงเอาพื้นที่ได้บันไดมาเป็นห้องเก็บของ

พื้นที่ว่างรอบตัวบ้าน

แผนภาพที่ 4.17 แสดงลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่รอบตัวบ้าน

บ้านรูปแบบ 1.1 ใช้เพื่อทำงานบ้าน ซักล้าง ตากผ้า บ้านรูปแบบ 1.2 ใช้พื้นที่เพื่อทำครัว เก็บของและตากผ้ามากที่สุด รองลงมา ทานอาหาร ทำงาน/อ่านหนังสือ/เล่นคอมพิวเตอร์ รับแขก/พักผ่อน ซักล้าง/รีดผ้า

บ้านประเภทที่ 2 เก็บของและตากผ้า รองมาคือ ซักล้าง รีดผ้า อันดับสุดท้ายคือ ทำอาหาร ทำงาน/อ่านหนังสือ/เล่นคอมพิวเตอร์และรับแขก/พักผ่อน

บ้านรูปแบบ 2.1 ทำครัวทานอาหาร รับแขก และซักผ้า

บ้านรูปแบบ 2.2 ซักล้าง รีดผ้าเก็บของมากที่สุด รองลงมาคือรับแขกทำครัวและอันดับสุดท้าย ทานอาหารและทำงาน

ระเบียบด้านหลัง บ้านประเภทที่ 1 เนื่องจากพื้นที่ครัวไม่มี การทำครัวนั้นจะออกไปอยู่บริเวณระเบียบหลังบ้าน หน้าบ้าน หรือห้องเอนกประสงค์ เพื่อให้เกิดความสะดวกมากยิ่งขึ้น

มีการใช้พื้นที่นอกตัวบ้าน โดยกองของไว้นอกบ้าน 2 หลัง คือ บ้านเลขที่ 41 และ 42 และตากบ้านไว้นอกบ้าน บ้านเลขที่ 163

ข. ลักษณะและขนาดของพฤติกรรม ต่างๆที่เกิดขึ้นมีรายละเอียดดังนี้

การนอน

แผนภาพที่ 4.18 แสดงลักษณะพฤติกรรมนอนในห้องนอน

พฤติกรรมนอน ห้องนอนของบ้านทุกหลังจะมีทั้งหมด 2 ห้องซึ่งรองรับได้ 4 คนมีขนาดต่างกันเล็กน้อย ห้องนอนที่ 1 จะมีขนาด 10.50 ตร.ม. โดยมีหน้าต่างเป็นบานเกล็ดคู่บานเล็ก 1 บาน และหน้าต่างบานเกล็ดคู่บานใหญ่อีก 1 บาน ส่วนห้องนอนที่ 2 จะมีขนาด 11.91 ตร.ม. โดยมีหน้าต่าง

บ้านเกิดบ้านใหญ่ 2 คู่ ส่วนใหญ่จะเลือกวางเครื่องเรือนในฝั่งที่ไม่มีประตูหน้าต่างก่อน โดยเลือกวางซิดกำแพงของแต่ละด้านโดยให้เหลือพื้นที่ตรงกลางให้มากที่สุดเพื่อเป็นทางสัญจร จำนวนคนที่อยู่อาศัยในโครงการนี้จะมีประมาณ 3-4 คน จึงไม่มีปัญหาในเรื่องห้องนอนมากนัก นอกจากบ้านหลังที่มีคนอยู่อาศัย 4 คนขึ้นไปโดยที่เป็นผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก บ้านหลังที่มีคนสูงอายุที่ไม่สะดวกในการขึ้นลง มีผู้ชวยมาก หรือคนป่วย จะเลือกใช้ห้องเอนกประสงค์เป็นที่นอนเพิ่มเติมขึ้นมา โดยลักษณะการนอนจะมีทั้งแบบนอนบนเตียงหรือนอนบนที่นอนที่พับเก็บหรือยกเก็บได้ ซึ่งเตียงนอนจะมีทั้งเตียงเดี่ยวขนาดใหญ่เพื่อนอนได้หลายคนและขนาดเล็กเพื่อประหยัดพื้นที่ มีลักษณะทั้งนอนพื้น นอนเตียง นอนฟูก ตาราง 4.17 แสดงการเลือกใช้ที่นอนในการนอน

ห้องนอนที่	เครื่องเรือนที่ใช้	บ้านประเภทที่ 1		บ้านประเภทที่ 2	
		1.1%	1.2%	2.1%	2.2%
1	ฟูก	16	6	9	<u>21</u>
	เตียง	16	<u>18</u>	20	12
2	ฟูก	15	<u>23</u>	14	12
	เตียง	11	11	<u>22</u>	14

ลักษณะของการใช้ฟูกหรือเตียงที่สามารถพับได้จะพบในบ้านรูปแบบ 1.2 มากที่สุด รองลงมาเป็นบ้านรูปแบบ 2.2 ส่วนเตียงจะพบในบ้านรูปแบบ 2.1 มากที่สุดรองลงมาเป็นบ้านรูปแบบ 1.2 เตียงที่ใช้นั้นจะมีทั้งเตียงเดี่ยวขนาดใหญ่เพื่อนอนได้หลายคนและขนาดเล็กเพื่อประหยัดพื้นที่

ชำระล้าง ชักรีด

แผนภาพที่ 4.19 แสดงลักษณะพฤติกรรมชำระล้าง ชักรีด

กิจกรรมชำระล้าง ชักรีด จะมีทั้ง การอาบน้ำแบบด้วยขัน ด้วยฝักบัว ใช้เครื่องซักผ้า ชักมือ รีด ผ่าบนพื้น รีดบนที่รีด

บ้านทั้ง 2 ประเภทมักทำกิจกรรมนี้ในห้องน้ำ และระเบียงหลังบ้าน ส่วนรีดผ้ามักทำในห้องนอนหรือห้องเอนกประสงค์ โดยในห้องน้ำมักไม่มีกิจกรรมใดๆนอกจากอาบน้ำและทำกิจวัตรประจำตัวหรือการซักล้างบ้าง ดังนั้นจึงไม่มีเครื่องเรือนใดๆเพื่อไม่ให้เสียพื้นที่ไป หรือทำให้ในเวลาที่ทำกิจวัตรเป็นไปอย่างไม่สะดวก การรีดผ้าจะมีทั้งการนั่งและยืนรีดบนที่รีดผ้าแบบสำเร็จหรือปูผ้ารีด ใน

บริเวณห้องเอนกประสงค์ หน้าบ้าน หรือแม้แต่ใช้ห้องนอนในการรีดผ้า ส่วนการซักจะเน้นที่หลังบ้าน พื้นที่ซักล้าง และตากไว้หน้าบ้าน รวมไปถึงนอกตัวบ้านด้วย

บ้านประเภทที่ 1 จะมีลักษณะการรีดผ้าทั้งแบบที่ใช้ที่รองรีดซึ่งต้องมีพื้นที่ในการรีด หรือนั่งรีดที่พื้น ส่วนการซักก็มักจะเกิดขึ้นในห้องน้ำ หรือระเบียงด้านหลังบ้านแล้วนำมาตากที่หน้าบ้าน ช่างบ้านหรือหลังบ้าน มีการตักน้ำอาบถ้าไม่ได้ต่อเติมเพราะเป็นแบบกอกให้รองตากอาบ

บ้านรูปแบบ 2.1 ส่วนใหญ่จะใช้ที่รองรีดและใช้เครื่องซักผ้ามากกว่า พฤติกรรมรีดผ้าส่วนใหญ่จะใช้ที่รองรีดแบบสำเร็จรูปทั้งแบบยืนและแบบนั่ง กิจกรรมรีดผ้านี้ส่วนใหญ่จะเกิดในพื้นที่ห้องและโถงเอนกประสงค์ มีบางส่วนที่เกิดขึ้นในห้องนอน

บ้านรูปแบบ 2.2 ส่วนใหญ่จะต้องใช้ที่รองรีดแบบสำเร็จรูปปูผ้าและนั่งกับพื้น

ทำครัว

แผนภาพที่ 4.20 แสดงลักษณะการทำครัว

บ้านประเภทที่ 1 พฤติกรรมการประกอบและจัดเตรียมอาหาร มีการวางอุปกรณ์เครื่องใช้ไว้ในส่วนของห้องเอนกประสงค์เนื่องจากพื้นที่ครัวไม่มีพื้นที่ดังนั้นจึงใช้พื้นที่ทั้งในการปรุงอาหาร ทำอาหาร และจัดเก็บมาอยู่ในห้องเอนกประสงค์และเลยไปจนถึงหลังบ้านด้วย

ในครัวบ้านที่ไม่ต่อเติมส่วนใหญ่ประกอบอาหารหน้าบ้าน หรือหลังบ้านส่วนบ้านที่ต่อเติมมีตู้ลอยใช้น้อยมากเพื่อเก็บอุปกรณ์นอกนั้นจะวางแขวนไว้ทำให้ดูรกรุงรัง ส่วนบ้านที่ไม่ต่อเติมไม่มีพฤติกรรมการใช้ตู้ลอยเลย

บางบ้านที่ไม่มีพื้นที่และเครื่องเรือนเกี่ยวกับทำครัว เพราะไม่ได้อยู่ที่นี้ประจำ จึงซื้อกินเอา ไม่อยากต่อเติมเพราะเรื่องงบประมาณ บางกรณีเป็นครอบครัวที่อยู่นอกบ้านมากกว่าดังนั้นจึงกินข้าวนอกบ้านมาเลย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลในเรื่องความไม่สะดวกสบายและไม่มืงบ จึงไม่มีครัวในบ้านและบางกรณีเมื่อพื้นที่ครัวน้อยจึงย้ายไปทำในส่วนอื่นๆของบ้าน

บ้านรูปแบบ 2.1 จะมีการวางข้าวของเครื่องใช้ในห้องเอนกประสงค์หากในบ้านนั้นไม่ได้ต่อเติมเพิ่มพื้นที่ครัว เพื่อให้ง่ายต่อการใช้งานโดยไม่ต้องเดินไปถึงด้านในสุดและเพื่อเพิ่มให้มีพื้นที่กว้างขวางในการทำกิจกรรมด้วย ส่วนการวางของในส่วนพื้นที่หน้าห้องน้ำจะวางขีดผนังที่ติดด้านหน้าต่าง เพื่อเว้นไว้เป็นทางเดิน

ทานอาหาร

แผนภาพที่ 4.21 แสดงลักษณะการทานอาหาร

จะใช้พื้นที่โถงหรือห้องเอนกประสงค์ ซึ่งจะเป็นพื้นที่เดียวกันกับห้องเอนกประสงค์ จากข้อมูลมีบ้านเพียง 2 หลังเท่านั้นที่ใช้โต๊ะกินข้าว นอกนั้นนั่งกินบนโต๊ะอื่นๆ กินบนโซฟาและนั่งกินบนพื้น นั่งกินบนโต๊ะญี่ปุ่น ม้าหินอ่อน

บ้านประเภทที่ 1 จะมีที่นั่งทานอาหารในโถง และในห้องเอนกประสงค์ มีทั้งในแบบ นั่งโต๊ะนั่งบนโต๊ะม้าหินอ่อน แคร่ ถ้าเป็นภายในอาคาร จะนั่งพื้น นั่งบนโต๊ะขนาดเล็กหรือนั่งบนโต๊ะญี่ปุ่น

บ้านประเภทที่ 2 ลักษณะพฤติกรรมในการรับประทานอาหารเช้าได้เป็น 3 ลักษณะคือนั่งทานอาหารบนพื้น นั่งทานอาหารบนพื้นกับนั่งบนเครื่องเรือนต่างๆ และนั่งทานอาหารบนโต๊ะทานอาหาร

บ้านรูปแบบ 2.1 ในโถงส่วนใหญ่จะทานอาหารโดยใช้โต๊ะญี่ปุ่นเนื่องจากสามารถพับเก็บได้ในเวลาที่ไมใช้งาน หรือไม่ใช่เครื่องเรือนใดๆเลย โดยจะนั่งทานอาหารไปพร้อมกับดูทีวี ส่วนห้องเอนกประสงค์จะใช้พื้นที่ส่วนนี้ทำกิจกรรมต่างๆหลายกิจกรรม ในบางบ้านอาจมีโต๊ะหรือโต๊ะทานอาหารซึ่งอาจจะไม่ได้ใช้งานอย่างจริงจัง เนื่องมาจากวิถีชีวิตที่มีมาแต่อดีตคือการนั่งบนพื้น

ส่วนในห้องเอนกประสงค์ พื้นที่บริเวณนี้มีการซ้อนทับกันหลายกิจกรรมเช่นการดูทีวี นั่งเล่น ดังนั้นหน้าทีวีจึงเป็นพื้นที่ว่างไว้ทำกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ส่วนพื้นที่รอบบ้าน มีการใช้ในกิจกรรมทานอาหารโดยมีโต๊ะม้าหินอ่อนเป็นเครื่องเรือนที่นิยมใช้กัน

บ้านรูปแบบ 2.2 จะนั่งทานอาหารบนพื้นและบนโต๊ะที่นั่ง โซฟา และนั่งทานอาหารบนโต๊ะทานอาหาร โดยส่วนใหญ่กิจกรรมทานอาหารจะซ้อนทับกับกิจกรรมนั่งเล่น รับแขกแต่ในส่วนที่เป็นพื้นที่ประกอบอาชีพจะไม่นิยมมานั่งทานอาหาร นิยมใช้พื้นที่ในห้องเอนกประสงค์มากกว่า เพื่อความสะดวกและเป็นส่วนตัว

ทำงาน อ่านหนังสือ ใช้คอมพิวเตอร์

แผนภาพที่ 4.22 แสดงกิจกรรมการทำงาน อ่านหนังสือ ใช้คอมพิวเตอร์

บ้านประเภทที่ 1 ส่วนใหญ่จะนั่งทำงานบนโต๊ะที่เป็นโต๊ะทำงานหรือเป็นโต๊ะคอมพิวเตอร์ ถ้าอ่านหนังสือจะอ่านบนโต๊ะญี่ปุ่น

บ้านรูปแบบ 2.1 จะพบว่าการนั่งอ่านหนังสือจะนั่งอ่านหนังสือและเขียนบนโต๊ะทำงาน

บ้านรูปแบบ 2.2 พบว่าจะนั่งอ่านหนังสือและเขียนหนังสือบนโต๊ะญี่ปุ่น และอ่านหนังสือและเขียนหนังสือบนโต๊ะทำงาน ทำให้ทราบว่าเนื่องจากพื้นที่ที่มีจำกัดถูกนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ทำให้พื้นที่ในการอ่านหนังสือค่อนข้างน้อย เกินกว่าครึ่งใช้เครื่องเรือนแบบพับเก็บได้ โดยเฉพาะพื้นที่โถงมีการนั่งอ่านหนังสือหลังจากการประกอบอาชีพหรือช่วงพักที่ไม่มีลูกค้า และเนื่องจากพื้นที่โถงถูกนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ดังนั้นเมื่อต้องใช้คอมพิวเตอร์จึงถูกวางในบริเวณห้องเอนกประสงค์ไปด้วย ซึ่งถ้าตามปกติแล้วจะวางไว้ในโถงเอนกประสงค์ที่ถูกต่อเติมเพราะใช้งานได้สะดวก

รับแขก - พักผ่อน

แผนภาพที่ 4.23 แสดงกิจกรรมนั่งเล่น พักผ่อน รับแขก

มีทั้งนั่งม้าหินอ่อน นั่งบนโซฟา นั่งบนเก้าอี้ นอนดูทีวี นั่งดูทีวีบนโซฟา นั่งดูบนพื้น นั่งดูบนเก้าอี้

พฤติกรรมการรับแขกและพักผ่อนเป็นการใช้พื้นที่ที่ซ้อนทับกันจึงได้ศึกษากิจกรรมทั้ง 2 อย่งไปพร้อมกัน

บ้านประเภทที่ 1 พฤติกรรมรับแขกและพักผ่อน ส่วนใหญ่พฤติกรรมของคนกลุ่มนี้จะใช้พื้นที่ในห้องเอนกประสงค์มากที่สุด ส่วนในเวลาเย็นจะเป็นพื้นที่โถงเอนกประสงค์ โดยจะใช้เครื่องเรือนน้อยชิ้นเพื่อไม่ให้เสียพื้นที่ ตู้เก็บของ ชั้นเก็บของ/ตู้โชว์ ตู้วางทีวีโซฟา พฤติกรรมจะนั่งกับพื้น อาจจะมีเบาะรองนั่งหรือโต๊ะญี่ปุ่น

บ้านรูปแบบ 1.2 เวลาที่ใช้นั่งเล่น รับแขกในพื้นที่บริเวณโถงส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในช่วงเวลากลางวัน-เย็น ส่วนใหญ่เป็นแขกที่ไม่สนิทหรือไม่เคยรู้จักมาก่อน โดยจะมีแค่ ม้าหินอ่อนเป็นเครื่องเรือนใช้ในการรับแขก ส่วนการนั่งเล่นหรือรับแขกที่สนิทมักใช้พื้นที่ในห้องเอนกประสงค์มากกว่าพร้อมกับการทำกิจกรรม ทานอาหาร ทำอาหารหรือทำงานไปพร้อมกัน พื้นที่ตรงนี้จึงเกิดการซ้อนทับกันของหลายกิจกรรม ส่วนการนั่งเล่นบริเวณรอบตัวบ้านนั้น จะเกิดขึ้นในช่วงเวลากลางวันเช่นกัน ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านไปได้ในตัว

บ้านประเภทที่ 2 จะพักผ่อนบนเครื่องเรือน แบบมีทั้งนั่งบนโซฟา เก้าอี้ เบาะหนัง ชุดโซฟา เก้าอี้ และรองลงมาเป็นส่วนนั่งกับพื้น อาจจะมีเบาะรองนั่งและโต๊ะญี่ปุ่น

บ้านรูปแบบ 2.1 มีพฤติกรรมการนั่งบนโซฟา 6% และนั่งบนพื้น 4% โดยมีเครื่องเรือนมาตรฐาน 3 ชิ้น คือ ตู้วางทีวี ชั้นวางของ เก้าอี้โซฟา

บ้านรูปแบบ 2.2 บ้านที่ทำการค้าที่บ้านมักไม่นั่งบนพื้น แต่ถ้าเป็นพื้นที่ส่วนตัวจะนั่งบนพื้น พฤติกรรมเกินกว่าครึ่งนั่งบนเครื่องเรือนและนั่งบนพื้น เครื่องเรือนมาตรฐาน 3 ชิ้นที่พบ คือ ตู้เก็บของ โซฟา 3 ที่นั่ง โต๊ะทำงาน การดูทีวีจะนั่งและนอนบนโซฟา 5% นั่งบนพื้น 7% บ้านที่นั้งนอนเล่นบนพื้นจะแยกพื้นที่ในการประกอบอาชีพและส่วนดูโทรทัศน์อย่างเป็นสัดส่วน พื้นที่ในโถงเอนกประสงค์นั้นจะใช้ประกอบอาชีพพร้อมกับรับรองแขกไปพร้อมกันเช่น ร้านตัดผม ร้านขายของ ดังนั้นส่วนใหญ่จะมีเครื่องเรือนเป็นโซฟาด้วย ส่วนห้องเอนกประสงค์จะใช้เป็นพื้นที่ส่วนตัวของผู้อยู่อาศัยมากกว่า ดังนั้นจึงมีกิจกรรมพักผ่อน นอนเล่น ดูทีวีอยู่รวมกันไป แต่จะไม่มีเครื่องเรือนเพราะพื้นที่บริเวณนี้มีการซ้อนทับกันของกิจกรรมและเนื้อที่มีจำกัด จึงจะใช้เฉพาะเครื่องเรือนที่จำเป็นจริงๆเท่านั้น ด้านรอบตัวบ้าน อาจจะมีโต๊ะม้านั่งไว้เพื่อเป็นจุดรับแขกเพิ่มอีกจุด เพื่อความไม่แออัดเกินไปในบริเวณโถงภายใน

จากการศึกษาพบว่าการนั่งการนอนบนเครื่องเรือนในบ้านประเภทที่ 2 มากกว่าบ้านประเภทที่ 1 ที่จะนั่งนอนบนพื้นซึ่งอาจจะเกิดจากสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนและสภาพของพื้นที่

ตาราง 4.18 แสดงพฤติกรรมการณ์นั่งในบริเวณห้องเอนกประสงค์ของผู้พักอาศัยในบ้านแบบ 1.1 จำนวน 11 หลังคาเรือน

พฤติกรรม	จำนวน	%
นั่งบนพื้น	7	64
นั่งบนเครื่องเรือน	4	36
รวม	11	100

บ้านที่ไม่ต่อเติมมักจะไม่ใช่เครื่องเรือนมากขึ้นนักดังนั้นจะนิยมนั่งที่พื้นอีกทั้งเรื่องของสภาพรายได้ของครอบครัวจึงไม่ซื้อเครื่องเรือนมากนัก

ตาราง 4.19 แสดงพฤติกรรมการณ์นั่งในบริเวณโถงและห้องเอนกประสงค์ของผู้พักอาศัยในบ้านแบบ 1.2 / 2.1 / 2.2

พฤติกรรม	1.2	%	2.1	%	2.2	%
นั่งบนพื้น	2	20	4	40	5	45
นั่งบนเครื่องเรือน	8	80	6	60	7	55
รวม	10	100	10	100	11	100

กลุ่มที่ต่อเติมระเบียงหลังบ้านเพื่อเป็นครัวแต่ไม่ได้ต่อเติมหน้าบ้าน มักไม่ใช่เครื่องเรือนจำพวกเก้าอี้หรือโซฟา

ลักษณะการนอนพักผ่อนในช่วงระหว่างวันจะใช้ที่นอนมาปู หรือที่นอนแบบพับเก็บได้เพื่อเก็บได้ง่ายโดยจะเก็บไว้ชิดผนังด้านใดด้านหนึ่ง ในเวลาที่ไม่ใช้งานจะนำพื้นที่ส่วนนี้ไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้และเกิดจากสภาพเศรษฐกิจรายได้ของครอบครัวด้วย

ตาราง 4.20 แสดงพฤติกรรมการณ์นั่งในบริเวณห้องเอนกประสงค์ของผู้พักอาศัยในบ้านรูปแบบ 1.1 จำนวน 11 หลังคาเรือน

พฤติกรรม	จำนวน	%
นั่งบนพื้น	7	64
นั่งบนเครื่องเรือน	4	36

บ้านที่ไม่ต่อเติมมักจะไม่ใช่เครื่องเรือนมากขึ้นนักดังนั้นจะนิยมนั่งที่พื้น อีกทั้งเรื่องของสภาพรายได้ของครอบครัวจึงไม่ซื้อเฟอร์นิเจอร์มากนัก

ตาราง 4.21 แสดงพฤติกรรมการณ์นั่งในบริเวณโถงและห้องเอนกประสงค์ของผู้พักอาศัย

ในบ้านแบบ 1.2 / 2.1 / 2.2

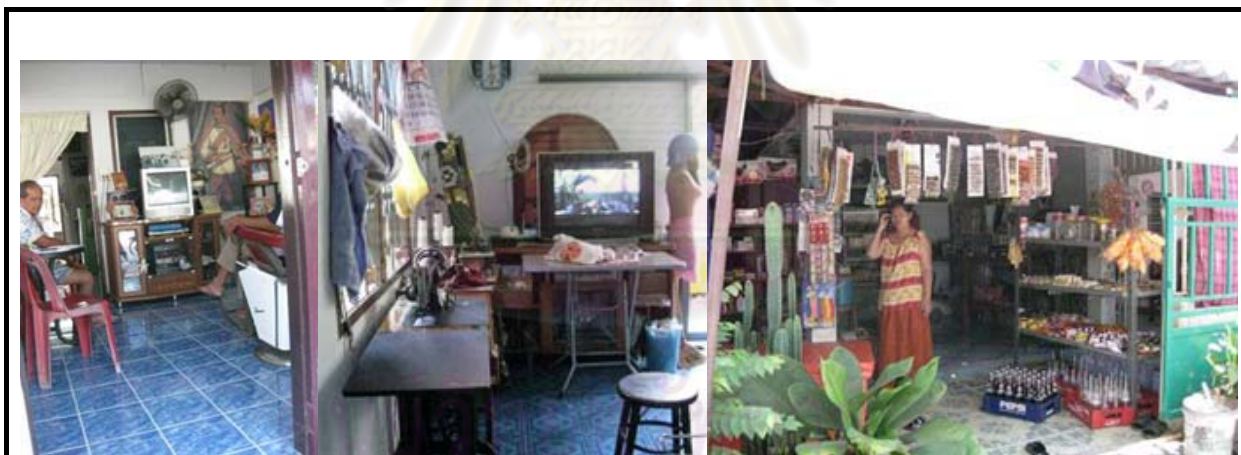
พฤติกรรม	1.2	%	2.1	%	2.2	%
นั่งบนพื้น	2	20	4	40	5	45
นั่งบนเครื่องเรือน	8	80	6	60	7	55
รวม	10	100	10	100	11	100

ในบ้านประเภทที่ 1 กิจกรรมนั่งเล่น พักผ่อน รับแขก ในพื้นที่โถงเอนกประสงค์จะพบว่าส่วนใหญ่จะไม่นั่งกับพื้นเนื่องจากเป็นทางสัญจรเข้าออกของบ้าน อีกทั้งพื้นไม่ได้ถูกยกสูง ผู้อยู่อาศัยจึงมักไม่นั่งกับพื้นมักมีแคร่ โต๊ะเก้าอี้หวายอ่อน หรือเก้าอี้สนามมาใช้นั่ง

ส่วนในพื้นที่ห้องเอนกประสงค์ กิจกรรมนั่งเล่น พักผ่อน รับแขก ส่วนใหญ่จะนั่งกับพื้น และรองลงมาจะนั่งบนเครื่องเรือน เช่นโซฟาเก้าอี้

เครื่องเรือนที่ใช้ในการรับแขกจากการศึกษาพบว่าเมื่อรับแขกภายนอกจะใช้เครื่องเรือนเป็นโต๊ะเก้าอี้หวายอ่อน(หรือเก้าอี้สนาม) ถ้าเป็นภายในจะใช้เป็นโซฟา นั่งกับพื้นหรือมีเพียงเบาะรองนั่ง และทุกบ้านจะต้องมีราวตากผ้า

ประกอบอาชีพ

แผนภาพที่ 4.24 แสดงกิจกรรมการประกอบอาชีพ

มีทั้งแบบบริการ ร้านเสริมสวย รับซักรีด รับเย็บผ้า สำนักงาน ร้านขายของชำ ร้านอาหาร

ในบ้านที่มีการประกอบอาชีพภายในบ้านของผู้อยู่อาศัยพบว่ามีอาชีพดังนี้ ซักรีด ขายของเสริมสวย ร้านอาหาร อื่นๆ (สำนักงาน โรงงานขนาดครัวเรือน ตัดเสื้อ) ในแต่ละอาชีพมีพฤติกรรมและเครื่องเรือนเครื่องใช้ที่แตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่ที่ต้องใช้เหมือนกันในทุกอาชีพคือเก้าอี้แต่จะมีแบบที่แตกต่างกันบ้างแต่ขนาดไม่แตกต่างกันมาก ในร้านที่มีอาชีพเป็นช่างตัดผม ในบ้านนั้นน่าจะมีเครื่องเรือนที่ใช้ในการประกอบอาชีพมากกว่าอาชีพอื่นซึ่งจะมีเครื่องเรือนเครื่องใช้หลักๆคือ เก้าอี้ตัดผม

กระจก เตียงสระผม เครื่องอบผม รวมไปถึงร้านขายของชำจำเป็นต้องมีพื้นที่ในการวางชั้นขายของ รวมไปถึงตู้แช่

เก็บของ การเก็บของส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ใต้บันได ช่างบ้าน หรือห้องนอนในกรณีที่ไม่มีคนนอน หรือวางระเกะระกะทั้งในและนอกตัวบ้าน การเก็บของใต้พื้นที่บันไดทั้งบ้านที่ต่อเติมและไม่ต่อเติมจะวางสุ่มๆไว้ที่พื้นโดยไม่มีชั้นหรือตู้ในการเก็บของ พบเห็นเพียงตัวอย่างเดียวเท่านั้น นั่นคือบ้านเลขที่ 18 มีตู้มิดชิดซึ่งทำให้ดูเป็นระเบียบ และสามารถเก็บของได้เยอะแทนที่จะวางสุ่มๆไว้บนพื้น

การจอดรถ ในบ้านประเภทที่ 2 จะจอดรถนอกบ้าน ถึง 100 % เพราะเมื่อต่อเติมพื้นที่โถงเอนกประสงค์ที่ทางการเคหะจัดไว้ให้จอดรถแล้ว ย่อมไม่มีพื้นที่ภายในให้รถจอดดังนั้นจำเป็นต้องขยายออกไปจอดรถนอกบ้าน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาตามมา

การใช้พื้นที่และลักษณะของเครื่องเรือนที่ใช้

การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของบ้านทั้ง 2 ประเภท มีผลสรุปดังนี้

การใช้พื้นที่

ตาราง 4.22 แสดงความถี่ในการใช้พื้นที่ อันดับที่ 1

พื้นที่	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1	1.2	รวม	รวม%	2.1	2.2	รวม	รวม%
โถงเอนกประสงค์	0	5	5	24	8	7	15	72
ห้องเอนกประสงค์	10	5	15	71	1	2	3	14
ห้องน้ำ	0	0	0	0	0	0	0	0
ระเบียงหลังบ้าน	1	0	1	5	0	0	0	0
ห้องนอน	0	0	0	0	1	2	3	14
พื้นที่รอบตัวบ้าน	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	11	10	21	100	10	11	21	100

ตาราง 4.23 แสดงความถี่ในการใช้พื้นที่ อันดับที่ 2

พื้นที่	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1	1.2	รวม	รวม%	2.1	2.2	รวม	รวม%
โถงเอนกประสงค์	0	2	2	9	0	3	3	14
ห้องเอนกประสงค์	0	2	2	9	4	3	7	33
ห้องน้ำ	1	0	1	4	1	0	1	5
ระเบียงหลังบ้าน	2	5	7	32	3	2	5	24
ห้องนอน	2	1	3	14	2	1	3	14
พื้นที่รอบตัวบ้าน	6	1	7	32	1	2	3	10
รวม			21	100			21	100

ตาราง 4.24 แสดงความถี่ในการใช้พื้นที่ อันดับที่ 3

พื้นที่	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1	1.2	รวม	รวม%	2.1	2.2	รวม	รวม%
โถงเอนกประสงค์	0	0	0	0	0	0	0	0
ห้องเอนกประสงค์	2	2	4	19	0	0	0	0
ห้องน้ำ	0	0	0	0	1	1	2	9
ระเบียงหลังบ้าน	4	3	7	33	4	6	10	48
ห้องนอน	4	5	9	43	4	3	7	33
พื้นที่รอบตัวบ้าน	1	0	1	5	1	1	2	10
รวม			21	100			21	100

ความถี่ในการใช้พื้นที่ เรียงลำดับ 1-3 จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า

บ้านประเภทที่ 1 อันดับที่ 1 คือใช้พื้นที่ห้องเอนกประสงค์ รองลงมาคือใช้พื้นที่บริเวณระเบียงหลังบ้านและพื้นที่รอบตัวบ้าน อันดับที่ 3 ใช้พื้นที่ห้องนอน มีความชื่นชอบในพื้นที่ 2 อันดับแรกอย่างมาก จากทฤษฎีความต้องการพื้นฐานการใช้พื้นที่ นี่จึงเป็นสาเหตุทางด้านตัวมนุษย์คือหน่วยพักอาศัยต้องเหมาะสมกับองค์ประกอบของมนุษย์และด้านกายภาพทำให้บ้านประเภทที่ 2 เกิดการต่อเติม

บ้านประเภทที่ 2 ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์มากที่สุด รองลงมาเป็นห้องเอนกประสงค์ และระเบียงหลังบ้านเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนใหญ่ได้ถูกต่อเติมให้โถงเอนกประสงค์มีความสะดวกในการใช้งานมากยิ่งขึ้นจึงทำให้ถูกใช้งานมากที่สุด บ้านรูปแบบ 2.1 ห้องเอนกประสงค์ที่เคยใช้งานหนักกลับไม่ได้ใช้งานเต็มประสิทธิภาพมากนัก ส่วนใหญ่นำมาใช้เก็บของ และบ้านรูปแบบ 2.2 จะนำมาใช้เป็นพื้นที่ส่วนตัว

เครื่องเรือนที่ใช้ภายในที่พักอาศัย

ตาราง 4.25 แสดงจำนวนเครื่องเรือนและเครื่องใช้หลักที่ใช้ภายในแต่ละพื้นที่ใช้สอย

จำนวน 42 หลังคาเรือน

เครื่อง เรือน	พื้นที่																						
	พุกคู่/พุกเดี่ยว	เตียงคู่/เตียงเดี่ยว	ตู้เสื้อผ้า	โต๊ะแต่งตัว/โต๊ะเครื่อง	ราวตากผ้า	โต๊ะม้าหินอ่อน	ชั้นวาง TV/ตู้วาง TV	ตู้เก็บของตู้โชว์	โต๊ะทำงาน	โต๊ะกินข้าว	พัดลม	เปลเด็ก	เก้าอี้โซฟา	โต๊ะกลาง	ชั้นวางของ	ตู้เย็น	เครื่องซักผ้า	เตาแก๊ส/เตาถ่าน	ตู้กับข้าว	เคาน์เตอร์	อ่างล้างจาน	ตู้ลอยใส่ของ/ชั้นลอย	%
1.โถง	0	1	2	1	7	3	7	10	13	0	4	2	23	17	15	6	2	2	0	0	0	2	16
2.ห้องนอน	4	2	9	1	9	0	31	23	10	3	5	2	19	13	31	16	0	3	0	0	0	0	25
3.ป รุ ง อาหาร	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	11	5	3	7	3	3	0	0	5
4.ห้องน้ำ- ห้องส้วม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
5.ห้องนอน1	15	20	19	8	6	0	8	13	6	0	4	0	1	2	14	0	0	0	0	0	0	4	17
6.ห้องนอน2	20	20	28	3	4	0	20	12	2	0	8	2	2	5	3	0	0	0	0	0	0	3	21
7.พื้นที่ได้ บันได	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.1
8.ระเบียง หลังบ้าน	0	1	1	0	4	2	0	7	1	1	0	0	0	7	9	5	1	16	6	17	11	1	13
9.พื้นที่ว่าง นอกบ้าน	0	0	2	0	10	3	0	1	1	1	0	1	2	2	4	3	0	2	2	2	2	0	5
10.น อ ก พื้นที่บ้าน	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.1
รวม	39	44	61	13	42	8	66	67	33	5	21	7	47	47	87	35	6	30	11	22	13	11	

เครื่องเรือน 5 อันดับแรกที่ต้องมีใช้ในแต่ละหน่วยพักอาศัยสำหรับบ้านตัวอย่างทั้ง 42 ตัวอย่าง

- 1.โถงนอนประสงค์ เก้าอี้โซฟา โต๊ะกลาง ชั้นวางของ ตู้เก็บของ ชั้นวางทีวี
- 2.ห้องนอนประสงค์ ชั้นวางของ ตู้เก็บของ โซฟา โต๊ะกลางตู้เย็น
- 3.ระเบียงหลังบ้าน ชั้นวางของ เตาแก๊ส ตู้เย็นเคาน์เตอร์/เครื่องซักผ้า/ตู้กับข้าว
- 4.ห้องนอน 1 เตียง ตู้เสื้อผ้า ชั้นวางของ พุก โต๊ะแต่งตัว
- 5.ห้องนอน 2 ตู้เสื้อผ้า เตียง ชั้นวางทีวี ตู้เก็บของ พัดลม
- 6.พื้นที่ได้บันได มีเครื่องเพียงอย่างเดียวเท่านั้นนั่นคือตู้เก็บของ
- 7.ระเบียงหลังบ้าน เคาน์เตอร์ เตาแก๊ส อ่างล้างจาน โต๊ะกลาง ตู้เก็บของ
- 8.พื้นที่ว่างนอกตัวบ้าน ราวตากผ้า ชั้นวางของ ตู้เย็น โต๊ะม้าหินอ่อน
- 9.นอกพื้นที่บ้าน มีเพียงราวตากผ้าเท่านั้น

ตาราง 4.26 แสดงจำนวนเครื่องเรือนและเครื่องใช้หลักภายในแต่ละหน่วยพักอาศัย
ของบ้านประเภทที่ 1 จำนวน 21 หลังคาเรือน

พื้นที่	เครื่องเรือน																				%		
	พุกู้ / พุกเดี่ยว	เตียงคู่ / เตียงเดี่ยว	ตู้เสื้อผ้า	โต๊ะแต่งตัว/โต๊ะเครื่องแป้ง	ราวตากผ้า	โต๊ะน้ำหินอ่อน	ชั้นวาง TV / ตู้วาง TV	ตู้เก็บของ / ตู้โชว์	โต๊ะทำงาน	โต๊ะกินข้าว	พัดลม	เปลเด็ก	เก้าอี้ โซฟา	โต๊ะกลาง	ชั้นวางของ	ตู้เย็น	เครื่องซักผ้า	เตาแก๊ส / เตาถ่าน	ตู้กับข้าว	เคาน์เตอร์		อ่างล้างจาน	ตู้ลอยใส่ของ / ชั้นลอย
1.โถง	0	0	1	0	4	1	0	3	1	0	0	0	9	6	3	0	1	1	0	0	0	0	11
2.ห้องนอน	2	0	5	1	6	0	20	15	2	0	3	2	13	8	12	8	0	0	0	0	0	0	34
3.ปรุงอาหาร	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	3	1	6	3	3	0	0	8
4.ห้องน้ำ - ห้องส้วม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.ห้องนอน 1	5	9	9	2	3	0	3	5	4	0	1	0	0	1	8	0	0	0	0	0	0	2	18
6.ห้องนอน 2	10	6	14	1	1	0	7	2	1	0	3	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	3	19
7.พื้นที่ใต้ บันได	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.ระเบียง หลังบ้าน	0	0	0	0	1	2	0	1	0	0	0	0	0	1	2	0	1	8	2	6	3	0	9
9.พื้นที่ว่าง นอกตัวบ้าน	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
10.นอกพื้นที่ บ้าน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ตาราง 4.27 แสดงจำนวนเครื่องเรือนภายในบ้านเดี่ยวที่ไม่ต่อเติม จำนวน 21 หลัง

รายละเอียด	บ้านประเภทที่ 1		
	1.1(จำนวน)	1.2(จำนวน)	รวม
พูกนอนคู่ พูกนอนเดี่ยว	8	9	17
เตียงคู่ เตียงเดี่ยว	6	9	15
ตู้เสื้อผ้า	15	14	29
โต๊ะแต่งตัว/โต๊ะเครื่องแป้ง	1	3	4
ราวตากผ้า	9	9	18
โต๊ะม้านินฮอน	1	2	3
ชั้นวาง TV/ตู้วาง TV	16	14	30
ตู้เก็บของ/ตู้โชว์	15	11	26
โต๊ะทำงาน	1	7	8
โต๊ะกินข้าว	0	0	0
พัดลม	3	4	7
เปลเด็ก	3	1	4
เก้าอี้ โซฟา	10	15	25
โต๊ะกลาง	7	10	17
ชั้นวางของ	6	26	32
ตู้เย็น	6	5	11
เครื่องซักผ้า	1	2	3
เตาแก๊ส/เตาถ่าน	7	8	15
ตู้สำหรับใส่อาหาร	1	4	5
เคาน์เตอร์	6	3	9
อ่างล้างจาน	2	1	3
ตู้ลอยใส่ของ/ชั้นลอย	3	2	5
รวม	127	159	286
คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ (ใช้โถงและไม่ใช้โถง)	44	56	100

ในห้องนอน 1 สำหรับบ้านที่ไม่ต่อเติมและไม่ใช้โถงจะใช้เตียงมากกว่าพูก ส่วนบ้านที่ไม่ต่อเติมโดยใช้โถงจะใช้เตียงมากกว่าแบบพูก บ้านที่ต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยจะใช้เตียงมากกว่าพูกและบ้านที่ต่อเติมเพื่อการค้าปลีกใช้พูกมากกว่าเตียง ซึ่งการใช้พูกนั้นทำให้เมื่อไม่ใช้ประโยชน์สามารถจับพลิกขึ้นพิงผาผนังได้เหลือพื้นที่ในการทำประโยชน์อย่างอื่น

เครื่องเรือนเครื่องใช้ที่ใช้มาก 5 อันดับแรกคือ ชั้นวางของ ชั้นวางทีวี ตู้เสื้อผ้า เก้าอี้ โซฟา ตู้เก็บของ โดยในแต่ละหน่วยใช้สอยจะมี เครื่องเรือนเครื่องใช้ 3 อันดับแรกดังนี้

- 1.โถงเอนกประสงค์ เก้าอี้โซฟา ราวตากผ้า โต๊ะกลาง
- 2.ห้องเอนกประสงค์ ชั้นวางทีวี ตู้เก็บของ เก้าอี้ โซฟา
- 3.ปรุงอาหาร ชั้นวางของ เตาแก๊ส ตู้กับข้าว เคาน์เตอร์ ตู้เย็น
- 4.ห้องนอน 1 เตียง ตู้เสื้อผ้า ชั้นวางของ

5.ห้องนอน 2 ตู้เสื้อผ้า พุก ชั้นวาง

6.พื้นที่ใต้บันได -

7.ระเบียงหลังบ้าน เต้าแก๊ส เคนเตอร์ ตู้กับข้าว, โต๊ะม้าหินอ่อน

8.พื้นที่ว่างนอกตัวบ้าน รวตากผ้า เก้าอี้โซฟา

เครื่องเรือนที่ใช้ ส่วนใหญ่จะมีน้อยชิ้นเน้นไปที่เครื่องเรือนที่เก็บของได้ โดยมีมากขึ้นที่สุดคือ ชั้นวางของ

ตาราง 4.28 แสดงจำนวนเครื่องเรือนและเครื่องใช้หลักภายในแต่ละหน่วยพักอาศัย

ของบ้านประเภทที่ 2 จำนวน 21 หลัง

พื้นที่	เครื่องเรือน																				%		
	พุกตู้ / พุกเดี่ยว	เตียงคู่ / เตียงเดี่ยว	ตู้เสื้อผ้า	โต๊ะแต่งตัว/โต๊ะเครื่องแป้ง	ราวตากผ้า	โต๊ะม้าหินอ่อน	ชั้นวาง TV / ตู้วาง TV	ตู้เก็บของ / ตู้โชว์	โต๊ะทำงาน	โต๊ะกินข้าว	พัดลม	เปลเด็ก	เก้าอี้ โซฟา	โต๊ะกลาง	ชั้นวางของ	ตู้เย็น	เครื่องซักผ้า	เต้าแก๊ส / เตาถ่าน	ตู้กับข้าว	เคนเตอร์		อ่างล้างจาน	ตู้ลอยใส่ของ / ชั้นลอย
1. โถง	0	1	1	1	3	2	7	7	12	0	4	2	13	11	12	6	1	1	0	0	0	2	21
2. ห้องเอนก	0	2	2	0	1	0	7	5	4	2	2	0	5	5	14	7	0	3	0	0	0	0	15
3. ห้องน้ำ	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	2	2	1	0	0	0	0	3
4. ห้องน้ำ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. ห้องนอน 1	10	11	10	6	3	0	5	8	2	0	3	0	1	1	6	0	0	0	0	0	0	2	17
6. ห้องนอน 2	10	14	14	2	3	0	13	10	1	0	5	0	0	4	3	0	0	0	0	0	0	0	20
7. ใต้บันได	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.
8. หลังบ้าน	0	1	1	0	3	0	0	6	1	1	0	0	0	6	7	5	0	8	4	11	8	1	16
9. นอกบ้าน	0	0	2	0	7	3	0	1	1	1	0	1	1	2	4	3	0	2	2	2	2	0	8

บ้านที่มีการต่อเติมเพื่อการค้า ทั้งหมด 11 ตัวอย่าง ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์มาต่อเติมเพื่อใช้

ในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาชีพที่พบมีตั้งแต่ซักรีด ขายของ เสริมสวย ร้านอาหาร สำนักงาน

เครื่องเรือน เครื่องใช้ที่ใช้มาก 5 อันดับแรกคือ ชั้นวางของ ตู้เก็บของ โต๊ะกลาง ชั้นวางของและตู้เย็น เก้าอี้และโซฟา โดยในแต่ละหน่วยใช้สอยจะมีเครื่องเรือนเครื่องใช้ 3 อันดับแรกดังนี้

1. โถงเอนกประสงค์ เก้าอี้ / โซฟา ชั้นวางของ โต๊ะทำงาน
2. ห้องเอนกประสงค์ ชั้นวางของ ชั้นวางทีวี ตู้เย็น
3. ปรุรงอาหาร ชั้นวางของ ตู้เย็นและเครื่องซักผ้า ราวตากผ้าและเต้าแก๊ส
4. ห้องนอน 1 เตียง ตู้เสื้อผ้าและพุก ตู้เก็บของ
5. ห้องนอน 2 เตียงและตู้เสื้อผ้า ชั้นวางทีวี พุก
6. พื้นที่ใต้บันได ชั้นวางของ เพียงชั้นเดียวที่มี
7. ระเบียงหลังบ้าน เคนเตอร์ เต้าแก๊ส ชั้นวางของ
8. พื้นที่ว่างนอกตัวบ้าน ราวตากผ้า ชั้นวางของ ตู้เย็นและม้าหินอ่อน

ในประเภทที่ 1 พบว่า ห้องเอนกประสงค์รองรับชนิดต่างๆของเครื่องเรือนได้มากที่สุด 13 ชั้น อันดับ 2 ห้องนอน 13 ชั้น และระเบียงหลังบ้าน 10 ชั้น

ในบ้านประเภทที่ 2 พบว่า โถงเอนกประสงค์นั้นต้องรองรับชนิดต่างๆของเครื่องเรือนได้มากที่สุด 18 ชนิด รองลงมาคือห้องเอนกประสงค์ 13 ชนิดและห้องนอน 2 จำนวน 12 ชนิด

การต่อเติม เปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่

ตาราง 4.29 สัดส่วนการต่อเติม

ไม่ต่อเติม	ต่อเติม
60	40

ตาราง 4.30 ปีที่ต่อเติม

ระยะเวลา	บ้านประเภทที่ 2			
	2.1(หลัง)	2.2(หลัง)	รวม	คิดเป็น %
ปีแรก	2	6	6	29
2	2	4	4	19
3	3	5	5	24
4	3	5	5	24
5	0	1	1	4
รวม			21	100

หากคิดเป็นจำนวนรวมของบ้านที่ต่อเติม ทั้ง 2 ประเภทแล้ว จะพบว่า มีการต่อเติมตั้งแต่ปีแรกมากที่สุด และถ้าแยกประเภทในการวิเคราะห์จะเห็นตรงกัน ทำให้สรุปได้ว่า สำหรับผู้อาศัยมักจะมีความต้องการที่อยากจะต่อเติม แต่จะมีข้อจำกัดต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องทุนทรัพย์เป็นเหตุผลสำคัญ รองลงมาเป็นเรื่องของจำนวนคนและไม่มีความจำเป็นที่จะต้องต่อเติม อีกทั้งจากการสัมภาษณ์ยังพบว่า ผู้ต่อเติมมักมีอายุในการอยู่อาศัยไม่เกิน 4 ปี ซึ่งนั่นหมายถึงผู้ที่ได้สิทธิ์ได้ขายบ้านให้กับผู้ที่มีความสามารถการจ่ายมากกว่าและได้กระทำการต่อเติม

ตาราง 4.31 แสดงสาเหตุของการไม่ต่อเติมที่อยู่อาศัย

สาเหตุ	บ้านประเภทที่ 1		
	1.1	1.2	คิดเป็น %
อยู่อาศัยคนเดียว / จำนวนน้อย	1	4	19
ทุนทรัพย์ไม่เพียงพอ	3	6	29
ไม่ประสงค์ต่อเติม / ไม่มีความจำเป็น	3	4	19
ไม่ประสงค์ต่อเติม / ไม่ใช่เจ้าของบ้าน	1	2	9
พื้นที่คับแคบ ไม่สามารถต่อเติม	0	1	5
เจ้าของบ้านไม่อนุญาต	0	1	5

สาเหตุ	บ้านประเภทที่ 1		
	1.1	1.2	คิดเป็น %
ใช้พักอาศัยเป็นครั้งคราว	1	2	9
ไม่คุ้มค่า (เสียตังค์ โดยไม่จำเป็น)	1	1	5
รวม			100

จากการสัมภาษณ์สาเหตุของการไม่ต่อเติมเป็นเรื่องทุนทรัพย์มาเป็นอันดับแรก

ตาราง 4.32 แสดงสาเหตุของการต่อเติม

สาเหตุ	บ้านประเภทที่ 2			
	2.1	คิดเป็น %	2.2	คิดเป็น %
เพื่อความปลอดภัย	2	18	2	8
เพื่อความสะดวกจากการแก้ไขความคับแคบ	8	73	14	54
เพื่อให้พื้นที่กว้าง	0	0	1	4
เพื่อใช้ประกอบธุรกิจ	0	0	8	30
เมื่อมีสมาชิกเพิ่ม	1	9	1	4
รวม	11	100	25	100

บ้านแบบ 2.1 มูลเหตุของการต่อเติมมาจากเรื่องความสะดวกสบายจากความคับแคบ ส่วนบ้านแบบ

2.2 จะอยู่ที่ความสะดวก และเพื่อใช้ประกอบธุรกิจเป็นเหตุผลรองลงมา

ตาราง 4.33 แสดงลักษณะการต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยและการค้า

ลักษณะการปรับเปลี่ยน	บ้านประเภทที่ 2			
	2.1	คิดเป็น %	2.2	คิดเป็น %
ปรับเปลี่ยนแบบปิดล้อม	9	82	10	91
ปรับเปลี่ยนแบบไม่ปิดล้อม	2	18	1	9
รวม	11	100	11	100

ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการปิดล้อมมากกว่าแบบการต่อเติมแบบไม่ปิดล้อม ซึ่งมีสัดส่วนของต่อเติมแบบไม่เติมพื้นที่มากกว่า

ตาราง 4.34 แสดงสัดส่วนการต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยและการค้า

ลักษณะการปรับเปลี่ยน	บ้านประเภทที่ 2			
	2.1	คิดเป็น %	2.2	คิดเป็น %
เติมพื้นที่	2	18	3	27
ไม่เติมพื้นที่	9	82	8	73
รวม	11	100	11	100

ตาราง 4.35 แสดงบริเวณที่ต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยและการค้า

บริเวณ	บ้านประเภทที่ 2					
	2.1	คิดเป็น %	2.2	คิดเป็น %	รวม	คิดเป็น %
โถงเอนกประสงค์	8	47	11	52	19	50
บริเวณข้างบ้าน	1	6	3	14	4	10
บริเวณระเบียง	6	35	6	29	12	32
บริเวณห้องน้ำ	0	0	0	0	0	0
บริเวณครัว-ห้องน้ำ	2	12	1	5	3	8
รวม	17	100	21	100	38	100

ในบ้านที่ไม่ต่อเติมนั้นมักจะใช้พื้นที่ระเบียงหลังบ้านเพื่อเป็นพื้นที่ครัว

สถิติของพื้นที่ที่ถูกต่อเติมของบ้านทั้ง 2 แบบคือ โถงเอนกประสงค์ รองลงมาคือระเบียงหลังบ้าน

ตาราง 4.36 พื้นที่ที่มักเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์

บริเวณ	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1	คิดเป็น %	1.2	คิดเป็น %	2.1	คิดเป็น %	2.2	คิดเป็น %
โถงเอนกประสงค์	0	0	10	26	4	13	11	28
ห้องเอนกประสงค์	0	0	0	0	0	0	0	0
ห้องน้ำ	0	0	0	0	2	7	1	3
พื้นที่ระเบียง	0	0	4	10	9	29	9	23
ห้องนอน	3	11	6	16	1	3	1	3
พื้นที่ใต้บันได	10	37	9	24	10	32	11	28
พื้นที่รอบตัวบ้าน	14	52	9	24	5	16	6	15
รวม	27	100	38	100	31	100	39	100

โถงเอนกประสงค์มาเป็นอันดับ 1 รองลงมาเป็นพื้นระเบียงที่คนมักปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงรวมถึงเป็นความต้องการของคนที่ต้องการจะต่อเติมด้วย

4.6 ผลการศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

ตาราง 4.37 แสดงปัญหาที่เกิดขึ้นในการไม่ต่อเติมของบ้านไม่ต่อเติม

ปัญหา	จำนวน	คิดเป็น %
ไม่เรียบร้อย ไม่สะดวก	16	80.00
พื้นที่แคบ ไม่ปลอดภัย	4	20.00
รวม	20	100

ปัญหาในการไม่ปรับเปลี่ยนพื้นที่จะเป็นเรื่องของความไม่เรียบร้อยไม่สะดวก มากกว่าเรื่องของพื้นที่แคบ

ตาราง 4.38 แสดงความคิดเห็นต่อการต่อเติมที่อยู่อาศัยของบ้านที่ไม่ต่อเติม

ปัญหา	จำนวน	คิดเป็น %
ต้องการต่อเติม	11	52.94
ไม่ต้องการต่อเติม	10	47.06
รวม	21	100

ส่วนใหญ่แล้วมักอยากต่อเติม อาจด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันไป

ตาราง 4.39 แสดงปัญหาที่เกิดขึ้นในการต่อเติมเพื่อการค้าและอยู่อาศัย

ปัญหา	จำนวน	คิดเป็น %
มีปัญหา	3	14.29
ไม่มีปัญหา	18	85.71
รวม	21	100

จากการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในโครงการเกี่ยวกับปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นนั้นส่วนใหญ่พบว่าเกิดจากปัญหาภายนอกมากกว่า

ตาราง 4.40 แสดงปัญหาที่เกิดขึ้น

ลักษณะปัญหา	บ้านประเภทที่ 1	บ้านประเภทที่ 2
1.ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในที่อยู่อาศัย		
พื้นที่ภายในคับแคบ	27.27	27.59
พื้นที่ห้องครัวไม่มี	27.27	10.34
พื้นที่ภายในห้องน้ำคับแคบ	27.27	24.14
บันไดแคบ	9.09	10.34
ห้องนอนไม่เพียงพอกับจำนวนคน	0	13.79
พื้นที่เก็บของไม่เพียงพอ	9.09	13.79
รวม (%)	100	100

บ้านประเภทที่ 1 ส่วนใหญ่ปัญหาที่เกิดขึ้นจะเป็นเรื่องภายในพื้นที่ครัวและห้องน้ำที่คับแคบ ส่วนบ้านประเภทที่ 2 จะเป็นเรื่องพื้นที่ภายในและห้องน้ำคับแคบ

แผนภาพที่ 4.25 แสดงปัญหาภายในตัวบ้าน

ห้องน้ำพื้นที่คับแคบ

ครัวแคบแคบ

เก็บของไม่เป็นระเบียบ

ตาราง 4.41 แสดงความคิดเห็นต่อพื้นที่

ความคิดเห็น	บ้านประเภทที่ 1	บ้านประเภทที่ 2
พื้นที่เพียงพอ	95	76
พื้นที่ยังไม่เพียงพอ	5	24
รวม	100	100

จากความเห็นของผู้อยู่อาศัยของบ้านทั้ง 2 ประเภทมีความพึงพอใจในพื้นที่ที่มี

ตาราง 4.42 แสดงข้อเสนอแนะของผู้อยู่อาศัย

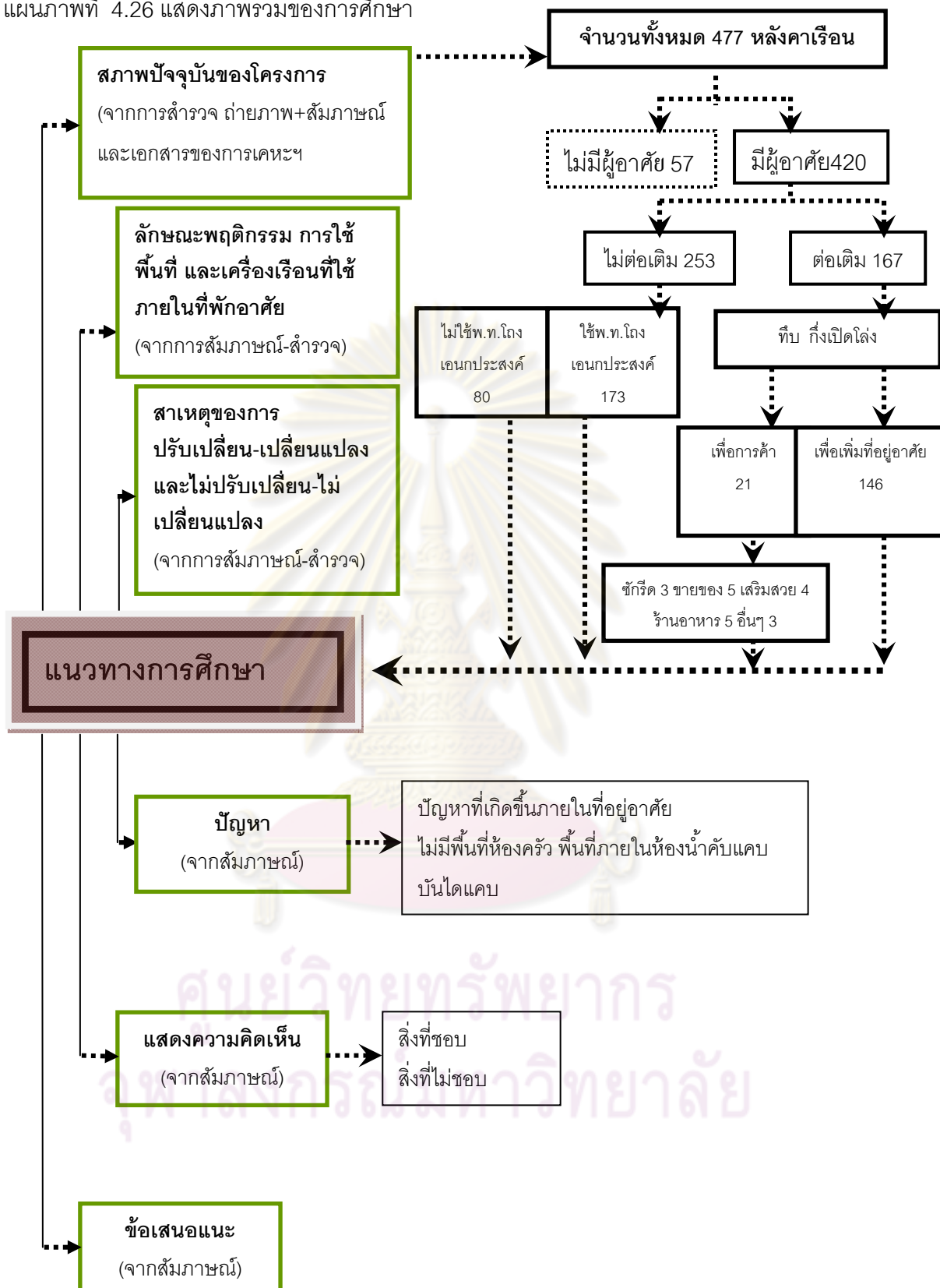
ข้อเสนอแนะ	บ้านประเภทที่ 1	บ้านประเภทที่ 2
ข้อเสนอแนะภายในที่อยู่อาศัย		
ขยายพื้นที่หน้าบ้าน	50.00	18.52
เพิ่มครัว	18.75	22.22
ขยายพื้นที่ห้องน้ำ	18.75	37.04
ขยายพื้นที่บันได	12.50	7.41
ขยายพื้นที่ห้องนอน	0	14.81
รวม (%)	100	100

ข้อเสนอแนะสำหรับที่พักอาศัย 2 อันดับแรกที่ผู้อยู่อาศัยต้องการจากโครงการมากที่สุด คือครัวและ
โถงเอนกประสงค์ ส่วนข้อเสนอแนะคืออยากให้ขยายพื้นที่ส่วนที่มีปัญหาให้

ตารางที่ 4.43 แสดงสรุปผลการศึกษา

ลักษณะที่อยู่	ไม่มีการต่อเติมและไม่ใช้โถง	ไม่มีการต่อเติมแต่ใช้โถง	ต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัย	ต่อเติมเพื่อการค้า
หัวข้อการศึกษา				
ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ เพศ-อายุ จำนวนคน สถานแผนภาพ ลักษณะครอบครัว อาชีพ	หญิงมากกว่าชายเล็กน้อย,หญิงมีอายุตั้งแต่ <1-70,ชายมีอายุตั้งแต่ 31-80 1-4 ลักษณะครอบครัวขนาดเล็ก พนักงานเอกชน รับจ้าง ว่างาน	หญิงมากกว่าชายเล็กน้อย,หญิงมีอายุตั้งแต่ <1-70,ชายมีอายุตั้งแต่ 0-70 2-4 ลักษณะครอบครัวขนาดเล็ก พนักงานเอกชน รับจ้าง ว่างาน	หญิงมากกว่าชาย,หญิงมีอายุตั้งแต่ <1-80,ชายมีอายุตั้งแต่ <1-70 1-3 ลักษณะครอบครัวขนาดเล็ก พนักงานเอกชน รับจ้าง ว่างาน รับราชการ ค้าขาย	หญิงมากกว่าชายเท่าตัว,หญิงมีอายุตั้งแต่ 0-80,ชายมีอายุตั้งแต่ <1-70 2-4 ลักษณะครอบครัวขนาดเล็ก พนักงานเอกชน รับจ้าง ตกลงงาน ว่างงาน รับราชการ ค้าขาย
รายได้-รายจ่าย การครอบครอง ระยะการอยู่อาศัย ตำแหน่ง	ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000-20,000ต่อครัวเรือนและรายจ่ายส่วนใหญ่ ต่ำกว่า10,000บาท ซื้อร้อยละ 80 4-5 ปี ส่วนใหญ่เป็นถนนเมกกลางและเมกด้านหลัง	มีรายได้ที่ต่ำกว่า 10,000-30,000 ต่อครัวเรือนและ สูงกว่า 40,000 และรายจ่ายส่วนใหญ่ ต่ำกว่า 10,000บาท 3-4 ปี ถนนเมกด้านกลาง	ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ที่ 20,000-30,000ต่อครัวเรือน รายจ่ายส่วนใหญ่ 10,000- 30,000บาท ซื้อร้อยละ 85 4 ปี ถนนเมกกลาง	จะมีรายได้อยู่ที่ 40,000ต่อครัวเรือนมากที่สุด รายจ่ายส่วนใหญ่ 10,000- 20,000บาท 4 ปี ถนนเมกด้านหน้า และถนนซอยกลางซอย
สาเหตุของการต่อเติม 3 อันดับแรก			1.เพื่อความสะดวก 2.เพื่อความปลอดภัย 3.สมาชิกเพิ่ม	1.เพื่อความสะดวก 2.ประกอบการค้า 3.เพื่อความปลอดภัย
สาเหตุของการไม่ต่อเติม 3 อันดับแรก	1.เรื่องทุนทรัพย์ ,ไม่มีความจำเป็น 2. อยู่จำนวนน้อยคน,ไม่ยกต่อ, ไม่ใช่เจ้าของ 3.ไม่ได้อยู่อาศัยประจำ	1.เรื่องทุนทรัพย์ 2.อยู่คนเดียว,ไม่มีความจำเป็น 3.ไม่ใช่เจ้าของ, ไม่ได้อยู่อาศัยประจำ	โถงเอนกประสงค์ ห้อง เอนกประสงค์ และพื้นที่ปรุงอาหาร ห้องนอน	โถงเอนกประสงค์ ห้อง เอนกประสงค์ พื้นที่ปรุงอาหาร
ความถี่ในการใช้พื้นที่ 3 อันดับแรก	โถงเอนกประสงค์ พื้นที่ว่าง รอบตัวบ้าน ระเบียงหลัง/ห้องนอน	โถงเอนกประสงค์/โถง เอนกประสงค์ ระเบียงหลังบ้าน ห้องนอน	โถงเอนกประสงค์ ห้อง เอนกประสงค์/ระเบียงหลัง ห้องนอน	โถงเอนกประสงค์ ห้อง เอนกประสงค์ ระเบียง
พื้นที่ที่มักต่อเติม			1.โถงเอนกประสงค์ 2.ระเบียงหลังบ้าน 3.ระเบียงหลังบ้าน,ห้องน้ำ	1.โถงเอนกประสงค์ 2.ระเบียงหลังบ้าน 3.ระเบียงหลังบ้าน,ห้องน้ำ
พื้นที่ที่มักถูก เปลี่ยนแปลงการใช้ ประโยชน์	1.พื้นที่รอบตัวบ้าน 2.พื้นที่ใต้บันได 3.ห้องนอน	1.โถงเอนกประสงค์ 2.พื้นที่ใต้บันได รอบตัวบ้าน 3.ห้องนอน	1.พื้นที่ใต้บันได	1.โถงเอนกประสงค์และพื้นที่ใต้ บันได
ปัญหาที่เกิดขึ้นภายใน ที่อยู่อาศัย ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะภายในที่ อยู่	ไม่มีครัว บันไดแคบ ไม่มีพื้นที่เก็บ ของ เพียงพอ 100% 1.ขยายหน้าบ้าน เพิ่มพื้นที่ครัว 2. ขยายบันได	ไม่มีครัว ห้องน้ำคับแคบ บันได แคบ ไม่มีพื้นที่เก็บของ เพียงพอ 95% 1.ขยายหน้าบ้าน 2.เพิ่มพื้นที่ครัว, ห้องน้ำ 3. ขยายบันได	ห้องน้ำคับแคบ บันไดแคบ ห้องนอนไม่พอ เพียงพอ 66% 1.ขยายห้องน้ำ 2.ขยายครัว 3.ขยายหน้าบ้าน ขยายบันได ห้องนอน	ห้องน้ำคับแคบ ห้องนอนไม่พอ ไม่ มีพื้นที่เก็บของ เพียงพอ 76% 1.ขยายห้องนอน 2. ขยายครัว 3.ขยายหน้าบ้านเพื่อรองรับการค้า ห้องนอน
ความต้องการ ปัญหาที่เกิดขึ้นหาก ไม่ปรับเปลี่ยน	อยากต่อ 38 % ไม่อยากต่อ 62% ไม่เรียบร้อย 70% ไม่ปลอดภัย 30%	อยากต่อ 53% ไม่อยากต่อ 47% ไม่เรียบร้อย 80% ไม่ปลอดภัย 20%		

แผนภาพที่ 4.26 แสดงภาพรวมของการศึกษา

บทที่ 5 วิเคราะห์การใช้พื้นที่ในบ้านเดี่ยว

จากวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ การใช้พื้นที่ในที่อยู่อาศัยของบ้านเดี่ยว พฤติกรรมผู้อยู่อาศัยและสภาพปัญหาในพื้นที่ เมื่อได้ศึกษาการใช้พื้นที่จนได้ผลการศึกษา ขั้นตอนต่อไปคือการนำผลนั้นมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

จากการศึกษาพบว่าเมื่อพื้นที่ในการใช้งานภายในมีจำกัดจึงเกิดการเพิ่มเติมพื้นที่ทั้งการต่อเติม และการเปลี่ยนแปลงพื้นที่การใช้สอยคือเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ของพื้นที่จากที่การเคหะฯได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยพบว่าสามารถแบ่งลักษณะของที่อยู่อาศัยในบ้านเดี่ยวรังสิต คลอง 3 ได้ 2 ประเภท 4 รูปแบบ ดังนี้

บ้านประเภทที่ 1 บ้านที่ไม่ต่อเติม

รูปแบบที่ 1.1 บ้านที่ไม่ต่อเติมและไม่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์

1.2 บ้านที่ไม่ต่อเติมแต่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์

บ้านประเภทที่ 2 บ้านที่ต่อเติม

รูปแบบที่ 2.1 บ้านที่ต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัย

2.2 บ้านที่ต่อเติมเพื่อการค้า

โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นดังต่อไปนี้

5.1 การวิเคราะห์ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจผู้อยู่อาศัย

5.2 การวิเคราะห์พื้นที่ เครื่องเรือนและขนาดที่เกิดขึ้น ในประเด็น

5.2.1 พื้นที่

5.2.2 ลักษณะพฤติกรรมและขนาดที่เกิดขึ้น

5.2.3 เครื่องเรือนที่ใช้และการใช้พื้นที่ในแต่ละพื้นที่ใช้สอย

5.3 การวิเคราะห์การต่อเติมและเปลี่ยนแปลง ในประเด็น

5.3.1 การต่อเติม

5.3.2 เหตุผลในการต่อเติม เปลี่ยนแปลงด้วยจำนวนคน

5.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผังบ้านที่ต่อเติมและไม่ต่อเติมกับผังบริเวณ

5.3.4 ลักษณะของการต่อเติมและเปลี่ยนแปลง

5.3.5 สาเหตุของการต่อเติมและเปลี่ยนแปลง

5.3.6 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการต่อเติม

5.4 การวิเคราะห์การใช้พื้นที่กับลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจ ในประเด็น

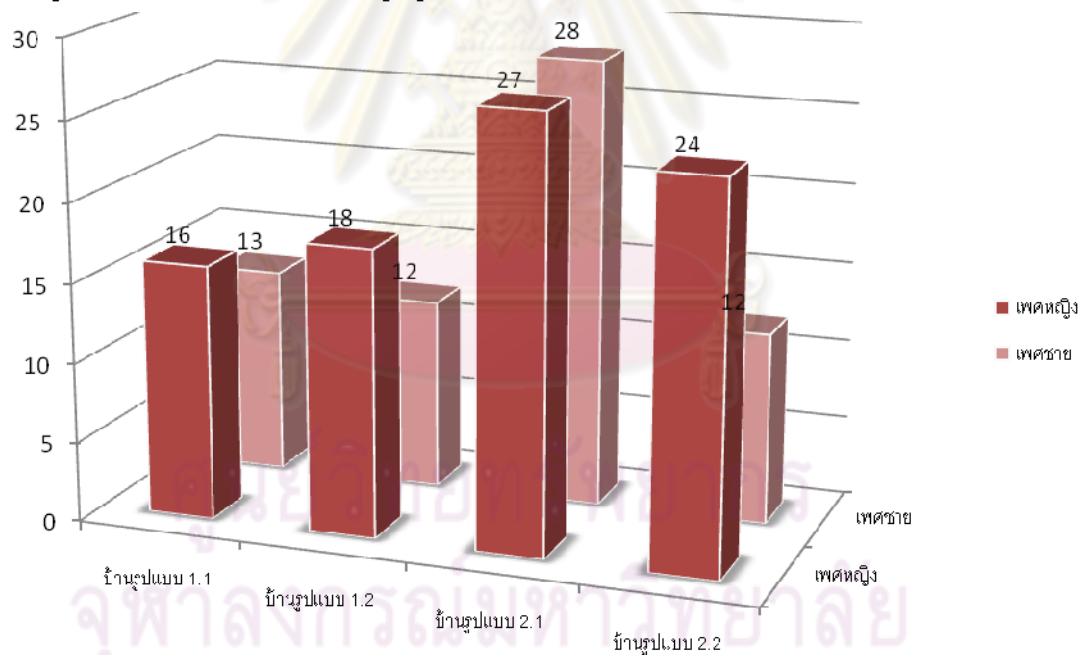
5.4.1 ลักษณะรูปแบบบ้าน ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้อาศัย

5.4.2 การเปรียบเทียบขนาดครัวเรือนของแต่ละบ้าน

5.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัวกับการใช้พื้นที่

5.1 การวิเคราะห์ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจผู้อยู่อาศัย

แผนภูมิ 5.1 แสดงจำนวนเพศของผู้อยู่อาศัย

พบว่าบ้านรูปแบบ 1.1 มีจำนวนหญิงมากกว่าชายเล็กน้อย หญิงมีอายุต่ำกว่า 1-70 ปี ชายมีอายุต่ำกว่า 1-80 ปี บ้านรูปแบบ 1.2 มีหญิงมากกว่าชายเล็กน้อย หญิงและชายจะมีอายุต่ำกว่า 1-70 ปี

บ้านรูปแบบ 2.1 หญิงมากกว่าชาย โดยที่หญิงมีอายุต่ำกว่า 1-80 ปี ชายอายุต่ำกว่า 1-70 ปี มากที่สุดอยู่ที่ 11-40 ปี

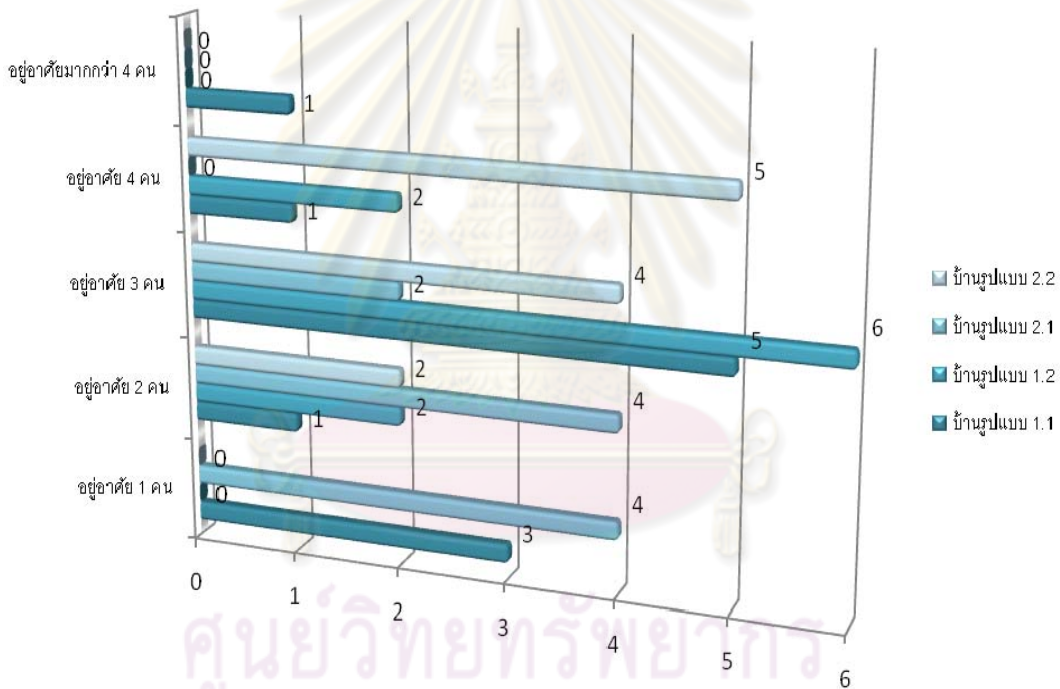

บ้านรูปแบบ 2.2 หญิงมากกว่าชายเท่าตัว หญิงมีอายุต่ำกว่า 1-80 ปี ชายอายุต่ำกว่า 1-70 ปี มากสุดอยู่ที่ 41-50 ปี อายุของหญิงและชายในบ้านประเภทที่ 1 และ 2 มีจำนวนของเด็กผู้หญิงมากที่สุดคือช่วงอายุต่ำกว่า 1-10 และ 11-20 ปี ตามลำดับ โดยประเภทที่ 2 ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กผู้หญิงที่เข้าสู่วัยรุ่น

บ้านรูปแบบ 1.2 จะมีจำนวนเฉลี่ยๆเท่ากันทั้งหมด ส่วนรูปแบบบ้าน 2.1 มีจำนวนผู้สูงอายุน้อยมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเด็กมากกว่า ส่วนบ้านรูปแบบ 2.2 จะมีจำนวนมากที่สุดอยู่ที่ 50-60 ปี และไม่มีผู้สูงอายุเกินกว่า 80 ปีในบ้านประเภทที่ 1 และเกินกว่า 70 ปีในบ้านประเภทที่ 2

อายุของเพศชายส่วนใหญ่ที่อาศัยในบ้านประเภทที่ 1 และ 2 คือช่วง 31- 40 ปีและช่วงที่ยังเป็นเด็ก คือ อายุต่ำกว่า 1-10 ขวบ ตามลำดับ ชายในบ้านประเภท 1 พบมากในช่วงวัยกลางคน ส่วนในบ้านประเภท 2 จะพบมากในช่วงวัยเด็ก

แผนภูมิ 5.2 แสดงการแบ่งจำนวนผู้อยู่อาศัยตามรูปแบบบ้าน

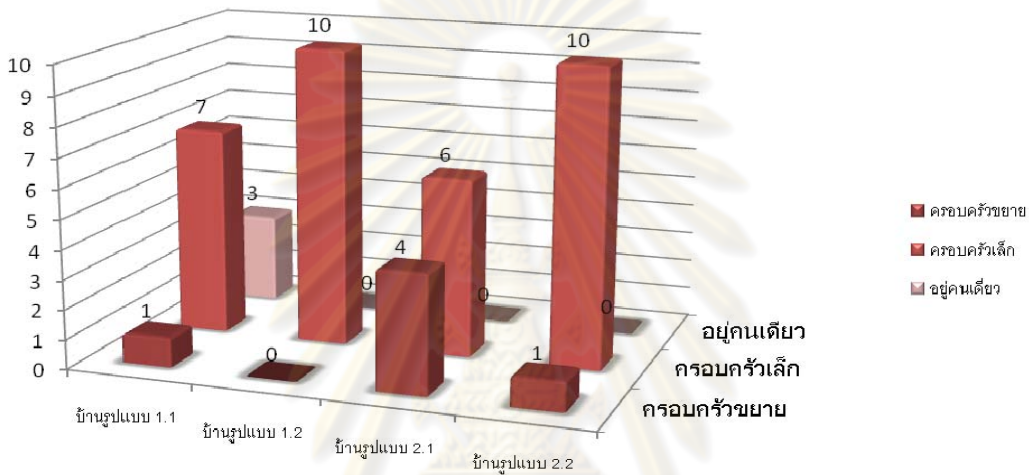
บ้านประเภทที่ 1 ส่วนใหญ่แล้วจะมีผู้อยู่อาศัยไม่เกิน 3 คนเพราะเป็นครอบครัวขนาดเล็ก และด้วยความจำกัดด้านพื้นที่ของที่อยู่อาศัย มากสุดที่พบคือ 7 คน เป็นผู้ใหญ่ 5 คน เด็ก 2 คน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ามีการอยู่อาศัยมากกว่า 5 คนขึ้นไปในบ้านประเภทที่ 1 มากกว่าประเภทที่ 2 นั้นเป็นเพราะความจำกัดและความจำเป็นที่จะต้องอยู่ด้วยกัน ด้วยเหตุผลด้านเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่ดีนัก แยกเป็นรูปแบบ 1.1 มากที่สุด 5 คน รูปแบบที่ 1.2 มากที่สุด 3 คน

บ้านรูปแบบ 1.1 มีคนอยู่อาศัยตั้งแต่ 1- 4 คนขึ้นไป บ้านรูปแบบ 1.2 ไม่มีอยู่อาศัยแบบคนเดียวเลย รูปแบบ 2.1 อยู่อาศัยตั้งแต่ 1-3 คน รูปแบบ 2.2 อยู่อาศัย 2-4 คน

พบว่าส่วนใหญ่จำนวนผู้ที่อาศัยในโครงการจะมีจำนวนน้อยกว่า 4 คน บ้านรูปแบบ 1.1 ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ 3 คน เช่นเดียวกับรูปแบบ 1.2 ส่วนรูปแบบ 2.1 จะอยู่ที่ 1-2 คน โดยไม่มีการอยู่อาศัยที่เกิน 4 คนขึ้นไป

บ้านรูปแบบ 2.1 มีคนอยู่ไม่เกิน 3 คน เพราะความต้องการพื้นที่มากขึ้นโดยที่ความสามารถในการจ่ายที่ดีขึ้นด้วย จึงต้องการความสะดวกสบายที่ตามมาแต่ไม่ใช่เพราะความจำเป็น ส่วนรูปแบบ 2.2 มีคนอยู่ไม่เกิน 4 คน เพราะต้องการพื้นที่ในการประกอบอาชีพ ไม่ใช่เพราะจำนวนคน

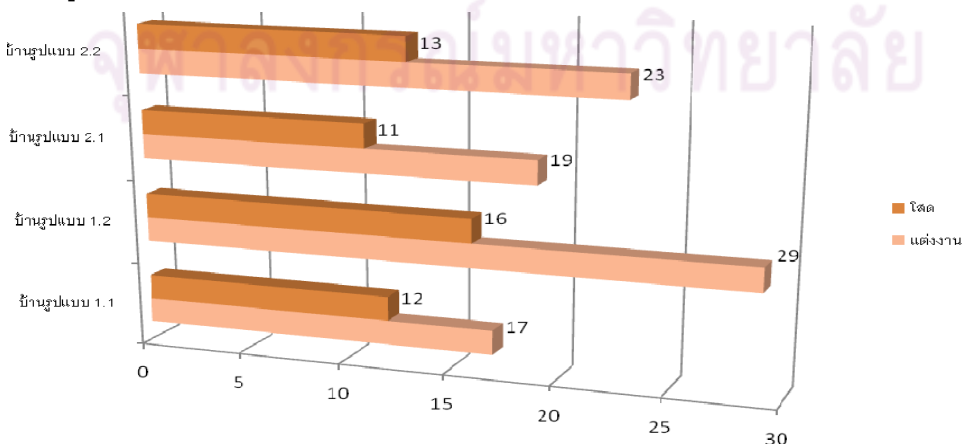
แผนภูมิ 5.3 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มผู้อยู่อาศัย

ลักษณะความสัมพันธ์ของผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นแบบครอบครัวขนาดเล็กประกอบด้วย พ่อแม่ลูก ญาติสนิทหรือญาติผู้ใหญ่ จากการศึกษาลักษณะของคนโสดนั้นจะมีสถานะเป็นญาติพี่น้องกับผู้อยู่อาศัยมากกว่าลักษณะความเป็นเพื่อน ในบ้านทั้ง 2 ประเภทพบได้พอๆกัน

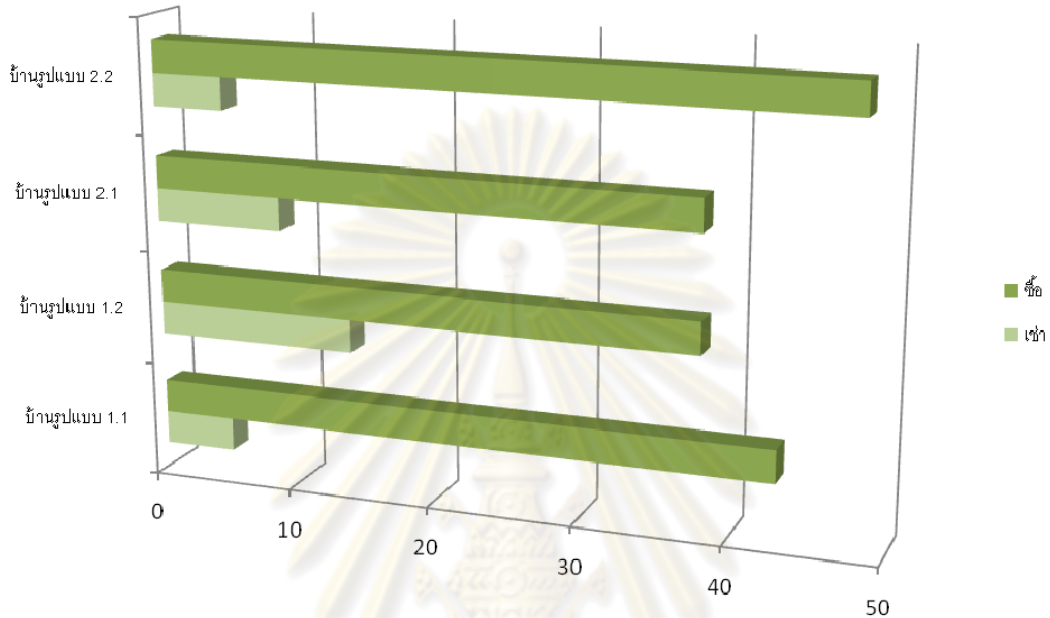
การอยู่อาศัยคนเดียวมีจำนวนน้อยมากในบ้านประเภทที่ 1 และไม่มีเลยในบ้านประเภทที่ 2 ในขณะที่ครอบครัวขยายนั้นจำเป็นต้องต่อเติมเพิ่มพื้นที่ ดูได้จากประเภทที่ 2 จำนวน 5 ครัวเรือนในขนาดที่ ประเภทที่ 1 มีแค่ 1 ครัวเรือน

แผนภูมิ 5.4 แสดงสถานภาพ

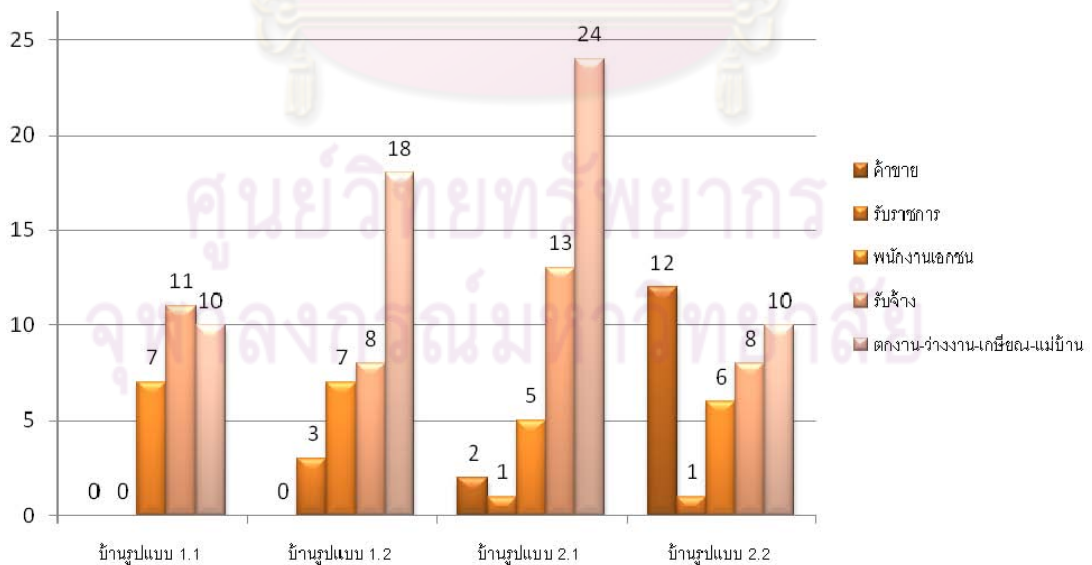
สถานภาพกลุ่มตัวอย่างพบว่า คนที่แต่งงานแล้วมีมากกว่าคนโสดถึงเกือบเท่าตัวยกเว้นในบ้านรูปแบบ 1.1 จะมีคนโสดอยู่น้อยกว่าคนแต่งงานเล็กน้อย จึงเป็นเหตุผลอย่างหนึ่งที่ทำให้ไม่เกิดการต่อเติม ดังนั้นจึงเป็นบ้านที่รองรับคนที่อยู่อาศัยแบบครอบครัวแต่เป็นครอบครัวขนาดเล็กไม่เกิน 5 คน

แผนภูมิ 5.5 แสดงการครอบครอง

ส่วนใหญ่เป็นการครอบครองแบบซื้อซึ่งมีจำนวนถึง 80 % แต่จะแบ่งเป็นผู้อาศัยตั้งแต่เริ่มโครงการ (ปี 47) และผู้ที่ซื้อต่อมาด้วย มีส่วนน้อยที่ปล่อยให้เช่าหรือปล่อยร้างไว้

แผนภูมิ 5.6 แสดงอาชีพ

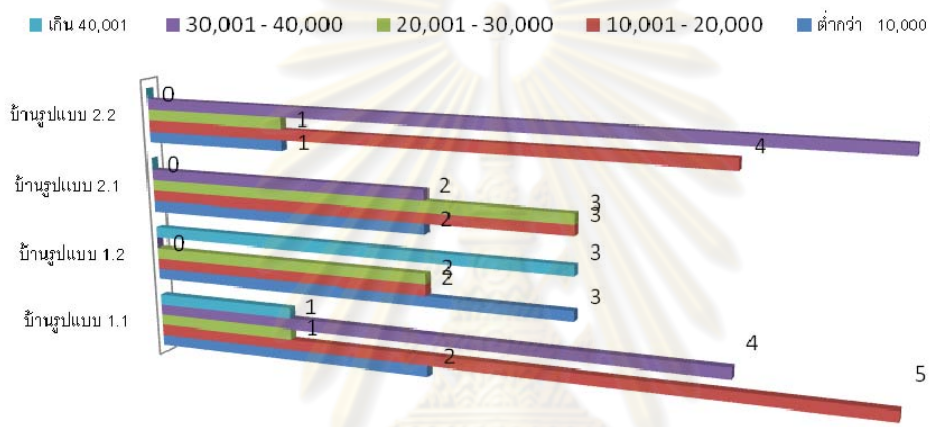

ส่วนใหญ่จะมีอาชีพรับจ้างและเป็นพนักงานเอกชน ในกลุ่มผู้ที่ไม่มีรายได้นั้นจะเป็นกลุ่มของคนตกงาน ว่างงาน เกษียณ ซึ่งกลุ่มนี้จะได้รับการเลี้ยงดูจากเงินของรัฐบาล ถูกส่งเสีย ซึ่งเป็น

กลุ่มค่อนข้างใหญ่ จึงทำให้มีความอึดคัตในเรื่องรายได้อยู่พอสมควร โดยมีถึงประมาณ 40% ในบ้านทั้ง 2 ประเภท ถือว่าเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับผู้มีอาชีพ

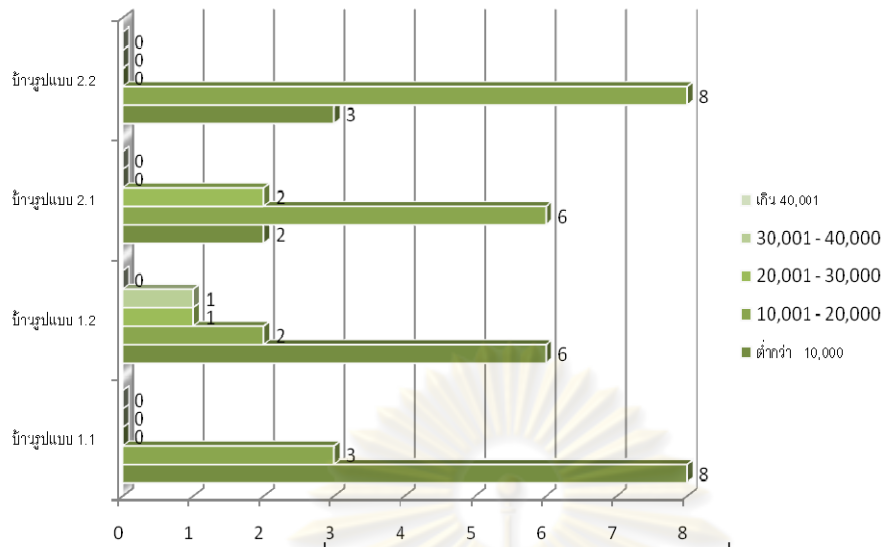
ในบ้านรูปแบบ 1.1 และ 1.2 เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีอาชีพค้าขายอยู่เลย การจะทำการค้าได้นั้นจะต้องอยู่ในย่านชุมชนเมือง แต่ด้วยตัวโครงการอยู่ห่างไกลจากพื้นที่เมืองมากอีกทั้งที่ตั้งอยู่บนโครงการที่เข้าซอยไปค่อนข้างลึกต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการเข้าออก แต่จะมีอยู่ในบ้านที่ได้ต่อเติมเพิ่มพื้นที่เพื่อการค้าตัวผู้อยู่อาศัยถึงจะมีอาชีพค้าขายที่บ้าน ดังนั้นจึงทำให้ทราบว่าการนำพื้นที่บ้านมาค้าขายจำเป็นต้องต่อเติมเนื่องจากพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยให้ใช้บ้านที่มีลักษณะดั้งเดิมมาทำการค้าได้ ดังนั้นในบ้านประเภทที่ไม่ต่อเติมและอยู่อาศัยควบคู่ไปกับการค้าจึงไม่มี

แผนภูมิ 5.7 แสดงรายได้ต่อครัวเรือน

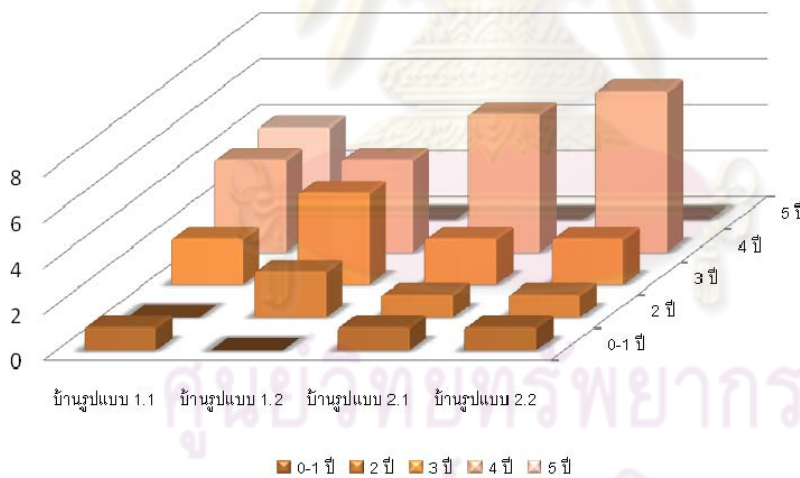
พบว่าสำหรับบ้านประเภท 1 จะมีรายได้อยู่ที่ 10,001-20,000 มากที่สุด รองลงมาคือ ต่ำกว่า 10,000 บาทและ 30,000-40,000 บาท กลุ่มคนที่มีรายได้ที่ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อครัวเรือน เป็นกลุ่มที่เป็นเจ้าของและอยู่อาศัยเอง ส่วนที่สูงกว่า 40,000 บาท ส่วนหนึ่งเพราะอยู่อาศัยกันน้อยเพียง 2-3 คนจึงไม่มีความจำเป็นต้องต่อเติมถึงแม้จะมีความสามารถในการจ่ายและอีกส่วนหนึ่งเป็นบ้านที่เช่าอยู่อาศัยจึงไม่อยากจะต่อเติม ด้วยเหตุผลที่ว่าไม่ใช่ของตัวเอง และตัวเจ้าของบ้านไม่อนุญาต หรือไม่สนับสนุนให้ทำการต่อเติม

แผนภูมิ 5.8 แสดงรายจ่ายต่อครัวเรือน

พบว่าบ้านประเภทที่ 1 ส่วนใหญ่มีรายจ่ายต่อเดือนอยู่ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อครัวเรือนมากที่สุด ถึง 67% และไม่เกิน 40,000 บาท ซึ่งบางครัวเรือนเกิดเป็นหนี้เพราะรายจ่ายไม่พอบ้านประเภทที่ 2 รายจ่ายอยู่ที่ 10,001-20,000 บาท และพบว่า มีรายจ่ายที่ไม่เกิน 30,000 บาท ส่วนหนึ่งเกิดจากการประหยัดและใช้เงินสะสมกับการต่อเติมบ้านไป

แผนภูมิ 5.9 แสดงระยะเวลาการอยู่อาศัย

บ้านประเภทที่ 1 ระยะเวลาอยู่อาศัย น้อยกว่า 1-5 ปี โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 4-5 ปี มากที่สุดนั่นหมายถึงว่าส่วนใหญ่แล้วจะอาศัยอยู่ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ

ส่วนบ้านประเภทที่ 2 นั้น อยู่อาศัยน้อยกว่า 1-4 ปี มากที่สุดอยู่ที่ 4 ปี ข้อสังเกตคือไม่มีบ้านหลังใดอยู่ตั้งแต่เริ่มโครงการนั่นหมายถึงผู้ได้สิทธิ์แต่แรกไม่ได้อยู่อาศัย อาจให้เช่าหรือขายต่อซึ่งผู้ที่ซื้อต่อมีกำลังมากกว่ากลุ่มที่ได้สิทธิ์ซื้อบ้าน

5.2 การวิเคราะห์พื้นที่กับการใช้พื้นที่

5.2.1 พื้นที่

ก. ลักษณะของพื้นที่

บ้านรูปแบบ 1.1 บ้านที่ไม่ต่อเติมและไม่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์คือบ้านที่ไม่มีการต่อเติมเพิ่มหรือลดโครงสร้างใดๆของตัวอาคารโดยคงแบบดั้งเดิมของโครงการ และไม่ใช้โถงเอนกประสงค์ คือไม่มีการใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรมใดๆ ซึ่งสังเกตได้จากบริเวณนี้ไม่มีเครื่องเรือนหรือเครื่องใช้อยู่เลย และจากการสัมภาษณ์ไม่มีการใช้พื้นที่จากเจ้าของบ้านด้วย

บ้านรูปแบบ 1.2 บ้านที่ไม่ต่อเติมแต่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์ เป็นบ้านที่มีกระจายตัวของการใช้พื้นที่ออกสู่ภายนอกตัวบ้านแต่ยังอยู่ในพื้นที่บ้าน จะทำให้ความชันนทับพื้นที่ภายในมีลดลง แต่ในแง่การอยู่อาศัยยังถูกจำกัดในช่วงเวลาที่ใช้ได้ หรือความสะอาดกสบายที่เกิดขึ้น

บ้านรูปแบบ 2.1 บ้านที่ต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัย จะเกิดการแก้ไขโครงสร้างบางจุดแต่โครงสร้างหลักยังอยู่

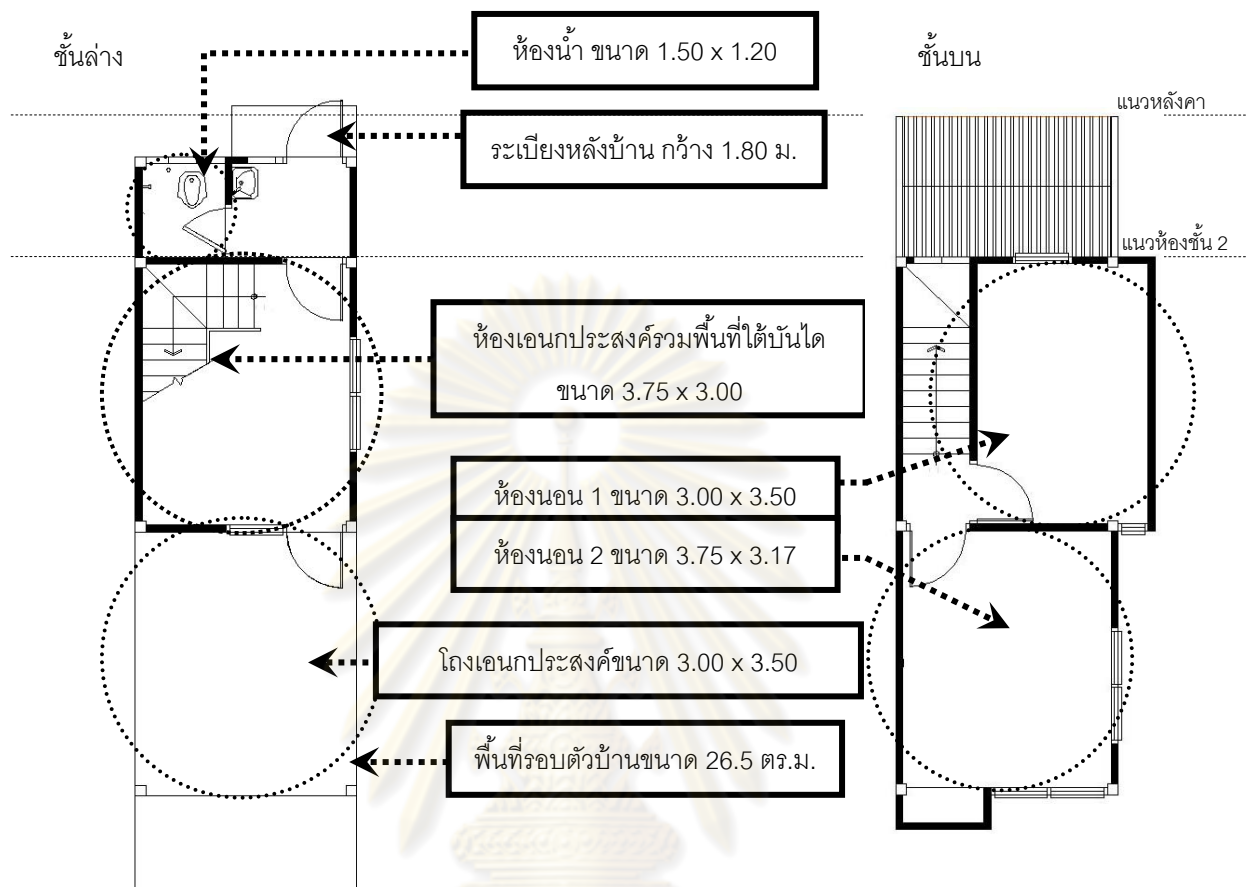
บ้านรูปแบบ 2.2 บ้านที่ปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อการค้าเป็นบ้านที่เกิดจากความต้องการพื้นที่เพื่อไว้ใช้ทำการค้าที่บ้าน

ข. ขนาดของพื้นที่

ที่ดินบ้านมีขนาด 6.00 x 13.00 ม. มีพื้นที่ใช้สอยภายในมีขนาดเดียวคือ 51.5 ตร.ม.จะต่างกันตรงที่ดินของบ้านที่อยู่ล่าสุดของแต่ละซอยย่อยจะมีพื้นที่มากกว่าบ้านปกติ นั่นคือ ขนาด 21 ตร.วา (84 ตร.ม.) ซึ่งปกติมีขนาด 19.5 ตร.วา (78 ตร.ม.)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 5.1 แสดงรายละเอียดพื้นที่และขนาดการใช้งานของแต่ละพื้นที่

พื้นที่ภายในแบ่งออกได้เป็น 7 พื้นที่ คือ พื้นที่โถงเอนกประสงค์จะอยู่ด้านหน้าสุดมีขนาด 10.5 ตร.ม. ถัดไปจะเป็นพื้นที่ห้องเอนกประสงค์มีขนาด 11.25 ตร.ม. พื้นที่ห้องน้ำจะอยู่ในสุดขนาด 1.8 ตร.ม. จะมีพื้นที่ตรงหน้าห้องน้ำที่เป็นทางเดินเชื่อมระหว่างห้องเอนกประสงค์ ห้องน้ำ และระเบียงหลังบ้านเป็นพื้นที่เปิดที่ทางการเคหะฯจัดเตรียมไว้เป็นพื้นที่ครัวส่วนบางบ้านอาจจะเลือกทำครัวบริเวณพื้นที่หน้าห้องน้ำเพราะอยู่ในตัวบ้านแต่มีพื้นที่แคบ ซึ่งเหมาะกับบ้านที่มีผู้อยู่อาศัยไม่เกิน 2 คน ส่วนพื้นที่ชั้น 2 จะเป็นส่วนของห้องนอน

ค.ขนาดของพื้นที่เปรียบเทียบกับค่ามาตรฐาน

เมื่อพิจารณาด้วยการเปรียบเทียบระหว่างขนาดพื้นที่มาตรฐานกับขนาดพื้นที่ทำการศึกษามีดังนี้

ตาราง 5.1 แสดงการเปรียบเทียบขนาดพื้นที่ในส่วนมิดชิด พื้นที่ส่วนตัว กับบ้านที่ศึกษา

พื้นที่ส่วนตัว	A	B	C	D	โครงการ รังสิตคลอง 3
1.ห้องนอนที่ 1	8.97	8.64	9.30	9.00	11.91 ตร.ม.
2.ห้องนอนที่ 2	-	7.20	7.90	9.00	10.50 ตร.ม.
3.ห้องนอนที่ 3	-	5.76	7.00	9.00	-
4.ห้องน้ำ ส้วม -	2.16	2.16	2.16	1.50	0.9 ตร.ม.
5.ห้องส้วม (แยกเดี่ยว)	-	1.44	1.44	0.90	-
6.ห้องน้ำ (แยกเดี่ยว)	-	1.08	2.20	-	-

ตาราง 5.2 แสดงการเปรียบเทียบขนาดพื้นที่ในส่วนเอนกประสงค์กับบ้านที่ศึกษา

Multipurpose Area	A	B	C	D	โครงการรังสิตคลอง 3
1.รับแขก พักผ่อน	-	14.40	11.20	-	-
2.ทานอาหาร	-	3.64	7.50	-	-
3.ครัว	4.08	4.32	5.40	-	-
4.พื้นที่สำหรับรับแขก ทานอาหาร พักผ่อน	13.81	18.00	18.00	-	11.25
5.พื้นที่รวมสำหรับทานอาหาร ครัว	-	12.96	7.50	-	-
6.ซักล้าง ตากผ้า	-	1.08	2.16	-	1.8

ตาราง 5.3 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกขนาดความกว้างต่ำสุดกับบ้านกลุ่มตัวอย่าง

ชนิดห้อง	ความกว้างต่ำสุด (เมตร)			
	A	B	C	โครงการรังสิตคลอง 3
ห้องนอน	2.40	2.40	2.50	3.00
รับแขก ทานอาหาร พักผ่อน	2.40	2.40	-	3.00
ห้องน้ำ	1.20	-	0.90	1.50
ครัว	2.10	1.80	-	-

หมายเหตุ A สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

B การเคหะฯ

C Office of Housing and Urban Development Washington, D.C.

D ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ.2522

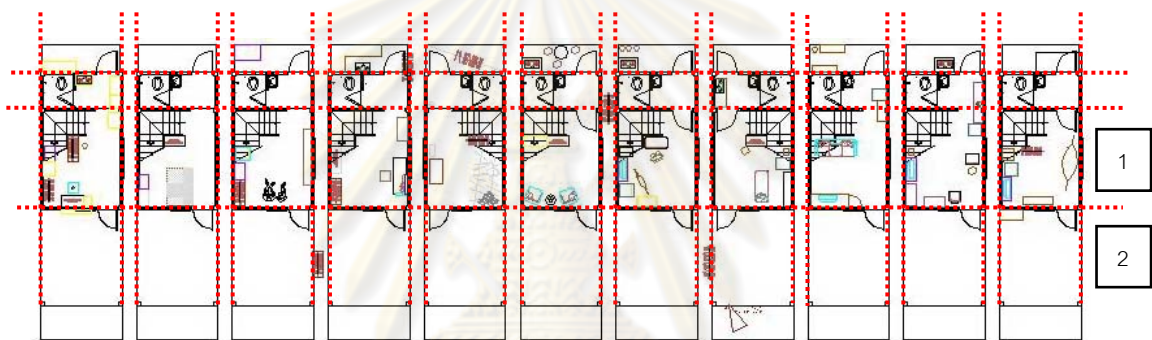
พื้นที่ที่มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับค่ามาตรฐาน กล่าวคือพื้นที่ภายในจะน้อยกว่ามาตรฐานต่างๆ เพียงเล็กน้อยเท่าไร เช่น ห้องน้ำ ห้องรับแขก แต่บางพื้นที่มีพื้นที่มากกว่า แต่จุดที่สำคัญคือไม่มีพื้นที่ครัว

ง.ผังการใช้พื้นที่ภายในของผู้อยู่อาศัย จำนวน 42 หลัง จะเห็นได้ว่าเมื่อพื้นที่ใช้งานมากขึ้น ความหนาแน่นของผังก็จะดีขึ้น

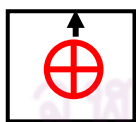
แผนภาพที่ 5.2 แสดงการใช้พื้นที่ภายในบ้านที่ไม่ต่อเติมและไม่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์

แผนภาพที่ 5.3 แสดงผังบ้านที่ไม่ต่อเติมและไม่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์ จำนวน 11 ตัวอย่าง

บ้านรูปแบบ 1.1 ผังมีการสลับสับเปลี่ยนด้าน พื้นที่บริเวณ 2 คือโถงเอนกประสงค์ไม่มีการใช้พื้นที่พบว่าเครื่องเรือนจะมีการกระจุกตัวกันอยู่แต่ในพื้นที่ 1 ซึ่งเป็นห้องเอนกประสงค์ แต่เทียบแล้วถือว่าไม่หนาแน่นเพราะมีเครื่องเรือนน้อยชิ้น และจะเอาประตูที่กั้นระหว่างหน้าห้องน้ำกับพื้นที่โถงเอนกประสงค์ออกไปก็จะสามารถทำให้พื้นที่เชื่อมโยงถึงกันได้โดยตรง ซึ่งมีจำนวน 7 จาก 11 ตัวอย่าง

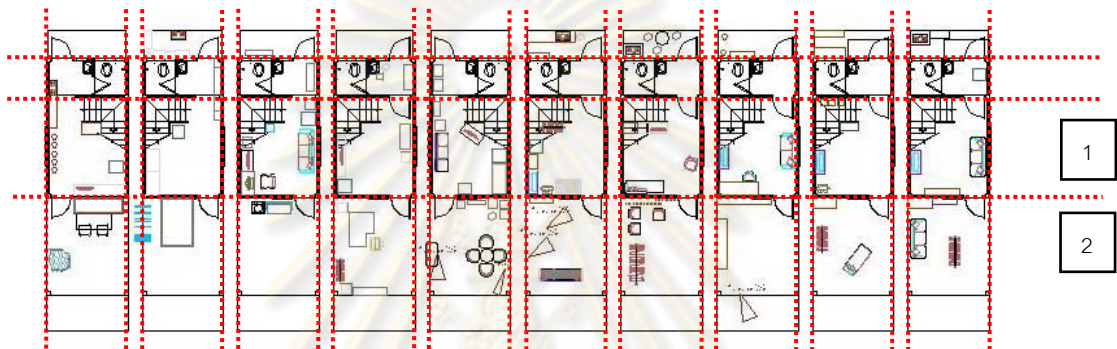

ทิศทางการขยายตัวในทิศทางเดียวไม่มีการขยายตัวออกด้านหน้า มีแต่ขยายตัวออกด้านหลัง

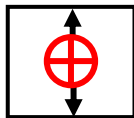
แผนภาพที่ 5.4 แสดงการใช้พื้นที่ภายในบ้านที่ไม่ต่อเติมแต่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์

แผนภาพที่ 5.5 แสดงผังบ้านที่ไม่ต่อเติมแต่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์ จำนวน 10 ตัวอย่าง

บ้านรูปแบบ 1.2 เริ่มมีการใช้พื้นที่ขยายออกนอกเขตตัวบ้านทำให้คลายความกระจุกตัวของพื้นที่โถงเอนกประสงค์ไปได้ แต่พื้นที่ที่ขยายออกมานั้นเมื่อไม่เป็นพื้นที่ปิดล้อมจึงใช้ได้เพียงบางช่วงเวลา คือช่วงกลางวัน อาทิทำงานบ้าน พอตกลงค่ำพื้นที่ใช้งานจะอยู่ในตัวบ้านเหมือนเดิม

ทิศทางการขยายตัวใน 2 ทิศทางมีทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

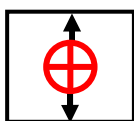
แผนภาพที่ 5.6 แสดงการใช้พื้นที่ภายในบ้านที่ต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัย

แผนภาพที่ 5.7 แสดงผังบ้านที่ต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัย จำนวน 10 ตัวอย่าง

บ้านรูปแบบ 2.1 มีการขยายพื้นที่ด้วยการต่อเติมออกไปใน 2 ทิศทาง การขยายออกไปในทิศทางด้านหน้าและหลังของบ้านจะมีพื้นที่การต่อเติมอยู่ 2 ลักษณะคือ 1. รวมพื้นที่โถงเอนกประสงค์และพื้นที่ห้องเอนกประสงค์เข้าไว้ด้วยกัน บ้านแบบนี้จะมีพื้นที่ที่เพิ่มขึ้นมากกลายเป็นห้องโถงขนาดใหญ่เพียงห้องเดียวที่ใช้ประโยชน์ได้เต็มที่และลดอัตราความหนาแน่น ส่วนแบบที่ 2 เป็นลักษณะที่ยังคงแยกโถงเอนกประสงค์กับห้องเอนกประสงค์ออกอย่างชัดเจน และห้องเอนกประสงค์เดิมกลับกลายเป็นห้องเก็บของ เก็บเสื้อผ้า สำหรับบ้านตัวอย่างจะมีการใช้พื้นที่ระเบียงไปเป็นครัวหรือซักล้างในบ้านทุกหลัง และในทุกหลังนั้น มีเพียง 2 หลังที่ไม่ต่อเติม

ทิศทางการขยายตัวมีทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ใน 2 ทิศทาง

แผนภาพที่ 5.8 แสดงการใช้พื้นที่ภายในบ้านที่ต่อเติมเพื่อการค้า

แผนภาพที่ 5.9 แสดงผังบ้านที่ต่อเติมเพื่อการค้า จำนวน 11 ตัวอย่าง

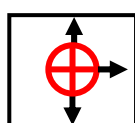

ขยายออกในแนวลึก 2.175 ม. หรือด้านกว้างของบ้านที่มีความแคบเพียง

0.925 ม. และ 2.079 ม. ส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ระเบียงด้านหลัง มีเพียง 3 หลังที่ไม่ใช้ที่

เหลือ 8 หลังมีเพียง 1 หลังที่ใช้พื้นที่บริเวณนี้โดยไม่ต่อเติม โดยจะมีการต่อเติมพื้นที่บ้านแบบ ขยายพื้นที่ออกด้านข้าง พื้นที่หมายเลข 2 ทั้งหมดได้กลายเป็นพื้นที่ส่วนรวม

และพื้นที่หมายเลข 1 กลายเป็นพื้นที่ส่วนตัวแทน ส่วนใหญ่คนเหล่านี้จะใช้พื้นที่ในการ ประกอบอาชีพในช่วงกลางวัน ส่วนกลางคืนจะมีการใช้พื้นที่เหมือนกับบ้านรูปแบบอื่น

ทิศทางการขยายตัวมีทั้งด้านหน้าด้านหลังและด้านข้างด้วย แต่จะขยายออกด้าน ใดด้านหนึ่งเท่านั้น

การใช้พื้นที่ของประเภทที่ 1 คือบ้านที่ไม่มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในห้องเอนกประสงค์ มากกว่าพื้นที่อื่นในบ้าน จึงทำให้เกิดการใช้พื้นที่ซ้ำซ้อนกัน

บ้านรูปแบบ 1.1 ไม่มีการใช้ประโยชน์ใดๆเลยในพื้นที่โถง จึงทำให้ห้องเอนกประสงค์ถูกใช้อย่างหนาแน่น จากปัญหาดังกล่าว สภาพที่เกิดขึ้นในห้องเอนกประสงค์นั้นจึงไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ส่วนพื้นที่ครัวที่ถูกจัดไว้อยู่ระเบียบหลังบ้านนั้นเกิดปัญหา ขาดระบบการจัดการพื้นที่ที่ดี เมื่อเป็นพื้นที่เปิดโล่งจึงมีปัญหาในแง่สุขอนามัยหรือบางหลังที่เลือกใช้พื้นที่หน้าห้องน้ำเพื่อปรุงอาหารซึ่งเกิดปัญหาที่คับแคบเกินไป

บ้านรูปแบบ 1.2 บ้านที่ไม่ต่อเติมแต่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์ เป็นบ้านที่มีกระจายตัวของการใช้พื้นที่ออกสู่ภายนอกตัวบ้านแต่ยังอยู่ในพื้นที่บ้าน จะทำให้ความซ้อนทับพื้นที่ภายในมีลดลง แต่ในแง่การอยู่อาศัยยังถูกจำกัดในช่วงเวลาที่ใช้ได้ หรือความสะดวกสบายที่เกิดขึ้น

ส่วนประเภทที่ 2 เป็นบ้านที่มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่นั้นจะพบว่ามีการกระจายการใช้งานของพื้นที่ไปสู่ส่วนโถงเอนกประสงค์ที่ถูกต่อเติมมากขึ้น จึงทำให้ไม่เกิดความหนาแน่น แต่ที่สังเกตได้ชัดเจนกลับพบว่า ในส่วนที่เป็นห้องเอนกประสงค์เดิมกลับไม่ได้ถูกใช้งานอย่างคุ้มค่า ซึ่งส่วนใหญ่ถ้าไม่ได้เชื่อม 2 ส่วนคือโถงเอนกประสงค์และห้องเอนกประสงค์ให้กลายเป็นห้องเดียวกันแล้วจะพบว่าส่วนนี้จะถูกนำไปใช้ประโยชน์ในแง่ของการเก็บของมากกว่าที่จะนำมาใช้ประโยชน์อย่างอื่น ส่วนบ้านที่เชื่อมจนกลายเป็นห้องเดียวจะได้พื้นที่ส่วนกลางที่มีขนาดใหญ่มากขึ้น สามารถทำกิจกรรมได้สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

บ้านรูปแบบ 2.1 ส่วนใหญ่จะใช้โถงเอนกประสงค์ที่มีการต่อเติมในการประกอบกิจกรรมดูโทรทัศน์ นั่งเล่น รับประทานอาหารเป็นหลัก เนื่องจากต้องการความเป็นส่วนตัวและความสะดวกมากกว่าบ้านที่ไม่มีการต่อเติมและบ้านที่ต่อเติมพาณิชย์ ซึ่งกระจายการใช้พื้นที่ไปใน 2 ส่วนมากยิ่งขึ้น เกิดความซ้อนทับน้อยลง ความหนาแน่นย่อมน้อยลงตาม

บ้านรูปแบบ 2.2 บ้านที่ประกอบอาชีพที่บ้านจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนพื้นที่ส่วนโถงเอนกประสงค์เพื่อรองรับกับกิจกรรมและจำนวนคนที่เข้ามายังพื้นที่มากขึ้น และจะใช้พื้นที่ห้องเอนกประสงค์หรือพื้นที่อื่นในบ้านเพื่อทำกิจกรรมที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพ

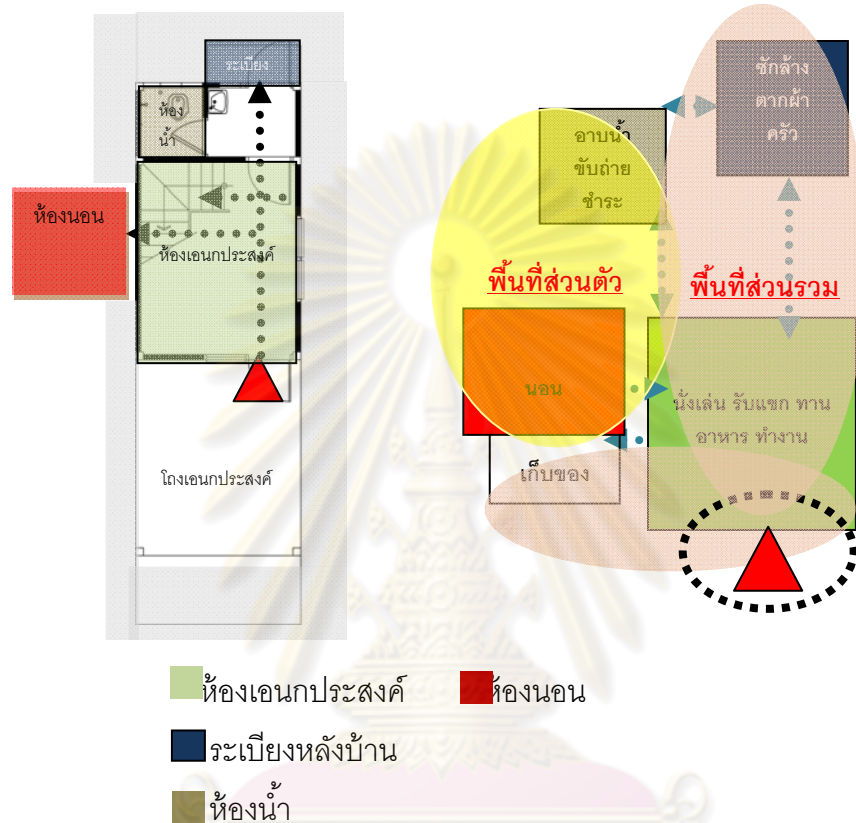
กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นนั้นมีการใช้พื้นที่ซ้อนทับกัน จึงพบข้อสังเกตอย่างหนึ่งว่าเครื่องเรือนที่อยู่ในห้องเอนกประสงค์นั้น ผู้อยู่อาศัยจะไม่เลือกใช้เครื่องเรือนหรือเลือกใช้น้อยชิ้น โดยปล่อยให้พื้นที่ให้โล่งเพื่อให้สามารถใช้พื้นที่บริเวณนี้ทำกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย เช่นนั่งดูทีวี รับประทานอาหาร นอน รีดเสื้อผ้า อาจมีเพียงเสื่อ โต๊ะญี่ปุ่นและหมอนอิงเท่านั้นเพื่อสะดวกในการนำออกใช้งานและการจัดเก็บ

บ้านส่วนใหญ่จะเอาประตูที่กั้นระหว่างห้องเอนกประสงค์กับหน้าห้องน้ำออก ในบ้านประเภทที่ 1 จะช่วยให้มีพื้นที่ครัวมากยิ่งขึ้น ส่วนบ้านประเภทที่ 2 พื้นที่โถงและห้องเอนกประสงค์

จะกลายเป็นพื้นที่เดียวกันมีพื้นที่ทะลุถึงกันได้ ทำให้มีพื้นที่ในการใช้สอยเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นพื้นที่บริเวณนี้อาจจะไม่จำเป็นต้องมีประตู

จ. ความสัมพันธ์ในแต่ละหน่วยใช้สอยของบ้านแต่ละรูปแบบ จากผังสามารถแบ่งการใช้งานพื้นที่ได้ดังนี้

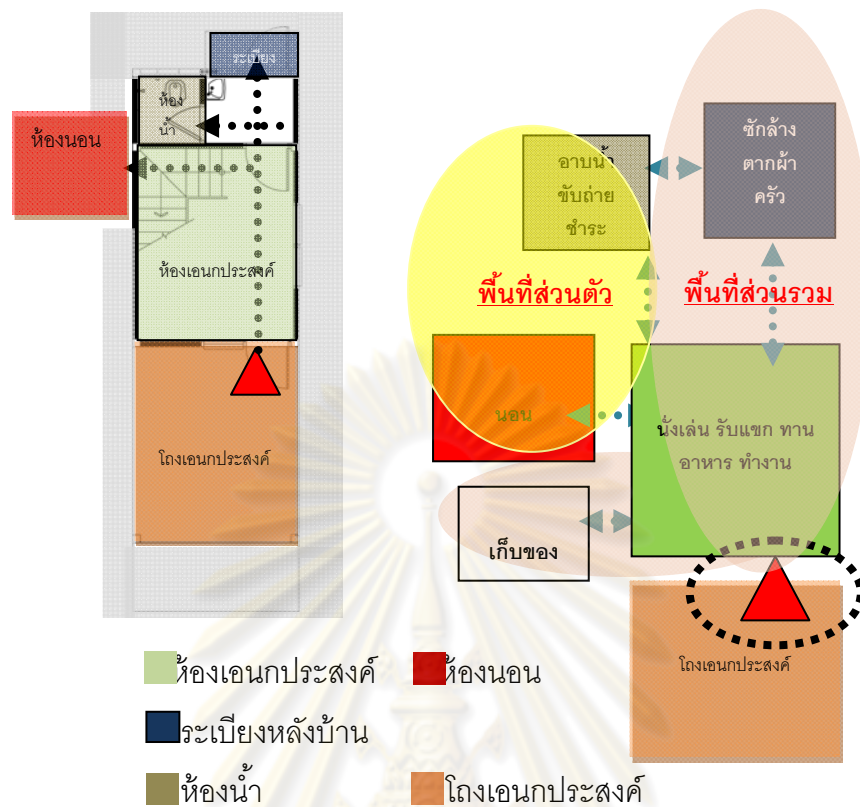
แผนภาพที่ 5.10 แสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่งและกิจกรรมของแต่ละหน่วยใช้สอยรูปแบบ 1.1

ผังใช้งานของบ้านรูปแบบ 1.1 แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 พื้นที่ประกอบด้วย 1.พื้นที่เอนกประสงค์ 2.ห้องน้ำ 3.พื้นที่นอน 4.ซักล้างซึ่งแบ่งเป็น พื้นที่ส่วนตัว มีพื้นที่ในการอาบน้ำและนอน นอกนั้นเป็น พื้นที่ส่วนรวม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

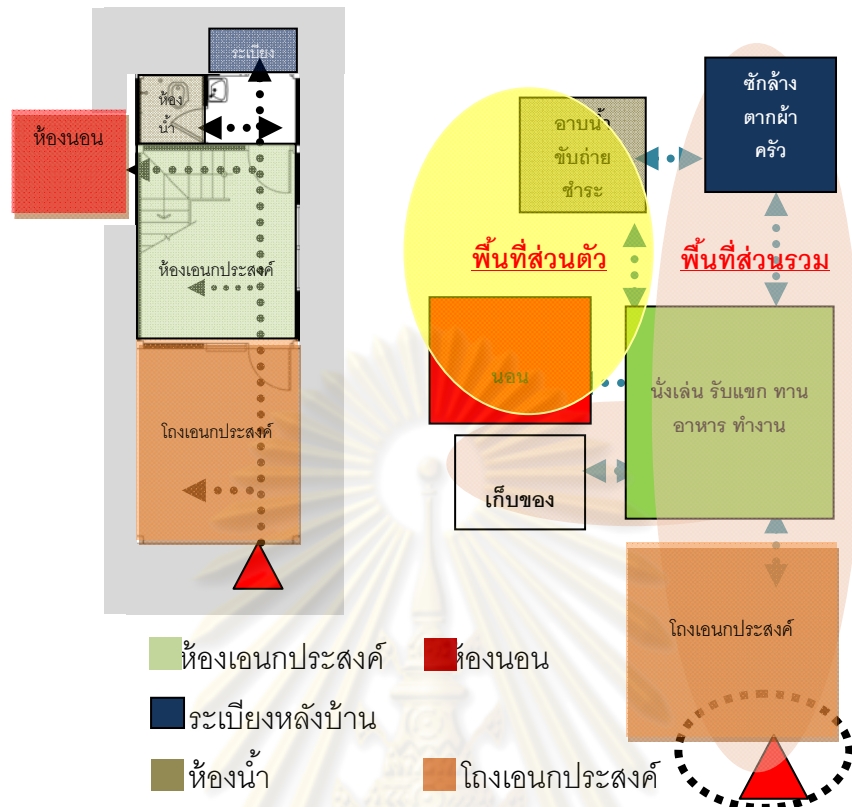
แผนภาพที่ 5.11 แสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่งและกิจกรรมของแต่ละหน่วยใช้สอยรูปแบบ 1.2

ผังใช้งานของบ้านรูปแบบ 1.2 มีตำแหน่งของผังที่คล้ายกับรูปแบบ 1.1 ต่างกันตรงที่รูปแบบ 1.2 มีการใช้งานพื้นที่โถงเอนกประสงค์ขึ้นมาทำให้มีพื้นที่เพิ่มขึ้น แต่ยังคงอยู่นอกตัวบ้านซึ่งจะถือว่าเป็นพื้นที่ไม่มีมิติชัด แต่ทำให้เกิดพื้นที่ในการทำกิจกรรมมากขึ้นในช่วงเวลากลางวัน

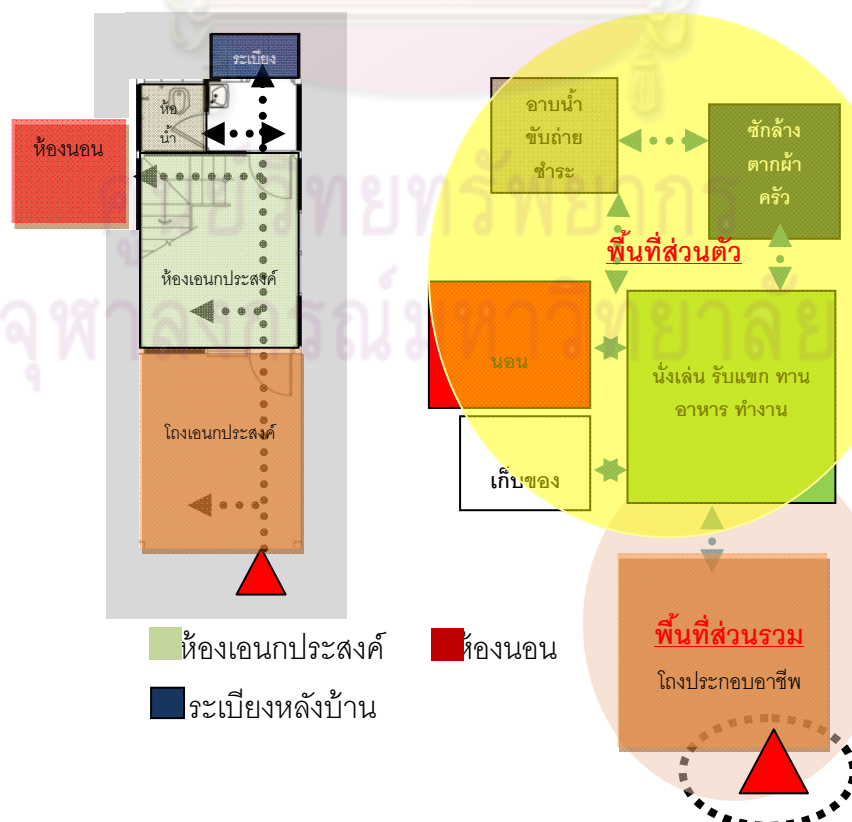
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 5.12 แสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่งและกิจกรรมของแต่ละหน่วยใช้สอยรูปแบบ 2.1

ผังใช้งานของบ้านทั้ง 3 ไม่ต่างกันมาก เพียงแต่พื้นที่ของบ้านรูปแบบ 2.1 นี้ เพิ่มมากขึ้น แต่ขอบเขตของตัวบ้านได้ขยายครอบคลุมพื้นที่โถงเอนกประสงค์ พื้นที่ใช้งานจึงมากขึ้นไปด้วย

แผนภาพที่ 5.13 แสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่งและกิจกรรมของแต่ละหน่วยใช้สอยรูปแบบ 2.2

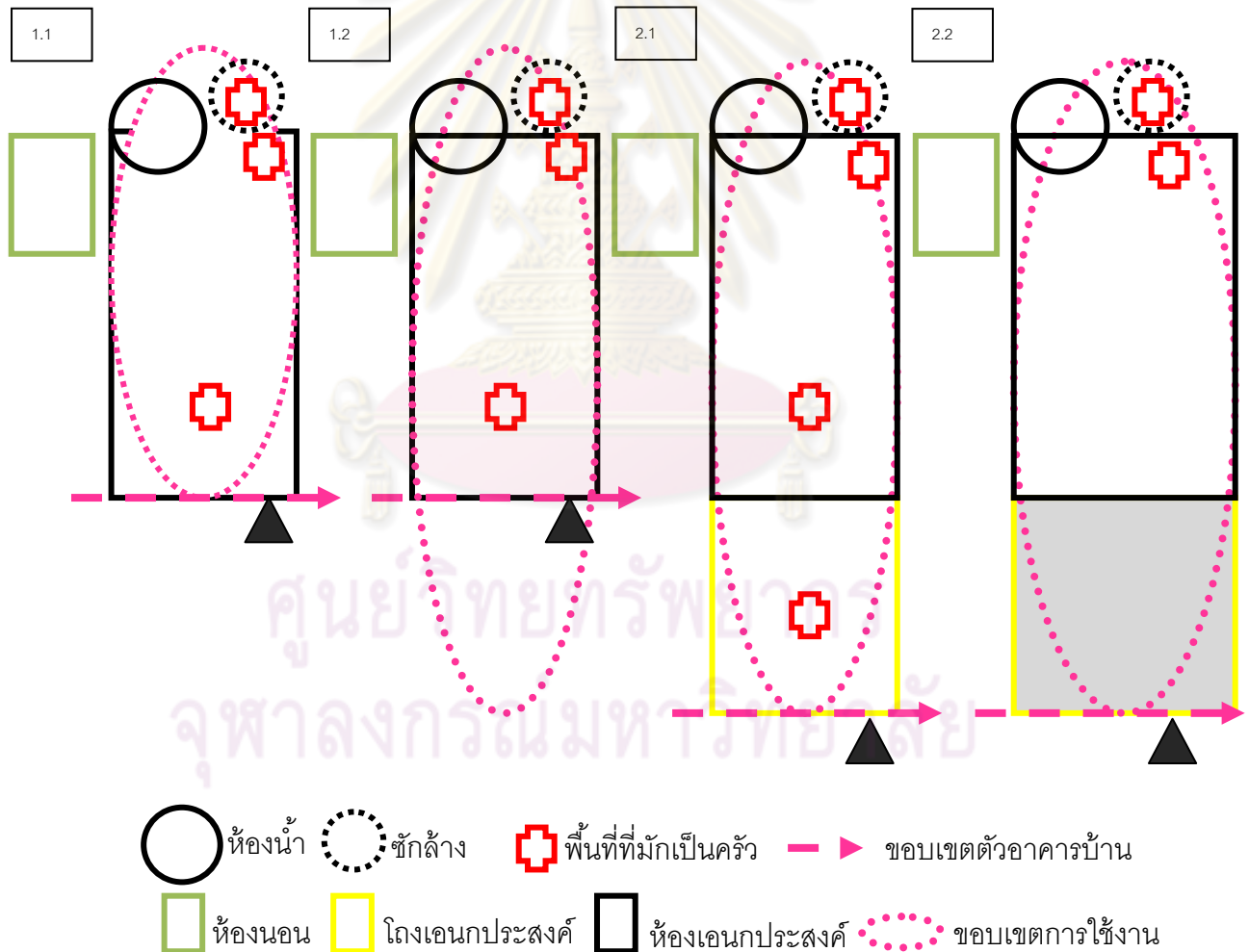

- ห้องน้ำ
- โถงเอนกประสงค์

ผังใช้งานของบ้านรูปแบบ 2.2 ตำแหน่งใช้งานเหมือน 3 รูปแบบที่ผ่านมา แต่เมื่อมีพื้นที่ถูกแบ่งไว้ใช้ประกอบอาชีพ ผู้อยู่อาศัยจึงต้องมีการเปลี่ยนบริเวณคือเปลี่ยนโถงประกอบอาชีพเป็นพื้นที่สาธารณะและถัดจากห้องเอนกประสงค์ไปเป็นพื้นที่ส่วนตัวแทน

สรุปแล้วจากวิเคราะห์พบว่าถึงแม้จะมีการต่อเติม แต่ตำแหน่งของตัวพื้นที่ยังคงเดิม ซึ่งแบ่งเป็น 5 ส่วนคือ 1.พื้นที่โถงเอนกประสงค์ 2.ห้องเอนกประสงค์ 3.ห้องน้ำ 4.นอน 5.ซักล้างและบ้านรูปแบบ 2.2 เพิ่มเป็น 6 ส่วนคือมีส่วนประกอบอาชีพเข้ามาด้วยซึ่งสามารถเปรียบเทียบให้เห็นแผนภาพในข้อ ค.

ค.ขอบเขตและที่ตั้งของพื้นที่ที่เกิดขึ้นของบ้านแต่ละรูปแบบ
แผนภาพที่ 5.14 แสดงขอบเขตและที่ตั้งของพื้นที่ใช้สอยในบ้าน

การใช้พื้นที่จะเรียงลำดับดังนี้ 1.โถงเอนกประสงค์ 2.ห้องเอนกประสงค์ 3.ห้องน้ำ 4.ซักล้าง 5.นอน วงกลมจุดไข่ปลาเป็นขอบเขตการใช้งานของบ้านแต่ละรูปแบบ ถูกครีเสี้ยนประเป็นขอบเขต

ของตัวอาคารบ้าน จะให้เห็นได้ว่า บ้าน รูปแบบ 1.1 ขอบเขตการใช้งานจะอยู่ถึงแค่ขอบเขตห้อง เอนกประสงค์ไปจนถึงระเบียงซักล้าง รูปแบบ 1.2 จะมีขอบเขตเลยออกมาจากตัวบ้าน บ้าน รูปแบบ 2.1 จะมีตัวอาคารเลยออกมามากกว่าพื้นที่บ้านปกติและขอบเขตพื้นที่เลยออกมาด้วย บ้านรูปแบบ 2.2 จะมีตัวอาคารเลยออกมา ดังนั้นขอบเขตพื้นที่จึงเลยออกมาเช่นกัน และเพิ่มพื้นที่ ออกไปด้านข้างไปในด้านใดด้านหนึ่งด้วย

ถึงแม้จะไม่มีพื้นที่ครัวในบ้านแต่สามารถเกิดกิจกรรมนี้ได้ 3 พื้นที่

รูปแบบ 1.1 เกิดที่ห้องเอนกประสงค์ หน้าห้องน้ำและระเบียงหลังบ้าน

รูปแบบ 1.2 เกิดที่โถงเอนกประสงค์ ห้องเอนกประสงค์ หน้าห้องน้ำและระเบียงหลังบ้าน

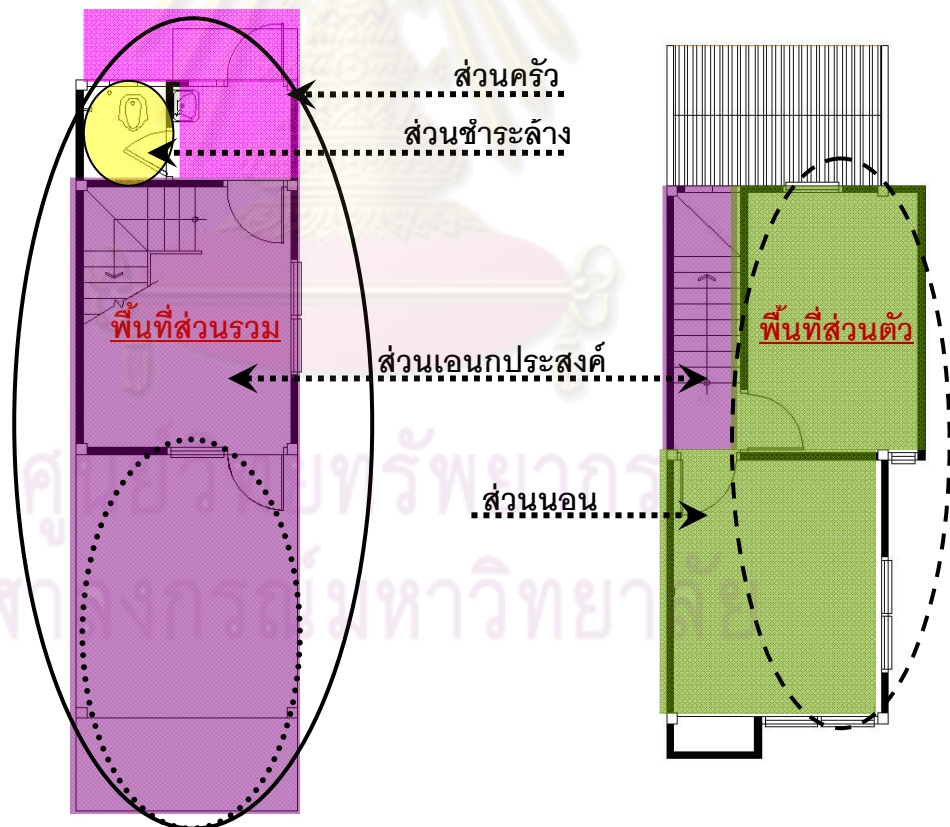
รูปแบบ 2.1 เกิดที่โถงเอนกประสงค์ ห้องเอนกประสงค์ หน้าห้องน้ำและระเบียงหลังบ้าน

รูปแบบ 2.2 เกิดที่หน้าห้องน้ำและระเบียงหลังบ้าน

ดังนั้นสามารถเลือกจุดที่สามารถเกิดพื้นที่ในการทำครัวมาต่อเติมให้เป็นครัวได้

ลักษณะการใช้สอยพื้นที่ภายในบ้านเดี่ยว สามารถสรุปการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ ภายในได้ดังนี้

แผนภาพที่ 5.15 สรุปการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ภายในบ้านเดี่ยว

■ ส่วนเอนกประสงค์ ■ ส่วนชำระล้าง ■ ส่วนครัวส่วนซักล้าง ■ ส่วนนอน

จากการวิเคราะห์สามารถแบ่งพื้นที่ภายในบ้านเดี่ยวได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วน เอนกประสงค์ ส่วนชำระล้าง ส่วนครัว ส่วนนอน โดยจะมีวงกลมเส้นประแสดงพื้นที่ที่เป็นพื้นที่

ส่วนตัว ส่วนวงกลมเส้นทึบจะเป็นพื้นที่ส่วนรวม แต่บ้านประเภทที่มีการต่อเติมเพื่อการค้าจะมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่แสดงด้วยวงกลมจุดไขว่ปลาซึ่งจะกลายเป็น พื้นที่ส่วนรวม และส่วนที่เหลือทั้งหมดกลายเป็นพื้นที่ส่วนตัว เพื่อสนองความต้องการขั้นพื้นฐานที่ทุกคนต้องการพื้นที่ส่วนตัว ดังนั้นข้อเสนอแนะจึงเป็นการต่อเติมด้านหน้าเพื่อการค้าที่ปิดล้อมและแยกขาดออกจากตัวบ้าน

ช.ขนาดของพื้นที่แต่ละหน่วยใช้สอย

ตาราง 5.4 แสดงขนาดของพื้นที่ในบ้านแต่ละรูปแบบ

รูปแบบบ้าน พื้นที่	รูปแบบ 1.1 (ตร.ม.)	รูปแบบ 1.2 (ตร.ม.)	รูปแบบ 2.1 (ตร.ม.)	รูปแบบ 2.2 (ตร.ม.)
โถงเอนกประสงค์	ไม่ได้ใช้ = 0	10.5	มากกว่า 10.5	พื้นที่ประกอบ อาชีพมากกว่า 10.5
ห้องเอนกประสงค์	11.25	11.25	11.25	11.25
ห้องน้ำ 1.5x1.2 ม.	1.80	1.80	1.80	1.80
ห้องนอน 1	11.91	11.91	11.91	11.91
ห้องนอน 2	10.51	10.51	10.51	10.51
ระเบียงซักล้าง 3.00x1.00ม.	3.00	3.00	มีความหลากหลาย	มีความหลากหลาย
ครัว	ใช้ซ้อนทับอยู่กับ พื้นที่อื่น	ใช้ซ้อนทับอยู่กับ พื้นที่อื่น	ต่อเติมครัว	ต่อเติมครัว
อื่นๆ	2.53	2.53	2.53	2.53
รวม	41	51.5	มากกว่า 51.5	ส่วนการค้า มากกว่า 10.5 ส่วนตัวมากกว่า 41

พื้นที่ใช้สอยทั้งหมด 51.5 ตร.ม. มีพื้นที่นอกตัวบ้าน คือด้านข้างกว้างด้านละ 0.925 ม. และ ด้านหน้า 2.075 ม. และด้านหลัง 2.079 ม.

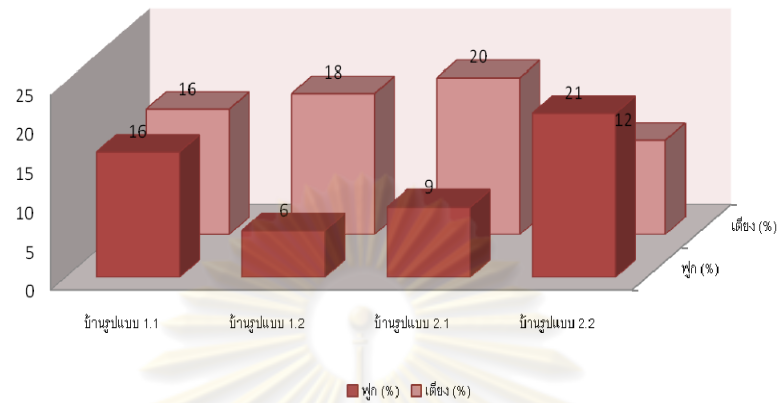
พื้นที่ใช้สอยแบ่งได้เป็น 6 พื้นที่ โถงเอนกประสงค์ 10.5 ตร.ม. ห้องเอนกประสงค์ ห้องน้ำ 0.9 ตร.ม. ห้องนอน 11.91 ตร.ม. ซักล้าง 3 ตร.ม. บ้านรูปแบบ 1.1 จะมีพื้นที่รวม 41 ตร.ม. เพราะไม่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์ บ้านรูปแบบ 1.2 จะมีพื้นที่ซึ่งกลางวันจะใช้ได้ 51.5 ตร.ม. แต่เวลากลางคืนจะเหลือ 41 ตร.ม. บ้านรูปแบบ 2.1 จะมีพื้นที่มากกว่า 51.5 และบ้านรูปแบบสุดท้ายจะแบ่งเป็นพื้นที่การค้า 10.5 ตร.ม. พื้นที่ส่วนตัวมีมากกว่า 41 ตร.ม.

5.2.2 ลักษณะพฤติกรรมและขนาดที่เกิดขึ้น

ก. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละหน่วยใช้สอย

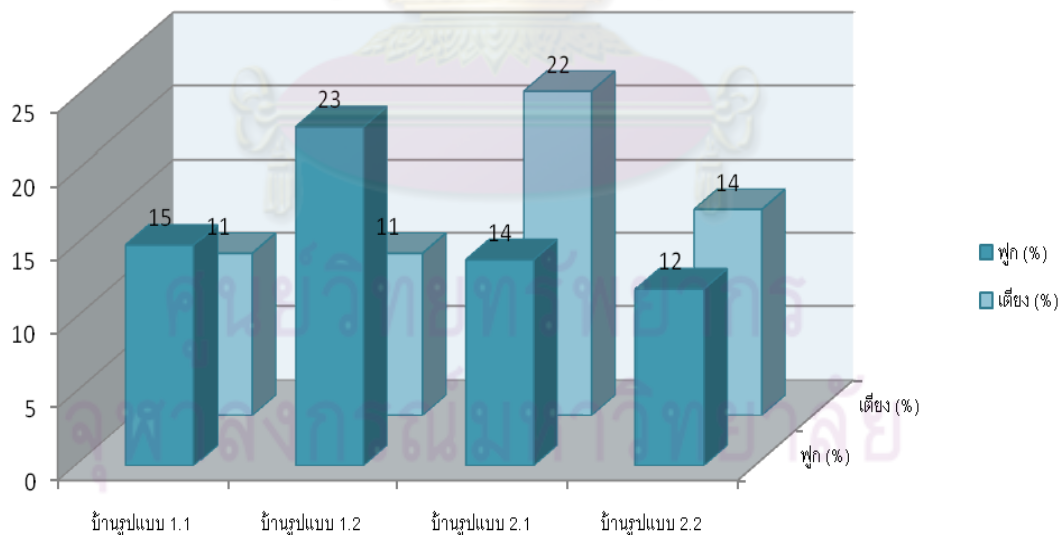
ห้องนอน 2

แผนภูมิ 5.10 แสดงการเลือกใช้ที่นอนในห้องนอน 1

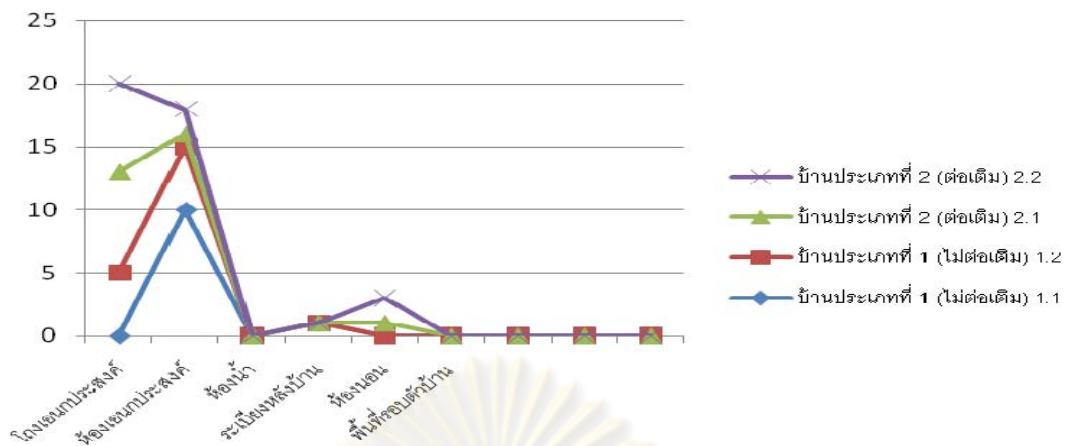
บ้านรูปแบบ 2.2 มีการใช้ฟูกมากเนื่องจากพื้นที่ข้างล่างมีการนำไปใช้เป็นพื้นที่เพื่อประกอบอาชีพ ดังนั้นจึงเหลือพื้นที่ใช้ต่างๆน้อยลง อีกทั้งจากพฤติกรรมส่วนใหญ่เมื่อตกค่ำจะแยกย้ายเข้าห้องนอนของตัวเอง ดังนั้นห้องนอนจึงมีความถี่ในการใช้งานค่อนข้างมาก จึงต้องสามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่ได้อย่างหลากหลาย ด้วยการปูฟูกแทนการใช้เตียงเพื่อยกเก็บหรือพังกำแพงได้เมื่อไม่ได้ใช้งาน

แผนภูมิ 5.11 แสดงการเลือกใช้ที่นอนในห้องนอน 2

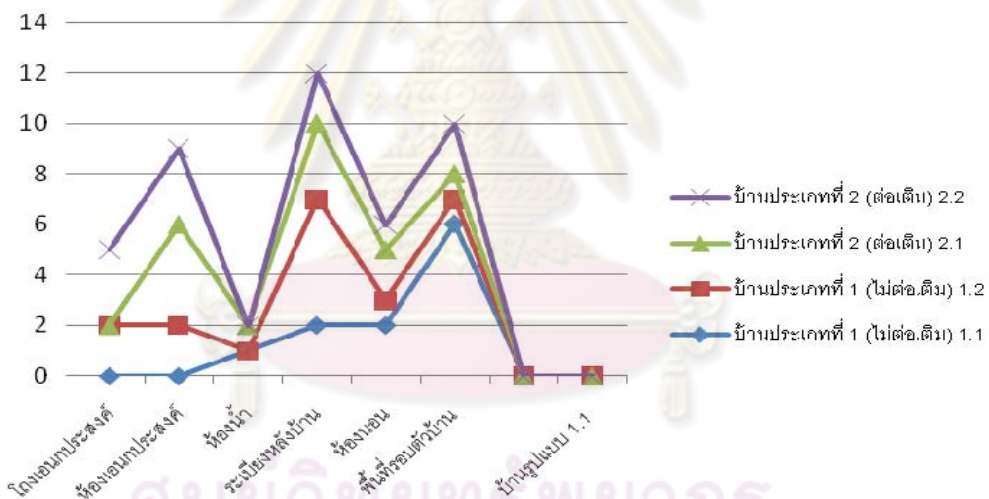
เป็นที่น่าสังเกตว่า บ้านประเภทที่ 1 จะมีการใช้ฟูกมากกว่าเตียง ในขณะที่บ้านประเภทที่ 2 มีการใช้เตียงมากกว่า เนื่องจากในบ้านประเภทที่ 1 นั้น มักจะใช้ห้องนอน 1 เป็นห้องนอนแต่จะใช้ห้องนอนถัดมาเป็นที่เก็บของหรือเป็นห้องนอนสำรอง รับแขก ดังนั้นการนอนในห้องนี้จึงเกิดขึ้นไม่บ่อย แต่ต้องมีที่นอนไว้ จึงเป็นเหตุผลที่ต้องมีฟูกไว้ เมื่อไม่ใช้ก็สามารถยกตั้งพังกำแพงไว้ได้

แผนภูมิ 5.12 แสดงความถี่ในการใช้พื้นที่ อันดับที่ 1

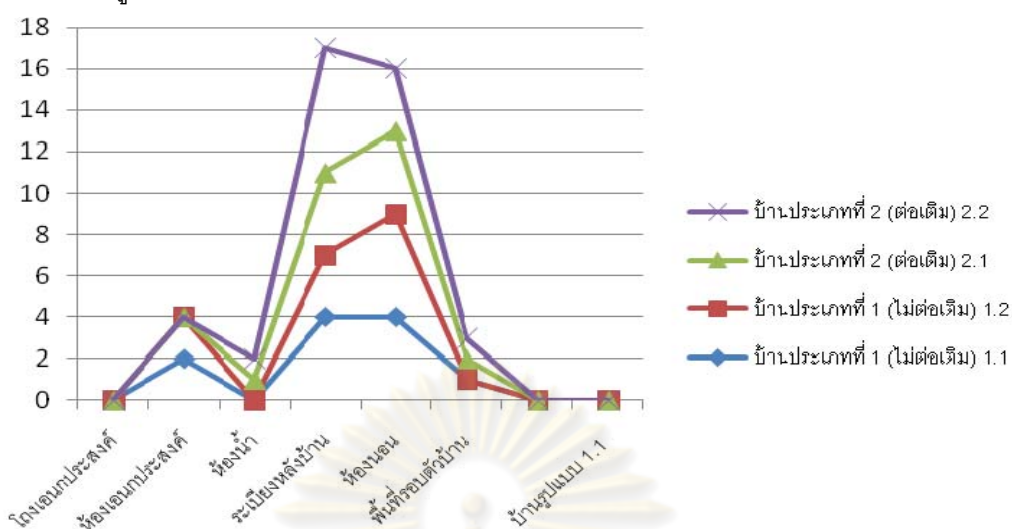
ความถี่อันดับแรกของบ้านรูปแบบ 1.1 1.2 และ 2.1 นั้นคือห้องเอนกประสงค์ แต่บ้านรูปแบบ 2.2 คือโถงเอนกประสงค์เนื่องจากได้ต่อเติมพื้นที่ให้เพื่อการดำรงมีความถี่และระยะเวลาในการใช้งานที่มากกว่าพื้นที่อื่นๆ ส่วนในบ้านรูปแบบ 1.1 ไม่มีความถี่เลยเพราะไม่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์

แผนภูมิ 5.13 แสดงความถี่ในการใช้พื้นที่ อันดับที่ 2

ในความถี่ที่ 2 บ้านรูปแบบ 2.2 ใช้พื้นที่ระเบียงหลังบ้านมากที่สุดเพราะส่วนใหญ่จะต่อเติมบริเวณนี้ให้เป็นครัว

แผนภูมิ 5.14 แสดงความถี่ในการใช้พื้นที่ อันดับที่ 3

นอกจากระเบียงบ้านแล้ว บ้านรูปแบบ 2.2 ยังใช้เป็นห้องนอน ค่อนข้างสูง เนื่องจากเมื่อเสร็จจากการทำงานแล้ว จะมีพฤติกรรมแยกย้ายไปพักอาศัยในห้องส่วนตัว ความถี่ในการใช้พื้นที่ เรียงลำดับ 1-3 จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า

สรุปได้ว่าบ้านประเภทที่ 1 อันดับที่ 1 คือใช้พื้นที่ห้องเอนกประสงค์ รองลงมาคือใช้พื้นที่บริเวณ ระเบียงหลังบ้านและพื้นที่รอบตัวบ้าน อันดับที่ 3 ใช้พื้นที่ห้องนอน

บ้านประเภทที่ 2 ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์มากที่สุด รองลงมาเป็นระเบียงหลังบ้าน และห้องเอนกประสงค์เป็นอันดับสุดท้าย

สรุปได้ว่า ในบ้านรูปแบบ 1.1 ความถี่ในการใช้งานเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือห้องเอนกประสงค์ รองลงมาคือพื้นที่รอบตัวบ้าน และพื้นที่ระเบียงหลังบ้าน, ห้องนอน

ในบ้านรูปแบบ 1.2 ความถี่ในการใช้งานเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ห้อง/โถงเอนกประสงค์ รองลงมาคือ พื้นที่รอบตัวบ้าน และสุดท้ายคือห้องนอน

ในบ้านรูปแบบ 2.1 ความถี่ในการใช้งานเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ คือ โถงเอนกประสงค์ รองลงมาคือ ห้องเอนกประสงค์ และสุดท้ายเป็นระเบียงหลังบ้าน

ในบ้านรูปแบบ 2.2 ความถี่ในการใช้งานเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ โถงเอนกประสงค์ ระเบียงหลังบ้าน ห้องนอน

โดยสามารถเปรียบเทียบการใช้พื้นที่ ภายในของทั้ง 2 ประเภทดังนี้

กิจกรรมที่เกิดขึ้นของบ้านทั้งประเภทไม่แตกต่างกันมาก แต่ตรงตรง บ้านรูปแบบ 2.2 มีกิจกรรมการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นมา

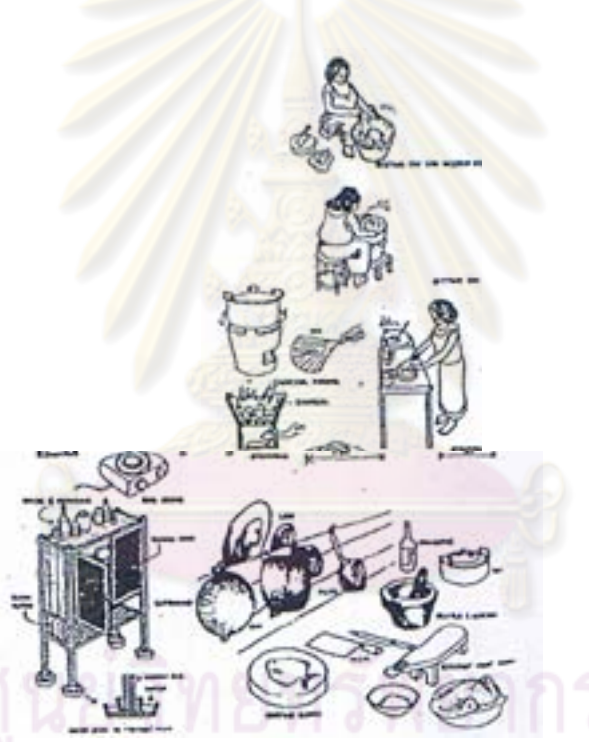

พื้นที่ใช้งาน บ้านรูปแบบ 2.1 จะมีพื้นที่ใช้งานสำหรับผู้อยู่อาศัยมากที่สุด

ตาราง 5.5 สรุปการใช้พื้นที่ในส่วนต่างๆ

	ส่วนนอน	ส่วนซักรีด	ส่วนเอนกประสงค์	ส่วนครัว
นอน	X		X	
ทำอาหาร			X	X
ทำงาน	X		X	
พักผ่อน	X		X	
ทานอาหาร			X	X
เก็บของ	X		X	X
แต่งตัว	X			
อาบน้ำ ขับถ่าย		X		
ซักล้าง		X		X

เมื่อนำผลวิเคราะห์มาสรุปในแง่พื้นที่จะเห็นว่า พื้นที่ 3 อันดับแรกที่คนใช้ประโยชน์มากที่สุด อันดับแรกคือ ส่วนเอนกประสงค์คือโถงเอนกประสงค์และห้องเอนกประสงค์เป็นส่วนที่มีการทำกิจกรรมซ้ำซ้อนกับพื้นที่อื่น สามารถเข้าถึงได้เร็วที่สุดจากทางเข้าและอากาศถ่ายเทได้ดี บรรยากาศไม่ทึบตัน สามารถเห็นผู้คนได้สะดวก ทำกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นทานอาหาร เลี้ยงเด็ก สนทนากับเพื่อนบ้าน ต้อนรับแขก นั่งพักผ่อน ประกอบอาชีพ เลี้ยงสัตว์ หรือทำงานบ้าน เช่นพับผ้า ทำกับข้าว และสามารถปรับเปลี่ยนมาใช้นอนได้หากพื้นที่นอนด้านบนไม่เพียงพอ หรือผู้สูงอายุที่ขึ้นบันไดไม่สะดวกก็จะเลือกใช้พื้นที่บริเวณนี้ ทำให้พื้นที่บริเวณนี้ใช้งานบ่อยสุด ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะต่อเติมตรงนี้เป็นอันดับแรก ส่วนอันดับที่ 2 เป็นห้องนอน แต่เนื่องด้วยติดข้อสัญญากับทางโครงการที่ยังไม่อนุญาตให้ต่อเติมใดๆภายใน 5 ปี ซึ่งการต่อเติมชั้น 2 เป็นเรื่องที่ค่อนข้างวุ่นวายมากกว่าชั้น ทั้งด้านก่อสร้างและการขออนุญาตต่างๆ จึงยังไม่มีใครต่อเติม อันดับ 3 คือส่วนครัวเป็นส่วนที่ทุกบ้านต้องใช้สอยซึ่งมีความถี่ในการใช้งานและความต้องการพื้นที่ในการทำกิจกรรมด้วย จึงเป็นส่วนที่คนอยากต่อเติมรองลงมา สุดท้ายเป็นส่วนห้องน้ำ มีจำนวนน้อยหลังนักที่ได้ต่อเติมห้องน้ำหรือคิดอยากต่อเติมห้องน้ำ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการต่อเติมที่ค่อนข้างสูงเพราะมีงานระบบห้องน้ำซึ่งมีความซับซ้อนเข้ามาเกี่ยวข้องต้องอาศัยผู้ชำนาญงานหรือช่างเฉพาะทางถึงจะสามารถต่อเติมได้อย่างไม่มีปัญหาภายหลัง อีกทั้งถึงแม้จะใช้บ่อยครั้ง แต่ใช้เวลาไม่นานและเวลาที่ใช้ไม่พร้อมกัน หรือสามารถสับเปลี่ยนกันได้

ข. พฤติกรรมและขนาดที่เกิดขึ้นของแต่ละกิจกรรม
โดยสรุปแล้วมีขนาดของกิจกรรมดังนี้

<p>กิจกรรมนอน</p> <p>นอนพื้น นอนเตียง นอนฟูก ขนาด 1.80-3.60 ตร.ม.</p>
<p>แผนภาพที่ 5.16 แสดงกิจกรรมการนอนและขนาดของการนอน</p>
<p>กิจกรรมทำครัว</p> <p>ขนาด 1.20-1.50 ตร.ม.</p>
<p>แผนภาพที่ 5.17 แสดงกิจกรรมการทำครัว</p>
<p>กิจกรรมทานอาหาร</p> <p>บนโต๊ะเล็ก 1.00-1.30 ตร.ม บนโต๊ะใหญ่ 3.00-3.30ตร.ม.นั่ง บนพื้น 2.50-2.80 ตร.ม.</p>

กินบนโต๊ะอาหาร กินบนพื้น(ล้อมวง) นั่งกินบนโซฟา (แยกกิน)

แผนภาพที่ 5.18 แสดงกิจกรรมการทานอาหาร และขนาดของการทานอาหาร

ทำงาน/อ่านหนังสือ/เล่นคอม

นั่งอ่านหนังสือบนโต๊ะญี่ปุ่น ขนาด 0.60-1.00 ตร.ม.

นั่งทำคอมพิวเตอร์บนโต๊ะทำงาน ขนาด 0.80-1.70 ตร.ม.

แผนภาพที่ 5.19 แสดงกิจกรรมการทำงาน/อ่านหนังสือ/เล่นคอมและขนาดของการทำงาน

กิจกรรมรับแขก/พักผ่อน

นั่งผ้าห่มอ่อน ขนาด 4.00 ตร.ม. นั่งบนโซฟา นั่งบนเก้าอี้ ขนาด 1.25-1.40 ตร.ม.

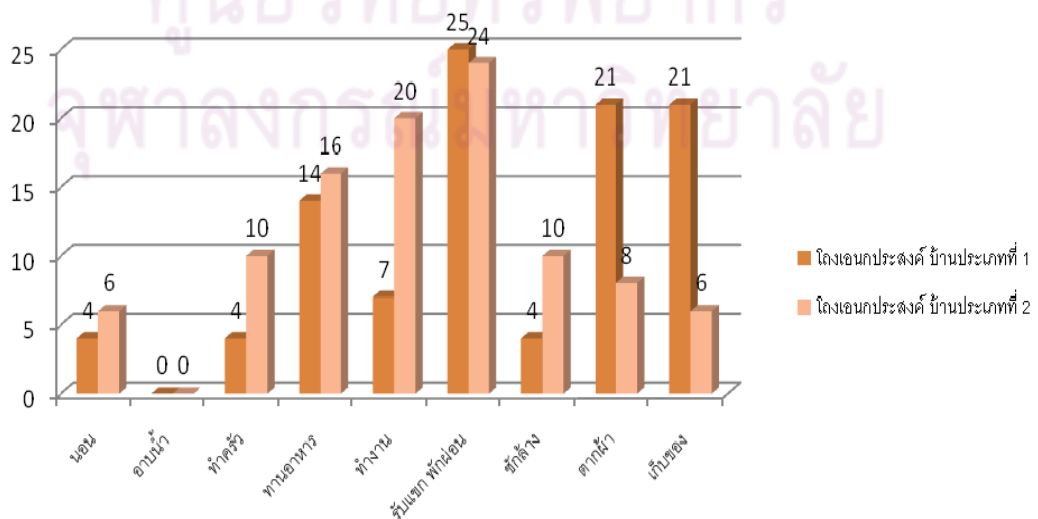
นอนดูทีวี นั่งดูทีวีบนโซฟา ขนาด 4.80-5.10 ตร.ม.

<p>นั่งดูบนพื้น ขนาด 3.00-3.50 ตร.ม.   นั่งเล่นบนพื้นเป็นวง ขนาด 2.25-2.50 ตร.ม.   นอนเล่นบนพื้น ขนาด 1.80-3.60 ตร.ม.</p>
<p>แผนภาพที่ 5.20 แสดงกิจกรรมการรับแขก/พักผ่อน และขนาดของการรับแขก/พักผ่อน</p>
<p>กิจกรรมซักล้าง/รีดผ้า</p> <p>ใช้เครื่องซักผ้า ขนาด 1.20-1.50 ตร.ม.   ซักมือ ขนาด 1.65-2.00 ตร.ม.   รีดบนที่รีด ขนาด 1.90-2.30 ตร.ม.</p>
<p>แผนภาพที่ 5.21 แสดงกิจกรรมการซักล้าง/รีดผ้าและขนาดของการซักล้าง/รีดผ้า</p>
<p>กิจกรรมการประกอบอาชีพ</p> <p>แบบบริการ ร้านเสริมสวย รับซักรีด สำนักงาน แบบขายของ ร้านอาหาร ร้านขายขนม   ขนาด 10.50-11.00 ตร.ม.</p>
<p>แผนภาพที่ 5.22 แสดงกิจกรรมการประกอบอาชีพ และขนาดของการประกอบอาชีพ</p>

ค.กิจกรรมกับการใช้พื้นที่

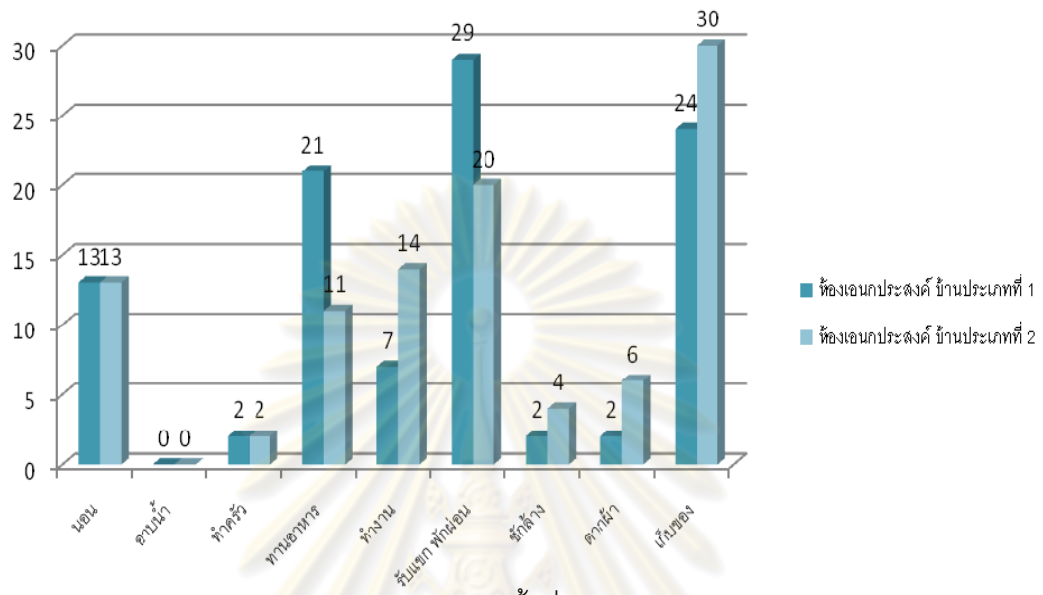
ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอย

แผนภูมิ 5.15 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในโถงเอนกประสงค์ บ้านประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2

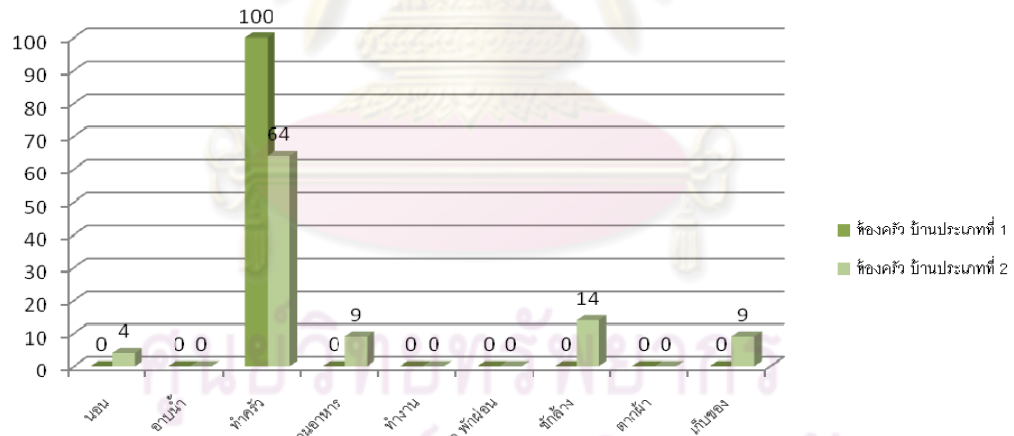

โถงเอนกประสงค์ในบ้านประเภทที่ 1 และ 2 มักจะรับแขกมากที่สุด ส่วนในการเก็บของ จะมีมากในบ้านประเภท 1

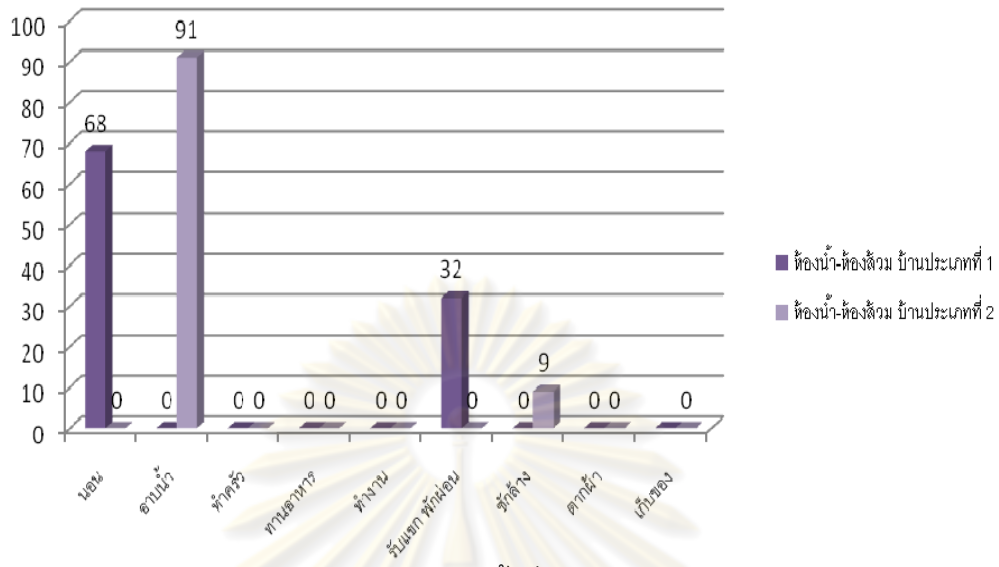
แผนภูมิ 5.16 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในห้องเอนกประสงค์ บ้านประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2

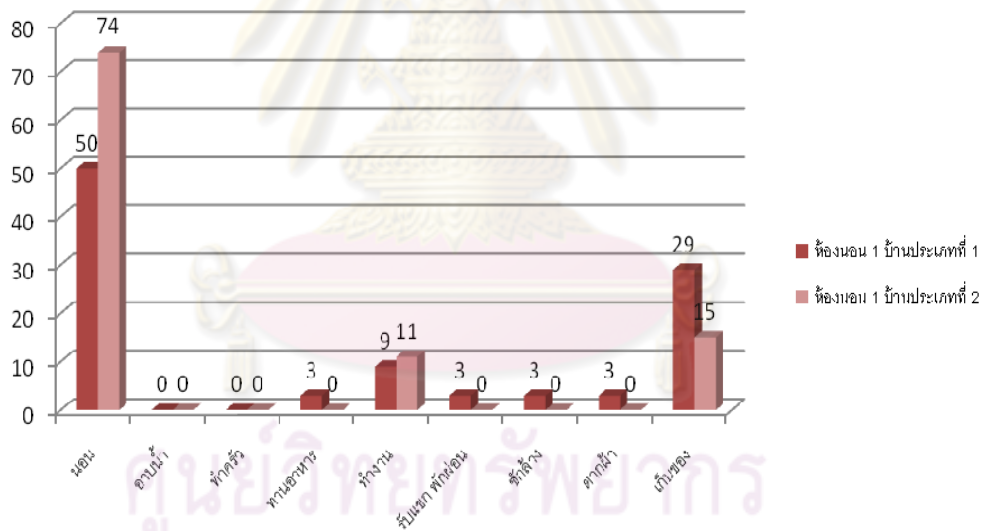
แผนภูมิ 5.17 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในห้องครัว บ้านประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2

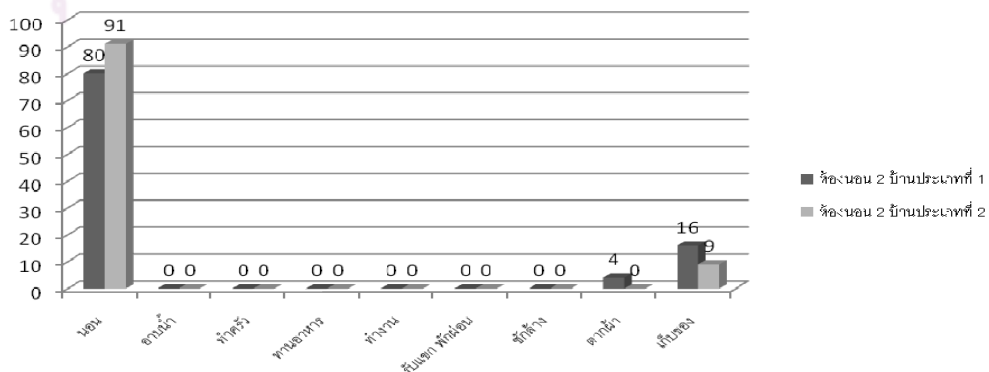
แผนภูมิ 5.18 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในห้องน้ำ-ห้องส้วม บ้านประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2

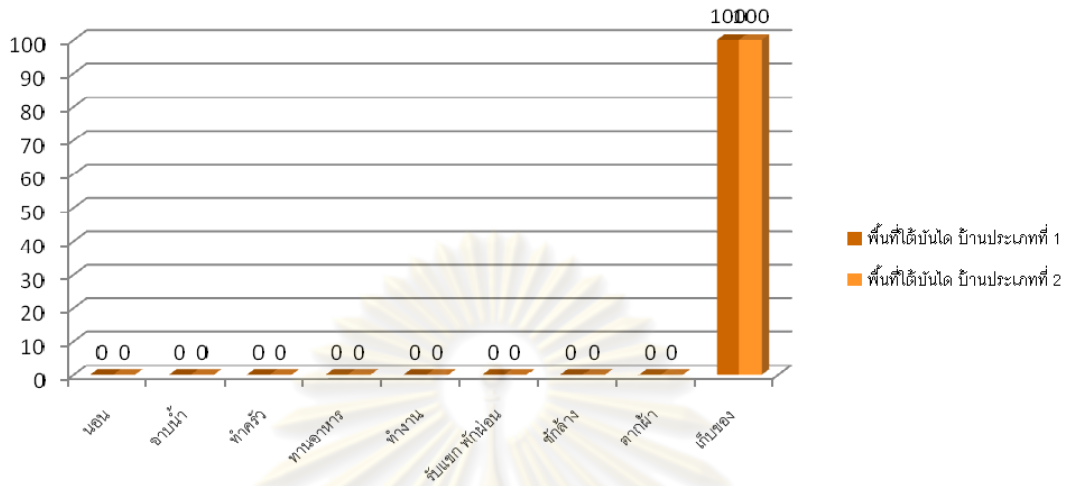
แผนภูมิ 5.19 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในห้องนอน 1 บ้านประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2

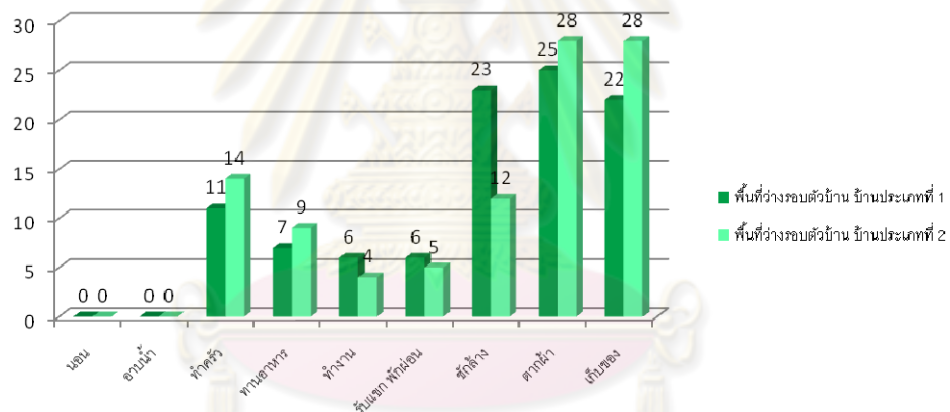
แผนภูมิ 5.20 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในห้องนอน 2 บ้านประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2

มีกิจกรรมที่หลากหลายในห้องนอน 1 แต่มีเพียงกิจกรรม นอนและตากผ้า ในห้องนอน 2
 แผนภูมิ 5.21 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในพื้นที่ได้บันได
 บ้านประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2

แผนภูมิ 5.22 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยในพื้นที่ว่างรอบตัวบ้าน
 บ้านประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2

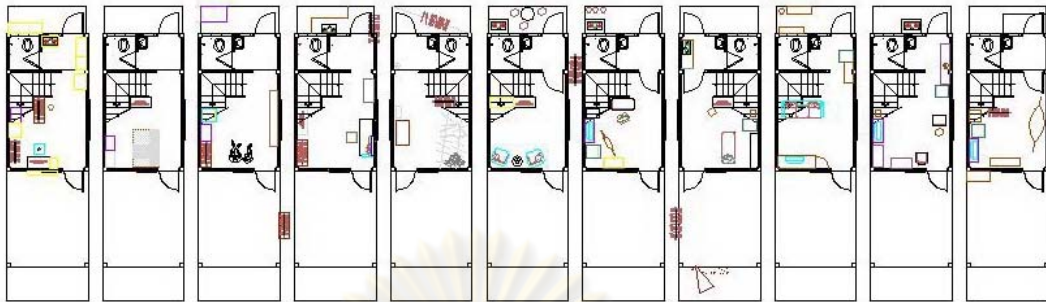

กิจกรรมของบ้านทั้ง 2 ประเภทที่ได้จากการศึกษาทำให้พบว่ากิจกรรมที่ไม่แตกต่างกัน
 ต่างตรงที่บ้านรูปแบบ 2.1 จะมีลักษณะของพฤติกรรมและการใช้พื้นที่โดยใช้พื้นที่ตรงโถง
 เอนกประสงค์ที่ได้ต่อเติมขึ้นมาเป็นหลักในการประกอบกิจกรรม พักผ่อน นอนเล่น รับแขก ทาน
 อาหารเป็นหลัก และใช้พื้นที่ห้องเอนกประสงค์ไว้เก็บของ วางตู้เสื้อผ้าเพื่อแต่งตัว ทำอาหารเพราะ
 ใกล้กับห้องครัว ส่วนบ้านรูปแบบ 2.2 จะแยกส่วนโถงให้เป็น พื้นที่ส่วนรวม หรือเรียกว่าเป็นส่วน
 ในการประกอบอาชีพ ในห้องเอนกประสงค์จะเป็นพื้นที่ส่วนตัว ไว้สำหรับเป็นพื้นที่ พักผ่อน นอน
 เล่น รับแขก ทานอาหารและรวมถึงพื้นที่ห้องน้ำและพื้นที่ครัว

5.2.3 เครื่องเรือนที่ใช้และการใช้พื้นที่ในแต่ละพื้นที่ใช้สอย

ก. ตำแหน่งเครื่องเรือน

แผนภาพที่ 5.23 แสดงการจัดวางผังเครื่องเรือนในบ้านรูปแบบ 1.1 จำนวน 11 ตัวอย่าง

แผนภาพที่ 5.24 แสดงการจัดวางผังเครื่องเรือนในบ้านรูปแบบ 1.2 จำนวน 10 ตัวอย่าง

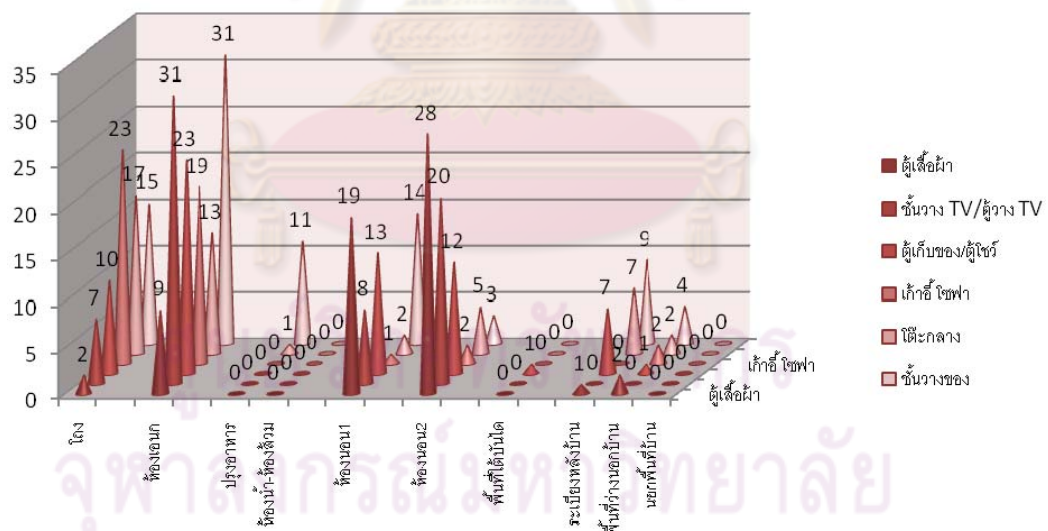
แผนภาพที่ 5.25 แสดงการจัดวางผังเครื่องเรือนในบ้านรูปแบบ 2.1 จำนวน 10 ตัวอย่าง

แผนภาพที่ 5.26 แสดงการจัดวางผังเครื่องเรือนในบ้านรูปแบบ 2.2 จำนวน 11 ตัวอย่าง

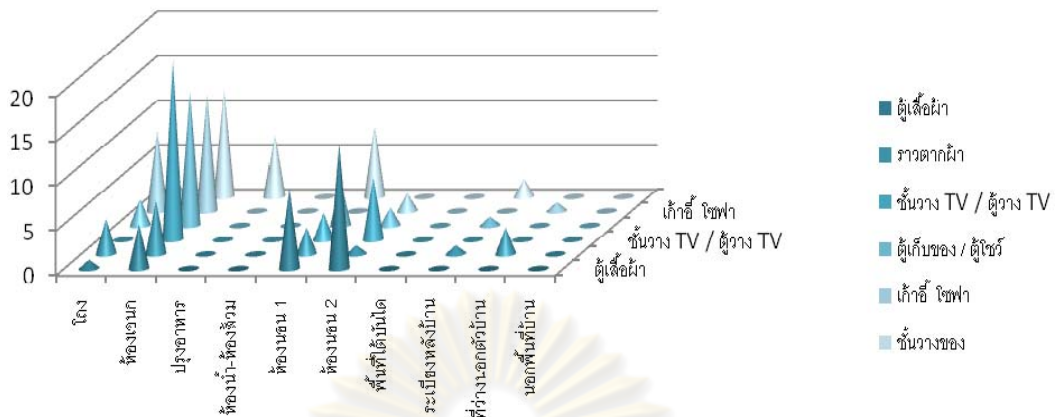

จากการศึกษาจะพบว่าเครื่องเรือนพื้นฐานที่ต้องมีใช้ในทุกบ้าน มีดังต่อไปนี้
 แผนภูมิ 5.23 แสดงจำนวนเครื่องเรือนและเครื่องใช้หลักที่ใช้ภายในแต่ละพื้นที่ใช้สอย
 จำนวน 42 หลังคาเรือน

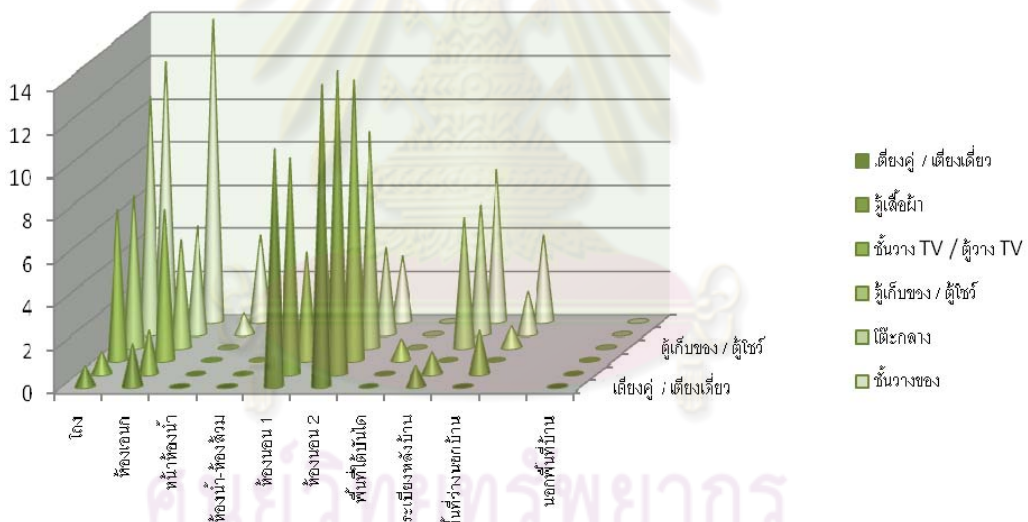
เมื่อมองแผนภาพรวมของบ้านทั้ง 42 หลังคาเรือน จะมีจำนวนเครื่องเรือนสูงในห้อง-โถง เอนกประสงค์ และห้องนอน โดยมีเครื่องเรือนหลักๆ 6 ชิ้น คือ ตู้เสื้อผ้า ชั้นวางทีวี ตู้เก็บของ เก้าอี้/โซฟา โต๊ะกลาง ชั้นวางของ

แผนภูมิ 5.24 แสดงจำนวนเครื่องเรือนและเครื่องใช้หลักที่ใช้ภายในแต่ละพื้นที่ใช้สอย บ้านประเภทที่ 1 จำนวน 21 หลังคาเรือน

เมื่อวิเคราะห์แบบแยกบ้าน บ้านประเภทที่ 1 จะหนาแน่นอยู่ที่ห้องนอนประสงค์ และมีประปรายในห้องนอนทั้ง 2 ห้อง

แผนภูมิ 5.25 แสดงจำนวนเครื่องเรือนและเครื่องใช้หลักที่ใช้ภายในแต่ละพื้นที่ใช้สอย บ้านประเภทที่ 2 จำนวน 21 หลังคาเรือน

และเมื่อเปรียบเทียบบ้านประเภทที่ 1 และ 2 แผนภูมิที่ได้บอกอย่างชัดเจนว่าบ้านประเภทที่ 2 มีจำนวนของเครื่องเรือนค่อนข้างมากเนื่องจากบ้านประเภทที่ 1 มีพื้นที่จำกัดต้องให้พื้นที่โล่งเข้าไว้ เพื่อให้ทำกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย อีกทั้งเป็นเรื่องของความสามารถในการจ่ายที่จะต้องประหยัด

ข. ขนาดของเครื่องเรือนที่ใช้มีดังนี้

1. โถงนอนประสงค์มีพื้นที่ 10.5 ตร.ม. มีเครื่องใช้ดังนี้ ชุดเก้าอี้-โซฟา 80 x 60 ซม. โต๊ะกลาง 50 x 100 ซม. ชั้นวางของ 100 x 75 ซม. ตู้เก็บของ 100 x 75 ซม. โต๊ะทำงาน 90 x 45 ซม. ส่วนในบ้านที่ไม่ได้ใช้โถงนอนประสงค์จะไม่มีเครื่องเรือนหรือเครื่องใช้ภายในพื้นที่นี้เลย

2. ห้องเอนกประสงค์มีพื้นที่ 11.25 ตร.ม. มีเครื่องใช้ดังนี้ ชั้น/ตู้วางทีวี 75 x 50 ซม. ชุดเก้าอี้/โซฟา ตู้เย็น 60 x 50 ซม. ตู้เสื้อผ้า 60 x 120 ซม.
3. ปรงอาหาร มีพื้นที่เพียง 1.2 ตร.ม. มีเครื่องใช้ดังนี้ เต้าแก๊ส 40 x 40 ซม. เคาน์เตอร์ 55 x 80 ซม. ตู้เย็น 60 x 50 ซม. อ่างล้างจาน 80 x 50 ซม. ชั้นวางของ 100 x 75 ซม. โต๊ะกลาง 50 x 100 ซม.
4. ระเบียงหลังบ้าน ซึ่งได้ถูกเตรียมเป็นครัวมีเครื่องใช้ดังนี้ เต้าแก๊ส 40 x 40 ซม. เคาน์เตอร์ 55 x 80 ซม. ตู้เย็น 60 x 50 ซม. อ่างล้างจาน 80 x 50 ซม. ชั้นวางของ 100 x 75 ซม. โต๊ะกลาง 50 x 100
5. ห้องน้ำ/ห้องส้วม มีพื้นที่ 1.8 ตร.ม. มีเครื่องใช้ดังนี้ โถส้วม 75 x 45 ซม. อ่างล้างมือ 35 x 50 ซม. ม. ผักบัว 90 x 90 ซม.
6. ห้องนอน 1 มีพื้นที่ 12 ตร.ม. มีเครื่องใช้ดังนี้ คือ เตียง/ฟูก 180 x 75 ซม. ตู้เสื้อผ้า 60 x 120 ซม. ม. ชั้นวางของ 1 ม. ตู้เก็บของ 100 x 75 ซม. นอกเหนือเป็นที่แขวนผ้า โต๊ะเครื่องแป้ง โต๊ะทำงาน ส่วนที่นอน มีเตียงใช้ปูผ่านอน (พับเก็บได้)
7. ห้องนอน 2 มีพื้นที่ 12 ตร.ม. มีเครื่องใช้ดังนี้ ตู้เสื้อผ้า 60 x 120 ซม. ฟูก/เตียง 180 x 75 ซม. ชั้นวางทีวี 75 x 50 ซม. โต๊ะกลาง 50 x 100 ซม. ตู้เก็บของ 100 x 75 ซม.

สามารถสรุปได้ว่า สำหรับบ้านที่ไม่ต่อเติม ห้องเอนกประสงค์จะมีจำนวนของเครื่องเรือนเยอะที่สุดจำนวน 12 ชนิด บ้านที่ต่อเติม คือ โถงเอนกประสงค์ 18 ชนิด ห้องเอนกประสงค์ 13 ชนิด ห้องนอน

โดยเครื่องเรือนที่ต้องมีในพื้นที่ก็คือ เก้าอี้/โซฟา โต๊ะกลาง ชั้นวางของ ชั้นวางทีวี โถงเอนกประสงค์ คือ ชั้นวางของ เต้าแก๊ส ตู้เย็น เคาน์เตอร์ เครื่องซักผ้า ตู้กับข้าว 12 ชนิด คือ บ้านที่ต่อเติมจะสามารถรองรับข้าวของเครื่องใช้ได้มากกว่าบ้านที่ไม่ได้ต่อเติม ในบ้านที่มีการต่อเติมแบบการค้าเครื่องเรือนมีการจัดวางผิดที่บ้าง เช่น เครื่องรีดผ้าในร้านซักรีดจะอยู่นอกบ้าน และบ้านที่ไม่ต่อเติมครัวจะสังเกตเห็นว่า เนื่องจากห้องครัวอยู่ด้านนอก การจัดวางเครื่องเรือนเครื่องใช้จะผิดที่ผิดทาง ซึ่งจะถูกวางไว้ในพื้นที่อื่นๆ เช่น ห้องเอนกประสงค์หรือออกไปอยู่ด้านนอกบ้าน ซึ่งห้องเอนกประสงค์มีกิจกรรมที่มากอยู่แล้วเมื่อนำเครื่องใช้เข้ามาเพิ่มมากขึ้นยิ่งทำให้พื้นที่นี้มีปัญหาในการจัดวางไปด้วย รวมไปถึงเมื่อพื้นที่ครัวออกไปอยู่ด้านนอก สุขอนามัยในการทำอาหาร หรือวางจานชามต่างๆ ก็จะไม่ดีตามไปด้วย

ผู้อยู่อาศัยเน้นความสำคัญของการจัดเก็บมาก จากการศึกษาพบว่า มีชั้นวางของมืออยู่เกือบทุกหน่วยใช้สอย โดยจะสังเกตได้จากในห้องนอน 2 อัตราการใช้เครื่องเรือนของตู้เสื้อผ้ามีมากกว่าการใช้เตียงนอนคือต้องมีที่ให้เก็บเสื้อผ้าข้าวของได้ ผิดกับการนอนแค่ปูผ้า หรือฟูกบางๆ ก็พอแล้ว และในบางหลังก็เปลี่ยนแปลงพื้นที่ตรงนี้ไปเป็นห้องเก็บของแทน แต่อย่างไรก็ยังไม่พอ

ถ้าขาดการจัดวางที่เหมาะสม โต๊ะกินข้าวของกลุ่มตัวอย่างมีใช้เพียง 2 ตัวในบ้านประเภทที่ 2 ห้อง เอนกประสงค์และอีก 1 ตัวตรงระเบียงหลังบ้านเท่านั้น นอกจากนั้นอาจใช้เครื่องเรือนอย่างอื่นทดแทนหรือเลือกใช้เครื่องเรือนแบบสารพัดประโยชน์ปรับเปลี่ยนไปตามการใช้งาน เช่น การนั่งทานอาหารบนโซฟา บนโต๊ะม้าหินอ่อน บนโต๊ะญี่ปุ่น หรือบนพื้น เนื่องจากสาเหตุของพื้นที่ซึ่งไม่อาจวางโต๊ะกินข้าวได้ไม่ว่าจะด้วยขนาดหรือความสามารถในการพับเก็บและเป็นเรื่องของสังคมและวัฒนธรรมการนั่งพื้นของคนไทยมาตั้งแต่โบราณ

ในจำนวนเครื่องเรือน เครื่องใช้หลักๆ ทั้ง 22 ชนิด พบว่าบ้านประเภทที่ 1 ในห้อง เอนกประสงค์และห้องนอนนั้นต้องรองรับชนิดของเครื่องเรือนต่างๆ ได้มากที่สุดจำนวน 12 ชนิด และโถงได้ 10 ชนิด เครื่องเรือนในบ้านที่ไม่ต่อเติมจะมีมากขึ้นไม่ได้อีกทั้งยังต้องสามารถปรับเปลี่ยนการใช้งานได้ด้วย อย่างพุกในห้องนอนเมื่อถึงเวลาไม่ใช้เพียงแต่ยกขึ้นพิงฝาผนังจะสามารถนำพื้นที่เปล่ามาใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้ จึงสรุปได้ว่าพื้นที่เล็ก จำเป็นต้องใช้ทั้งพื้นที่และเครื่องเรือนหลายฟังก์ชัน

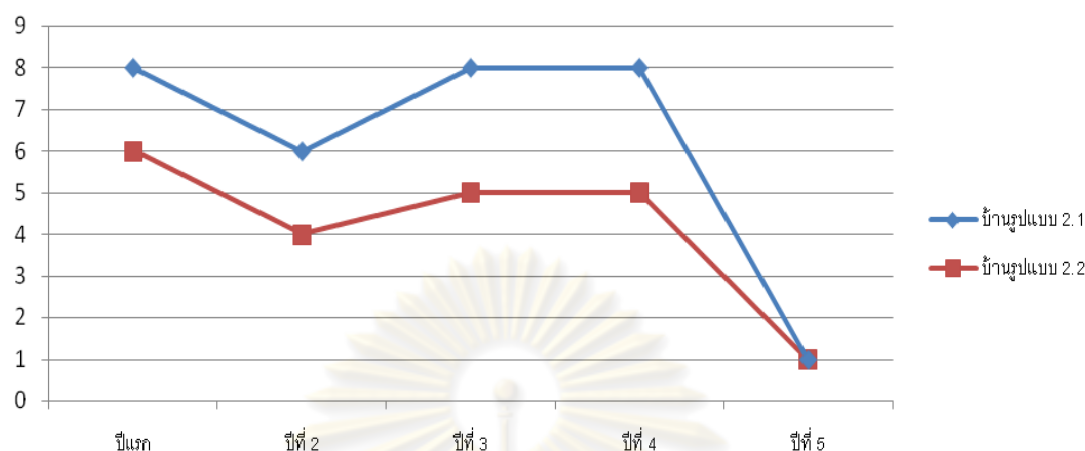
โดยสรุปแล้ว การจัดวางเครื่องเรือนเครื่องใช้ในบ้านที่มีการต่อเติมและไม่ต่อเติมจะแตกต่างกันไปตาม จำนวนสมาชิก เศรษฐกิจของครอบครัว เครื่องเรือนมาตรฐานที่ทุกบ้านต้องมีคือ ชั้นวางของ ตู้เก็บของ ชั้นวางทีวี ตู้เสื้อผ้า เคาน์เตอร์ ซึ่งอาจจะต้องเพิ่มเติมตู้เก็บของเข้าไปเพื่อให้การจัดเก็บมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนเครื่องใช้มาตรฐานที่ทุกบ้านมีส่วนใหญ่คือ ตู้เย็น เต้าแก๊ส รวดตากผ้าซึ่ง 2 อย่างแรกเป็นเครื่องใช้ที่อยู่ในครัวซึ่งต้องใช้พื้นที่ที่กลับพบว่าวางไว้ในตำแหน่งห้องเอนกประสงค์ทำให้ห้องเอนกประสงค์มีความหนาแน่นมากขึ้นไปกว่าเดิม จัดวางอะไรได้ลำบากหรือวางได้แบบกระจายไปเต็มพื้นที่ สรุปได้ว่าหากมีการเตรียมพื้นที่ครัวที่มีความเหมาะสมและเพียงพอรองรับเครื่องใช้เหล่านี้ ปัญหาพื้นที่อื่นก็จะถูกแก้ตามไปด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.3 การวิเคราะห์การต่อเติมและเปลี่ยนแปลง

5.3.1 การต่อเติม

แผนภูมิ 5.26 แสดงปีที่ต่อเติม

2 ช่วงที่นิยมต่อเติมกันเยอะ นั่นคือช่วงปีแรกและปีที่ 3-4 เพราะเนื่องจากมักอยากจะทำต่อเติมให้เรียบร้อยก่อนเข้าอยู่อาศัย ในช่วงปีแรกหากบ้านไหนมีความสามารถในการจ่ายมักต่อเติมทันทีแต่จะลดลงในช่วงปีที่ 2 แล้วจะมาเพิ่มอีกทีในช่วงปีที่ 3-4 เมื่อเริ่มเก็บหอมรอมริบ สถานะทางการเงินดีขึ้น หรือมีคนอยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ตามเหตุผลของการศึกษาของสมชาย เจริญวรเกียรติ¹ หน้า 42 พบว่าผู้ที่อยู่ในสถานภาพโสด - ต่อเติมและเปลี่ยนแปลง เพื่อสมาชิกที่เพิ่มขึ้น สถานภาพสมรส - ต่อเติมและเปลี่ยนแปลงเพื่อความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน สถานภาพหม้ายหรือหย่าร้าง จะต่อเติมและเปลี่ยนแปลงเพื่อสมาชิกในครอบครัวเพิ่มขึ้น

ในหลายๆบ้านเมื่อปรับเปลี่ยนกลับพบว่า ห้องเอนกประสงค์เดิมที่มีอยู่กลับไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไรมากนักปล่อยให้ว่างไว้ เป็นการเสียพื้นที่ไปโดยเปล่าประโยชน์ กลับกันบ้านที่ไม่ได้ต่อเติมแต่ใช้พื้นที่ที่ได้มานั้นอย่างคุ้มค่า ด้วยการจัดวาง การจัดเก็บ หลังไหนยิ่งถ้าต่อเติมและมีการจัดเก็บที่ดีไปพร้อมกัน ยิ่งทำให้ได้พื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก

จากการสัมภาษณ์ บ้านที่ยังไม่ได้ต่อเติมโดยเฉพาะไม่ได้ต่อเติมบ้านด้านหน้าจะมีความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนบ้าน ช่วยเหลือเกื้อกูล มีน้ำใจไปมาหาสู่กันซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่ลูกบ้านชอบและส่วนใหญ่ยังเพิ่มเติมว่าที่นี่ไม่มีปัญหาในการอยู่อาศัยเพราะอยู่กันแบบเอื้ออาทรเพื่อนบ้าน จึงสรุปว่าบ้านที่มีการต่อเติมจะกั้นสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนบ้าน ยกเว้นบ้านที่เจ้าของไม่ได้มาอยู่

¹ สมชาย เจริญวรเกียรติ, "ผลกระทบที่เกิดจากการต่อเติมและเปลี่ยนแปลงประโยชน์ใช้สอยของบ้านจัดสรร : กรณีศึกษา หมู่บ้านลานทอง จังหวัดนนทบุรี," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537), หน้า 42.

แต่ทำบ้านไว้ให้เช่า ซึ่งอาจจะต้องมีกฎเกณฑ์การคัดเลือกลูกบ้านเพื่อกันปัญหาการหาผลประโยชน์ในบ้านเช่า ในโครงการอื่นๆซึ่งมักจะสร้างปัญหาหรือตัดสิทธิผู้ต้องการที่อยู่จริงๆ

การที่บ้านแต่ละหลังมีรถยนต์โดยเฉพาะในบ้านที่ถูกต่อเติมจะจอดรถนอกบ้านถึง 100% เนื่องจากทางโครงการมิได้เผื่อพื้นที่ไว้จอดรถโดยเฉพาะ ดังนั้นพื้นที่ของโถงเอนกประสงค์ถูกต่อเติมไปเป็นส่วนหนึ่งของการใช้สอยภายในบ้านทำให้ผู้อยู่อาศัยต้องนำรถออกไปจอดด้านนอกบ้าน ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ส่วนกลาง สร้างความไม่สะดวกกับลูกบ้านคนอื่นโดยเฉพาะในซอยเล็กที่รถอื่นไม่สามารถเข้าได้

จากทฤษฎีการออกแบบและควบคุมการต่อเติมที่อยู่อาศัย พ.ร.บ.ควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. 2479 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. 2522 และเทศบัญญัติอื่นๆมีข้อกำหนดส่วนใหญ่ซึ่งไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการพัฒนาต่อเติมที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้มีรายได้น้อย ไม่ว่าจะเป็นด้านการกำหนดเนื้อที่ใช้สอย รายละเอียดการกำหนดแนวและระยะอาคาร การใช้วัสดุก่อสร้าง รวมทั้งรายละเอียดทางด้านวิศวกรรมบางอย่าง

จุดประสงค์ของการต่อเติมที่อยู่อาศัย อาจเนื่องจากจุดประสงค์หลายอย่างด้วยกัน แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะคำนึงถึงความสะดวกสบาย รองลงมาได้แก่ความต้องการให้มีห้องเพิ่ม และเพื่อความปลอดภัย นอกจากนี้ยังมีจุดประสงค์อื่นๆอีก เช่นเพื่อความเป็นสัดส่วนและเพื่อทำประกอบการค้าเป็นต้น ซึ่งประโยชน์ในการใช้สอยจากการต่อเติมนั้นก็เพื่อใช้เป็นห้องนอน ซึ่งเป็นห้องที่ต้องการความมืดซิดและเป็นสัดส่วนแยกจากห้องอื่นๆ และเป็นบริเวณทำครัว รับแขก

มูลเหตุสำคัญในการต่อเติมไม่ได้มาจากปัจจัยด้านจำนวนสมาชิกเพิ่มเพียงอย่างเดียวแต่ยังมีปัจจัยเกี่ยวกับด้านความปลอดภัย สะดวกสบายและเพื่อใช้ประกอบธุรกิจมาเกี่ยวข้องด้วย จะแตกต่างกันไปตามเหตุผลและความจำเป็นของแต่ละบ้าน

ปัญหาในการไม่ต่อเติมพื้นที่จะเป็นเรื่องของความไม่เรียบร้อยไม่สะดวกมากกว่าเหตุผลเรื่องอื่น ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ค่อยเกิดขึ้นในการอยู่อาศัย จากการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยตอบว่า ไม่มีปัญหาในการอยู่อาศัยแต่มีความต้องการขยายพื้นที่ห้องครัวและห้องเอนกประสงค์เท่านั้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าพื้นที่ที่มีความเพียงพอต่อการอยู่อาศัย หากแต่มีบางจุดที่ต้องการให้เพิ่มเติมหรือปรับปรุงขึ้นเท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามความสามารถในการจ่าย โดยส่วนใหญ่พบปัญหาครัว และพื้นที่ห้องเอนกประสงค์และโถงเอนกประสงค์ที่มีความถี่ในการใช้งานค่อนข้างสูง

ปัจจัยที่ต่อเติม มูลเหตุในการต่อเติมของบ้านประเภทที่ 2 นั้นเพื่อใช้ประกอบธุรกิจ 53 % ความสะดวก 40% เพื่อให้พื้นที่กว้าง 7% ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าความสะดวกมาเป็นองค์ประกอบแรกและเรื่องการค้าเป็นอันดับ 2 ซึ่งต้องรอให้มีทุนก่อน ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญในการต่อเติมของผู้อยู่อาศัยคือเรื่องเงิน

ปัจจัยที่ไม่ต่อเติม มูลเหตุของบ้านประเภทที่ 1 มีมูลเหตุในการไม่ต่อเติมคือ ทุนทรัพย์ไม่เพียงพอและไม่ประสงค์ต่อเติม / ไม่มีความจำเป็น รองลงมาเป็นเรื่องอยู่อาศัยคนเดียว / จำนวนน้อยและไม่ประสงค์ต่อเติม / ไม่ใช่เจ้าของบ้าน ดังนั้นทุนทรัพย์จึงเป็นปัจจัยสำคัญสุดในการต่อเติมเช่นกัน รองลงมาคือเรื่องของความจำเป็นในการต่อเติม

โดยสรุปแล้ว บ้านประเภทที่ 1 คิดว่าเพียงพอ 95% ส่วนบ้านประเภท 2 ถือว่าเพียงพอ 76 % นั้นหมายถึงบ้านทั้ง 2 ประเภทมีความเห็นว่าพื้นที่ที่เหมาะสมแล้ว เพียงแต่ต้องการพื้นที่ครัวและพื้นที่โถงให้เพิ่มมากขึ้น ส่วนข้อเสนอแนะคืออยากให้ขยายพื้นที่ส่วนที่มีปัญหาให้

ในแง่ของผู้วิจัยมีความเห็นว่า พื้นที่ที่ได้มานั้นมีความเพียงพอต่อการอยู่อาศัยและในแง่ความสามารถของการจ่าย แต่อาจจะต้องมีการปรับปรุง แก้ไขปัญหาในบางจุด(ดูจากข้อเสนอแนะ)

5.3.2 เหตุผลในการต่อเติม เปลี่ยนแปลงแบ่งด้วยจำนวนคน

ตาราง 5.6 แสดงเหตุผลในการต่อเติม เปลี่ยนแปลงแบ่งด้วยจำนวนคน

	อาศัย 2 คน	อาศัย 3 คน	อาศัย 4 คน	อาศัย 4 คนขึ้นไป
มีจำนวน	จำนวน 7 หลัง	จำนวน 16 หลัง	จำนวน 10 หลัง	จำนวน 5 หลัง
การต่อเติม	-โถงเพื่อการค้า	-โถงเพื่อการค้า	-โถงเพื่อการค้า -โถงเพื่ออยู่อาศัย -ห้องครัว	-โถงเพื่ออยู่อาศัย -ห้องครัว -ห้องน้ำ -พื้นที่ด้านข้าง
การเปลี่ยนแปลง	-ห้องนอนมาเป็นห้องเก็บของ, ห้องทานอาหารและวีดีโอ -โถงใช้ทำกิจกรรม		-ห้องนอนมาเป็นห้องทำงาน	-โถงใช้ทำกิจกรรม
เหตุผลที่ต่อเติม	-ทำการค้าที่บ้าน -มีฐานะที่ดีขึ้น	-ทำการค้าที่บ้าน -สะดวกสบาย	-ทำการค้าที่บ้าน -สะดวกสบาย -ปลอดภัย -ให้มีพื้นที่ใช้งาน -แก้ปัญหาพื้นที่แคบ	-สะดวกสบาย -ปลอดภัย

เหตุผลที่ไม่ต่อเติม	อยู่อาศัยได้อย่างเพียงพอ,ไม่มีงบบ,เจ้าของบ้านไม่อนุญาตเป็นบ้านเช่า,ไม่อยากต่อเพราะพื้นที่ต่อเติมแคบ	อยู่อาศัยได้อย่างเพียงพอและไม่มีงบบ ไม่ค่อยอยู่เป็นบ้านที่ลูกซื้อไว้ ไม่จำเป็นเพราะมีเด็กเล็ก	ลูกยังเล็ก ไม่มีงบบ	ไม่มีงบบ
---------------------	---	---	---------------------	----------

จึงสามารถสรุปได้ว่า มีการต่อเติมโรงเอนกประสงค์และห้องครัวมากที่สุด ส่วนห้องน้ำถึงแม้ในแง่พื้นที่จะถือว่าคับแคบ แต่ส่วนน้อยที่ต่อเติม ซึ่งถ้าจะต่อเติมจะเป็นการต่อเติมห้องน้ำกับครัวไปพร้อมกันแต่จะมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่มากกว่า จากการศึกษาจะพบว่าพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ โรงเอนกประสงค์ซึ่งทางโครงการเผื่อไว้เป็นที่จอดรถ แต่ผู้อยู่อาศัยนำมาพื้นที่มาใช้ทำกิจกรรมต่างๆ รองลงมาคือพื้นที่ได้บันไดนำมาไว้ใช้เก็บของ และปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่เตรียมไว้เป็นครัวด้วยการต่อเติม

ส่วนสาเหตุของการไม่ต่อเติมของบ้านประเภทที่ 1 คือเรื่องของทุนทรัพย์ ส่วนสาเหตุของการปรับเปลี่ยน สำหรับบ้านที่ต่อเติมคือเรื่องของความสะดวกและใช้พื้นที่บ้านในการประกอบการค้า โดยที่พื้นที่ที่มีนั้นมีความเพียงพอ แต่เหตุผลในการไม่ต่อเติมและต่อเติมนั้น คือ

1.ไม่ต่อเติม เพราะไม่มีเงินและไม่มีความจำเป็นที่จะต่อ แต่มีความคิดที่จะต่อเติมในอนาคตให้สะดวกสบายขึ้นเมื่อมีสถานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น แต่ไม่ใช่ความจำเป็นที่เป็นสาเหตุในการต่อเติม

2.ต่อเติมเพื่อที่อยู่อาศัย เพื่อให้เกิดความสะดวกยิ่งขึ้นและมีสถานภาพที่ดี

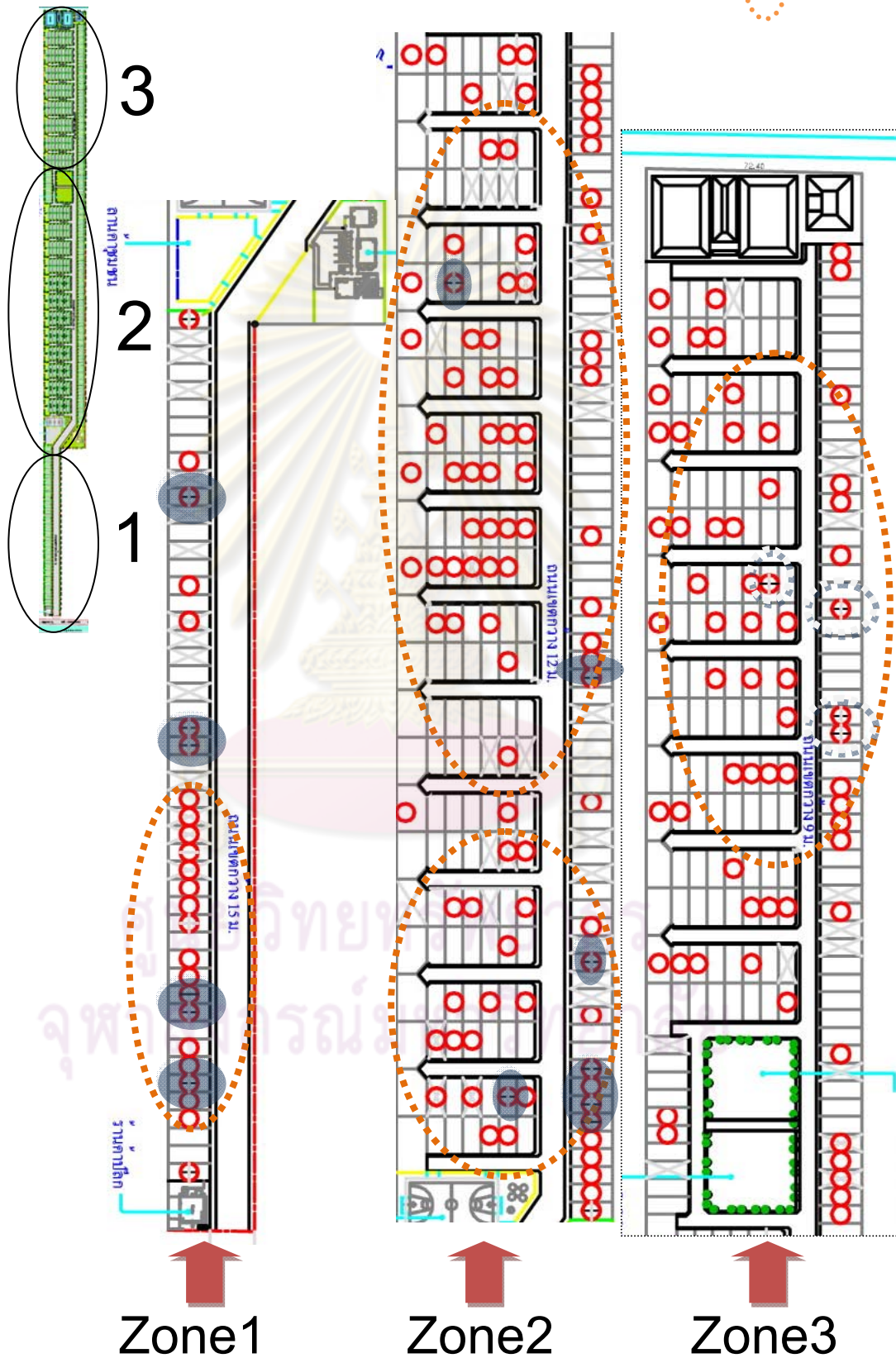
3.ต่อเติมเพื่อการค้า ต้องต่อเติมเพราะพื้นที่ไม่พอในการนำมาใช้ในกิจกรรมการค้า

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผังบ้านที่ต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่องกับผังบริเวณ

แผนภาพที่ 5.27 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการต่อกับผังบริเวณ

⊖ ต่อเติมเพื่อการค้า ○ ต่อเติมเพื่ออยู่อาศัย × ไม่มีผู้อยู่อาศัย □ ไม่ต่อเติม ○ หนาแน่น

จากผังจะเห็นว่าพื้นที่ที่ถูกรวงเส้นประเป็นบริเวณที่มีบ้านต่อเติมกระจุกตัวกันอยู่ บริเวณนี้เองจะมีบ้านที่ต่อเติม(วงกลมเส้นทึบ) เพื่อการค้าอย่างน้อย 1 หลัง

ส่วนใหญ่บ้านประเภทที่ 2 จะอยู่บริเวณถนนเมนด้านหน้าและส่วนกลาง โดยเฉพาะรูปแบบ 2.2 ที่ต้องอยู่บริเวณถนนเมนด้านหน้า เพื่อให้อยู่ใกล้ศูนย์กลางชุมชนมากที่สุด อรุณ ดันคุณะกุล² กล่าวไว้ว่า ทำเลที่ตั้งของที่อยู่อาศัย อยู่ในจุดรวมทางสัญจรและทางผ่าน มีการเปิดร้านมากกว่าทำเลที่มีผู้อยู่อาศัย สัญจรผ่านน้อยและผ่านไม่ได้ เห็นได้จากการเกิดบ้านที่เปลี่ยนเป็นร้านมากที่สุดบริเวณริมถนนสายหลัก จึงเป็นเหตุให้เกิดการปรับเปลี่ยนพื้นที่ขึ้น

ส่วนบ้านที่ต่อเติมเพื่อการค้าที่อยู่ในตำแหน่งในซอยและกลางซอย ก็เนื่องจากสนองตอบต่อความต้องการของคนในซอยที่อาจจะออกมาไม่สะดวกนัก โดยจะกระจายตัวเป็นร้านค้าและบริการอยู่แถวละแวกบ้าน ซึ่งจะใช้พื้นที่บางส่วนบ้านต่อเติมปรับปรุงเพื่อการค้าหรือบริการต่างๆ ซึ่งจะอยู่ในบริเวณจุดตัดทางสัญจร ทางผ่าน ถนนเส้นใหญ่อย่างบริเวณด้านหน้าโครงการ บริเวณที่มีความหนาแน่นของผู้อาศัย รวมถึงบริเวณที่มีการต่อเติมเพิ่มพื้นที่กันอย่างมากอย่างบริเวณวงกลมเส้นประถือเป็นจุดที่ไม่สงบแต่ในความหนาแน่นทำให้เกิดผลพลอยได้สำหรับผู้ต่อเติมแบบการค้า โดยสังเกตได้ว่าในทุกวงกลมเส้นประจะมีวงกลมเส้นทึบอยู่ด้วยอย่างน้อย 1 วงขึ้นไปนั่นคือบ้านที่ต่อเติมเพื่อการค้า

5.3.4 ลักษณะของการต่อเติมและเปลี่ยนแปลงพื้นที่

ก. ลักษณะของการต่อเติมเพื่ออยู่อาศัย

- โดยการต่อเติมแบบปิดล้อมและไม่ปิดล้อมบริเวณ โถงเอนกประสงค์
- ต่อเติมแบบปิดล้อมบริเวณครัวด้านหลัง

ข. ลักษณะของการต่อเติมเพื่อการค้า

- ต่อเติมแบบถาวร
- ต่อเติมแบบชั่วคราว ภายนอกบ้านโดยมีลักษณะเป็น-เพิงหลังคาผ้าใบ /หลังคาแผ่นเรียบ แอบแนบชิดผนัง ตัดรั้ว การกั้นพื้นที่ภายในบ้านที่มีการค้าส่วนใหญ่จะลักษณะเป็นพาร์ทิชันตู้ ก่ออิฐ ผนังเบา เพื่อความโคซี่ เรียบลูกค้า มีความเป็นสัดส่วน เกิดอาณาเขต

² อรุณ ดันคุณะกุล, “การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเป็นร้านค้าในเคหะชุมชน : กรณีศึกษาเคหะชุมชนสมุทรปราการ1,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 123.

ค. ลักษณะของการต่อเติมแต่ละหน่วยใช้สอย

- ห้องนอนไม่พบว่ามีการต่อเติมด้านหลังด้านบน อาจเนื่องด้วยยังติดสัญญากับการเคหะ ซึ่งการขออนุญาตอาจทำได้ยาก จึงมีพื้นที่เท่าเดิม (ไม่มีการต่อเติม แต่มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ไปใช้เก็บของบ้าง ทำงานบ้าง)

- ห้องน้ำมีพื้นที่เท่าเดิม ส่วนใหญ่ไม่ต่อเติมและไม่มีปัญหาในการใช้ห้องน้ำด้วย

- การทำครัวส่วนใหญ่ขยับขยายออกไปใช้ในพื้นที่ด้านนอกมากกว่า เพราะในตัวบ้านไม่มีพื้นที่ให้ทำอาหาร และด้านนอกจะระบายทั้งกลิ่นและควันได้ดี แต่จะเกิดสุขอนามัยที่ไม่ดีตามมา

- ห้องเอนกประสงค์ สำหรับบ้านที่ต่อเติม จะถูกทิ้งไว้ไม่ได้ใช้ประโยชน์เท่าที่ควร เพียงแต่ทำให้ห้องกว้างขวางขึ้นเท่านั้น บ้านที่ไม่ต่อเติม ถูกใช้อย่างคุ้มค่าทุกตารางเมตร

- โถงเอนกประสงค์ บ้านที่ไม่ต่อเติม จะเป็นห้องอรรถประโยชน์ และจะเป็นส่วนที่คนเลือกที่จะต่อเติมมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านหลังและด้านข้าง

5.3.5 สาเหตุของการต่อเติมและเปลี่ยนแปลง

จากการศึกษาทำให้พบว่าลักษณะของการต่อเติมพื้นที่ทั้ง ด้านหน้า ด้านหลัง และด้านข้างนั้น เกิดจากปัจจัยและสาเหตุดังต่อไปนี้

ก. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการต่อเติม

เพศ ยังมีผู้สูงอายุโดยเฉพาะเพศหญิงซึ่งจะแตกต่างจากเพศชายย่อมต้องการพื้นที่ที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เกิดความสะดวกและปลอดภัย ในโครงการจะมีจำนวนผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย โดยเฉพาะในบ้านประเภทที่ 2 มีผู้หญิงที่มากกว่าผู้ชายถึงเกือบเท่าตัว นั่นคือ 63% ต่อ 37% ส่วนผู้หญิงที่อยู่ในบ้านที่ไม่ต่อเติมมีจำนวนมากกว่าผู้ชายเพียงเล็กน้อยซึ่งเป็นปกติ นั่นหมายความว่าบ้านที่เกิดการต่อเติมนั้นมีสาเหตุเรื่องเพศมาเกี่ยวข้อง เห็นได้จากบ้านประเภทที่ 2 มีจำนวน % ของหญิงมากกว่าชาย 40% ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการพื้นฐานในการใช้พื้นที่ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมความต้องการระยะห่างเว้นว่างบุคคล พบว่าโดยทั่วไปบุคคลที่มีเพศต่างกันอาศัยอยู่รวมกันมีแนวโน้มที่ระยะห่างระหว่างบุคคลน้อยกว่าบุคคลเพศเดียวกัน กล่าวคือต่างเพศจะมีความใกล้ชิดมากกว่าเพศเดียวกันอาศัยอยู่ด้วยกันดังนั้นบ้านที่มีเพศเดียวกันอยู่เยอะจะทำให้ใช้พื้นที่มากขึ้นทำให้เกิดการต่อเติม และเป็นการสนับสนุนแนวคิดซึ่งสอดคล้องกับ วรชาติ แก้วคำฟู³ ได้กล่าวไว้ว่า การเพิ่มหรือการลดของจำนวนสมาชิกไม่ได้เป็นเหตุผลเดียวที่ทำให้เกิดการต่อเติมที่อยู่อาศัย แต่ยังพบว่าเรื่องอายุและเพศของสมาชิกในครัวเรือนเข้ามาเป็นเหตุผลสำคัญ กล่าวคือใน

³ วรชาติ แก้วคำฟู, “พัฒนาการของการต่อเติมที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน กรณีศึกษา : ที่อยู่อาศัยแบบ A ในโครงการเมืองใหม่บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 78.

การต่อเติม ถ้าเป็นครอบครัวที่มีบุตรสาวเริ่มเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น จะมีการกันห้องให้เป็นสัดส่วน ส่วนถ้าเป็นบุตรชาย มักใช้ตู้โชว์หรือผ้ามา่านเป็นเครื่องกันพื้นที่เท่านั้น

อายุ วรชาติ แก้วคำฟู⁴ ที่ได้กล่าวว่าเรื่องอายุและเพศของสมาชิกในครัวเรือนเข้ามาเป็นเหตุผลสำคัญในการต่อเติม โดยเฉพาะช่วงที่เด็กผู้หญิงเข้าสู่วัยรุ่น

ในบ้านประเภทที่ 1 และ 2 มีจำนวนของเด็กผู้หญิงมากที่สุดคือช่วงน้อยกว่า 10 และ 11-20 ปี ตามลำดับ โดยประเภทที่ 2 จะเป็นเด็กผู้หญิงที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งสอดคล้องกับ วรชาติ แก้วคำฟู ที่ได้กล่าวว่าเรื่องอายุและเพศของสมาชิกในครัวเรือนเข้ามาเป็นเหตุผลสำคัญในการต่อเติม โดยเฉพาะช่วงที่เด็กผู้หญิงเข้าสู่วัยรุ่น ในบ้านทั้ง 2 ประเภทไม่มีผู้อยู่อาศัยที่อายุเกินกว่า 80 ปีอยู่เลย

จากการศึกษาจะพบว่าจำนวนผู้สูงอายุในประเภทที่ 2 จะมีมากกว่าประเภทที่ 1 แสดงให้เห็นว่ายังมีผู้สูงอายุโดยเฉพาะเพศหญิงซึ่งจะแตกต่างจากเพศชายย่อมต้องการพื้นที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เกิดความสะดวกและปลอดภัย พงศธร เหราบัตย์⁵ กล่าวว่าไว้ว่าผู้สูงอายุมีข้อจำกัดทางร่างกายประกอบกับมีหลายปัจจัยที่มีผลต่อผู้สูงอายุ โดยทั่วไปผู้สูงอายุจะไม่ค่อยไปไหนเพราะมีความสามารถในการเข้าแหล่งบันเทิงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนได้น้อย ดังนั้นควรจัดหาบริการขั้นพื้นฐานและสาธารณูปโภคให้

สถานภาพกลุ่มตัวอย่างพบว่า คนที่แต่งงานแล้วมีมากกว่าคนโสดถึงเกือบเท่าตัว มีคนที่มิสถานภาพแต่งงานอยู่ปะปนกับผู้ที่ยังเป็นโสด จากการเก็บข้อมูลลักษณะของคนโสดนั้นจะมีสถานะเป็นญาติพี่น้องกับผู้อยู่อาศัยมากกว่าลักษณะความเป็นเพื่อน จึงเป็นลักษณะครอบครัวเล็ก คือพ่อแม่ลูก หรือญาติสนิทมากกว่า

สมชาย เจริญวรเกียรติ⁶ พบว่าผู้ที่อยู่ในสถานภาพโสด จะมีสาเหตุการต่อเติมและเปลี่ยนแปลงเพื่อสมาชิกที่เพิ่มขึ้นสถานภาพสมรสจะต่อเติมและเปลี่ยนแปลงเพื่อความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน สถานภาพหม้ายหรือหย่าร้างต่อเติมและเปลี่ยนแปลงเพื่อสมาชิกในครอบครัวเพิ่มขึ้น

⁴ วรชาติ แก้วคำฟู, พัฒนาการของการต่อเติมที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน กรณีศึกษา : ที่อยู่อาศัยแบบ A ในโครงการ เมืองใหม่บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ, หน้า 78

⁵ พงศธร เหราบัตย์, “แนวทางการปรับปรุงโครงการบ้านพักคนชราวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546).

⁶ สมชาย เจริญวรเกียรติ, “ผลกระทบที่เกิดจากการต่อเติมและเปลี่ยนแปลงประโยชน์ใช้สอยของบ้านจัดสรร : กรณีศึกษา หมู่บ้านลานทองจังหวัดนนทบุรี,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537)

อาชีพ เมื่อประกอบอาชีพที่บ้านจำเป็นจะต้องมีพื้นที่ที่แบ่งเป็นพื้นที่ส่วนรวม และพื้นที่ส่วนตัว

รายได้ รายจ่าย บ้านรูปแบบ 1.2 มีคนอยู่ไม่เกิน 3 คน เพราะความต้องการพื้นที่มากขึ้น โดยที่มีความสามารถในการจ่ายที่ดีขึ้นด้วย วรชาติ แก้วคำฟู⁷ กล่าวไว้ว่า นอกจากสาเหตุทางด้านความต้องการพื้นที่เป็นพื้นฐานแล้วยังเป็นเรื่องของเศรษฐกิจที่ดีขึ้นของครอบครัว กล่าวคือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาการการต่อเติมซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่เรื่องอาชีพ รายได้ รายจ่ายเงินออมของครัวเรือน พบว่าแต่ละครั้งที่มีการต่อเติมระดับรายได้ของครัวเรือนแต่ละหลังจะสูงขึ้น หลังจากหักเป็นค่าใช้จ่ายแต่ละเดือนแล้วยังมีเงินเหลือเก็บออมทุกเดือน เพื่อใช้ในยามจำเป็นและไว้ใช้ในการต่อเติมที่อยู่อาศัยเมื่อสอพบทานกับแนวคิดเรื่อง Affordability ร้อยละ 25-30 ของรายได้ครอบครัวพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจะมีเงินเก็บออมไว้เพื่อทำการต่อเติมในครั้งที่ 2 และ 3 ส่วนครั้งแรกมักจะเป็นเงินที่กั้ยืมมาและสรุปไว้ว่าสถานแผนภาพทางเศรษฐกิจการต่อเติมที่เกิดขึ้นครั้งแรกของผู้อยู่อาศัยทั้งหมดมีสถานะทางการเงินที่ไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากได้นำเงินออมที่พอมืออยู่มาจ่ายเป็นเงินดาวน์ เงินงบประมาณที่นำมาต่อเติมมักเป็นเงินที่กั้ยืมมา หลังจากเข้าอยู่อาศัยก็ทยอยผ่อนชำระหนี้สินจนหมด จึงเริ่มออมอีกครั้งสำหรับใช้ในการต่อเติมครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 มีเพียงบางหลังที่กู้ธนาคารมาทำการต่อเติม ช่วงระยะเวลาระหว่างการต่อเติมแต่ละครั้งห่างกันประมาณ 3-4 ปี ดังนั้น วรชาติ⁸ จึงอนุมานว่าที่อยู่อาศัยที่เกิดการขยายตัวมักจะเป็นผลจากการที่สถานภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนดีขึ้นจนมีเงินเหลือเก็บออมเพื่อใช้ในการต่อเติมที่อยู่อาศัย

ข. สาเหตุที่ทำให้เกิดการต่อเติม นั่นคือ

ความสะดวกเมื่อรูปแบบบ้านพักอาศัยเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงถูกแทนที่ด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกที่สูงขึ้น คนจะเน้นความสะดวกสบายภายในตัวที่พักอาศัยมากกว่าความสวยงามของรูปแบบบ้าน โดยจะเน้นประโยชน์ใช้สอยของพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐาน เช่นเดียวกับความปลอดภัย และพื้นที่กว้าง

ใช้ประกอบการค้า ด้วยเหตุผลที่ว่าที่ตั้งของโครงการมีระยะที่ค่อนข้างไกลจากชุมชนเมือง ดังนั้นเมื่ออยู่อาศัยในบริเวณต้องการสาธารณูปการต่างๆ จึงเกิดเป็นร้านค้าเกิดขึ้นภายในโครงการ เพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น และเมื่อพื้นที่มีอยู่อย่างจำกัดดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดนั้น จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการต่อเติมพื้นที่ตามมา

⁷ วรชาติ แก้วคำฟู, พัฒนาการของการต่อเติมที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน กรณีศึกษา : ที่อยู่อาศัยแบบ A ในโครงการ เมืองใหม่บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ, หน้า 78

⁸ เรื่องเดียวกัน , หน้า 10.

5.3.6 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการต่อเติม เปลี่ยนแปลง

ก. เนื่องจากสแผนภาพทางเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัยไม่ดีเท่าที่ควร ความสามารถในการจ่ายมีน้อย เมื่อต้องปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายที่ตามมา

ข. การต่อเติมนั้นหากทำไม่ดีหรือช่างไม่ชำนาญงานพอมักจะมีปัญหา เกิดรอยร้าว รั่ว

ค. เมื่อมีการจัดวางเครื่องเรือนผิดจากพื้นที่นั้นๆ อย่างการวางเตียงหรือตู้เสื้อผ้าไว้ในห้องนอนกประสงค์ที่มีการซ้อนทับของกิจกรรมมากอยู่แล้วย่อมทำให้พื้นที่เกิดความหนาแน่นมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อพื้นที่ครัวมีจำกัดจึงต้องโยกย้ายเครื่องเรือนออกไปอยู่ที่อื่นๆ ย่อมเพิ่มการใช้พื้นที่ในการจัดวางเครื่องเรือนที่อยู่ผิดที่มากขึ้นไปกว่าเดิม อย่างเช่นการย้ายตู้เย็นหรือโต๊ะปรุงอาหารไปไว้ในห้องนอนกประสงค์

แผนภาพที่ 5.28 แสดงการจัดวางที่ไม่เป็นระเบียบในพื้นที่ห้องนอนกประสงค์

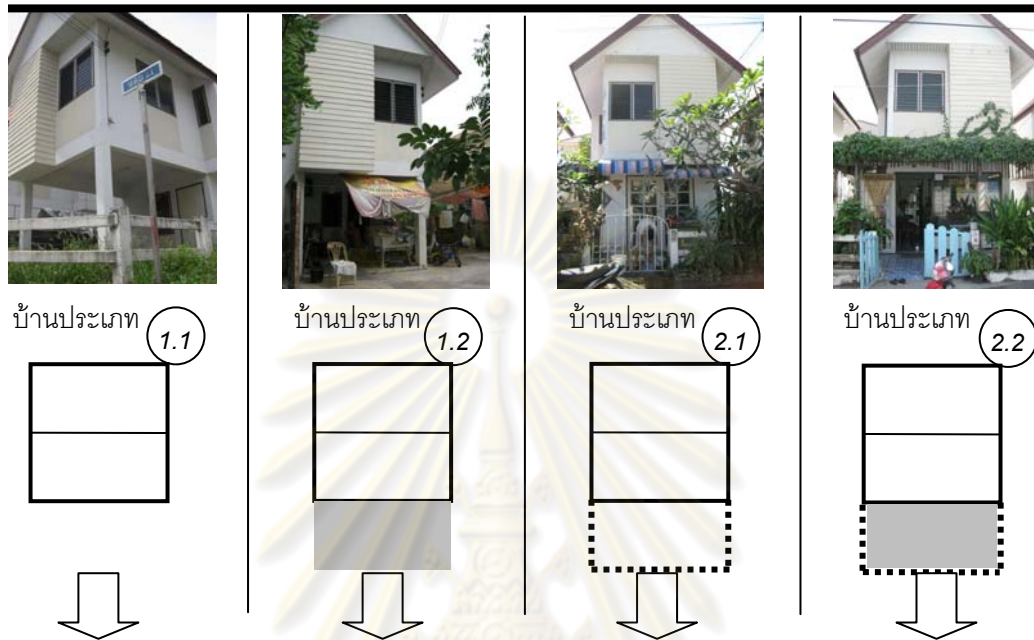
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.4 การวิเคราะห์การใช้พื้นที่กับลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจ

บ้านได้ถูกจำแนกออกเป็น 4 รูปแบบ

5.4.1 ลักษณะรูปแบบบ้านและลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัย

ตาราง 5.7 แสดงลักษณะรูปแบบบ้านและลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัย

เพศ			
หญิงมากกว่าชาย เล็กน้อย หญิงมีอายุ <1-70 ชาย <1-80 ปี	หญิงมากกว่าชาย เล็กน้อย หญิงมีอายุ<1-70 ชาย <1-70 ปี	หญิงมากกว่าชาย หญิง มีอายุตั้งแต่ <1-80 ชาย <1-70 ปี	หญิงมากกว่าชายเท่าตัว หญิงมีอายุตั้งแต่ <1-80 ชาย <1-70 ปี
จำนวน			
1-4 คน	2-4 คน	1-3 คน	2-4 คน
อาชีพ			
พนักงานเอกชน รับจ้าง ว่างงาน	พนักงานเอกชน รับจ้าง ว่างงาน	พนักงานเอกชน รับจ้าง รับราชการ ค้าขาย ว่างงาน	พนักงานเอกชน รับจ้าง รับราชการ ค้าขาย
รายได้			
ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 10,000 แต่มีรายได้ตั้งแต่ 10,000-40,000	ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 10,000 บาทและสูงกว่า 40,000 บาท	ส่วนใหญ่ 10,000- 30,000บาท แต่มีรายได้ ตั้งแต่ 10,000-40,000 บาท	ส่วนใหญ่อยู่ที่ 30,000- 40,000บาท แต่มีรายได้ ตั้งแต่ 10,000-40,000 บาท

พฤติกรรม				
ไม่มีการต่อเติม ไม่มีการใช้พื้นที่โถง ดังนั้นจึงใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์มากที่สุด รองลงมาคือพื้นที่ตัวบ้านและพื้นที่ครัวและห้องนอน	ไม่มีการต่อเติม ดังนั้นจึงใช้พื้นที่โถงและห้องเอนกประสงค์มากที่สุด รองลงมาเป็นพื้นที่ครัวและห้องนอน	โถงเอนกประสงค์มากที่สุด รองมาเป็นห้องเอนกประสงค์ สุดท้ายเป็นพื้นที่ครัวและห้องนอน	ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์ในช่วงเวลากลางวัน เนื่องจากเอาไว้ใช้ทำการค้า รองลงมาเป็นห้องเอนกประสงค์และห้องครัวซึ่งเป็นที่ส่วนตัว สุดท้ายเป็นพื้นที่ว่างรอบตัวบ้าน	

ในบ้านรูปแบบ 1.1 มักไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ใดๆ แต่เน้นที่การใช้ประโยชน์จากที่ว่างให้ได้มากที่สุด ในบ้านรูปแบบ 1.2 จะเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่โถงมากที่สุด และ บ้านรูปแบบ 2.1 มักใช้ต่อเติมระเบียงหลังบ้านให้เป็นครัวมิดชิด และ บ้านรูปแบบ 2.2 มีการเปลี่ยนโถงเอนกประสงค์ทั้งปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงพื้นที่ส่วนนี้ด้วยสาเหตุในเรื่องของการค้าเป็นส่วนสำคัญ ซึ่งจะถูกเปลี่ยนแปลงไปดังนี้

- 1.พื้นที่ครัว ถูกต่อเติม
- 2.ห้องนอน เก็บของ
- 3.พื้นที่ใต้บันไดนั้นถูกนำมาใช้เก็บของในทึบบ้าน
- 4.พื้นที่รอบตัวบ้านนำมาเก็บของ ตากผ้า

พวกที่ต่อเติมบ้าน มีจำนวนเกือบ 100 % ที่เปลี่ยนแปลง การใช้พื้นที่ ตรงโถงเอนกประสงค์ ส่วนใหญ่ จะต่อเติมตรงนี้กลายเป็นห้องขึ้นมา และมีจำนวนไม่น้อยที่ทำให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายและปัญหาเรื่องการต่อเติม บ้านร้าง ตามมา

ส่วนบ้านที่ไม่ต่อเติม แต่ใช้โถงเอนกประสงค์เป็นการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ไปในกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้น

5.4.2 ลักษณะรูปแบบบ้านและลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัย

ตาราง 5.8 แสดงการเปรียบเทียบขนาดครัวเรือนของบ้านแต่ละประเภท

ความสัมพันธ์	บ้านประเภทที่ 1				บ้านประเภทที่ 2			
	1.1(คน)	1.2(คน)	รวม	รวม %	2.1(คน)	2.2(คน)	รวม	รวม %
ครอบครัวขยาย	1	0	1	5	4	1	5	24
ครอบครัวเล็ก	7	10	17	81	6	10	16	76
อยู่คนเดียว	3	0	3	14	0	0	0	0
รวม	11	10	21	100	11	10	21	100

ตาราง 5.9 แสดงสัดส่วนระหว่างบ้านแต่ละรูปแบบ

อยู่คนเดียว 7%	ครัวเรือนขนาดเล็ก 79%	ครัวเรือนขนาด กลาง 14%
-------------------	-----------------------	---------------------------

สัดส่วนระหว่างบ้านแต่ละรูปแบบ

รูปแบบ 1.1	รูปแบบ 1.2	รูปแบบ 2.1	รูปแบบ 2.2									
<table border="1"> <tr> <td>อยู่เดี่ยว 30%</td> <td>ขนาดเล็ก 60%</td> </tr> <tr> <td>ขนาด ขยาย</td> <td></td> </tr> </table>	อยู่เดี่ยว 30%	ขนาดเล็ก 60%	ขนาด ขยาย		<table border="1"> <tr> <td>ขนาดเล็ก 100%</td> </tr> </table>	ขนาดเล็ก 100%	<table border="1"> <tr> <td>ขนาด ขยาย 40%</td> <td>ขนาดเล็ก 60%</td> </tr> </table>	ขนาด ขยาย 40%	ขนาดเล็ก 60%	<table border="1"> <tr> <td>ขนาด ขยาย 10%</td> <td>ขนาดเล็ก 90%</td> </tr> </table>	ขนาด ขยาย 10%	ขนาดเล็ก 90%
อยู่เดี่ยว 30%	ขนาดเล็ก 60%											
ขนาด ขยาย												
ขนาดเล็ก 100%												
ขนาด ขยาย 40%	ขนาดเล็ก 60%											
ขนาด ขยาย 10%	ขนาดเล็ก 90%											

<p>มีการซ้อนทับกันมาก มีพฤติกรรมที่ชอบนั่งพื้นนอนพื้นเพราะเนื่องจากบ้านมีพื้นที่จำกัด จึงไม่มีเครื่องเรือนมากขึ้น ส่วนใหญ่จะปล่อยพื้นที่ให้โล่ง</p>	<p>มีจำนวนเครื่องเรือนน้อยชิ้น เฉพาะชิ้นหลักๆ ตู้ T.V, เก้าอี้, ชั้นวางของ มีการใช้พื้นที่ซ้อนทับกันในบางช่วงเวลา ช่วงกลางวัน จะกระจายสู่พื้นที่โถง เอนกประสงค์ นั่งพื้นนอนพื้นในห้อง เอนกประสงค์ ส่วนโถง เอนกประสงค์มักจะนั่งบนเครื่องเรือนมากกว่า</p>	<p>เครื่องเรือนมีมากกว่าบ้านที่ไม่มีการปรับเปลี่ยน เช่น ตู้วาง T.V, เก้าอี้, ชั้นวางของ, เก้าอี้มีเท้าแขน, ตู้เสื้อผ้า, ตู้วางของโซฟา, โต๊ะกลาง มีการกระจายการใช้งานของพื้นที่ไปสู่ส่วนโถง เอนกประสงค์ที่ถูกต่อเติมมากขึ้น จึงทำให้เกิดความหนาแน่น ส่วนใหญ่เป็นการใช้ เก้าอี้ ผสมกับการนั่งพื้น</p>	<p>มีเครื่องเรือนที่คล้ายกับบ้านทั้ง 2 ประเภทแต่จะเพิ่มเติมเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่พื้นที่ที่ถูกต่อเติมขึ้นมาจะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ส่วนเวลาส่วนตัวหรือเวลาของครอบครัวมักจะใช้ในห้อง เอนกประสงค์หรือห้องนอน มักนั่งพื้นนอนพื้น หรือนั่งบนเครื่องเรือน นอนบนเครื่องเรือนในห้องเอนกประสงค์ที่มีความเป็นส่วนตัว ส่วนพื้นที่เพื่อการค้าจะไม่นั่งนอนบนพื้นเพราะความไม่สะดวกเรียบร้อย, สะอาด</p>
<p>เสนอแนะด้วยแบบบ้าน (ในบทที่ 6)</p>			

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัวกับการใช้พื้นที่กับการใช้พื้นที่

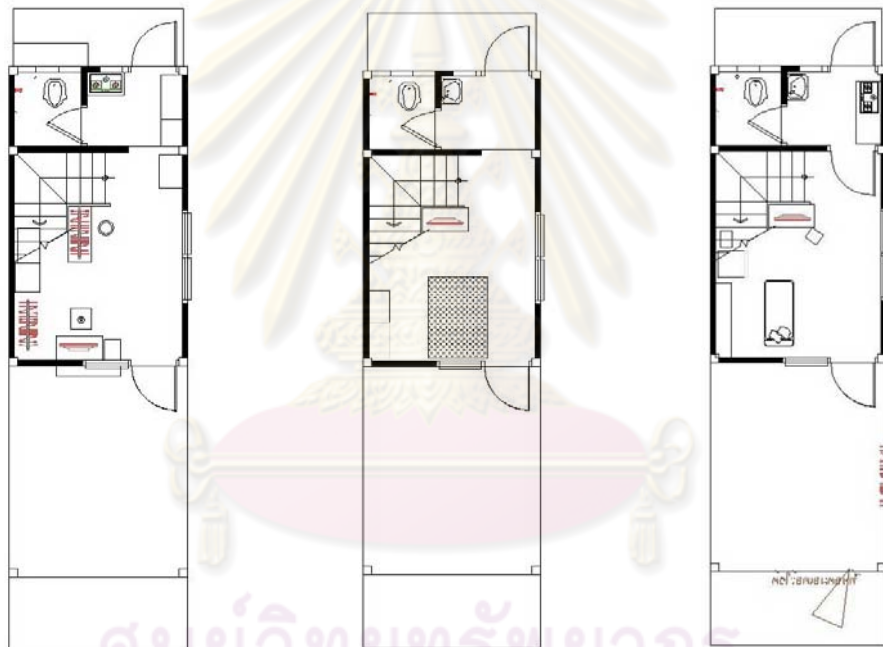
ข้อมูลได้มาจากการสำรวจพื้นที่และสถิติจากกลุ่มที่พักอาศัยจำนวน 42 หลังคาเรือน ซึ่งแบ่งออกเป็น ไม่ต่อเติมแบบที่ใช้โถงและไม่ใช้โถง บ้านที่ต่อเติมแบบเพื่ออาศัยและเพื่อการค้า โดยมีลักษณะขนาดของครัวเรือนที่ต่างกันคือ 1 คน 2 คน 3 คน และ 4 คน ดังนั้นเพื่อต้องการทราบถึงสภาพการใช้สอยพื้นที่ภายในจึงได้นำเอาพื้นที่มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขนาดครอบครัวกับการใช้พื้นที่ 2 คน 3 คน 4 คน เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะแบบบ้านเพิ่มเติม

บ้านรูปแบบ 1.1

การใช้พื้นที่และการจัดผังของบ้านรูปแบบ 1.1 ที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวน 1 คน

บ้านเลขที่ 167,169, 430

แผนภาพที่ 5.29 แสดงบ้านรูปแบบ 1.1 ที่มีผู้อยู่อาศัย 1 คน

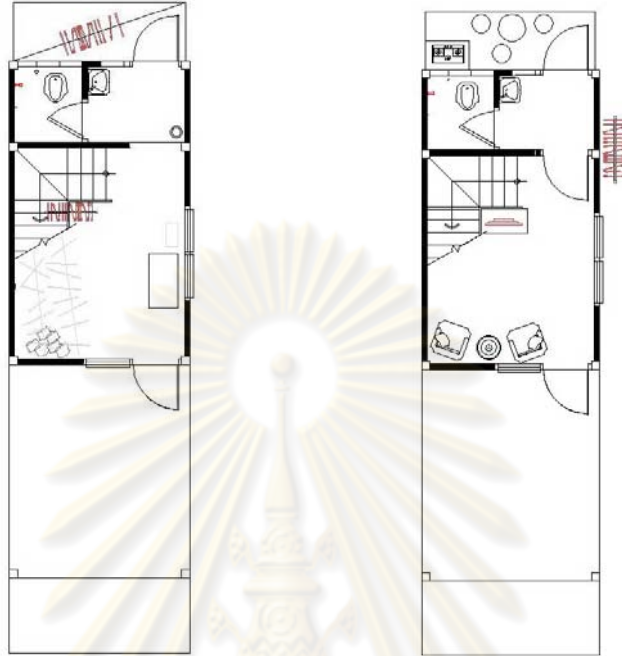
จากแผนภาพพบว่าการใช้พื้นที่ส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปที่ห้องเอนกประสงค์ เครื่องเรือนหลักๆที่ใช้ในห้องนี้จะเป็น ตู้วางโทรทัศน์ ตู้เก็บของ ที่นั่งแบบนั่งพื้นและแบบนั่งบนเครื่องเรือน โดยจะกระจุกตัวอยู่บริเวณด้านหนึ่งโดยจะปล่อยด้านที่เป็นทางเดินให้โล่งไว้ โดยที่บ้านที่อยู่คนเดียวมักไม่ใช้ครัวนอกบ้านแต่จะให้เป็นมุมปรุงอาหารไว้บริเวณด้านหน้าห้องน้ำหรือ วางข้าวของเครื่องใช้ไว้ในห้องเอนกประสงค์มากกว่า

การใช้พื้นที่และการจัดผังของบ้านรูปแบบ 1.1 ที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวน 2 คน

บ้านเลขที่ 23,101

แผนภาพที่ 5.30 แสดงบ้านรูปแบบ 1.1 ที่มีผู้อยู่อาศัย 2 คน

เครื่องเรือนที่ถูกใช้งานจะมีน้อยชิ้นเหมือนกับบ้านที่มีผู้อยู่อาศัย 1 คน และเมื่อเริ่มมีผู้อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น จึงเริ่มใช้พื้นที่ครัวด้านนอก แต่อย่างน้อยเมื่อเทียบกับบ้านที่มีจำนวนคนอยู่มากกว่านี้

การใช้พื้นที่และการจัดผังของบ้านรูปแบบ 1.1 ที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวน 3 คน

บ้านเลขที่ 130, 236, 124, 76

แผนภาพที่ 5.31 แสดงบ้านรูปแบบ 1.1 ที่มีผู้อยู่อาศัย 3 คน

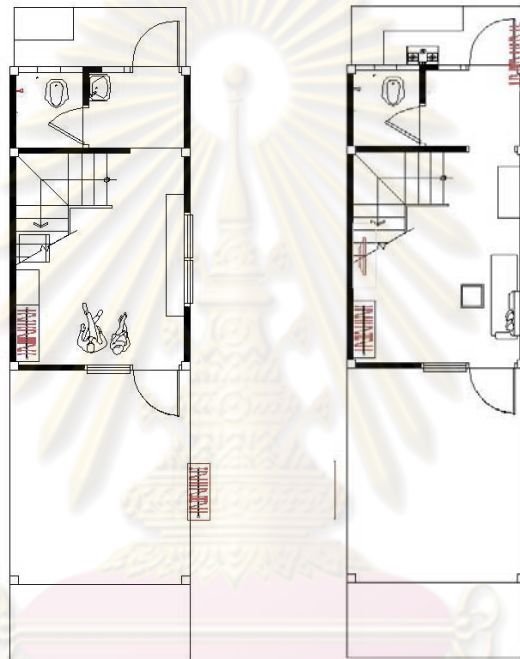

มีจำนวนเครื่องเรือนกระจายเต็มพื้นที่โดยเฉพาะชุดผนังอาคาร เว้นพื้นที่ส่วนที่เป็นทางเดินและบริเวณกลางห้องไว้โดยไม่มีเครื่องเรือนโดยอยู่เลยโดยนั่งบนพื้นเพื่อให้บริเวณนี้ได้เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์หลากหลายได้ และเกือบทั้งหมดใช้งานในบริเวณครัวด้านหลังเพื่อประกอบอาหาร

การใช้พื้นที่และการจัดผังของบ้านรูปแบบ 1.1 ที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวน 4 คน

บ้านเลขที่ 155, 70

แผนภาพที่ 5.32 แสดงบ้านรูปแบบ 1.1 ที่มีผู้อยู่อาศัย 4 คน

เมื่อบ้านที่ไม่ได้ต่อเติมและไม่ใช้พื้นที่บริเวณโถงเอนกประสงค์ ผลที่เกิดขึ้นคือเครื่องเรือนลดลงมากจนเหลือแต่เครื่องเรือนหลักเท่านั้นเพื่อเป็นพื้นที่ยืดหยุ่นและรองรับจำนวนสมาชิกที่มีความต้องการหลากหลายได้

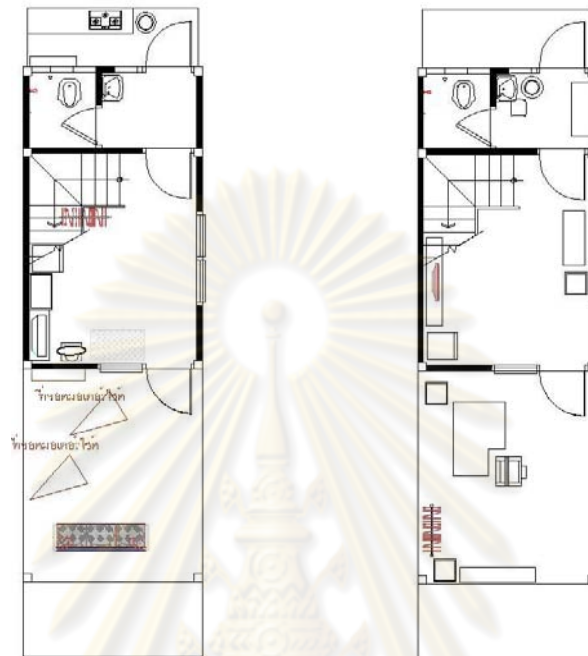
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บ้านรูปแบบ 1.2

การใช้พื้นที่และการจัดผังของบ้านรูปแบบ 1.2 ที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวน 2 คน

บ้านเลขที่ 298, 354

แผนภาพที่ 5.33 แสดงบ้านรูปแบบ 1.2 ที่มีผู้อยู่อาศัย 2 คน

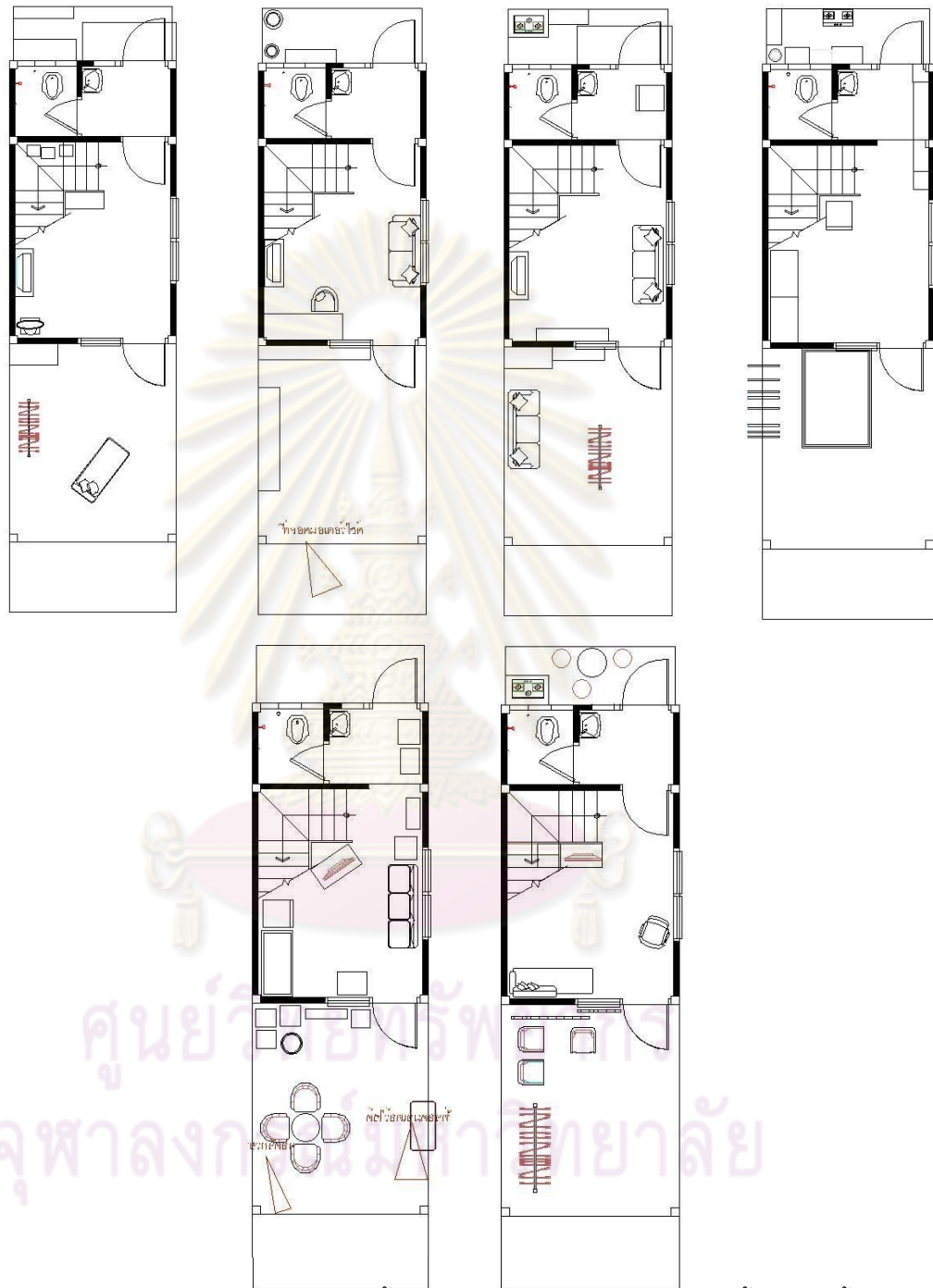
การใช้พื้นที่ได้ถูกกระจายออกมาบริเวณโถงเอนกประสงค์มากยิ่งขึ้น พื้นที่ในโถงเอนกประสงค์จึงไม่เกิดความหนาแน่น โดยพื้นที่บริเวณโถงเอนกประสงค์จะถูกใช้กับกิจกรรมในช่วงกลางวัน เมื่อตกค่ำจึงเปลี่ยนเป็นการใช้พื้นที่ที่ห้องเอนกประสงค์แทน ดังนั้น การเลือกใช้พื้นที่จึงขึ้นอยู่กับเวลาเป็นสิ่งสำคัญและลักษณะของกิจกรรมที่เกิดขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้พื้นที่และการจัดผังของบ้านรูปแบบ 1.2 ที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวน 3 คน

บ้านเลขที่ 59, 127, 60, 326, 346, 102

แผนภาพที่ 5.34 แสดงบ้านรูปแบบ 1.2 ที่มีผู้อยู่อาศัย 3 คน

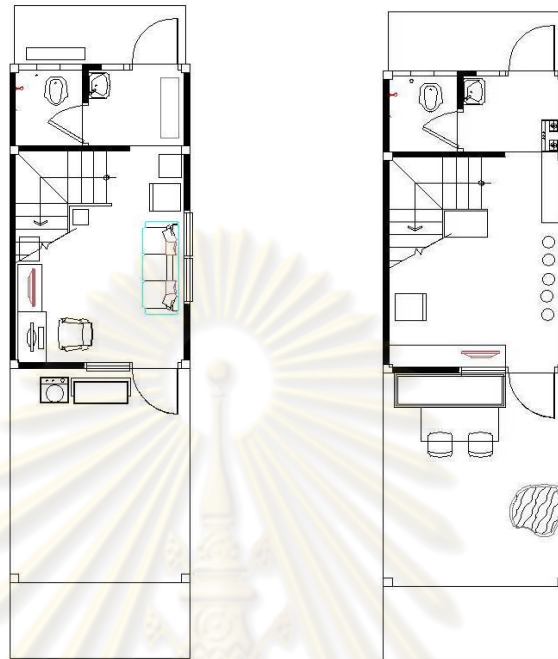

เครื่องเรือนที่ถูกใช้ในบ้านประเภทนี้ มีความหลากหลายและจำนวนชิ้นมีมากขึ้น แต่ลักษณะการใช้และช่วงเวลามีความคล้ายคลึงกับแบบที่อยู่อาศัย 2 คือบางพื้นที่มีความจำกัดบางช่วงเวลา

การใช้พื้นที่และการจัดผังของบ้านรูปแบบ 1.2 ที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวน 4 คน

บ้านเลขที่ 375, 336

แผนภาพที่ 5.35 แสดงบ้านรูปแบบ 1.2 ที่มีผู้อยู่อาศัย 4 คน

เมื่อมีจำนวนผู้อยู่อาศัยเป็น 4 คน จำนวนเครื่องเรือนดูจะลดน้อยลงไป ซึ่งเหตุและผลเหมือนกับรูปแบบที่ 1.1 เมื่อคนจำนวนเยอะและไม่ได้ต่อเติมเพิ่มพื้นที่ จึงได้ใช้วิธีการปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตแทน ด้วยการใช้อุปกรณ์ที่ซ้อนทับกันในพื้นที่เอนกประสงค์และเพื่อทำให้เกิดความยืดหยุ่นในพื้นที่ให้มากที่สุด จึงต้องใช้เครื่องเรือนให้น้อยชิ้นเข้าไว้ เน้นการจัดเก็บข้าวของเครื่องใช้มากกว่า ส่วนกิจกรรมที่ผลัดเปลี่ยนหมุนจะใช้วิธีการใช้เครื่องเรือนอรรถประโยชน์ คือใช้เครื่องเรือน 1 ชิ้นกับหลายประโยชน์ใช้สอยหรือเลือกที่จะไม่ใช้เครื่องเรือนในการทำกิจกรรมเลยโดยนั่งกับพื้น

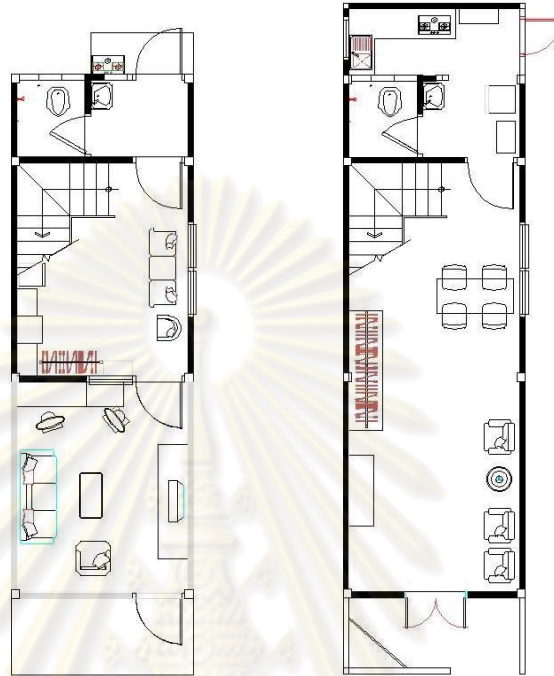
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บ้านรูปแบบ 2.1

การใช้พื้นที่และการจัดผังของบ้านรูปแบบ 2.1 ที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวน 3 คน

บ้านเลขที่ 73, 359

แผนภาพที่ 5.36 แสดงบ้านรูปแบบ 2.1 ที่มีผู้อยู่อาศัย 3 คน

การใช้พื้นที่ของผู้อยู่อาศัย 3 คน มีทั้งแบบที่ไม่ได้เชื่อม 2 พื้นที่เข้าด้วยกันซึ่งแบบนี้จะมีความเป็นสัดส่วนแต่เมื่อเป็นพื้นที่เล็ก จะทำให้ในแต่ละส่วนมีพื้นที่จำกัดมากกว่าแบบที่เชื่อมต่อพื้นที่ทั้ง 2 เข้าด้วยกันทำให้พื้นที่เพิ่มมากขึ้น โฉงใช้งานสะดวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้พื้นที่และการจัดผังของบ้านรูปแบบ 2.1 ที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวน 4 คน

บ้านเลขที่ 93, 331, 163, 408, 345, 411, 432

แผนภาพที่ 5.37 แสดงบ้านรูปแบบ 2.1 ที่มีผู้อยู่อาศัย 4 คน

เพราะปัจจัยเรื่องจำนวนคนเป็นเหตุผลในการใช้พื้นที่จนทำให้เกิดการต่อเติม เห็นได้จากบ้านที่ต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยและมีจำนวนคนอยู่ เกิน 3 คนนั้นเกือบทุกหลังต้องต่อเติมครัว โดยที่ด้านหน้าบ้านจะมีทั้งต่อเติมและไม่ต่อเติม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าครัวเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้อยู่อาศัย

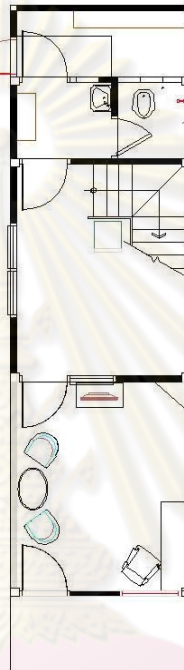
ต้องการพื้นที่และต้องการในลักษณะที่ปิดล้อมมากกว่าเปิดโล่ง และในบ้านรูปแบบนี้จะใช้เครื่องเรือนเพิ่มมากขึ้นและเครื่องเรือนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

รูปแบบ 2.2 ไม่พบผู้อยู่อาศัยต่ำกว่า 2 คนในบ้านประเภทนี้

การใช้พื้นที่และการจัดผังของบ้านรูปแบบ 2.2 ที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวน 2 คน

บ้านเลขที่ 15

แผนภาพที่ 5.38 แสดงบ้านรูปแบบ 2.2 ที่มีผู้อยู่อาศัย 2 คน

ถึงแม้จะอยู่กันแค่ 2 คนแต่การใช้พื้นที่ในบ้านเพื่อการประกอบอาชีพทำให้เกิดการต่อเติม เพราะพื้นที่ถูกออกแบบมาเพื่ออยู่อาศัยเท่านั้น โดยที่ในบริเวณห้องนอนประสงค์ที่ปกติมักจะใช้พื้นที่เป็นพื้นที่เอนกประสงค์ แต่บ้านประเภทนี้กลับไม่มีเครื่องเรือนใดเลย สะท้อนให้เห็นว่าเมื่อเป็นบ้านที่ต่อเติมเพื่อการค้าจะไม่ใช้พื้นที่ด้านล่างเพื่อเป็นพื้นที่ส่วนตัวแต่จะใช้พื้นที่ด้านบนแทน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้พื้นที่และการจัดผังของบ้านรูปแบบ 2.2 ที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวน 3 คน

บ้านเลขที่ 18, 299, 357, 435

แผนภาพที่ 5.39 แสดงบ้านรูปแบบ 2.2 ที่มีผู้อยู่อาศัย 3 คน

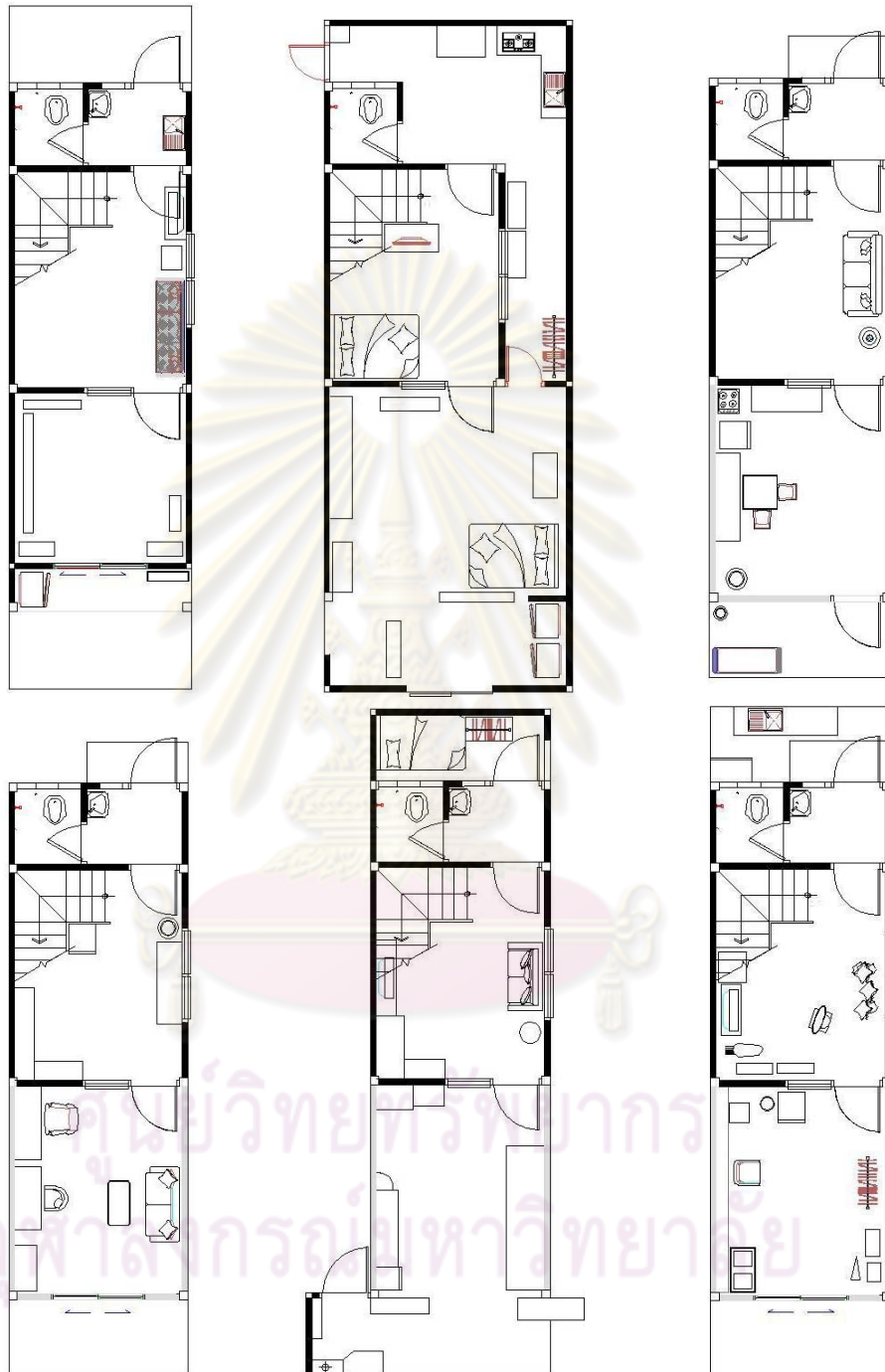
บ้านรูปแบบนี้มีคนอยู่อาศัย 3 คน เมื่อมีจำนวนผู้ใช้พื้นที่มากขึ้นและมีทุนในการต่อเติมจึงการต่อเติมขึ้น จะเห็นได้ว่าเป็นการต่อเติมที่เกิดขึ้น 1.ด้านหน้าบ้านเพื่อประกอบอาชีพซึ่งเป็นพื้นที่บริการลูกค้า 2.บริเวณห้องเอนกประสงค์เข้าไปเป็นพื้นที่ใช้ประกอบกิจกรรมในบ้านและด้านหลังเพื่อความสะดวกในการประกอบกิจกรรมการทำอาหาร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้พื้นที่และการจัดผังของบ้านรูปแบบ 2.2 ที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวน 4 คน

บ้านเลขที่ 424, 460, 6, 58, 145, 410

แผนภาพที่ 5.40 แสดงบ้านรูปแบบ 2.2 ที่มีผู้อยู่อาศัย 4 คน

การอยู่อาศัยแบบ 4 คน ในบ้านที่เลือกมาศึกษาทุกหลังจะไม่มี การเชื่อมต่อพื้นที่ห้อง เอนกประสงค์กับส่วนโถงเอนกประสงค์ที่ถูกต้อง โดยจะใช้พื้นที่ที่เป็นพื้นที่ส่วนตัวในห้อง เอนกประสงค์ โดยจะมีทั้งการทำกิจกรรมบนพื้นที่และทำกิจกรรมบนเครื่องเรือน ส่วนพื้นที่โถง เอนกประสงค์ที่เอาไว้ประกอบอาชีพจะไม่ใช้เป็นส่วนที่ส่วนตัว นั่งเล่นหรือทำกิจกรรมบนพื้นเลย

เนื่องจากความไม่สะดวกและเป็นพื้นที่สาธารณะด้วย เพียงแต่อาจจะมีการทำกิจกรรมบ้างในระหว่างวัน เน้นเพื่อการบริการและรับรองลูกค้ามากกว่า

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษากาการใช้พื้นที่ของบ้านเดี่ยวในโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 3 เป็นการศึกษาถึงลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ พฤติกรรมผู้อยู่อาศัยและสภาพปัญหาในพื้นที่ แล้วนำมาวิเคราะห์หัตถ์อยู่อาศัยว่ามีสภาพทางสังคมเศรษฐกิจอย่างไร มีลักษณะกาการใช้พื้นที่ภายในบ้านพักอาศัยเป็นแบบไหน พื้นที่ที่มีความเหมาะสมตามกิจกรรมและพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยหรือไม่ มีปัญหาหรือต้องปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงพื้นที่อย่างไร ตามความเป็นจริงในแง่การอยู่อาศัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นส่วนสำคัญที่ต้องคำนึงในการออกแบบเพื่อให้ที่อยู่มีความเหมาะสมต่อผู้อาศัย อีกทั้งยังมีโครงการบ้านสำหรับผู้มีรายได้น้อยอีกเป็นจำนวนมาก ย่อมจะเป็นผลดีต่อการจัดทำที่อยู่อาศัยสำหรับการเคหะชววมถึงโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงต่อไป ผลการสรุปมีดังต่อไปนี้

บ้านเดี่ยวในโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 3 มีรูปลักษณะและพื้นที่ใช้สอยแบบเดียวคือ 51.5 ตร.ม. ต่างกันตรงบ้านที่อยู่ในสุดของแต่ละซอยย่อยจะมีพื้นที่มากกว่าปกติ นั่นคือขนาด 21 ตร.วา (84 ตร.ม.) ซึ่งปกติจะมีขนาด 19.5 ตร.วา (78 ตร.ม.)

ผู้อยู่อาศัยในโครงการนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้พักอาศัยอยู่ในวัยทำงาน มีลักษณะเป็นครอบครัวขนาดเล็ก มีสมาชิกตั้งแต่ 1-5 คน ประกอบด้วยเด็กอย่างน้อย 1 คนและผู้ใหญ่ 2-4 คน มีลักษณะของครอบครัวหรือเป็นเครือญาติ ส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง 31-40 ปีมากที่สุด มีอาชีพ รับจ้าง พนักงานเอกชน ค้าขาย และครึ่งหนึ่งเป็นคนไม่มีรายได้ ว่างงาน แม่บ้าน เกษียณ และเด็ก ดังนั้น รายได้ต่อเดือนจึงไม่สูงนักเฉลี่ยอยู่ที่ 20,000 บาทต่อครัวเรือน ส่วนใหญ่จะครอบครองด้วยการซื้อ

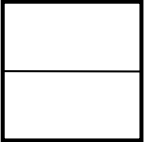

ลักษณะของบ้านที่พบได้ถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ต่อเติมและไม่ต่อเติมซึ่งไม่ต่อเติมมีประมาณ 60 % และ ต่อเติมมีประมาณ 40 %

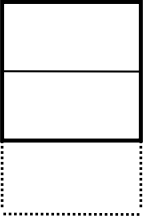

ข้อสันนิษฐานในการศึกษาของผู้วิจัย คือพื้นที่บ้านเดี่ยวของโครงการบ้านเอื้ออาทรที่มีอยู่นั้นมีความจำกัดทำให้เกิดการต่อเติม ห้องเอนกประสงค์น่าจะเป็นพื้นที่ที่มีปัญหากับการใช้สอยมากที่สุดจนต้องเกิดการต่อเติมบริเวณนี้ แต่จากการศึกษา ประเด็นสำคัญพบว่าห้องครัวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่การเคหะฯ ได้จัดเตรียมเป็นพื้นที่เปิดโล่งอยู่บริเวณระเบียงหลังบ้าน มีปัญหาเรื่องสุขอนามัยหรือเกิดการต่อเติมซึ่งควรได้รับการแก้ไข บ้านที่ไม่ต่อเติมมี 60 % บ้านที่ต่อเติมมี 40 % นั่นคือมีบ้านที่ไม่ต่อเติมมากกว่าบ้านที่ต่อเติม สาเหตุหลักๆมาจากการเงินที่ไม่ค่อยดีนักของผู้อยู่อาศัย ส่วนที่มีการต่อเติมเป็นผู้ที่ต้องการความสะดวกและส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มที่ได้ซื้อต่อมา อีกส่วน

ต้องต่อเติมเพราะใช้บ้านประกอบอาชีพ และเมื่อสอบถามถึงทัศนคติของผู้อยู่อาศัยที่ตอบว่ามี ความเพียงพอแล้วในบ้านประเภทที่ 1 ถึง 95 % นั้นหมายความว่าพื้นที่ที่มีอยู่นั้นเพียงพอ ไม่มี ปัญหาแต่อยากจะปรับเปลี่ยนถ้าความสามารถในการจ่ายมีมากขึ้น สำหรับบ้านรูปแบบ 1.1-1.2 สรุปได้ว่า พื้นที่ที่ทางการเคหะฯจัดให้นั้นมีความเพียงพอซึ่งแสดงว่าสอดคล้องกับการจ่ายและ กำลังเงิน และปัจจัยหลักๆในการต่อเติมจะเกี่ยวกับเรื่อง เพศ จำนวนคน อาชีพและรายได้

6.1 สรุปผลการวิจัย

ตาราง 6.1 สรุปผลการศึกษาแยกตามแบบบ้าน

<p>บ้านรูปแบบ 1.1</p> <p>ข้อสรุปแม้ไม่ต่อเติมแต่ถือ ว่าพอเพียง แต่มีความคิดที่ อยากจะต่อเติมเมื่อมีความ พร้อม ส่วนที่อยากเพิ่มคือ ส่วนครัว</p>	<p>บ้านเลขที่ พบในบ้านเลขที่ 101,130,143,127,76,236,124,59,60</p> <p>ลักษณะผู้อยู่อาศัย ลักษณะครอบครัวขนาดเล็ก อาศัยอยู่กันตั้งแต่ 1-4 คน มีอาชีพรับจ้าง พนักงาน รายได้อยู่ที่ 10,000-20,000 บาทต่อครัวเรือน อยู่อาศัยมา 4-5ปี</p> <p>การใช้พื้นที่ ไม่มีการใช้ประโยชน์ในโถงด้านหน้าบ้าน ใช้ห้องเอนกประสงค์มากที่สุด ใน กิจกรรมที่ซ้อนทับกัน โดยใช้รับแขก พักผ่อน ทานข้าว พื้นที่ทำครัวอยู่ด้านนอก</p> <p>ปัญหา ครัวไม่ถูกสุขลักษณะและพื้นที่ห้องเอนกประสงค์หนาแน่นเมื่อเกิดการใช้งาน ซ้อนทับกันมาก ไม่สามารถแยกพื้นที่เป็นสัดส่วนได้ การจัดวางจึงเป็นไปได้ ค่อนข้างยาก ข้าวของจะวางระเกะระกะเพราะต้องการให้พื้นที่โล่งเพื่อรองรับ กิจกรรมต่างๆที่จะเกิดขึ้น</p> <p>ข้อเสนอแนะ การจัดวางเครื่องใช้เครื่องเรือน พื้นที่ครัวให้เป็นพื้นที่ปิดล้อม</p>
<p>บ้านรูปแบบ 1.2</p> <p>ข้อสรุปแม้ไม่ต่อเติมแต่ถือ ว่าพอเพียง แต่มีความคิดที่ อยากจะต่อเติมเมื่อมีความ</p>	<p>บ้านเลขที่ พบในบ้านเลขที่ 336,326,375,354,346,167,169,155,70,23,298,102</p> <p>ลักษณะผู้อยู่อาศัย เป็นครอบครัวขนาดเล็ก มีอาชีพเป็นพนักงานรับจ้าง มีส่วน น้อยที่รับราชการ และผู้ที่ไม่มีงานทำมีสัดส่วนเกือบครึ่งของผู้ที่มีงานทำ รายได้ต่อเดือนจึงต่ำกว่า 10,000-30,000 ต่อครัวเรือน อยู่อาศัยกันประมาณ 3-4 ปี</p> <p>การใช้พื้นที่ ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์และห้องเอนกประสงค์มากที่สุด ซึ่งใน ตอนกลางวันจะใช้พื้นที่บริเวณโถงเอนกประสงค์ แต่พอตกค่ำจะกลับไปใช้พื้นที่ ด้านใน</p>

<p>พร้อม ส่วนที่ยากเพิ่มคือ ส่วนครัว</p>	<p>ปัญหา มีปัญหาในการจัดวางเครื่องเรือน หรือจัดเก็บข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ทำให้รก ขาดตู้เก็บของต่างๆ และปัญหาพื้นที่ครัวเช่นเดียวกับ รูปแบบ 1.1 ที่จะออกมาทำครัวบริเวณระเบียงด้านหลังหรือไม่ก็หน้าบ้าน หรือมาปรุงอาหารที่ห้องเอนกประสงค์ จึงเสนอให้มีการเพิ่มเติมพื้นที่ครัวให้เป็น 4.5 (จากค่ามาตรฐานขั้นต่ำ คือ 4.08ตร.ม.)บริเวณระเบียงด้านหลัง</p> <p>ข้อเสนอแนะ ให้ใช้พื้นที่แนวตั้งให้เกิดประโยชน์ เพื่อสามารถจัดเก็บสิ่งต่างๆให้เพิ่มมากขึ้น ไปพร้อมกับการเลือกเครื่องเรือนที่มีขนาดเหมาะสมและไม่หนาทึบเกินไปจนรู้สึกอึดอัด หรือเป็นเครื่องเรือนแบบ Multi function ส่วนพื้นที่ครัวเสนอแนะให้เพิ่มพื้นที่แบบปิดล้อม</p>
<p>บ้านรูปแบบ 2.1</p> <p>ข้อสรุป พื้นที่ถือว่าเพียงพอ แต่ต้องใช้พื้นที่ให้ได้ประโยชน์มากกว่าที่เป็นอยู่ เพิ่มการจัดวางและการใช้พื้นที่แนวตั้ง</p>	<p>บ้านเลขที่ พบในบ้านเลขที่ 331,396,163,411,408,359,432,345,93,73</p> <p>ลักษณะผู้อยู่อาศัย มีลักษณะครัวขนาดเล็ก มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน รับจ้าง ค้าขาย ว่างงาน และสุดท้ายคือรับราชการซึ่งมีส่วนน้อย มีรายได้ต่อครัวเรือนอยู่ที่ 20,000-30,000 ต่อเดือน</p> <p>การใช้พื้นที่ ใช้พื้นที่ห้องและโถงเอนกประสงค์มากที่สุด</p> <p>ปัญหา บางบ้านเมื่อได้ต่อเติมแล้วกลับใช้พื้นที่ได้ไม่คุ้มค่า เมื่อแยกเป็น 2 พื้นที่ก็จะใช้ห้องเอนกประสงค์เดิมเป็นห้องเก็บของ</p> <p>ข้อเสนอแนะ บ้านที่ออกแบบมาเพื่อการต่อเติมในอนาคต ซึ่งจะรวมพื้นที่โถงเดิมและห้องเอนกประสงค์เข้าไปด้วย หากต้องการแยกส่วนก็เพียงแต่ฉากกันหรือตู้เตี้ย เพื่อให้บ้านไม่คับแคบ</p>
<p>บ้านรูปแบบ 2.2</p> <p>ข้อสรุปควรแยกพื้นที่ส่วนตัว และส่วนประกอบอาชีพออกจากกันเพื่อสุขอนามัย</p>	<p>บ้านเลขที่ พบในบ้านเลขที่145,424,410,460,357,435,18,6,15,299,58</p> <p>ลักษณะผู้อยู่อาศัย เป็นครอบครัวขนาดเล็ก มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน รับจ้าง ค้าขาย ว่างงาน และสุดท้ายคือรับราชการซึ่งมีส่วนน้อย มีรายได้ต่อครัวเรือนอยู่ที่ 30,000-40,000 ต่อเดือน</p> <p>การใช้พื้นที่ เมื่อเป็นบ้านที่มีการค้า ระหว่างวันจึงใช้พื้นที่โถงที่ได้ต่อเติมมากที่สุด พอตกกลางคืน จึงแยกเข้าห้องนอนส่วนตัว</p> <p>ปัญหา เมื่อใช้แต่โถงเอนกประสงค์ ห้องเอนกประสงค์ซึ่งควรเป็นพื้นที่ส่วนตัว จึงถูกปล่อยให้เปล่าประโยชน์ เป็นแค่ทางเดิน ดังนั้นจึงควรจัดวางพื้นที่ให้ใช้ประโยชน์ได้สูงสุด</p>

	<p>ข้อเสนอแนะเสนอแนะแนวทางบ้านที่ดัดแปลงเพื่อร้านค้าย่อย เมื่อมีความจำเป็นต้องทำบ้านเป็นร้านค้า ดังนั้นจึงต้องแยกพื้นที่ส่วนตัวกับส่วน สาธารณะให้ออกจากกันอย่างชัดเจนเพื่อความเป็นส่วนตัวของเจ้าของ</p>
--	--

ในบ้านประเภทที่ 1 อายุเพศชายของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นคนอายุ 31-50 ปี โดยจะพบว่าอยู่ในช่วง 31-40 ปีมากที่สุด นั้นหมายถึงว่าส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขนาดเล็ก และเป็นครอบครัวใหม่ที่กำลังก่อร่างสร้างตัว มีสมาชิกตั้งแต่ 3-4 คนและไม่มีผู้สูงอายุเกินกว่า 80 ปี มีอาชีพรับจ้างถึง 28% พนักงานเอกชนถึง 26% ในบ้านประเภทนี้ไม่มีผู้ที่ทำการค้าขายเลย เนื่องจากขนาดบ้านค่อนข้างเล็ก อีกทั้งถ้าจะค้าขายจำเป็นต้องอยู่ใกล้ย่านกลางเมือง แต่ที่ตั้งของโครงการอยู่ชานเมืองจึงไม่มีผู้ที่มีอาชีพค้าขาย

มีรายได้ต่อครัวเรือนอยู่ที่ 10,000-20,000 บาท จะเป็นบ้านที่ทางการเงินไม่ค่อยดีนัก การต่อเติมยังเป็นสิ่งที่ลำบาก แต่เป็นความคาดหวังในอนาคต ส่วนครัวเรือนที่มีรายได้เกิน 40,000 บาท เพราะไม่มีสิทธิ์ในการซื้อบ้านตามกฎระเบียบของโครงการ ดังนั้นจึงต้องเช่าเอา บางส่วนเป็นบ้านที่มีคนอาศัยอยู่เพียง 2 คนหรือมีเพียงเด็กเล็กๆ 1 คนจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต่อเติม

บ้านรูปแบบ 1.1 ส่วนใหญ่อยู่อาศัยตั้งแต่ 1-3 คน มีเพศหญิงมากกว่าชายเล็กน้อย ประกอบอาชีพ พนักงานเอกชน รับจ้าง กลุ่มนี้มีสัดส่วนคนว่างงานเกือบเท่าตัวของผู้ที่มิงาน ส่วนใหญ่จะมีรายได้ต่ำกว่า 10,000-20,000 บาทต่อครัวเรือน/ต่อเดือน ส่วนผู้ที่มีรายได้เกิน 40,000 บาทเพราะเป็นบ้านเช่าไม่มีสิทธิ์ในการซื้อบ้านตั้งแต่แรก

บ้านรูปแบบ 1.2 อยู่อาศัยตั้งแต่ 2-4 คน มีเพศหญิงมากกว่าเพศชายเล็กน้อยเช่นกัน ประกอบอาชีพ รับราชการ พนักงานเอกชน รับจ้าง ตกงาน-ว่างงาน-กลุ่มนี้มีสัดส่วนคนว่างงานเกือบเท่าตัวของผู้ที่มิงาน มีรายได้ตั้งแต่ ต่ำกว่า 30,000 บาท ส่วนบ้านที่มีรายได้เกินกว่า 40,000 บาทแต่อยู่กัน 3-5 คน แล้วไม่ต่อเติมเพราะเป็นบ้านให้เช่าหรือเป็นบ้านที่อยู่อาศัยกันน้อย ไม่มีปัญหาในการอยู่อาศัย

ส่วนบ้านรูปแบบ 2.1 พบว่าชายมีมากกว่าหญิง อยู่อาศัยกันตั้งแต่ 1-3 คน ประกอบอาชีพ ค้าขาย รับราชการ พนักงานเอกชน รับจ้าง ตกงาน-ว่างงาน-เกษียณ-แม่บ้าน รายได้อยู่ที่ 10,000-40,000 บาท มีความสัมพันธ์แบบครอบครัวขนาดเล็กและครอบครัวขยายอยู่อาศัยไม่เกิน 4 ปี ส่วนใหญ่เป็นบ้านที่มีการต่อเติมบริเวณโถงเอนกประสงค์และต่อเติมเพิ่มห้องครัว ส่วนในพื้นที่โถงนั้น มีเนื้อที่น้อยกว่าขนาดมาตรฐานเล็กน้อย แต่เนื่องจากเป็นพื้นที่เอนกประสงค์มีการใช้งานที่มีความถี่สูงที่สุด และเนื้อที่ที่จำกัดอยู่แล้วจึงทำให้บริเวณนี้เกิดความหนาแน่นมากรวมทั้งขาดการจัดวางการจัดเก็บเครื่องเรือนที่ดี จึงทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีสภาพที่ไม่เรียบร้อยนัก ส่วนบ้าน

รูปแบบ 2.2 เพศหญิงมีมากกว่าชายถึงเท่าตัว อยู่อาศัยตั้งแต่ 2-4 คน ประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ พนักงานเอกชน รับจ้าง ตกงาน-ว่างงาน รายได้ 10,000-40,000 บาท เป็นครอบครัวขนาดเล็กอยู่อาศัยไม่เกิน 4 ปี

บ้านรูปแบบ 2.1 จะมีจำนวนคนอยู่ที่ 1-3 คน และบ้านรูปแบบ 2.2 อยู่ที่ 2-4 คน จะมีสาเหตุของการต่อเติมในเรื่องของมีจำนวนเพศหญิงในวัยรุ่นที่ค่อนข้างมากรวมถึงความสามารถในการจ่ายของครอบครัวที่ดีขึ้นกว่ากลุ่มแรก

บ้านรูปแบบ 2.1 -2.2 เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีการอยู่อาศัยมากกว่า 5 ปี คือตั้งแต่เริ่มโครงการในบ้านที่ถูกต่อเติม นั้นหมายถึงผู้ได้สิทธิ์แต่แรกขายบ้านไปและคนที่ซื้อต่อจึงเอามาต่อเติม ซึ่งเป็นผู้ที่มีกำลังและความสามารถจ่ายมากกว่ากลุ่มที่ได้สิทธิ์ซื้อบ้าน มีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 20,000-40,000 บาทต่อครัวเรือน คนที่อยู่อาศัยตั้งแต่แรกเป็นพวกไม่ต่อเติมและไม่ใช้โฉนดโอนประสงค์มากที่สุด

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหา ทัศนคติ และข้อเสนอแนะ

แผนภาพที่ 6.1 แสดงพื้นที่ทำอาหารหน้าห้องน้ำและครัวแบบเปิดโล่ง

เนื่องจากทางโครงการได้จัดพื้นที่หน้าห้องน้ำไว้ปรุงอาหารแต่ด้วยความเป็นพื้นที่ที่อยู่บริเวณทางสัญจรหากวางเครื่องเรือนที่กว้างมากกว่านี้ จะทำให้ขวางทางเดิน และพื้นที่หลังบ้านไว้เป็นพื้นที่ครัวหลักแบบเปิดโล่ง การทำครัวที่อยู่นอกตัวบ้านโดยไม่มีการจัดการ ขาดความเรียบร้อย เกิดสุขอนามัยไม่ดีเกิดขึ้น

แผนภาพที่ 6.2 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนที่ไม่ถูกกับประโยชน์ใช้สอย

การวางเตียงไว้ในห้องนอนประสงค์ การเก็บของในห้องนอนประสงค์โดยไม่มีชั้นหรือตู้เก็บ

แผนภาพที่ 6.3 แสดงปัญหาในการจัดวาง

การใช้พื้นที่ กิจกรรมและเครื่องเรือน

สามารถสรุปการเปรียบเทียบกิจกรรมและการใช้พื้นที่ของผู้พักอาศัยทั้ง 2 ประเภท ได้ดังนี้

ตาราง 6.2 การเปรียบเทียบกิจกรรมและการใช้พื้นที่ของผู้พักอาศัยทั้ง 2 ประเภท

เปรียบเทียบกิจกรรมและการใช้พื้นที่ของผู้พักอาศัยทั้ง 2 ประเภท			
บ้านประเภทที่ 1		บ้านประเภทที่ 2	
รูปแบบ 1.1	รูปแบบ 1.2	รูปแบบ 2.1	รูปแบบ 2.2
มีจำนวนเครื่องเรือนน้อยชิ้น เฉพาะชิ้นหลักๆ คือ ชั้นวางของ ชั้นวางทีวี ตู้เสื้อผ้า เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในพื้นที่	มีจำนวนเครื่องเรือนน้อยชิ้น เฉพาะชิ้นหลักๆ ตู้วางทีวี, เก้าอี้, ชั้นวางของ	เครื่องเรือนมีมากกว่าบ้านที่ไม่มีการปรับเปลี่ยน เช่น ตู้วางทีวี, เก้าอี้, ชั้นวางของ, เก้าอี้มีเท้าแขน, ตู้เสื้อผ้า, ตู้วางของโชว์ โต๊ะกลาง	มีเครื่องเรือนที่คล้ายกับบ้านทั้ง 2 ประเภทแต่จะเพิ่มเติม เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพขึ้นมา
การใช้พื้นที่มีการซ้อนทับกันมาก	มีการใช้พื้นที่ซ้อนทับกัน ในบางช่วงเวลา ช่วงกลางวัน จะกระจายสู่พื้นที่โถงเอนกประสงค์	มีการกระจายการใช้งานของพื้นที่ไปสู่ส่วนโถงเอนกประสงค์ที่ถูกต้อง เติบโตมากขึ้น จึงทำให้เกิดความหนาแน่น	ส่วนใหญ่พื้นที่ที่ถูกต้อง เติบโตขึ้นมาจะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ส่วนเวลาส่วนตัวหรือเวลาของครอบครัวมักจะใช้ใน ห้องเอนกประสงค์หรือห้องนอน
เมื่อพื้นที่มีจำกัด และใช้เครื่องเรือนน้อยชิ้น ดังนั้นพฤติกรรมจึงเป็นการนั่งเล่น นอนเล่นที่พื้น	นั่งพื้น นอนพื้นในห้องเอนกประสงค์ ส่วนโถงเอนกประสงค์มักจะนั่งบนเครื่องเรือนมากกว่า	ส่วนใหญ่เป็นการใช้เฟอร์นิเจอร์ เก้าอี้ ผสมกับการนั่งพื้น ห้องนอนมีการใช้พูกเพื่อพับเก็บขึ้นลงได้ไม่เปลืองพื้นที่ให้คู่อึดอัด	มักนั่งพื้น นอนพื้น หรือนั่งเครื่องเรือนนอนบนเครื่องเรือนในห้องเอนกประสงค์ที่มีความเป็นส่วนตัว ส่วนพื้นที่เพื่อการค้าจะไม่นั่งนอนบนพื้นเพราะความไม่สะดวกเรียบร้อย, สะอาด
ไม่มีการประกอบอาชีพใดๆ	ไม่มีการประกอบอาชีพใดๆ	ไม่มีการประกอบอาชีพใดๆ	ใช้พื้นที่ที่ต่อเติมมาใช้ประกอบอาชีพ

สรุปการต่อบ้านที่ไม่ปรับเปลี่ยนเพื่อการค้าไม่ปรากฏให้เห็น แสดงว่า พื้นที่ที่ได้จัดมาให้เน้นเพื่อการอยู่อาศัยเพียงเท่านั้น ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ให้ประกอบอาชีพภายในพื้นที่

บ้านที่ต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยเนื่องจากใช้พื้นที่ห้องเอนกประสงค์มากจึงต่อเติมโถงเพื่อให้มีพื้นที่เพิ่มขึ้นและจะต่อเติมครัวให้สามารถใช้งานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ส่วนบ้านที่ต่อเติมเพื่อการพาณิชย์จะต่อเติมพื้นที่โถงให้เต็มและใช้บริเวณนี้เป็น พื้นที่ส่วนรวมแล้วใช้ห้องเอนกประสงค์เป็นพื้นที่ส่วนตัว

บ้านประเภทที่ 1

บ้านรูปแบบ 1.1 กิจกรรมต่างๆส่วนใหญ่แล้วจะใช้กันอยู่ในพื้นที่ห้องเอนกประสงค์จนทำให้เกิดความชื้นทับอย่างมาก

บ้านรูปแบบ 1.2 กิจกรรมที่พบจะมีกิจกรรมทั่วไป คือ นอน อาบน้ำ ทานอาหาร ทำงาน/อ่านหนังสือ/เล่นคอมพิวเตอร์ ทำงานบ้าน ทำอาหาร เลี้ยงเด็ก ซักล้าง/ซักรีด เก็บของ รวมกับกิจกรรมหลักที่เกิดขึ้นในส่วนต่อเติมอีก 3 กิจกรรมคือ รับแขก พักผ่อน ดูโทรทัศน์ ซึ่งส่วนใหญ่กิจกรรมเหล่านี้จะถูกใช้อยู่ในห้องเอนกประสงค์

บ้านประเภท 2 บ้านที่ต่อเติมมี 2 แบบ คือแบบที่ต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยเนื่องจากใช้พื้นที่ห้องเอนกประสงค์มากจึงต่อเติมโถงเพื่อให้มีพื้นที่เพิ่มขึ้นและจะต่อเติมครัวให้สามารถใช้งานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ส่วนบ้านที่ต่อเติมเพื่อการพาณิชย์จะต่อเติมพื้นที่โถงให้เต็มและใช้บริเวณนี้เป็นพื้นที่สาธารณะแล้วใช้ห้องเอนกประสงค์เป็นพื้นที่ส่วนตัวเมื่อต่อเติมทำให้เกิดปัญหาตามมา

บ้านประเภทนี้มีความถี่ในการใช้พื้นที่ห้องครัวมาเป็นอันดับ 3 รวมถึงพื้นที่ที่มีการต่อเติมมากอยู่ใน 2 อันดับแรกรองจากโถงเอนกประสงค์ ทำให้เห็นว่าห้องครัวเป็นพื้นที่ที่คนอยู่อาศัยต้องการพื้นที่เพิ่มและมีการต่อเติมจำนวนมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ผู้ใช้ต้องการพื้นที่ในการประกอบกิจกรรม ขนาดของครัวนั้นต้องใช้พื้นที่พอสมควร เพราะต้องรองรับเครื่องใช้ที่ใหญ่ต้องมีดังนี้ เตาแก๊ส 0.40x0.40 ซ.ม. เคาน์เตอร์ 0.55x0.80 ซ.ม. ตู้เย็น 0.60x0.50 ซ.ม. อ่างล้างจาน 0.80x0.50 ซ.ม. ชั้นวางของ 1.00x0.75 ซ.ม. โต๊ะกลาง 0.50x1.00 ซ.ม.

บ้านรูปแบบ 2.1 กิจกรรมที่พบจะเหมือนกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในบ้านประเภทที่ 1 คือ กิจกรรมทั่วไป นอน อาบน้ำ ทานอาหาร ทำงาน/อ่านหนังสือ/เล่นคอมพิวเตอร์ ทำงานบ้าน ทำอาหาร ซักล้าง/ซักรีด เก็บของ รวมกับกิจกรรมหลักที่เกิดขึ้นในส่วนต่อเติมคือ รับแขก พักผ่อน ดูโทรทัศน์ แต่กิจกรรมเหล่านี้จะถูกใช้ภายในโถงเอนกประสงค์ที่ถูกต่อเติมออกไปมากกว่า ซึ่งพบว่ากลับปล่อยพื้นที่ห้องเอนกประสงค์ไปโดยเสียเปล่าใช้พื้นที่เพียงแค่เก็บของเล็กๆน้อยๆเท่านั้น

บ้านรูปแบบ 2.2 บ้านที่มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อการค้า จากการศึกษาไม่พบบ้านที่มีการประกอบอาชีพที่บ้านได้โดยไม่ถูกต่อเติม เพราะต้องแก้ไขทั้งความคับแคบและต้องการพื้นที่ในการประกอบอาชีพ กิจกรรมที่พบในบ้านจะเหมือนกับบ้านประเภทที่ 1 แต่ที่พบในโถง

เอนกประสงค์ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพทั้งสิ้น โดยกิจกรรมส่วนตัวหรือกิจกรรมครอบครัวมักจะถูกย้ายไปอยู่ห้องโถงเอนกประสงค์หรือห้องนอนมากกว่า

การใช้พื้นที่ภายใน มีการจัดวางผังมีการซ้อนทับกัน และใช้เครื่องเรือนมาตรฐาน 3 อันดับแรกที่บ้านต้องมีนั่นคือ โซฟา ชั้นวางของ โต๊ะกลาง ส่วนเครื่องใช้มาตรฐาน 3 อันดับแรกที่บ้านต้องมีนั่นคือ เต้าแก๊ส ตู้เย็น พัดลม ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

พื้นที่ใช้สอยสามารถสรุปองค์ประกอบได้ดังนี้

แผนภาพที่ 6.4 แสดงบ้านรูปแบบ 1.1

ประกอบด้วย		ขนาดพื้นที่ใช้สอยภายใน	ขนาดพื้นที่ใช้สอยภายนอก
1. หน้าบ้าน	2. ห้องน้ำ	41 ตร.ม.	37 ตร.ม.
3. รับแขก	4. ซักล้าง	ขนาดครัวเรือนและรายได้	
5. เก็บของ	6. ครัว	ขนาดครัวเรือน	3 คน
7. ทางสัญจร	8. ระเบียง	ระดับรายได้/ เดือน/ครัวเรือน	10,000-20,000
9. ห้องนอน		พื้นที่ 13.6 ตร.ม.ต่อคน	

แผนภาพที่ 6.5 แสดงบ้านรูปแบบ 1.2

			
			
ประกอบด้วย		ขนาดพื้นที่ใช้สอยภายใน	ขนาดพื้นที่ใช้สอยภายนอก
1.หน้าบ้าน	2.ห้องน้ำ	51.5 ตร.ม.	26.5 ตร.ม.
3.รับแขก	4.ซักล้าง	ขนาดครัวเรือนและรายได้	
5.เก็บของ	6.ครัว	ขนาดครัวเรือน	3 คน
7.ทางสัญจร	8.ระเบียง	ระดับรายได้/ เดือน/ครัวเรือน	10,000-30,000
9.ห้องนอน		พื้นที่ 17.1 ตร.ม.ต่อคน	

ศูนย์วิจัยทางสังคมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 6.6 แสดงบ้านรูปแบบ 2.1

ประกอบด้วย		ขนาดพื้นที่ใช้สอยภายใน	ขนาดพื้นที่ใช้สอยภายนอก
1. หน้าบ้าน	2. ห้องน้ำ	> 51.5 ตร.ม.	< 26.5 ตร.ม.
3. รับแขก	4. ซักล้าง	ขนาดครัวเรือนและรายได้	
5. เก็บของ	6. ครัว	ขนาดครัวเรือน	2 คน
7. ทางสัญจร	8. ระเบียง	ระดับรายได้/ เดือน/ครัวเรือน	20,000-30,000
9. ห้องนอน		พื้นที่ 25.75 ตร.ม.ต่อคน	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 6.7 แสดงบ้านรูปแบบ 2.2

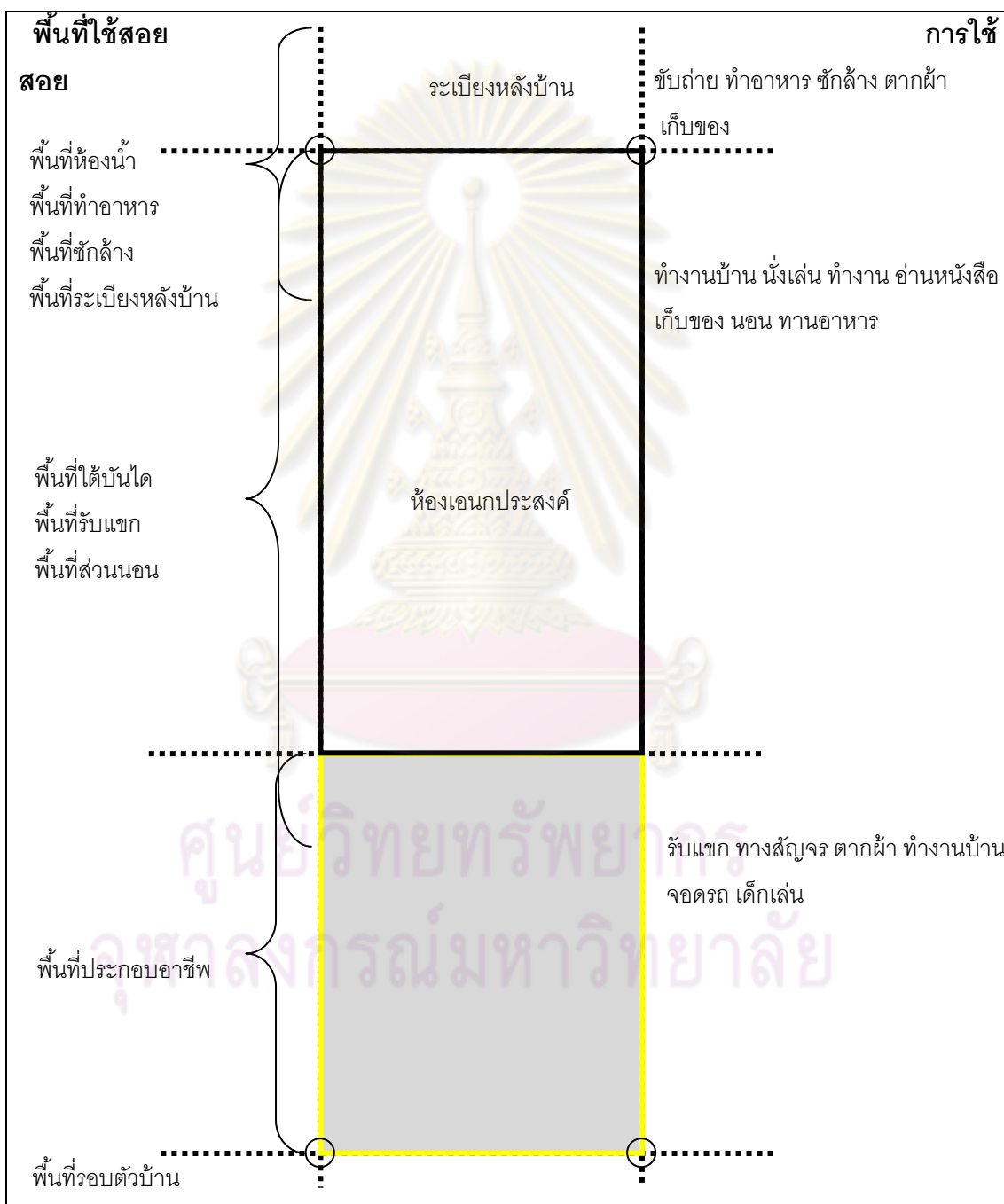
ประกอบด้วย		ขนาดพื้นที่ใช้สอยภายใน	ขนาดพื้นที่ใช้สอยภายนอก
1. หน้าบ้าน	2. ห้องน้ำ	> 51.5 ตร.ม.	< 26.5 ตร.ม.
3. รับแขก	4. ซักล้าง	ขนาดครัวเรือนและรายได้	
5. เก็บของ	6. ครัว	ขนาดครัวเรือน	4 คน
7. ทางสัญจร	8. ระเบียบ	ระดับรายได้/ เดือน/ครัวเรือน	30,000-40,000
9. ห้องนอน	10. ประกอบอาชีพ	พื้นที่ 12.875 ตร.ม.ต่อคน	

ศูนย์วิจัยทางสังคมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ใช้สอย การใช้พื้นที่และเครื่องเรือนที่เกิดขึ้นในบ้าน ทั้ง 4 แบบ จะแบ่งพื้นที่ได้เป็น 2 แบบ

ก.พื้นที่ส่วนรวม ได้แก่พื้นที่สัจจกรภายใน โถงเอนกประสงค์ พื้นที่หน้าบ้าน พื้นที่หลังบ้าน พื้นที่รอบตัวบ้าน พื้นที่จอดรถ พื้นที่รับแขก

ข.พื้นที่ส่วนตัว คือพื้นที่ระหว่างตัวบุคคลหรือใช้เฉพาะคนในบ้านได้แก่ ห้องนอน ห้องน้ำ แผนภาพที่ 6.8 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ใช้สอย การใช้พื้นที่ที่เกิดขึ้น

จากการวิเคราะห์โดยทั่วไปกลุ่มพักอาศัยภายในโครงการมีลักษณะดังนี้

- ผู้พักอาศัย มีความหลากหลายในวัยของผู้อยู่อาศัยเพราะมีลักษณะครอบครัวซึ่งเป็นครอบครัวขนาดเล็ก ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ที่ 31-40 ปี มากที่สุด รองลงมาเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 1-10 ขวบ

- จำนวน ส่วนใหญ่มีจำนวนคนอยู่ตั้งแต่ 2-4 คน โดยแต่ละบ้านจะมีเด็กอย่างน้อย 1 คน อาศัยอยู่ด้วย และพบจำนวน 7 คนโดยมีผู้ใหญ่ 5 คน เด็กเล็ก 2 คนถือว่าเป็นจำนวนที่มากที่สุด

- อาชีพ รับจ้าง พนักงานเอกชน ค้าขายเป็นส่วนใหญ่ รับราชการเป็นส่วนน้อยและครึ่งหนึ่งเป็นคนไม่มีรายได้ ว่างาน แม่บ้าน เกษียณ และเด็ก

- รายได้ของครัวเรือนมีตั้งแต่ 10,000 - 40,000 บาทต่อเดือน/ครัวเรือน โดยมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 20,000 บาทต่อเดือน/ครัวเรือน ซึ่งถือว่ามีความจำกัดในการจ่าย

- กลุ่มผู้อยู่อาศัยอยู่กันแบบครอบครัว ประกอบด้วย สามี ภรรยา โดยมีลูกและญาติพี่น้อง ไม่พบความสัมพันธ์แบบเพื่อนเลยในโครงการแห่งนี้

- กรรมสิทธิ์ โดยสรุปแล้วถ้าเช่าจะไม่มีการต่อเติม

โดยสรุป ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 42 ตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้อยู่อาศัยมีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปีมากที่สุด มีสถานภาพสมรส เฉลี่ยถึง 70 % หรืออยู่กันเป็นครอบครัว ทั้งครอบครัวขนาดเล็กและขนาดกลาง จำนวนสมาชิกมีตั้งแต่ 2-4 คน มีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ผสมกันไป โดยเกือบทุกบ้านจะมีเด็กที่มีอายุไม่เกิน 15 ปีอาศัยอยู่ด้วย มีผู้ที่มีอาชีพคิดเป็น 60% โดยประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมาเป็นพนักงานเอกชนตามด้วยค้าขาย มีส่วนน้อยที่รับราชการ อีกส่วนหนึ่งจะเป็นผู้ที่ไม่มียาได้ ว่างาน เกษียณราชการ ลูกส่งเสีย แม่บ้าน ถึงประมาณ 40 %

สรุปความสัมพันธ์ระหว่างครัวเรือนและการใช้พื้นที่

ความสัมพันธ์ระหว่างครัวพบว่าปัจจัยที่สำคัญเกี่ยวกับการอยู่อาศัยนั้นคือ เรื่องจำนวนผู้อยู่อาศัย รายได้ ส่วนเรื่องของอาชีพไม่พบว่าเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพราะแต่ละบ้านมีอาชีพที่หลากหลาย ยกเว้นบ้านที่มีการประกอบอาชีพที่บ้านที่มีผลต่อการใช้พื้นที่ซึ่งทำให้เกิดการต่อเติมในบ้านที่ไม่มีการต่อเติมและไม่มีการใช้โถงเอนกประสงค์มีจำนวนคนอยู่ตั้งแต่ 1-3 คน จะมีอัตราการใช้เครื่องเรือนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับโดยแปรผันตามจำนวนคน แต่พอเป็นบ้านที่มีจำนวนคนอยู่ 4 คนกลับแปรผันตรงข้าม นั่นหมายถึงเมื่อมีจำนวนคนใช้พื้นที่มากขึ้นเครื่องเรือนจะมากขึ้น แต่เมื่ออยู่อาศัยเกิน 3 คนขึ้นไปจะลดจำนวนเครื่องเรือนลง เพื่อให้พื้นที่มีพื้นที่ว่างมากที่สุด

บ้านรูปแบบ 2.1 ไม่พบบ้านที่อยู่อาศัยน้อยกว่า 3 คน ซึ่งแสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าบ้านเดี่ยวของโครงการเอื้ออาทรนั้นถ้าอยู่ 1-2 คนสามารถอยู่กันได้โดยไม่ต้องต่อเติม แต่เมื่อเกิน 3 คนขึ้นไปจะมีความต้องการต่อเติมโดยจะมีทั้งส่วนที่ไม่ต่อเติมและต่อเติมโดยมีหลายสาเหตุทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่คับแคบหรือ เพื่อประกอบอาชีพที่บ้าน

จากแนวคิดการออกแบบของทางการเคหะฯ โดยสรุปแล้วยังควรที่จะมีการจัดสร้างบ้านเดี่ยวต่อไปเพราะได้ตอบโจทย์นโยบายการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยของรัฐฯและตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนที่มีลักษณะเป็นครัวเรือนขนาดเล็กได้เป็นอย่างดี อาจมีบางส่วนที่เพิ่มเติมแก้ไขเพิ่มขึ้นมาหรือทางเลือกของบ้านแฝดมาใช้ร่วมด้วย ซึ่งอาจจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมให้ทันกับกระแสปัจจุบันมากที่สุด โดยดูในปัจจัยที่เกี่ยวข้องของทั้งเรื่องของจำนวนผู้อยู่อาศัย รายได้ เพศ ขนาดครัวเรือน กรรมสิทธิ์ ลักษณะของพื้นที่ การปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงพื้นที่ และลักษณะพฤติกรรมและกิจกรรมของครัวเรือน

จากการสัมภาษณ์ นักออกแบบของการเคหะฯ ที่ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบทั้ง คุณเกรียงศักดิ์ สำแดงเดช¹ และคุณระวีวัน สุพัตกุล² ทั้ง 2 ได้เสนอแนะแนวทางสำหรับบ้านเดี่ยวไว้ว่าต่อไปรูปแบบบ้านอาจจะมีหลากหลายรูปแบบมากขึ้นให้เหมาะกับภูมิภาคต่างๆ และอาจจะมีการศึกษาเป็นขั้นเป็นตอนโดยจะต้องมีเวลาศึกษามากพอ เพื่อจะได้รู้ว่าในแต่ละพื้นที่มีความต้องการรูปแบบไหน เพื่อจัดทำที่อยู่อาศัยให้เหมาะกับอายุมากที่สุด

ส่วนในมุมมองของผู้อยู่อาศัยมองว่า ไม่มีปัญหาในการอยู่อาศัยและขนาดของพื้นที่ถึงแม้จะรู้สึกว่าการเล็กในทัศนคติ แต่ตามการอยู่อาศัยจริงถือว่าเพียงพอ เพียงแต่มีความคิดที่จะขยายเมื่อถึงเวลาและมีงบประมาณ แต่ปัญหาที่แท้จริงแล้วอยู่ที่การจัดวางเครื่องเรือนมากกว่าสังเกตได้จากบ้านที่ไม่ได้ต่อเติมปัญหาที่เกิดขึ้นคือความไม่สะดวกสบาย ไม่เรียบร้อยถึงร้อยละ 80 ซึ่งเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ถ้าหากจัดวางอย่างเป็นระเบียบ เก็บข้าวของให้ถูกที่หรือใช้พื้นที่ในแนวตั้งซึ่งไม่ถูกพบเลยในโครงการแห่งนี้ มีเพียงการใช้ชั้นลอยเพื่อวางของเล็กๆน้อยๆในห้องนอนเป็นส่วนใหญ่ซึ่งพบได้น้อยมาก ส่วนบ้านที่ต่อเติมนั้นส่วนใหญ่เพื่อความสะดวกและความจำเป็นในการประกอบอาชีพ และพบว่าในห้องเอนกประสงค์หลังจากที่ต่อเติมแล้วจะใช้เก็บของมากที่สุด

¹ สัมภาษณ์ เกรียงศักดิ์ สำแดงเดช, ผู้อำนวยการกองผลิตและก่อสร้าง 7 การเคหะแห่งชาติ, 12 เมษายน 2553.

² สัมภาษณ์ ระวีวัน สุพัตกุล, ผู้อำนวยการกองผลิตและก่อสร้าง 6 การเคหะแห่งชาติ, 12 เมษายน 2553.

ซึ่งถือว่าใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าซึ่งต่างจากบ้านที่ไม่ได้ต่อเติมจะใช้พื้นที่ตรงนี้ได้เต็มประสิทธิภาพมากกว่า

คนทั่วไปมองว่า บ้านเอื้ออาศรมีพื้นที่ไม่เพียงพอ จึงเป็นสาเหตุหลักของการต่อเติม แต่แท้จริงแล้วจากการศึกษา กลับเป็นปัจจัยอื่น ที่ทำให้เกิดการต่อเติมเปลี่ยนแปลงมากกว่า อีกทั้งเมื่อสอบถามไปถึงความรู้สึกที่ว่าพื้นที่ที่อยู่อาศัยมีความเพียงพอหรือไม่ ได้รับคำตอบที่ว่าเพียงพอในการอยู่อาศัยมีความต้องการให้เพิ่มเติมพื้นที่ในบางส่วนอย่าง ห้องครัวที่ต้องมีกิจกรรมในการใช้ทุกวันและต้องมีพื้นที่ที่เพียงพอในการใช้งานนั้นๆด้วย นอกนั้นไม่มีปัญหากับการอยู่อาศัยภายในพื้นที่ ห้องน้ำสามารถใช้ร่วมกันได้ หากแต่ถ้าถ้ามีเงินก็อยากจะต่อเติมเพื่อให้สะดวกสบายขึ้นเท่านั้นไม่ใช่ลักษณะของความจำเป็นที่จะต้องต่อเติม อีกทั้งยังมีทัศนคติที่ว่าที่นี่ เพื่อนบ้านร่วมมือร่วมใจกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมื่อเปรียบเทียบกับหมู่บ้านเอกชนในระดับผู้มีรายได้น้อย ที่นี่จะดีกว่ามากถึงแม้พื้นที่ภายในจะแคบไปบ้างแต่ถือว่าเป็นไปตามความสามารถในการจ่าย อีกทั้งมีพื้นที่ด้านรอบบ้านให้แทนถือว่าได้พื้นที่นอกบ้านค่อนข้างกว้าง

การมีพื้นที่รวมกันอยู่ตรงกลางและสามารถใช้กิจกรรมหลายๆอย่างได้ ทำให้เกิดเป็นสัมพันธภาพระหว่างครอบครัว หากว่ามีการจัดระเบียบการใช้พื้นที่ให้มากขึ้นกว่าเดิม การใช้พื้นที่แนวตั้ง จะทำให้การอยู่อาศัยดีขึ้น ดังนั้นปัญหาของผู้อยู่อาศัยอาจไม่จำเป็นต้องแก้ปัญหด้วยการต่อเติมหากแต่เป็นการจัดเก็บ และการใช้ประโยชน์ในพื้นที่มากกว่า

ในแง่ของผู้วิจัยมีความเห็นว่า พื้นที่ที่ได้มานั้นมีความเพียงพอต่อการอยู่อาศัยและในแง่ความสามารถของการจ่าย แต่อาจจะต้องมีการปรับปรุง แก้ไขปัญหาในบางจุด คือห้องเอนกประสงค์ไม่ต้องต่อเติมแต่จัดวางเครื่องเรือน มีตู้เก็บของให้มากขึ้น แต่มาต่อเติมในส่วนห้องครัวให้ปิดมิดชิดขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะ

ในการจัดทำโครงการในอนาคต เมื่อมีการออกแบบให้เหมาะกับผู้อยู่อาศัยภายในบ้านการเคหะฯ ควรมีการเพิ่มเติมเพื่อมิให้เกิดการปรับเปลี่ยนภายหลังซึ่งจะช่วยลดปัญหาการต่อเติมที่เกิดขึ้นตามมา ทั้งที่คาดเดาและไม่อาจคาดเดาได้

6.2.1 ข้อเสนอแนะต่อการเคหะฯ 1.เสนอแนะบ้านเพื่อการอยู่อาศัยในอนาคต 2.เสนอบ้านดัดแปลงเพื่อเป็นร้านค้าย่อย ที่ไม่ใหญ่สามารถเดินถึง เพื่อเพิ่มรายได้ (เสนอเป็นงานวิจัยต่อไป) มีทางเลือกบ้านที่สามารถทำกินได้ในที่อยู่อาศัย เพื่อลดต้นทุนการเดินทาง เพราะจากการศึกษายังพบครัวเรือนที่มีความอึดอัดในเรื่องรายได้และการเดินทางที่ลำบาก ดังนั้นการประกอบอาชีพที่

บ้านจะเป็นทางออกที่ดีสำหรับคนกลุ่มนี้ โดยออกแบบให้สามารถปรับเปลี่ยนฟังก์ชันการใช้งานได้
 3.การจัดผัง 4.เสนอแนะพื้นที่เอนกประสงค์ ครีวและห้องนอน
 แผนภาพที่ 6.9 แสดงปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข

เพิ่มเติมพื้นที่ครีว ด้วยขนาดพื้นที่หน้ากว้างน้อยที่สุดตามมาตรฐาน ลึก 3.00 ม.

กว้าง 1.5 (ความลึกเครื่องเรือน 0.60 + ทางสัญจร 0.90 ม.) = 4.50 ตร.ม.

มาตรฐานขั้นต่ำอยู่ที่ = 4.32 ตร.ม.

แผนภาพที่ 6.10 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนเครื่องใช้ที่ไม่เป็นระเบียบ

การจัดวางเครื่องเรือนเครื่องใช้ไม่เป็นระเบียบ ควรมีตู้จัดเก็บให้มากพอในการจัดเก็บของ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เสนอแบบบ้านตัวอย่างเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้อยู่อาศัย

แบบที่ 1 บ้านเสนอแนะสำหรับบ้านรูปแบบ 1.1-1.2

แผนภาพที่ 6.11 แสดงแบบเสนอแนะที่ 1 สำหรับบ้านรูปแบบ 1.1-1.2

<p>plan</p>	
<p>ปัญหาที่มี</p> <ul style="list-style-type: none"> ➡ ปัญหาด้านการใช้พื้นที่ภายใน ➡ ปัญหาพื้นที่ครัว 	<p>ทางแก้ไข</p> <ul style="list-style-type: none"> ➡ จัดวางพื้นที่ภายใน และปล่อยพื้นที่โถงให้เป็นสีเขียว เพื่อสแกนภาพแวดล้อมของชุมชน ➡ เพิ่มการจัดเก็บให้ดีขึ้น ➡ เสนอแนะการเพิ่มเติมโครงสร้างของครัว ➡ เอาจัตุด้านหลังที่กั้นออกไป

แบบที่ 1 เป็นแบบที่ช่วยแก้ไขสำหรับบ้านรูปแบบ 1.1 และ 1.2 ซึ่งเป็นบ้านที่ต้องการพื้นที่ครัวที่มีความมิดชิด ส่วนด้านหน้าเสนอแนะให้มีการใช้พื้นที่ที่สามารถผสมกลมกลืนไปกับธรรมชาติด้วยการจัดพื้นที่นั่งเล่นหรือกิจกรรมที่มีมุมต่างๆ และจัดสวนไปในตัวเพราะในปัจจุบันคนต้องการพื้นที่สีเขียว ไม่ต้องการอยู่อาศัยอย่างแออัดและเป็นบ้านที่ไว้สำหรับเสนอแนะบ้านที่มีการอยู่อาศัย 1-2 คน

แบบที่ 2 บ้านเสนอแนะสำหรับบ้านรูปแบบ 2.1

แผนภาพที่ 6.12 แสดงแบบเสนอแนะที่ 2 สำหรับบ้านรูปแบบ 2.1

 <p>plan</p>	
<p>ปัญหาที่มี</p> <ul style="list-style-type: none"> ➡ ต้องการพื้นที่เพิ่มเพื่อความสะดวก ➡ ปัญหาพื้นที่ครัว 	<p>ทางแก้ไข</p> <ul style="list-style-type: none"> ➡ เสนอแนะการเพิ่มเติมโครงสร้างของบ้าน ➡ เสนอแนะให้มีพื้นที่สีเขียวรอบบ้าน 🌳 ➡ เสนอแนะการเพิ่มเติมโครงสร้างของครัว ➡ หลีกเลี่ยงการแบ่งพื้นที่ด้วยการกั้นห้อง ➡ เอาประตูด้านหลังที่กั้นออกไป

เป็นแบบบ้านเพื่อการต่อเติมในอนาคต ที่จะช่วยแก้ไขในเรื่องปัญหาพื้นที่ในห้องนอนประสงค์ สำหรับบ้านที่ต้องการการต่อเติม และเป็นบ้านที่ไว้เสนอแนะสำหรับบ้านที่มีการอยู่อาศัย 4 คน ด้วย

แบบที่ 3 เสนอแนะแบบบ้านดัดแปลง เพื่อร้านค้าย่อย

แผนภาพที่ 6.13 แสดงแบบเสนอแนะที่ 3 สำหรับบ้านแบบ 2.2

	<p>ห้องนอนชั้น 2</p>
<p>ปัญหาที่มี</p> <ul style="list-style-type: none"> ➡ ต้องการพื้นที่เพิ่มเพื่อความสะดวก ➡ ปัญหาพื้นที่ครัว 	<p>ทางแก้ไข</p> <ul style="list-style-type: none"> ➡ เสนอแนะแนวทางการบ้านที่ดัดแปลงเพื่อร้านค้าย่อย โดยการกันพื้นที่ส่วนตัวกับสวนสาธารณะแยกออกจากกันและเพิ่มทางเข้าออกทางด้านข้างด้วย เสนอแนะให้มีพื้นที่สีเขียวรอบบ้าน ➡ เสนอแนะด้านหน้าเปิดประตูให้กว้างขึ้น ➡ เสนอแนะการเพิ่มเติมโครงสร้างของครัว ➡ เสนอแนะเตียงแบบเก็บได้ เนื่องจากการวิเคราะห์พบว่าในห้องนอนจะใช้ฟูกมากกว่าเตียง ดังนั้นจึงเสนอแนะเครื่องเรือนแบบยกพับจะสะดวกขึ้น ➡ ออกแบบให้สอดคล้องระหว่างที่อยู่อาศัยกับการค้า

อาจต้องมีทางเลือกในการปรับเปลี่ยน ฟังก์ชัน ให้เหมาะสมกับการใช้งาน เช่นการเพิ่มผนังบางส่วน เป็นทางเลือกของบ้านต่อเติมเพื่อการค้าซึ่งสามารถประกอบอาชีพที่บ้านได้เลย โดยเลือกขึ้นในตำแหน่งที่น่าจะเกิดบ้านที่ต่อเติมเพื่อการค้าโดยดูงานวิจัยของ อรุณ ดันคุณะกุล³ ซึ่งได้เคยศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเป็นร้านค้าในเคหะชุมชนมาก่อน ในแนวทางที่ควรจะเป็น

อาจจะต้องมีการปรับแบบบ้านในบางจุดให้สนองต่อความต้องการของผู้อยู่อาศัย เพื่อหลีกเลี่ยงการต่อเติมหรือปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เกิดค่าใช้จ่ายหรือปัญหาตามมา ห้องน้ำที่มีขนาดเล็ก อาจเปลี่ยนแบบให้เพิ่มขึ้น หรือเพิ่มขนาดของห้องน้ำ เพื่อการใช้งานที่สะดวก เสนอให้ใช้พื้นที่ได้ บันไดเพื่อให้มีพื้นที่ในการเก็บของ

6.2.2 ข้อเสนอแนะต่อผู้อยู่อาศัย จากการศึกษาค้นพบว่าไม่มีบ้านใดใช้พื้นที่แนวตั้ง ภายในเลย หรือใช้น้อยมาก จึงเสนอแนะการตกแต่งและการใช้เครื่องเรือนที่ออกแบบสำหรับบ้าน ที่มีพื้นที่จำกัด ดังนี้

1. ใช้พื้นที่แนวตั้ง ใช้ผนังให้เป็นประโยชน์ สามารถเพิ่มพื้นที่ใช้สอยด้วยการใช้ประโยชน์ จากที่ว่างทางแนวตั้ง ไม่ว่าจะทำชั้น หรือราว ที่สามารถยกข้าวของเครื่องใช้ขึ้นจากพื้นไปลอยอยู่เหนือหัว หรือติดอยู่บนผนังให้มากที่สุด จะทำให้ที่ว่างภายในบ้านเหลือพื้นที่ให้ใช้ได้อีก ตั้งแต่พื้นไปจนถึงฝ้าเพดาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³ อรุณ ดันคุณะกุล, “การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเป็นร้านค้าในเคหะชุมชน : กรณีศึกษาเคหะชุมชน สมุทรปราการ1,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหะการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 123-125.

แผนภาพที่ 6.14 แสดงแบบการใช้พื้นที่ในแนวตั้ง การจัดวาง จัดเก็บที่เพิ่มประสิทธิภาพในพื้นที่

แผนภาพที่ 6.15 แสดงแบบเครื่องเรือนเลื่อนแนบ

2. จัดเก็บด้วยบิลท์อิน แม้ว่าการทำเฟอร์นิเจอร์บิลท์อินจะทำให้เสียพื้นที่ไปบางส่วน แต่เป็นวิธีที่ดีในการจัดการกับพื้นที่ที่มีอยู่จำกัดให้เป็นประโยชน์และตรงกับความต้องการได้ดีกว่าการใช้เฟอร์นิเจอร์แบบลอยตัว เพราะสามารถออกแบบให้มีขนาดพอดีกับข้าวของเครื่องใช้ และช่วยให้การจัดเก็บเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้นด้วย

แผนภาพที่ 6.16 แสดงแบบการจัดเก็บให้เต็มพื้นที่ใช้สอย

แผนภาพที่ 6.17 แสดงแบบการแก้ไขปัญหาพื้นที่ภายในบ้านจัดเก็บให้เต็มพื้นที่ได้บนได

แผนภาพที่ 6.18 แสดงความเป็นอยู่ที่ไม่ได้จัดวางเครื่องเรือนเครื่องใช้อย่างเป็นระเบียบ

แก้ปัญหาด้วยการทำให้เป็นที่เก็บของ ของจึงที่ถูกเก็บไว้อย่างเรียบร้อย

แผนภาพที่ 6.19 แสดงการจัดเก็บเครื่องใช้อย่างเรียบร้อย

เครื่องเรือนที่มีความหนาที่กินพื้นที่ไปโดยเปล่าประโยชน์ เปลี่ยนมาใช้เครื่องเรือนที่ดูโปร่ง ไม่ทึบตันหรือเลือกที่สามารถพับเก็บได้เมื่อไม่ใช้งานอย่างเสื่อหรือโต๊ะญี่ปุ่น

แผนภาพที่ 6.20 แสดงลักษณะการนั่งกับพื้นที่ไม่ต้องใช้เครื่องเรือน

แผนภาพที่ 6.21 แสดงบ้านที่มีพื้นที่ครัวจึงต้องขยับขยายไปซ้อนทับกับบริเวณอื่น

แผนภาพที่ 6.22 แสดงการนอนฟูก

นอนฟูกเพื่อเก็บหรือยกพิงกับเสาเมื่อไม่ใช้งาน นำพื้นที่ตรงนี้มาใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้

3. แบบเครื่องเรือนแบบอรรถประโยชน์ กั้นห้องและเป็นชั้นวาง

สิ่งสำคัญในการจัดพื้นที่แคบคือพยายามสร้างความต่อเนื่องภายในพื้นที่ไว้ให้มากที่สุด ไม่ควรกั้นผนังทึบ เพราะจะยิ่งทำให้บ้านดูแคบลงไปอีก หากต้องการแบ่งพื้นที่ใช้งานภายในห้อง ควรกั้นผนังแบบโปร่ง โดยการทำชั้นวางของ ใช้ฉากหรือม่านที่เลื่อนปิดเปิดได้ เพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการใช้งาน อีกวิธีหนึ่งคือการแบ่งพื้นที่ด้วยการเปลี่ยนสีหรือพื้นผิวของผนัง และพื้น นอกจากนี้จะช่วยแบ่งสัดส่วนของพื้นที่แล้วยังสามารถเปลี่ยนอารมณ์และเพิ่มมิติให้กับพื้นที่ได้ด้วย

สามารถเลือกใช้เครื่องเรือนแบบเอนกประสงค์แทนการใช้เครื่องเรือนหลายชิ้นที่ทำให้เสียพื้นที่ และอีกวิธีหนึ่งคือการจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนให้ใช้งานได้หลากหลาย เช่น วางโต๊ะกลาง ในตำแหน่งที่เป็นได้ทั้งโต๊ะรับประทานอาหาร โต๊ะนั่งเล่น และโต๊ะทำงาน แล้วแต่การใช้งานในแต่ละโอกาสและช่วงเวลา

แผนภาพที่ 6.23 แสดงแบบเครื่องเรือนอรรถประโยชน์กันห้องและเป็นชั้นวาง

4. ใช้พื้นที่ในมิติแนวตั้ง

แผนภาพที่ 6.24 แสดงแบบการใช้พื้นที่ในมิติแนวตั้ง

5. ปรับเปลี่ยนประหยัดที่ใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งเก็บทั้งซ่อน

การใช้เฟอร์นิเจอร์ที่สามารถยืด หด พับเก็บ หรือมีล้อเลื่อน จะช่วยประหยัดเนื้อที่ได้มาก เพราะทำให้ปรับเปลี่ยนได้ตามการใช้งานและเคลื่อนที่ไปใช้ในส่วนต่างๆ ได้อย่างสะดวก เมื่อไม่ใช้งานก็นำไปเก็บได้โดยไม่เปลืองเนื้อที่ ถ้าหากเป็นเฟอร์นิเจอร์ที่สามารถเก็บแบบซ่อนขึ้นเล็กในชั้นใหญ่หรือถอดประกอบแยกส่วนได้ด้วยจะยิ่งช่วยประหยัดพื้นที่ได้มากขึ้นด้วย

แผนภาพที่ 6.25 แสดงแบบการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งเก็บทั้งซ่อน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. ใช้เครื่องเรือนแบบโมดูล่า เป็นเครื่องเรือนที่ถอดประกอบถอดแยกส่วนต่างๆได้
แผนภาพที่ 6.26 แสดงแบบเครื่องเรือนที่ถอดประกอบถอดแยกส่วนต่างๆได้

7. เทคนิคดวงตาโดยใช้องค์ประกอบพื้นฐานในการออกแบบ เช่น เส้น สี แสงเงา และผิวสัมผัส มาตกแต่งบ้านเพื่อช่วยหลอกตาให้ดูกว้างขึ้น เช่น การใช้เส้นนอนเพื่อยืดให้ห้องดูยาวขึ้น การเปิดช่องแสงเพื่อเชื่อมต่อกับพื้นที่ภายนอก การใช้วัสดุผิวมันวาว เช่น กระจกหรือสแตนเลส สร้างเงาสะท้อนเพิ่มมิติให้กับพื้นที่ การใช้เฟอร์นิเจอร์แบบโปร่งบาง ทำให้ห้องดูโล่ง ไม่ทึบตัน การใช้สีอ่อนๆหรือการจัดแสงไฟให้ห้องดูสว่างขึ้น และวิธีอื่นๆอีกมากมายที่สามารถมาประยุกต์ให้เข้ากับความต้องการใช้สอยและสไตล์การตกแต่งบ้านได้

6.2.3 ข้อเสนอแนะต่อผู้ประกอบการ เมื่อทราบถึงความจำกัดในความสามารถในการจ่าย ความจำกัดในพื้นที่และความต้องการของผู้อยู่อาศัยแล้วจะเป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการเครื่องเรือนในการออกแบบและจัดทำเครื่องเรือน แบบ โมดูล่า หรือเครื่องเรือนขนาดเล็กเป็นอย่างมาก ซึ่งกลุ่มผู้มีบ้านอยู่อาศัยขนาดเล็กมีจำนวนไม่น้อยในปัจจุบัน อีกทั้งยังสามารถปรับใช้ในที่อยู่อาศัยขนาดเล็กแบบอื่นได้อีกเช่น คอนโดหรือห้องเช่า หรือการเสนอเงินกู้สำหรับครัวเรือนให้กับผู้อยู่อาศัย

6.2.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การคัดเลือกคนที่มีความสนใจซื้อบ้านบางบ้านไม่ได้มาจากความจำเป็นด้านการอยู่อาศัย เห็นได้จากการปล่อยให้คนเช่าหรือปล่อยให้รกร้าง จากข้อมูลจากการศึกษา พบว่าบ้านทั้งหมด

จำนวน 477 หลังมีให้คนเช่า 17 % และมีสถิติการขอรับสิทธิ์ซื้อบ้านของโครงการนี้นั้น มีถึง 9 หมื่นกว่าราย แต่รับได้เพียง 477 รายเท่านั้น ซึ่งถือว่ารองรับได้ค่อนข้างน้อย ผู้ที่ได้รับสิทธิ์น่าจะมาจากคนที่มีความรู้เรื่องที่อยู่อาศัยจริงๆ แต่กลับกลายเป็นผู้ที่ได้รับสิทธิ์ไม่ได้ขาดแคลนที่อยู่อาศัยดูได้จากข้อมูลระยะเวลาการอยู่อาศัย มีเพียง 36 % ที่อยู่ครบ 5 ปีซึ่งที่เหลือเป็นที่เช่าต่อ ซื้อต่อ หรือเป็นญาติหรือลูกหลานซื้อทิ้งไว้ให้มาอยู่ ซึ่งทำให้ตัดสิทธิ์สำหรับผู้เดือดร้อน

ดังนั้นประโยชน์อย่างหนึ่งในการศึกษาจะทำให้ทราบถึงกลุ่มที่ได้รับคัดเลือกให้มีสิทธิ์ในการซื้อบ้านเป็นกลุ่มที่ถูกต้องหรือไม่ ซึ่งเมื่อทราบว่าคนที่อยู่อาศัยเป็นคนประเภทไหนแล้ว ทำอะไรจำนวนเท่าไร มีการอยู่อาศัยและมีสภาพความเป็นอยู่ ปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลง ไปอย่างไร ทำให้เกิดปัญหาหรือเหมาะกับที่ทางการเคหะจัดไว้ให้หรือไม่อย่างไร จะสามารถหาเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกกลุ่มบุคคลที่ควรมีสิทธิ์ในการซื้อบ้านจริงๆ อาจต้องมีมาตรการมาช่วยคัดเลือกคนตรงนี้ให้เข้าถึงเป้าหมายของการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของการเคหะอย่างแท้จริง อีกทั้ง ยังเป็นแนวทางในการออกแบบ และป้องกันปัญหาที่จะเกิดตามมาด้วย

เมื่อบ้านได้ถูกปรับเปลี่ยนทำให้ผู้อยู่อาศัยมีลักษณะอยู่อาศัยที่ดีขึ้น แต่ทางด้านเศรษฐกิจของคนน่าจะมีทางแก้ไข ด้วยการศึกษาดังบ้านดัดแปลงเพื่อร้านค้าที่ควรเป็นอย่างไร เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยสามารถประกอบอาชีพไปพร้อมกับการอยู่อาศัยได้ เพื่อเป็นแม่แบบสำหรับการดัดแปลงที่อยู่อาศัยเป็นร้านค้าย่อยเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยมีทางออกในการประกอบอาชีพที่ยั่งยืนต่อไป

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กวิณ ว่องวิทย์การ. การศึกษามิติที่ซ่อนอยู่และการซ่อนทับของการอยู่อาศัย, วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2542.
- การเคหะแห่งชาติ. ฝ่ายวิชาการ. (ออนไลน์). 2546. แหล่งที่มา:<http://arthorn.nha.co.th>(2552,
สิงหาคม 2)
- กิติ สีนฤเสก. การออกแบบภายในชั้นพื้นฐาน, ใน หลักการพิจารณาเบื้องต้น, หน้า 38-49, หน้า 56-
74, หน้า 84-133. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- กฤษณทศพิศ พานิชภักดิ์และคณะ. 3 ทศวรรษการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย. ใน สื่อนำเสนอ
งานวิจัยประกอบ สารศาสตร์. เมษายน 2552 ณ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2551.
- เกรียงศักดิ์ สำแดงเดช. ผู้อำนวยการกองผลิตและก่อสร้าง 7 การเคหะแห่งชาติ. สัมภาษณ์, 12
เมษายน 2553.
- จันทราวรรณ อุดมลาภประสิทธิ์. การศึกษารเปรียบเทียบการใช้พื้นที่ภายในห้องพักของอาคารพัก
อาศัยรวมประเภทให้เช่ากับเช่าซื้อ สำหรับผู้มีรายได้น้อยของการเคหะแห่งชาติ
: กรณีศึกษาเคหะชุมชนรามคำแหงกับชุมชนออกเงินระยะ 1, วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2551.
- ชนินทร์ วิสิทธิ์กมลโยธิน. การต่อเติมและเปลี่ยนแปลงการใช้ที่อยู่อาศัยประเภททาวน์เฮาส์ :
กรณีศึกษา หมู่บ้านสินธร บางกะปิ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ชาญณรงค์ สุทธิลักษณ์สกุล. การใช้พื้นที่ภายในที่พัก ประเภทอาคารชุดราคาประหยัด :
กรณีศึกษาโครงการสินธนาแมนชั่น (ถนนนวมินทร์) กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2545.
- ชุตินา ธนีสกรานนท์. การใช้พื้นที่ภายในห้องชุดเอนกประสงค์ขนาดเล็กระดับราคา ปานกลาง
โครงการ A และโครงการ B, วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

ณัฐชา พชรชลกร. ลักษณะการอยู่อาศัยภายในห้องพักขนาดเล็ก ในย่านศูนย์กลางธุรกิจ : กรณีศึกษา
โครงการออกคิด อพาร์ทเมนท์, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

พงศ์ธร เหวาปัติย์. แนวทางการปรับปรุงโครงการบ้านพักคนชราวาระสนะเวศม์ จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

มูฮำหมัดรอโซ มาหิละ. การใช้พื้นที่ในหน่วยพักอาศัยในเคหะชุมชนดินแดง กรุงเทพมหานคร,
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

ระวิน สุพัตกุล. ผู้อำนวยการกองผลิตและก่อสร้าง 6 การเคหะแห่งชาติ. สัมภาษณ์, 12 เมษายน
2553.

รายงานจำนวนประชากรผู้มีรายได้น้อยของสำนักงานสถิติแห่งชาติประจำปี 2549 อ้างใน
จันทราวรรณ อุดมลาภประสิทธิ์. การศึกษาเปรียบเทียบการใช้พื้นที่ภายในห้องพักของ
อาคารพักอาศัยรวมประเภทให้เช่ากับเช่าซื้อ สำหรับผู้มีรายได้น้อยของการเคหะแห่งชาติ
: กรณีศึกษาเคหะชุมชนรามคำแหงกับชุมชนออกเงินระยะ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2551.

วรชาติ แก้วคำฟู. พัฒนาการของการต่อเติมที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน กรณีศึกษา : ที่อยู่อาศัย
แบบ A ในโครงการ เมืองใหม่บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ, วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2543.

ศุภชัย ถาวรสุภเจริญ. การใช้พื้นที่และองค์ประกอบของหน่วยที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัดเขตเมือง
ชั้นใน กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

สมชาย เจริญวรเกียรติ. ผลกระทบที่เกิดจากการต่อเติมและเปลี่ยนแปลงประโยชน์ใช้สอยของบ้าน
จัดสรร : กรณีศึกษา หมู่บ้านลานทองจังหวัดนนทบุรี, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ . รายงานจำนวนประชากรประจำปี 2551.(ออนไลน์) 255. แหล่งที่มา :
[http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/population.html\(2552,สิงหาคม 2\)](http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/population.html(2552,สิงหาคม 2))
ห้างหุ้นส่วน พงษ์จันทราทวีทรัพย์. โครงการศึกษาวิจัยและออกแบบต่อเติมที่อยู่อาศัยในโครงการ
บ้านเอื้ออาทร.กรุงเทพมหานคร : การเคหะแห่งชาติ, 2551.

อรุณ ดันคุณะกุล. การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเป็นร้านค้าในเคหะชุมชน : กรณีศึกษาเคหะชุมชน
สมุทรปราการ1, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรม
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

เอกชัย ชูสังข์. การใช้พื้นที่และองค์ประกอบของหน่วยที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นใน
กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรม
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ภาษาอังกฤษ

Chawalit Nitaya, Tung Song Hong: Community involvement, An alternative design and
policy implementation proposal(Thailand, 1979).

Penero,J,and Zelnik,M. HUMAN DIMENSION&INTERIOR SPACE.NY:Watson-
Guptill,1979.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.บ้านเลขที่ 33/336 ลักษณะบ้าน ไม่ต่อเติม ใช้โถง จำนวนสมาชิก 4 คน จำนวนรถ ไม่มี
ตำแหน่งบ้าน อยู่ตรงคอร์ตสนามเด็กเล่น การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัยมา 5 ปีกว่า
สาเหตุ ที่ไม่มีการต่อเติม เพราะรายได้ที่ค่อนข้างจำกัดและลูกสาวยังเล็ก จึงยังไม่มีความคิดที่จะ
ทำ ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม- ผู้อาศัยประกอบด้วย ชาย 75 ปีแต่งงาน หญิง 45
ปีแต่งงาน เด็กผู้หญิง 6 ขวบและ 3 ขวบ อาชีพ เกษียณ ทำงาน เรียนหนังสือ

รวมแล้วมีรายได้ 5,500 บาทกับเงินที่ลูกสาวอยู่ต่างประเทศส่งมาให้ซึ่งไม่แน่นอน ค่าใช้จ่าย
7,300บาท ลักษณะการใช้พื้นที่ พฤติกรรมการอยู่อาศัยนั้นในช่วงกลางวันเจ้าของจะอยู่กับลูกทั้ง
สองคน โดยกิจกรรมส่วนใหญ่จะนั่งอยู่ตรงโถงเอนกประสงค์มากที่สุด เพราะส่วนใหญ่ลูกๆจะเล่น
อยู่นอกบ้านพร้อมรับแขกไปเลี้ยงปลา ปลูกต้นไม้ ครวเป็นพื้นที่รองลงมาเพื่อทำอาหารให้ลูกและ
ใช้พื้นที่ห้องเอนกประสงค์ในเวลาที่มืดแล้ว ส่วนพื้นที่ในห้องนอนใหญ่ใช้นอนกับภรรยาลูกๆ
โดยการปูผ้าที่พื้นแล้วนอนเรียงกัน 4คน เมื่อไม่ได้ใช้ก็พับเก็บ ส่วนอีกห้องจัดไว้สำหรับลูกสาวคน
โตที่มาปีละหน และเอาไว้เก็บของอื่นๆ ส่วนห้องน้ำเนื่องจากลูกยังเด็กส่วนใหญ่จะอาบน้ำกับพ่อ
แม่ อีกทั้งผู้เป็นแม่ต้องทำโอที่อยู่ที่ติดกลับไม่เป็นเวลาจึงไม่มีปัญหาในการใช้ห้องน้ำ การใช้พื้นที่
แนวตั้ง-

มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์มากเก็บเครื่องมือที่ใช้ในการ
ประกอบอาชีพ ปัญหา เพื่อนบ้านกันรั้วสูงไม่สวยงาม ไม่ต่อเติมแล้วบ้านไม่เรียบร้อย

ความเห็นของผู้อยู่อาศัย คิดว่าพื้นที่เพียงพอแล้วกับจำนวนคนและกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน

2.บ้านเลขที่ 33/326 ลักษณะบ้าน ไม่ต่อเติมแบบใช้โถง จำนวนสมาชิก 3 คน จำนวนรถ
มอเตอร์ไซด์ 1 คัน ตำแหน่งของบ้าน กลางซอย 12 การครอบครอง เช่า

ระยะเวลาอยู่อาศัยมา 3 ปี สาเหตุที่ไม่มีการต่อเติมเพราะไม่ใช้กรรมสิทธิ์ของตัวเอง ต่อเติม
หลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม- ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 63 ปีแต่งงาน หญิง 3 ขวบ ชาย
1 ขวบ

อาชีพ เกษียณ เรียนหนังสือ รายได้ต่อครัวเรือนจากลูกให้ประมาณ 8,000 - 10,000 บาทต่อ
เดือน ค่าใช้จ่าย 7,500 บาท ลักษณะการใช้พื้นที่ ส่วนใหญ่กลางวันจะหุงหาอาหาร ดูแลเด็กๆ
ซักผ้า จึงจะใช้บริเวณ ที่นั่งหน้าบ้านมากที่สุดอีกทั้งยังเอาไว้นั่งเล่น รับแขก และเป็นพื้นที่ที่เด็กเอาไว้นั่ง
เล่นกันด้วย ส่วนเวลานอน มีแค่ยกกับหลานจึงมักจะนอนห้องข้างล่างเพราะเดินขึ้นลำบาก ส่วน
ห้องนอนเอาไว้เก็บของ หรือเมื่อมีญาติมาเยี่ยมเอาไว้ให้นอน ส่วนการใช้ห้องน้ำ ไม่มีปัญหาอะไร
เพราะเด็กยังเล็ก ส่วนด้านหลังเอาไว้ ซักผ้า ทำครัว

การใช้พื้นที่แนวตั้ง ไม่มี มีการเปลี่ยนแปลง พื้นที่โถงมาเป็นที่นั่งเล่นและรับแขก ย้ายครัว

ออกไปอยู่ด้านนอก ปัญหา- ความเห็นของผู้อยู่อาศัย ถือว่าพื้นที่เพียงพอ แต่อยากเติมในส่วน
พื้นที่เติมพื้นที่เท่านั้น

3.บ้านเลขที่ 33/331 ลักษณะบ้าน ต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยตรงด้านหลังจากอาคารเดิมไปจนชิดรั้ว เพื่อทำเป็นส่วนครัวและเก็บของ ส่วนด้านข้างปูผ้าใบบังแดดเอาไว้ จำนวนสมาชิก 4 คน

จำนวนรถมอเตอร์ไซด์- ตำแหน่งของบ้าน สูดซอย 12 การครอบครอง ชื่อ

ระยะเวลาอยู่อาศัยมา 2 ปี สาเหตุที่มีการต่อเติมด้านหลังบ้านจนชิดรั้วเพื่อเป็นครัวและให้มีพื้นที่เก็บของเพิ่มขึ้น ต่อเติมหลังจากซื้อมา 4 ปี อยากรต่อเติม ด้านข้าง เพื่อมีลูกหลานมาเยี่ยม

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 68 ปีแต่งงาน ชาย 73 ปีแต่งงาน ชาย 4 ขวบและ 9 ขวบ

อาชีพ เลี้ยงชีพด้วยเงินจากลูกหลาน รายได้ต่อครัวเรือน จากที่ลูกหลานส่งมาเดือนละ 3,000-4,000 บาท ค่าใช้จ่าย 3,000บาทขึ้นไป ลักษณะการใช้พื้นที่ ส่วนใหญ่จะอยู่กันหน้าบ้านปูผ้าใบ และรับแขกด้วย นอนกันด้านบนแต่เมื่อไหร่ที่อากาศร้อนจะนอนกันอยู่ข้างล่าง การใช้น้ำ จะพลัดกันใช้ ถือว่าเพียงพออดัดบ้าง แต่พอทนได้ ไม่มีที่เก็บของ วางไว้ทั่วไป

การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยนการใช้พื้นที่จากเดิม โดยต่อห้องครัวออกไปด้านข้างให้มีพื้นที่ครัวเพิ่มมากขึ้น เปลี่ยนแปลง พื้นที่โถงมาเป็นที่นั่งเล่นและรับแขก

ปัญหา มีปัญหากับการเดินขึ้นลงเพราะบันไดแคบและการจอดรถไม่เป็นพื้นปลา รถเข้าออกไม่ได้

ความเห็นของผู้อยู่อาศัย ถือว่าพื้นที่เพียงพอไม่มีปัญหาการใช้พื้นที่ใดๆ

4.บ้านเลขที่ 33/396 ลักษณะบ้าน ต่อเติมเพื่อพักอาศัยซึ่งเหลือพื้นที่ด้านหน้า แต่เติมพื้นที่ด้านข้างจำนวนสมาชิก 4 คน จำนวนรถมอเตอร์ไซด์- ตำแหน่งของบ้าน ซอย 18 กลางซอย การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัยมา 5 ปี มีการต่อเติมจนเกือบเต็มพื้นที่ด้านหน้าบ้าน และเติมพื้นที่ข้างบ้าน ต่อเติมหลังจากซื้อมา 2 ปี อยากรต่อเติม ยังไม่ได้คิด รอเก็บเงินก่อน

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 52 ปีแต่งงาน หญิง 23 ปีแต่งงาน หญิง 18 ปีแต่งงาน หญิง 29 ปีแต่งงาน ชาย 22 ปีโสด อาชีพ ทำงานโรงงาน รปภ. เกษียณ รายได้ต่อครัวเรือน 37,500-40,500 ค่าใช้จ่าย ประมาณ 14,600 บาท-23,600 บาทขึ้นไป

ลักษณะการใช้พื้นที่ ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ที่ต่อเติมตรงโถงเอนกประสงค์ นั่งเล่น รับแขก ส่วนห้องนอนลูกคนโตกับแฟนนอนเข้าเพราะทำงานเป็นกะ คุณบ้านนอนข้างล่างเพราะขี้เกียจเดินขึ้น ส่วนลูกกับสามีนอนข้างบน จากการที่คนค่อนข้างเยอะ ห้องน้ำจึงมีความจำกัดมากแต่ด้วยความที่ทำงานเป็นกะ ปัญหาจึงเบาบางลง ซึ่งคิดจะต่อเติมเร็วๆนี้ ส่วน รับแขกตรงโถงที่ต่อ และเก็บของตามชั้นบันได

การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยนการใช้พื้นที่จากเดิม โดยต่อเติมโถงให้เป็นห้องเพิ่มเติม ส่วนห้องโถงเดิมกลายเป็นเก็บของ ย้ายครัวออกไปต่อเติมด้านนอก

ปัญหา เรื่องของวัสดุที่ได้มาไม่ดีตั้งแต่ต้น บ้านไม่ค่อยแน่นหนา ลอก หลังคาหลุด ฝนสาด

ความเห็นของผู้อยู่อาศัย ถือว่าเพียงพอแล้ว

5.บ้านเลขที่ 33/163 ลักษณะบ้านต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยแบบเปิดโล่งบริเวณด้านหน้าและด้านข้าง จำนวนสมาชิก 6 คน จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ 2 คัน รถยนต์ 1 คัน จอดนอกบ้าน ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนหลัก การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัยมา 3 ปี

ต่อเติมหลังจากซื้อมา 2 ปี อยากรต่อเติม เต็มพื้นที่บ้าน ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 65 ปี แต่งงาน หญิง 25 ปี แต่งงาน ชาย 26 และ 30 ปี แต่งงาน อาชีพ รับจ้าง รายได้ต่อครัวเรือน 28,000 บาท ค่าใช้จ่าย 10,000 บาท ลักษณะการใช้พื้นที่ ส่วนใหญ่ผู้หญิงจะอยู่บ้านเลี้ยงลูก ตรงโถงที่ต่อเติมแบบกึ่งเปิดโล่งไว้ และนำพื้นที่ตรงนั้นมาทำเป็นส่วนครัวด้วย เพื่อสะดวกในการทำอาหารและเลี้ยงเด็กไปพร้อมกัน

การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม โดยเปลี่ยนห้องนอนประสงค์ เป็นห้องนอน ย้ายห้องครัวออกไปอยู่ด้านนอก ปรับเปลี่ยน พื้นที่ด้านหน้าเป็นที่เลี้ยงเด็ก

ทำอาหาร ปัญหา คนในบ้านเยอะพื้นที่จึงคับแคบ ความเห็นของผู้อยู่อาศัย ถือว่าเพียงพอ

6.บ้านเลขที่ 33/145 ลักษณะบ้านต่อเติมเพื่อเปิดเป็นร้านขายของชำโดยต่อเติมพื้นที่ด้านหน้า ด้านข้างด้านหลัง แต่ด้านข้างไม่ได้ต่อถาวร ใช้ไม้ฝามาปิดไว้เท่านั้น จำนวนสมาชิก 4 คน จำนวนรถยนต์ 1 คัน จอดตรงข้ามบ้าน ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนหลัก

การครอบครอง ชื่อต่อ ระยะเวลาอยู่อาศัยมา 1 ปีกว่า สาเหตุ มีการต่อเติมทั้งกึ่งเปิดโล่งและ ทึบเพื่อการค้าขายในบริเวณด้านโถงและ เพิ่มเติมพื้นที่ครัว ต่อเติมหลังจากซื้อมา แต่แรก

อยากรต่อเติม ยังไม่มีความคิดที่จะต่อเติม เพราะต่อจนเต็มพื้นที่แล้ว ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 42 ปี แต่งงาน ชาย 47 ปี แต่งงาน หญิง 73 ปี แต่งงาน หญิง 19 ปี โสด อาชีพ ค้าขาย ขับ

แท็กซี่ นักศึกษา รายได้ต่อครัวเรือน 35,000 บาท ค่าใช้จ่าย 30,000 บาท ลักษณะการใช้

พื้นที่ โถงนอนประสงค์ต่อเติมแบบกึ่งเปิดโล่ง และใช้พื้นที่มากที่สุดในช่วงกลางวันเพราะเอาไว้ตั้ง

ขายอาหารและขายของชำไปด้วย ห้องนอนประสงค์ไว้ใช้รับแขกและเก็บของสำหรับขาย ส่วน

ด้านบนนอนอย่างเดียว ห้องนอน 1นอน 2คน ส่วนห้องนอนเล็กลูกสาวนอนเวลาใช้ห้องน้ำจะผลัด

กันตื่นเช้าเป็นวิธีการแก้ปัญหา การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยนการใช้พื้นที่จากเดิม

ต่อเติมกึ่งเปิดโล่งด้านหน้าบ้านเพื่อใช้ทำการค้า และต่อเติมแบบทึบด้านหลังตรงพื้นที่ครัวเดิมต่อ

เป็นห้องนอนผู้สูงอายุ ปัญหา วัสดุที่ใช้มาก่อสร้างบ้านไม่ดี มีหลังคาแตก หรือหลุดอยู่บ่อยครั้ง

ความเห็นของผู้อยู่อาศัย ถือว่าเพียงพอ

7.บ้านเลขที่ 33/ 424 ลักษณะบ้าน ต่อเติมเพื่อค้าขายบริเวณโถง จำนวนสมาชิก 4 คน

จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ 1 คัน จอดด้านข้างบ้าน ตำแหน่งของบ้าน ซอย 20 หลังที่ 2

การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุ มีการต่อเติมกึ่งพาณิชย์เกือบเต็มพื้นที่ทั้ง

บนและด้านล่าง เพื่อความปลอดภัย และใช้ประกอบการค้าขาย ต่อเติมหลังจากซื้อมา 2 ปี

อยากรต่อเติม ยังไม่คิดที่จะต่อเติมเพราะกำลังต่อเติมอยู่

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 58 ปีแต่งงาน หญิง 45 ปีแต่งงาน หญิง 25 ปีโสด หญิง 18 ปีโสด
อาชีพอาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไป กำลังศึกษา **รายได้ต่อครัวเรือน** 38,000 บาท
ค่าใช้จ่าย 10,000 บาท **ลักษณะการใช้พื้นที่** เนื่องจากใช้พื้นที่ชั้นล่างทั้งหมดสำหรับเป็นพื้นที่
 ค้าขาย จึงเหลือแต่พื้นที่ชั้นบนที่จะนั่งเล่น ดูทีวี และพักผ่อน และใช้ห้องนอน 2 ไร่เก็บของ
การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยนการใช้พื้นที่จากเดิม นำโรงที่ต่อเติมมาเป็นร้านค้า และ
 ด้านบนต่อเติมจากห้องนอนไปจนถึงระเบียง **ปัญหา- ความเห็นของผู้อยู่อาศัย** ถือว่าเพียงพอ
 แล้ว

8.บ้านเลขที่ 33/ 375 ลักษณะบ้าน ไม่ต่อเติมแต่ใช้พื้นที่โถง **จำนวนสมาชิก** 4 คน

จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ 1 คันจอดด้านข้างบ้าน **ตำแหน่งของบ้าน** ต้นซอยย่อย
การครอบครอง ซ้ำ **ระยะเวลาอยู่อาศัย** 3 ปี **สาเหตุ** ที่ไม่มีการต่อเติม ไม่มีงบ
ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม หน้าบ้านให้กว้างขึ้น ให้มีความปลอดภัย
ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 36 ปีแต่งงาน หญิง 38 ปีโสด ชายอายุ 10 ขวบ ชายอายุขวบครึ่ง
อาชีพ แม่บ้าน รับราชการ นักเรียน **รายได้ต่อครัวเรือน** 15,000 บาท **ค่าใช้จ่าย** 7,000 บาท
ลักษณะการใช้พื้นที่ เนื่องจากมีเด็กผู้ชายส่วนใหญ่ออกกิจกรรมจึงอยู่รอบตัวบ้านมีการใช้พื้นที่
 ห้องนอนมาใช้เป็นห้องทำงาน1 ห้อง **การใช้พื้นที่แนวตั้ง** ไม่มี **มีการเปลี่ยนแปลง** ห้องนอน 1
 มาเป็นห้องทำงาน **ปัญหา** บ้านแคบ หลังคาตกแตก **ความเห็นของผู้อยู่อาศัย** เพียงพอ โถงดีแต่
 แคบ ลูกหลานยังเล็กเลยพอ

9.บ้านเลขที่ 33/411 ลักษณะบ้าน ต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยบริเวณครัวอย่างเดียว **จำนวนสมาชิก** 4
 คน **จำนวนรถมอเตอร์ไซด์** 1 จอดด้านข้างบ้าน **ตำแหน่งของบ้าน** หลังที่ 3 ขวามือซอย 19
การครอบครอง ซ้ำ **ระยะเวลาอยู่อาศัย** 5 ปี **สาเหตุ**ที่มีการต่อเติมเพื่อความสะดวกสบาย เนื้อ
 ที่ใช้สอยน้อยจึงต้องต่อเติม **ต่อเติมหลังจากซื้อมา** 3 ปี **อยากรต่อเติม** ไม่อยาก
ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 22 ปี 43 ปี และ 74 ปี ชาย 46 ปี ทั้งหมดแต่งงานแล้ว
อาชีพ รับราชการ พนักงาน กำลังศึกษา เกษียณ **รายได้ต่อครัวเรือน** 19,000 บาท
ค่าใช้จ่าย 4,000 บาท **ลักษณะการใช้พื้นที่** จะรวมกันอยู่บริเวณห้องโถง
การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยนขยายพื้นที่ห้องครัวให้มากขึ้น
ปัญหา ฝ้าร้าว บันไดแคบ **ความเห็นของผู้อยู่อาศัย** ไม่พอ

10. บ้านเลขที่ 33/ 410 ลักษณะบ้าน ต่อเติมเพื่อการค้าบริการรับซักรีดบริเวณโถง
จำนวนสมาชิก 4 คน **จำนวนรถมอเตอร์ไซด์** 1 คัน จอดหน้าบ้าน **ตำแหน่งของบ้าน** หลังที่ 3
 ซ้ายมือ ซอย 19 **การครอบครอง** ซ้ำ **ระยะเวลาอยู่อาศัย** มา 5 ปี **สาเหตุ** ต่อเติมเพื่อการค้า
ต่อเติมหลังจากซื้อมา ตั้งแต่แรก **อยากรต่อเติม** ไม่อยาก
ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 67 ปีและ 68 ปีแต่งงาน 39 ปีแต่งงาน ชาย 19 ปีโสด

อาชีพ ค้าขาย รับจ้าง **รายได้ต่อครัวเรือน** 18,000 บาท **ค่าใช้จ่าย** 10,000 บาทขึ้นไปต่อเดือน
ลักษณะการใช้พื้นที่ เนื่องจากมีคนสูงอายุอยู่หลายคน ส่วนใหญ่แล้วจึงใช้พื้นที่บริเวณห้อง
 เอนกประสงค์นั่งเล่น พักผ่อนนอนหลับในตอนกลางวันมากที่สุด

การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงพื้นที่บริเวณโรงต่อเติมมาใช้เป็นพื้นที่ทำ
 กิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งตากผ้า เก็บของ ซักล้าง ทำอาหาร **แปลงการใช้พื้นที่จากเดิม** โดยเอา
 ครัวออกไปไว้ด้านนอก **ปัญหา- ความเห็นของผู้อยู่อาศัย** เพียงพอแล้ว

11.บ้านเลขที่ 33/408 ลักษณะบ้านต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยตรงบริเวณครัวและห้องน้ำ

จำนวนสมาชิก 7 คน **จำนวนรถมอเตอร์ไซด์** 1 คัน **จุดด้านข้างบ้าน ตำแหน่งของบ้าน** หลัง
 ที่ 2 ซอย 19 **การครอบครอง** ชื่อ **ระยะเวลาอยู่อาศัย** 2 ปี **สาเหตุ** ของการต่อเติมเพื่อความ
 ปลอดภัย

ต่อเติมหลังจากซื้อมา 1 ปี **อยากต่อเติม** บริเวณหลังคาด้านข้างบ้าน

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 41 ปีแต่งงาน ชาย 26 ปีแต่งงาน หญิง 51 ปีแต่งงาน หญิง 20 ปี
 แต่งงาน หญิง 12 ปีโสด หญิง 11ปีโสด หญิง 64แต่งงาน **อาชีพ** ทั้งหมดในบ้านมีอาชีพรับจ้าง
 เรียนหนังสือ และเกษียณ **รายได้ต่อครัวเรือน** 32,000 บาท **ค่าใช้จ่าย** 13,000 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ เนื่องจากมีสมาชิกในบ้านค่อนข้างมาก ครัวเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นจึงต่อเติม
 พื้นที่ในครัวให้มากขึ้น อีกทั้งต้องซักรีดเสื้อผ้าของคนในครอบครัวจึงใช้พื้นที่โรงเอนกประสงค์
 ปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้ดีขึ้นแล้วใช้บริเวณทำกิจกรรมซักรีด

การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม ขยายห้องครัวให้
 เติมพื้นที่ระเบียงหลังบ้าน ให้กลายเป็นครัวที่มีขนาดใหญ่ **ปัญหา- ความเห็นของผู้อยู่อาศัย**
 เพียงพอ

12.บ้านเลขที่ 33/460 ลักษณะบ้านต่อเติมเพื่อการค้า โดยต่อเติมกึ่งเปิดโล่งและปูพื้นด้านหน้า
 บ้านเพื่อทำเป็นร้านค้า และต่อเติมแบบปิดล้อมด้านหลังครัว **จำนวนสมาชิก** 4 คน

จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ 1 คัน **จุดด้านนอก ตำแหน่งของบ้าน** หลังที่ 3 ซอย 22

การครอบครอง ชื่อ **ระยะเวลาอยู่อาศัย** 5 ปี **สาเหตุ** ต่อเติมเพื่อใช้ประกอบธุรกิจ

ต่อเติมหลังจากซื้อมา 3 ปี **อยากต่อเติม** อยากถ้ามีทุนมากกว่านี้

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 55 ปีแต่งงาน หญิง 28 ปีโสด ชาย 54 ปีแต่งงาน ชาย 26 ปีโสด
อาชีพ ค้าขาย วิ่งรถ ทำงานบริษัทเอกชน รพ. **รายได้ต่อครัวเรือน** 30,000 บาท **ค่าใช้จ่าย**
 20,000 บาท **ลักษณะการใช้พื้นที่** โดยส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่บริเวณโรงเนื่องจากเปิดเป็นร้านค้า
 และกั้นบริเวณไว้นอนพักผ่อนด้วย **การใช้พื้นที่แนวตั้ง-**

มีการปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม ใช้พื้นที่โรงในการเปิดเป็นร้านค้า และกั้น
 บางส่วนไว้วางเตียงนอนกลางวันและต่อเติมเพิ่มพื้นที่ครัว

ปัญหา นำรั้วหลังจากต่อเติม **ความเห็นของผู้อยู่อาศัย** พอสำหรับคนน้อย

13.บ้านเลขที่ 33/ 359 ลักษณะบ้าน ต่อเติมเพื่อพักอาศัยบริเวณครัว **จำนวนสมาชิก** 3 คน
จำนวนรถมอเตอรืไซค์ – **ตำแหน่งของบ้าน** ต้นซอย16 ฝั่งขวามือ

การครอบครองเช่า **ระยะเวลาอยู่อาศัย** 3 ปี **สาเหตุต่อเติม**เพื่อความสะดวกสบาย
ต่อเติมหลังจากซื้อมา เช่าเจ้าของ **อยากต่อเติม** ยังไม่คิดจะต่อเติม แต่อยากต่อด้านข้าง
ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 27 ปีแต่งงาน หญิง 50 ปีแต่งงาน ชาย 1ขวบ

อาชีพ พนักงานเอกชน **รายได้ต่อครัวเรือน** 23,000บาท **ค่าใช้จ่าย** 16,000 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ ส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่โรงที่รวมกับห้องเอนกประสงค์เพราะพื้นที่กว้างขวาง
บางที เมื่อลูกชายกลับมาที่บ้านจะนอนชั้นล่าง **การใช้พื้นที่แนวตั้ง-**

มีการปรับเปลี่ยน โดยต่อเติมพื้นที่โรงให้มากขึ้น และเชื่อมพื้นที่ส่วนโรงและห้องโรงเข้าด้วยกัน

ปัญหา- ความเห็นของผู้อยู่อาศัย พื้นที่ยังไม่เพียงพอ

14.บ้านเลขที่ 33/357 ลักษณะบ้าน ต่อเติมโรงเพื่อการเย็บเสื้อผ้า **จำนวนสมาชิก** 3 คน

จำนวนรถมอเตอรืไซค์ จอดด้านหลังบ้าน **ตำแหน่งของบ้าน** บริเวณคอร์ทกลางหมู่บ้าน
การครอบครอง ซื้อ **ระยะเวลาอยู่อาศัย** 5 ปี **สาเหตุ** ต่อเติมเพื่อใช้ประกอบธุรกิจและบ้าน
ค่อนข้างสั้นและแคบ **ต่อเติมหลังจากซื้อ**มาทันที **อยากต่อเติม** ด้านข้างไว้เผื่อรับแขก

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 56 ปีแต่งงาน ชาย 30 ปี โสด 50 ปี แต่งงาน

อาชีพ รับจ้างเย็บเสื้อ ช่างไฟฟ้า รับราชการ **รายได้ต่อครัวเรือน** 27,000 บาท **ค่าใช้จ่าย**

14,000 บาท **ลักษณะการใช้พื้นที่** ได้ต่อเติมพื้นที่ตรงโรงเอนกประสงค์ไว้แล้วใช้พื้นที่ตรงนี้ไว้ใช้
เย็บผ้า นั่งรับแขก ดูทีวีและเอาไว้นอนในเวลากลางคืนด้วย เนื่องจาก ผู้ใช้เป็นผู้สูงอายุขึ้นลงบันได
ไม่สะดวก **การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยน** พื้นที่โรงเอนกประสงค์และพื้นที่ห้องครัวโดย
การขยายออกไปให้มีพื้นที่มากขึ้น **เปลี่ยนแปลงการใช้**ห้องเอนกประสงค์มาใช้เก็บของ

ปัญหา- ความเห็นของผู้อยู่อาศัย ถือว่าเพียงพอกับการอยู่อาศัย

15.บ้านเลขที่ 33/435 ลักษณะบ้านมีการต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยตั้งแต่พื้นที่ด้านข้างจนเต็มไปถึงรั้ว

ด้านหน้าต่อเติมจนถึงโรงเอนกประสงค์และ ด้านหลังจนเต็มระเบียบ **จำนวนสมาชิก** 3คน

จำนวนรถยนต์ 1 คัน จอดไว้หน้าบ้าน **ตำแหน่งของบ้าน** บ้านสุดท้ายของซอย 20

การครอบครอง ซื้อ **ระยะเวลาอยู่อาศัย** 5 ปี **สาเหตุ** ในการต่อเติมเพื่อความสะดวกสบายและ
ใช้ประกอบธุรกิจ **ต่อเติมหลังจากซื้อ**มา 1 ปี **อยากต่อเติม** พื้นที่ด้านบน เพราะแนวราบไม่มีที่
ให้ต่อแล้ว **ผู้อาศัยประกอบไปด้วย** หญิง 48 ปีแต่งงาน หญิง 28 ปีโสด หญิง 18 ปีโสด

อาชีพ ช่างเย็บเสื้อ พยาบาล นักเรียน **รายได้ต่อครัวเรือน** 35,000บาท **ค่าใช้จ่าย** 21,000บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ ใช้พื้นที่บริเวณโรงที่ต่อเติมมาสำหรับประกอบอาชีพ และยังใช้เป็นพื้นที่
ทำงานของลูกด้วย **การใช้พื้นที่แนวตั้ง-**

มีการปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม เชื่อมพื้นที่ส่วนโถงและห้องโถงเข้าด้วยกัน ปัญหาฝนสาด ความเห็นของผู้อยู่อาศัย ต้องพอเพราะหมดงบประมาณ

16.บ้านเลขที่ 33/ 432 ลักษณะบ้านต่อเติมเพื่อพักอาศัยต่อตรงครัวและหน้าบ้าน จำนวนสมาชิก 4 คน จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ 1 คันจอดไว้หน้าบ้าน ตำแหน่งของบ้าน กลางซอย 20 การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุต่อเติม เพื่อความสะดวก แก้ปัญหาพื้นที่แคบ ต่อเติมหลังจากซื้อมา 2 ปี อยากรต่อเติม ด้านข้างไปจนถึงกับที่เคยต่อเติมมาก่อนหน้านี้ ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 32 ปีแต่งงาน ชาย 45 ปีแต่งงาน ชาย 3 ขวบและหญิง 6 ขวบ อาชีพ ขับรถแท็กซี่ เรียนหนังสือ รายได้ต่อครัวเรือน 20,000 บาท ค่าใช้จ่าย 21,000 บาท ลักษณะการใช้พื้นที่ เมื่อมีลูกที่ยังค่อนข้างเล็กอยู่ส่วนใหญ่นอนกลางวันจึงเลี้ยงลูกทั้ง 2 บริเวณโถงอเนกประสงค์ที่ได้ถูกต่อเติมขึ้นมา การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยน ต่อเติมด้านหน้าจนเต็มพื้นที่โถงและเชื่อมให้เป็นพื้นที่เดียวกันกับห้องอเนกประสงค์ ปัญหา บ้านร้าวหลังต่อเติม ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

17.บ้านเลขที่ 33/354 ลักษณะบ้านไม่ต่อเติมโดยใช้พื้นที่เอนกประสงค์ จำนวนสมาชิก 2 คน จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ 1 คันจอดข้างบ้าน ตำแหน่งของบ้าน คอร์ทกลางหมู่บ้าน การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุ ไม่ต่อเติมเนื่องจากไม่มีเงิน ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม ออกด้านข้าง ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 53 ปี แต่งงาน หญิง 52 ปีแต่งงาน อาชีพ รับจ้าง รายได้ต่อครัวเรือน 10,000 บาท ค่าใช้จ่าย 4,000 บาท ลักษณะการใช้พื้นที่ ตอนกลางวันเจ้าของบ้านจะออกมานั่งเียบผ่านอกบ้านเนื่องจากมีพื้นที่กว้างขวางและปลอดโปร่งกว่า ส่วนในโถงโถงจะใช้นั่งดูทีวี การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม เอาพื้นที่โถงมาใช้ทำกิจกรรมต่างๆ ปัญหา ทางเดินแคบ ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

18.บ้านเลขที่ 33/346 ลักษณะบ้านไม่ต่อเติมโดยใช้พื้นที่โถง จำนวนสมาชิก 3 คน จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ 2 คันจอดไว้หน้าบ้าน ตำแหน่งของบ้าน บริเวณคอร์ทกลางหมู่บ้าน การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุ ไม่ต่อเติมเนื่องจากไม่ค่อยมีใครอยู่ อยู่กันแค่ 2 คน ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม ให้มีพื้นที่เก็บของ และอยากรเพิ่มพื้นที่ชายคา เพราะฝนสาด ไม่อยากต่อแบบปิดทึบเพราะคนน้อย ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 68 ปีแต่งงาน หญิง 58 ปีแต่งงาน หญิง 12 โสด อาชีพ รับเหมา พนักงานบริษัทเอกชน นักเรียน รายได้ต่อครัวเรือน 24,000 บาท ค่าใช้จ่าย 20,000 บาท ลักษณะการใช้พื้นที่ ปกติไม่ได้อยู่ที่นี้ทุกวันจะมาแค่เสาร์อาทิตย์ เมื่อมาแล้วก็ชอบที่จะนั่งเล่นพักผ่อนที่โถงเอนกประสงค์ การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม โดยจัดส่วนบริเวณโถงให้กลายเป็นที่นั่งเล่น

ปัญหา เพื่อนบ้านเลี้ยงหมา **ความเห็นของผู้อยู่อาศัย** ถือว่าเพียงพอแล้ว

19. บ้านเลขที่ 33/167 ลักษณะบ้านไม่ต่อเติมและไม่ใช้โถง จำนวนสมาชิก 2คน

ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนท้ายหมู่บ้าน การครอบครองซื้อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุ
ไม่ต่อเติมเพราะอยู่2คน ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม-

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 72 ปีแต่งงาน อาชีพ ลูกเลี้ยง รายได้ต่อครัวเรือนไม่มี

ค่าใช้จ่าย 3,000 บาทลักษณะการใช้พื้นที่ มักจะนั่งดูทีวีอยู่ในห้องเอนกประสงค์

การใช้พื้นที่แนวตั้งไม่มี มีการเปลี่ยนแปลง การใช้พื้นที่ของห้องนอน 2 ไปเป็นห้องเก็บของ

ปัญหา ไม่มี **ความเห็นของผู้อยู่อาศัย** เพียงพอ

20.บ้านเลขที่ 33/ 345 ลักษณะบ้าน ต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยบริเวณโถงและครัว จำนวนสมาชิก 5

คน จำนวนรถมอเตอร์ไซด์1 คันจอดหน้าบ้าน ตำแหน่งของบ้าน ตรงคอร์ทกลางหมู่บ้าน

การครอบครองเช่า ระยะเวลาอยู่อาศัย 3 ปี สาเหตุ- ต่อเติมหลังจากซื้อมา-

อยากรต่อเติม ไม่มีความคิดในการต่อเติมเพราะไม่ใช่ของเราเอง

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 34 ปีแต่งงาน หญิง 37แต่งงาน ชาย 14 ปีโสด หญิง 12 และ 4 ปี

โสด อาชีพ ค้าขาย เรียนหนังสือ รายได้ต่อครัวเรือน 9,000 บาท ค่าใช้จ่าย 8,000 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ กลางวันทุกวันจะต้องออกไปขายของ ดังนั้นจะมีแต่เด็กๆที่อยู่ในบ้าน ส่วน

ใหญ่จะให้อยู่ในโถงเอนกประสงค์ที่ต่อเติม ห้องเอนกประสงค์นำมาเก็บของ ส่วนห้องนอนข้างบน

จะใช้ฟูกปูนนอนเพื่อสะดวกและสามารถพับเก็บได้ การใช้พื้นที่แนวตั้ง-

มีการปรับเปลี่ยน ต่อเติมโถงนำมาใช้เป็นพื้นที่ทำกิจกรรมในบ้าน

ปัญหา- **ความเห็นของผู้อยู่อาศัย** เพียงพอ

21.บ้านเลขที่ 33/ 169 ลักษณะบ้านไม่ต่อเติมไม่ใช้โถง จำนวนสมาชิก 1คน

จำนวนรถมอเตอร์ไซด์1 คัน จอดหน้าบ้าน ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนหลักท้ายซอย

การครอบครองซื้อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุ เพราะไม่มีทุนทรัพย์

ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม ให้เต็มพื้นที่ ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 53 ปีแต่งงาน

อาชีพ รับจ้าง รายได้ต่อครัวเรือน 15,000 บาท ค่าใช้จ่าย 13,500 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ ในวันหยุดที่อยู่บ้านจะใช้พื้นที่ห้องเอนกประสงค์ในการทำกิจกรรมต่างๆ

การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่เดิม จากห้องนอน 1 เป็นห้องพระ

ปัญหา- **ความเห็นของผู้อยู่อาศัย** พอสำหรับคนเดียว

22.บ้านเลขที่ 33/155 ลักษณะบ้านไม่ต่อเติมไม่ใช้โถง จำนวนสมาชิก 4 คน

จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ 2 คันจอดหน้าบ้าน ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนหลัก

การครอบครองเช่า ระยะเวลาอยู่อาศัย 4 ปี สาเหตุ ที่ไม่ต่อเติมไม่มีความคิดจะต่อ

อยากต่อเติม ไม่อยากต่อ **ผู้อาศัยประกอบไปด้วย** หญิง 42 ปีแต่งงาน หญิง 19 ปีโสด หญิง 30 ปีโสด ชาย 29 ปีโสด **อาชีพ** รับจ้าง พนักงานบริษัทเอกชน **รายได้ต่อครัวเรือน** 30,000 กว่าบาท **ค่าใช้จ่าย** 10,000 บาท **ลักษณะการใช้พื้นที่** ทำกิจกรรมอยู่ในห้องเอนกประสงค์

การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม บางวันจะมานอนในห้องเอนกประสงค์ **ปัญหา** ไม่มี **ความเห็นของผู้อยู่อาศัย** เพียงพอ

23.บ้านเลขที่ 33/93 **ลักษณะบ้าน** ต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยต่อเติมส่วนด้านหลังเพิ่มพื้นที่ครัว

จำนวน สมาชิก 4 คน **จำนวนรถยนต์** 1 คันจอดตรงโถงบ้าน **ตำแหน่งของบ้าน** ถนนเมนหลัก **การครอบครอง**ซื้อ **ระยะเวลาอยู่อาศัย** 5 ปี **สาเหตุ** ต่อเติมเพื่อความปลอดภัย

ต่อเติมหลังจากซื้อมา 2 ปี **อยากต่อเติม** ไม่อยาก

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 31 ปีแต่งงาน ชาย 30 ปีแต่งงาน หญิง 68 ปีแต่งงาน ชาย 2 ขวบครึ่ง **อาชีพ** รับจ้าง เกษียณ **รายได้ต่อครัวเรือน** 18,000 บาท **ค่าใช้จ่าย** 20,000 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ ใช้พื้นที่บริเวณห้องเอนกประสงค์เพื่อเลี้ยงลูก **การใช้พื้นที่แนวตั้ง-**

มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่- **ปัญหา-** **ความเห็นของผู้อยู่อาศัย** เพียงพอ

24.บ้านเลขที่ 33/ 70 **ลักษณะบ้าน**ไม่ต่อเติมและไม่ใช้โถงเอนกประสงค์ **จำนวนสมาชิก** 5 คน

จำนวนรถยนต์ 1 คัน จอดที่โถง **ตำแหน่งของบ้าน** ถนนเมนด้านหน้าโครงการ

การครอบครองซื้อ **ระยะเวลาอยู่อาศัย** 5 ปี **สาเหตุ** ไม่ต่อเติมเพราะไม่มีเงิน

ต่อเติมหลังจากซื้อมา- **อยากต่อเติม** ให้เต็มพื้นที่บ้าน

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 57 ปีแต่งงาน หญิง 31 ปีแต่งงาน ชาย 33 ปีโสด หญิง 5 ขวบโสด

ชาย 72 ปีแต่งงาน **อาชีพ** ทำงาน รับจ้าง นักเรียน **รายได้ต่อครัวเรือน** 20,000 บาท **ค่าใช้จ่าย**

6,000 – 10,000 บาท **ลักษณะการใช้พื้นที่** ผู้สูงอายุจะนอนข้างล่างข้างบนจึงปูแค่ฟูกไว้เท่านั้น

การใช้พื้นที่แนวตั้งไม่มี **มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม** ย้ายครัวออกไปไว้ด้านนอก

ปัญหา บ้านไม่มีความเรียบร้อยเมื่อไม่ได้ต่อเติม **ความเห็นของผู้อยู่อาศัย** เพียงพอ

25.บ้านเลขที่ 33/18 **ลักษณะบ้าน** ต่อเติมเพื่อเป็นร้านซักรีดตรงบริเวณโถงและต่อเติมครัว

จำนวนสมาชิก 3 คน **จำนวนรถยนต์** 1 คัน จอดหน้าบ้าน **ตำแหน่งของบ้าน** เมนหลัก

การครอบครองซื้อ **ระยะเวลาอยู่อาศัย** 3 ปี **สาเหตุต่อเติม** เพื่อความสะดวก

ต่อเติมหลังจากซื้อมา 3 ปี **อยากต่อเติม** หลังคาหน้าบ้าน

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 38 ปีแต่งงาน หญิง 31 ปีแต่งงาน ชาย 5 ขวบโสด

อาชีพ รับจ้าง พนักงานเอกชน นักเรียน **รายได้ต่อครัวเรือน** 22,000 บาท

ค่าใช้จ่าย 10,000 บาท **ลักษณะการใช้พื้นที่** โถงถูกต่อเติมและเชื่อมกับพื้นที่ห้องเอนกประสงค์

เอาไว้ซักรีดเสื้อผ้า พร้อมกับลูกชายที่จะทำการบ้านตรงนี้ **การใช้พื้นที่แนวตั้ง-** **มีการ**

ปรับเปลี่ยนพื้นที่โถงเป็นที่รับซักรีด และเพิ่มเติมพื้นที่ครัว ปัญหา - ความเห็นของผู้อยู่อาศัย
เพียงพอ

26.บ้านเลขที่ 33/ 23 ลักษณะบ้าน ไม่ต่อเติมไม่ใช่พื้นที่โถง จำนวนสมาชิก 2คน

จำนวนรถยนต์ 1 คัน ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมน การครอบครองเช่า ระยะเวลาอยู่อาศัย 1
ปี สาเหตุไม่ต่อเติม เพราะเจ้าของบ้านไม่อนุญาต ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากต่อเติม
ระบียงให้กว้างกว่านี้ ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 38 ปีแต่งงาน ชาย 38 ปีแต่งงาน

อาชีพ พนักงานบริษัท รายได้ต่อครัวเรือน 30,000 บาท ค่าใช้จ่าย 20,000 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ ส่วนใหญ่ชอบทำสวนผักหน้าบ้านมากถ้ามีเวลาและจะรับประทานอาหาร
นั่งเล่น ดูทีวีบนห้องนอน 1 การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม
บริเวณห้องนอนชั้นบนมาทำเป็นที่ทานข้าวและห้องนั่งเล่น ปัญหา มลภาวะกลิ่นเหม็นรอบตัว
บ้าน ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

27.บ้านเลขที่ 33/ 6 ลักษณะบ้าน ต่อเติมเพื่อการค้าบริเวณโถงด้านหน้าเป็นร้านอาหาร จำนวน
สมาชิก 2 คน จำนวนรถมอเตอร์ไซด์- ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนหลักหน้าหมู่บ้าน

การครอบครองเช่า ระยะเวลาอยู่อาศัย 1 ปี สาเหตุ ไม่ได้ต่อเติมด้วยตนเอง

ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากต่อเติม อยากต่อห้องครัว ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 53 ปี
แต่งงาน หญิง 47 ปี แต่งงาน อาชีพ รับเหมาก่อสร้าง พนักงานเอกชน

รายได้ต่อครัวเรือน 13,500 บาท ค่าใช้จ่าย 15,000 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ บริเวณโถงได้ทำเป็นร้านอาหาร ตอนกลางวันจึงอยู่บริเวณนี้มากที่สุด
การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม คือต่อเติมบริเวณ
โถงแล้วนำมาทำเป็นร้านอาหาร ปัญหา บริเวณตลาดสะพานปลาหน้าโครงการที่ส่งกลิ่นเหม็น
อย่างรุนแรง ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

28.บ้านเลขที่ 33/15 ลักษณะบ้าน ต่อเติมบริเวณโถงเพื่อเป็นร้านตัดผม และเพิ่มเติมพื้นที่ครัว
ด้านหลัง จำนวนสมาชิก 2 คน จำนวนรถมอเตอร์ไซด์- ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนหลักกลาง

ซอย การครอบครองซื้อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 4 ปี สาเหตุ ต่อเติมเพื่อความสะดวกไม่คับแคบ
ตอนแรกห้องครัวเล็กมาก ต่อเติมหลังจากซื้อมา 1 ปี อยากต่อเติม ไม่ต้องการต่อเติมเพิ่ม

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 63 ปีแต่งงาน หญิง 47 ปีแต่งงาน

อาชีพ รับตัดผม พนักงานเอกชน รายได้ต่อครัวเรือน 20,000 ขึ้นไป ค่าใช้จ่าย 13,000 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ ส่วนใหญ่กลางวัยจะอยู่ทำงานคือการตัดผมในโถงโถงที่ต่อเติมมากที่สุด
การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยน ใช้บริเวณที่ต่อเติมมาเปิดร้านตัดผมผู้ชายเปลี่ยนแปลง
การใช้พื้นที่ห้องนอน 1 มาใช้เก็บของ ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

29.บ้านเลขที่ 33/ 299 ลักษณะบ้านต่อเติมเพื่อทำเป็นร้านเสริมสวยและต่อเติมเพิ่มพื้นที่ครัว จำนวนสมาชิก 3 คน จำนวนรถยนต์ 1 คัน ตำแหน่งของบ้าน ท้ายซอย 10 การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุ ต่อเติมขยายพื้นที่เพื่อความสะดวก ต่อเติมหลังจากซื้อมา 5 ปี อยากรต่อเติม-ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 26 ปี แต่งงาน หญิง 62 ปี แต่งงาน หญิง 2 ขวบ โสด

อาชีพ แม่บ้าน ช่างผม รายได้ต่อครัวเรือน 9,000 บาท ค่าใช้จ่าย 5,000 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ ใช้พื้นที่โถงที่ต่อเติมมาทำเป็นร้านทำผม ช่วงกลางวันจึงใช้บริเวณนี้ค่อนข้างมาก อีกทั้งเลี้ยงลูกไปพร้อมกัน การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยนเปลี่ยน โถงเป็นร้านตัดผม และระเบียบหลังบ้านเป็นครัว ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

30.บ้านเลขที่ 33/ 298 ลักษณะบ้านไม่ต่อเติมแต่ใช้พื้นที่โถง จำนวนสมาชิก 2 คน

จำนวนรถยนต์ 1คัน มอเตอร์ไซค์ 1 คันจอดหน้าบ้าน ตำแหน่งของบ้าน กลางซอย 10

การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุ ไม่ต่อเติมเพราะไม่อยากรต่อเนื่องจากพื้นที่ที่ต่อมันแคบ ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม พื้นที่ไม่พอแต่ไม่อยากรต่อ

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 38 ปีแต่งงาน หญิง 39 ปีแต่งงาน

อาชีพ รับราชการทั้ง 2 คน รายได้ต่อครัวเรือน เกือบ 60,000บาท ค่าใช้จ่าย 25,000บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ส่วนใหญ่แล้วจะนอนข้างล่างกันเพราะขึ้นเตียงขึ้นด้านบนเนื่องจากบันไดที่แคบ และชั้น ส่วนด้านบนห้องนอน 1 เอาไว้เป็นห้องรีดเสื้อผ้า การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิมบริเวณห้องเอนกประสงค์มาใช้นอนตอนกลางคืนและห้องนอน 1 เอามาเป็นห้องรีดเสื้อผ้า และย้ายห้องครัวออกไปไว้นอกบ้าน ปัญหา ความวุ่นวายและการขับรดเสียงดังของมอเตอร์ไซค์ ความเห็นของผู้อยู่อาศัย ไม่เพียงพอ

31.บ้านเลขที่ 33/ 102 ลักษณะบ้าน ไม่ต่อเติมไม่ใช้โถง จำนวนสมาชิก 3 คน

จำนวนรถยนต์ 1 คันจอดหน้าบ้าน ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนหลักกลางโครงการ

การครอบครองเช่า ระยะเวลาอยู่อาศัย 1 ปีกว่า สาเหตุไม่ได้ต่อเติมเพราะอยู่กันแค่นี้

ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม อยากรต่อเติมพื้นที่ครัว

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 30 ปีแต่งงาน หญิง 40 ปีแต่งงาน ชาย 7 ขวบ โสด

อาชีพ วิศวกร รับเหมา เรียนหนังสือ รายได้ต่อครัวเรือน 60,000บาท ค่าใช้จ่าย 40,000บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ ตอนกลางวันจะเลี้ยงเด็กที่ห้องเอนกประสงค์

การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม บริเวณห้องนอนที่จะฟังพูกนอกไว้แต่กลางวันจะเป็นที่รีดเสื้อผ้าแทน ปัญหา เรื่องวัสดุอุปกรณ์ของทางโครงการ

ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

32.บ้านเลขที่ 33/ 73 ลักษณะบ้านต่อเติมเพื่ออยู่อาศัยบริเวณโถง จำนวนสมาชิก 3 คน จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ ไม่มี ตำแหน่งของบ้าน เมนกลาง การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุต่อเติมเพื่อความสะดวก ต่อเติมหลังจากซื้อมา 3 ปี อยากรต่อเติม อยากรต่อ บริเวณครัว ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 38 ปีแต่งงาน หญิง 32 ปีโสด หญิง 35 ปีโสด อาชีพ รับจ้าง พนักงานเอกชน รับจ้าง รายได้ต่อครัวเรือน 29,000 บาท ค่าใช้จ่าย 12,000 บาท ลักษณะการใช้พื้นที่ ใช้โถงที่ต่อเติมมากที่สุด

การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลง โดยต่อเติมบริเวณโถงหน้าบ้าน
 ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

33.บ้านเลขที่ 33/ 58 ลักษณะบ้าน ต่อเติมเพื่อทำเป็นสำนักงาน และต่อด้านหลังครัวให้ที่พื้นที่เพิ่มขึ้น จำนวนสมาชิก 4 คน จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ 1 คันจอดข้างบ้าน ตำแหน่งของบ้าน เมนหลัก การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุ ต่อเติมเพื่อความสะดวก ต่อเติมหลังจากซื้อมา 3 ปี อยากรต่อเติม ด้านหลังครัว ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 27 ปีโสด หญิง 24 ปีโสด ชาย 60 ปีแต่งงาน หญิง 55 ปีแต่งงาน อาชีพ ทำทัวร์ พนักงานเอกชน เกษียณ รายได้ต่อครัวเรือน 38,000 บาท ค่าใช้จ่าย 17,000 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ กลางวันใช้พื้นที่โถงเป็นสำนักงาน ตอนกลางคืนส่วนใหญ่จะเข้านอนในห้องของตัวเอง การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการปรับเปลี่ยน โดยการต่อเติมพื้นที่โถง และใช้ห้อง
 เอนกประสงค์ในการปรุงอาหาร ปัญหา- ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

34.บ้านเลขที่ 33/101 ลักษณะบ้าน ไม่ต่อเติมไม่ใช้โถง จำนวนสมาชิก 2 คน จำนวนรถยนต์ 1 คันจอดหน้าบ้าน ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนส่วนกลาง การครอบครองชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุ- ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม- ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 35 ปีโสด หญิง 70 ปีแต่งงาน อาชีพ นักออกแบบ รายได้ต่อครัวเรือน 20,000 บาท

ค่าใช้จ่าย 6,500 บาท ลักษณะการใช้พื้นที่ ส่วนใหญ่กลางวันจะมีผู้สูงอายุเพียงคนเดียวที่อยู่บ้าน จึงใช้พื้นที่บริเวณห้องเอนกประสงค์เพื่อดูทีวี ฟักผ่อน นอนหลับ การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม- ปัญหา ไม่มี ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ อยู่กันแค่ 2 คน

35.บ้านเลขที่ 33/130 ลักษณะบ้าน ไม่ต่อเติมไม่ใช้โถง จำนวนสมาชิก 3คน

จำนวนรถ- ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนส่วนกลาง

การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุไม่ต่อเติมเพราะเป็นบ้านที่ลูกซื้อไว้และไม่มีตั้งคั้งที่จะต่อเติมเพิ่มอีกตั้งไม่จำเป็นเพราะหลานยังเล็ก ลูกไม่ได้อยู่ด้วย

ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม ครัวเพราะตอนนี้ต้องออกไปทำครัวด้านนอกไม่สะดวก ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 72 ปีแต่งงาน หญิง 68 ปีแต่งงาน หญิง 5 ขวบโสด

อาชีพ เกษีณ นักเรียน รายได้ต่อครัวเรือน ถูกส่งให้ ค่าใช้จ่าย 5,400 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ จะนั่งเล่นนอนเล่นกันบริเวณพื้นที่ห้องเอนกประสงค์มากที่สุด หรือบริเวณรอบตัวบ้าน การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม โดยการออกไปทำครัวด้านนอกบ้าน

ปัญหา ปัญหาในการเดินขึ้นชั้น 2 เพราะเขาไม่ดีและบันไดชัน ความเห็นของผู้อยู่อาศัย
เพียงพอ

36.บ้านเลขที่ 33/430 ลักษณะบ้าน ไม่ต่อเติมไม่ใช่โถง จำนวนสมาชิก 1 คน

จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ 1 คันจอดหน้าบ้าน ตำแหน่งของบ้าน กลางซอยบริเวณท้ายหมู่บ้าน การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุ ไม่ต่อเติมเพราะไม่มีความต้องการในการต่อเติมตอนนี้ ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากต่อเติม- ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 40 ปี โสด อาชีพ รับเหมา รายได้ต่อครัวเรือน 20,000 บาท ค่าใช้จ่าย 5,000 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ ไม่ค่อยอยู่บ้านมากเท่าไร แต่ถ้าอยู่จะนั่งอยู่ในห้องเอนกประสงค์ การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม -

ปัญหา- ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

37.บ้านเลขที่ 33/127 ลักษณะบ้าน ไม่ต่อเติมไม่ใช่โถง จำนวนสมาชิก 3 คน

จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ 1 คัน จอดหน้าบ้าน ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนกลางโครงการ การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 4 ปี สาเหตุ ไม่ต่อเติมเพราะไม่มีความจำเป็นต้องต่อเติมหลังจากซื้อมา - อยากต่อเติม ครัว

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 43 ปี แต่งงาน หญิง 40 ปี แต่งงาน ชาย 6 ขวบ โสด

อาชีพ รับจ้าง นักเรียน รายได้ต่อครัวเรือน 17,500 บาท ค่าใช้จ่าย 8,500 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ ส่วนใหญ่จะอยู่บ้านเสาร์อาทิตย์และใช้ห้องเอนกประสงค์มากที่สุด การใช้พื้นที่แนวตั้งไม่มี มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม ย้ายครัวออกไปไว้ด้านนอก ปัญหา- ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

38.บ้านเลขที่ 33/76 ลักษณะบ้านไม่ต่อเติมไม่ใช่โถง จำนวนสมาชิก 3 คน

จำนวนรถไม่มี ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนส่วนกลาง การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 4 ปี สาเหตุ ไม่ต่อเติม เพราะไม่มีความจำเป็น ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากต่อเติม- ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 35 ปี แต่งงาน หญิง 34 ปี แต่งงาน หญิง 8 ขวบ โสด อาชีพ ลูกจ้างโรงงาน รายได้ต่อครัวเรือน 16,000 บาท ค่าใช้จ่าย 7,000 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ บริเวณห้องเอนกประสงค์จะใช้มากที่สุด

การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม ย้ายครัวออกไปไว้ด้านนอก

ปัญหา- ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เล็กไปนิดแต่เพียงพอ

39.บ้านเลขที่ 33/ 236 ลักษณะบ้านไม่ต่อเติมไม่ใช้พื้นที่โถง จำนวนสมาชิก 3 คน

จำนวนรถยนต์ 1 คัน จอดหน้าบ้าน ตำแหน่งของบ้าน ต้นชอย

การครอบครองชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุ ไม่ต่อเติมเพราะไม่ค่อยอยู่ ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม-

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย ชาย 62 ปีแต่งงาน หญิง 43 ปีแต่งงาน หญิง 10 ขวบโสด อาชีพ พนักงาน ขับแท็กซี่ รายได้ต่อครัวเรือน 35,000บาท ค่าใช้จ่าย 7,000บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ บริเวณห้องเอนกประสงค์จะใช้มากที่สุด การใช้พื้นที่แนวตั้ง-

มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม- ปัญหา- ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

40.บ้านเลขที่ 33/ 124 ลักษณะบ้าน ต่อเติมไม่ใช้โถง จำนวนสมาชิก 3 คน

จำนวนรถ-เมเนกกลางโครงการ การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี สาเหตุไม่มีบ ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม ด้านหน้าบ้าน ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 32 ปี แต่งงาน

ชาย 33 ปีแต่งงาน อาชีพ รับจ้าง พนักงานโรงงาน รายได้ต่อครัวเรือน 14,000บาท ใช้จ่าย

12,000บาท ลักษณะการใช้พื้นที่ บริเวณห้องเอนกประสงค์จะใช้มากที่สุด แต่ไม่ค่อยได้อยู่บ้าน

กัน การใช้พื้นที่แนวตั้ง- ไม่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม

ปัญหา- ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

41.บ้านเลขที่ 33/59 ลักษณะบ้านไม่ต่อเติมใช้โถง จำนวนสมาชิก 3 คน

จำนวนรถยนต์ 1 คัน ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนส่วนกลาง

การครอบครองชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 2 ปี สาเหตุ ไม่ต่อเติม เพราะอยู่กันน้อย

ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม ห้องน้ำ ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 63 ปีแต่งงาน

ชาย 73 ปี แต่งงาน หญิง 27 ปีโสด อาชีพ บัญชี นักเขียนโปรแกรม เกษียณ

รายได้ต่อครัวเรือน 51,000 บาท ค่าใช้จ่าย 10,000 บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ บริเวณห้องเอนกประสงค์จะใช้มากที่สุด การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม-

ปัญหา เกิดความไม่เรียบร้อย ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

42.บ้านเลขที่ 33/60 ลักษณะบ้าน ไม่ต่อเติมใช้โถง จำนวนสมาชิก 3คน

จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ 1 คัน จอดหน้าบ้าน ตำแหน่งของบ้าน ถนนเมนหลัก

การครอบครอง ชื่อ ระยะเวลาอยู่อาศัย 4 ปี สาเหตุ ไม่ต่อเติม ไม่มีบ

ต่อเติมหลังจากซื้อมา- อยากรต่อเติม ให้น้ำกว้างขึ้น

ผู้อาศัยประกอบไปด้วย หญิง 43 ปีแต่งงาน ชาย 43 ปีแต่งงาน ชาย12 ปีโสด

อาชีพ พนักงานเอกชน นักเรียน รายได้ต่อครัวเรือน 29,000บาท ค่าใช้จ่าย 6,500-8,000บาท

ลักษณะการใช้พื้นที่ บริเวณห้องเอนกประสงค์จะใช้มากที่สุด

การใช้พื้นที่แนวตั้ง- มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากเดิม ย้ายครัวออกไปไว้ด้านนอก
ปัญหา ไม่เรียบร้อย ความเห็นของผู้อยู่อาศัย เพียงพอ

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาแสดงข้อมูลของบ้านแต่ละหลัง

แยกลักษณะของบ้านได้เป็น

บ้านประเภทที่ 1 บ้านที่ไม่ปรับเปลี่ยนพื้นที่

1.1 บ้านที่ไม่ต่อเติมและไม่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์

19.บ้านเลขที่ 33/167	21.บ้านเลขที่ 33/169	22.บ้านเลขที่ 33/155	24.บ้านเลขที่ 33/70
26.บ้านเลขที่ 33/23	34.บ้านเลขที่ 33/101	35.บ้านเลขที่ 33/130	36.บ้านเลขที่ 33/430
38.บ้านเลขที่ 33/76	40.บ้านเลขที่ 33/124		

1.2 บ้านที่ไม่ต่อเติมแต่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์

1.บ้านเลขที่ 33/336	2.บ้านเลขที่ 33/326	8.บ้านเลขที่ 33/375	17.บ้านเลขที่ 33/354
18.บ้านเลขที่ 33/346	30.บ้านเลขที่ 33/298	31.บ้านเลขที่ 33/102	37.บ้านเลขที่ 33/127
39.บ้านเลขที่ 33/236	41.บ้านเลขที่ 33/59	42.บ้านเลขที่ 33/60	

บ้านประเภทที่ 2 บ้านที่ต่อเติม

2.1 บ้านที่ต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัย

3.บ้านเลขที่ 33/331	4.บ้านเลขที่ 33/396	5.บ้านเลขที่ 33/163	9.บ้านเลขที่ 33/411
11.บ้านเลขที่ 33/408	13.บ้านเลขที่ 33/359	16.บ้านเลขที่ 33/432	20.บ้านเลขที่ 33/345
23.บ้านเลขที่ 33/93	32.บ้านเลขที่ 33/73		

2.2 บ้านที่ต่อเติมเพื่อการค้า

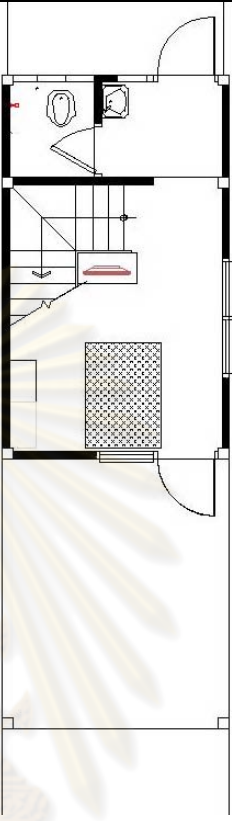
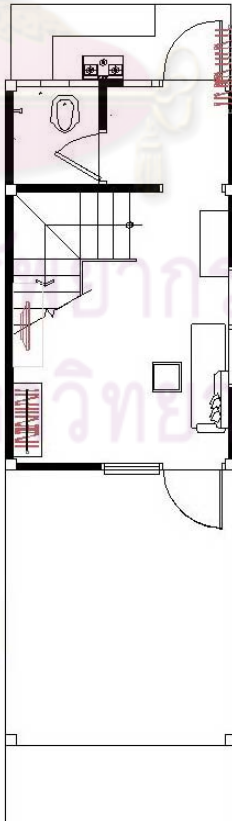
6.บ้านเลขที่ 33/145	7.บ้านเลขที่ 33/424	10.บ้านเลขที่ 33/410	12.บ้านเลขที่ 33/460
14.บ้านเลขที่ 33/357	15.บ้านเลขที่ 33/435	25.บ้านเลขที่ 33/18	27.บ้านเลขที่ 33/6
28.บ้านเลขที่ 33/15	29.บ้านเลขที่ 33/299	33.บ้านเลขที่ 33/58	

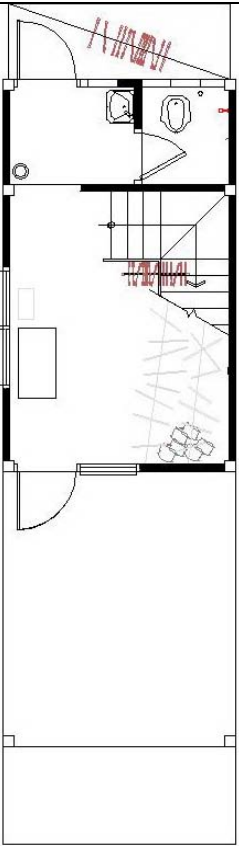
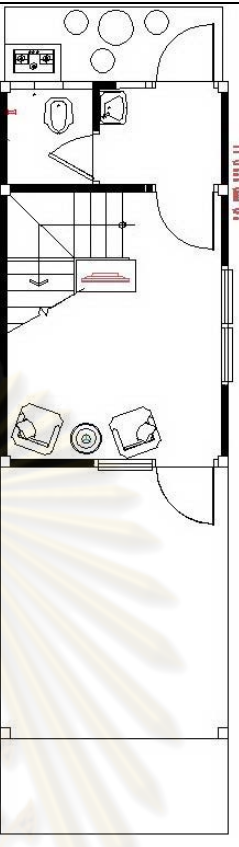
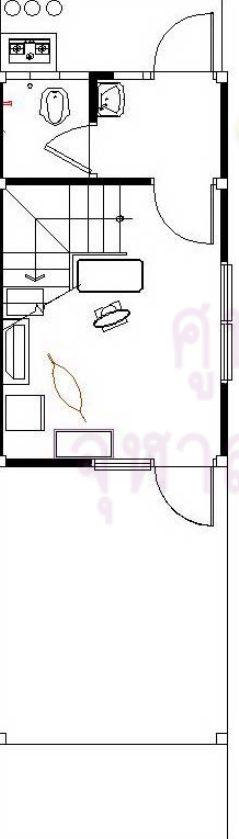
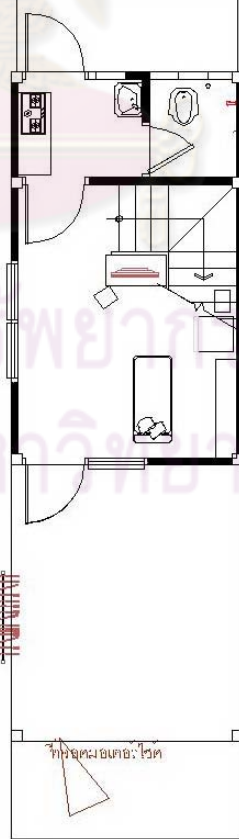
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

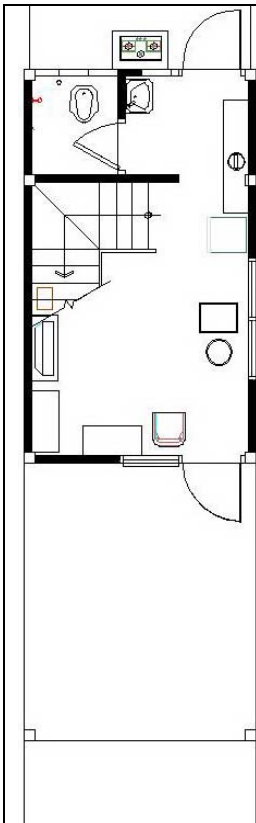
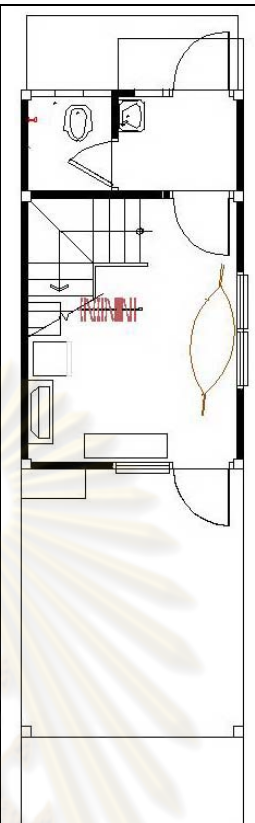
ประเภทที่ 1 บ้านที่ไม่ต่อเติม

1.1 บ้านที่ไม่ต่อเติมและไม่มีการใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์

บ้านที่ไม่ต่อเติมและไม่มีการใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์

	19.บ้านเลขที่ 33/167		21.บ้านเลขที่ 33/169
	จำนวน 2 คน		จำนวน 1 คน
	การครอบครอง ชื้อ		การครอบครอง ชื้อ
	รายได้ ไม่มี		รายได้ 15,000 บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี
	ตำแหน่ง เมนด้านหลัง		ตำแหน่ง เมนด้านหลัง
	การเปลี่ยนแปลง ห้องนอน		การเปลี่ยนแปลง ห้องนอน
	ความเห็น เพียงพอ		ความเห็น เพียงพอ
	22.บ้านเลขที่ 33/155		24.บ้านเลขที่ 33/70
	จำนวน 4 คน		จำนวน 5 คน
	การครอบครอง เช่า		การครอบครอง ชื้อ
	รายได้ 30,000 บาท		รายได้ 20,000บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 4 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี
	ตำแหน่ง เมนกลาง		ตำแหน่ง เมนด้านหน้า
	การเปลี่ยนแปลงโถง		การเปลี่ยนแปลงครัว
	ความเห็น เพียงพอ		ความเห็น เพียงพอ

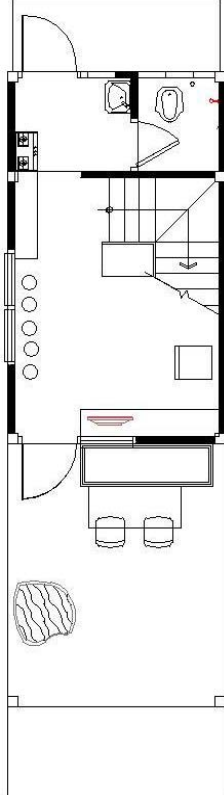
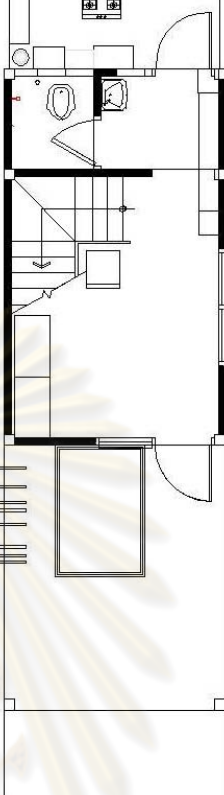
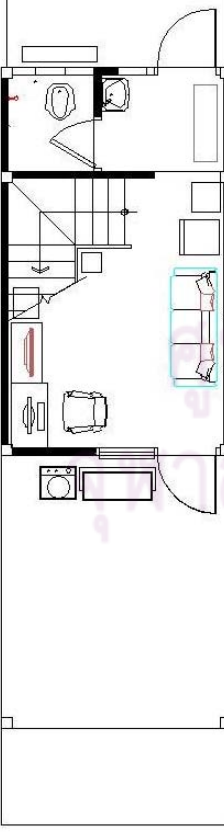
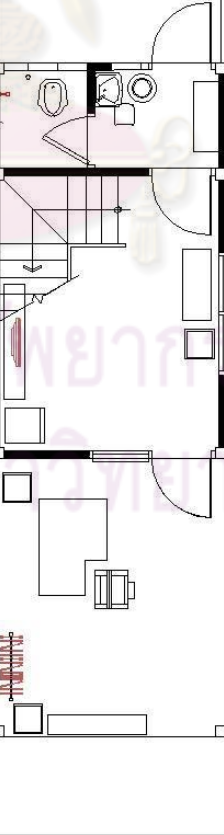
	26.บ้านเลขที่ 33/23		34.บ้านเลขที่ 33/101
	จำนวน 2 คน		จำนวน 2 คน
	การครอบครอง เช่า		การครอบครอง ซื้อม
	รายได้ 30,000 บาท		รายได้ 20,000 บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 1 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี
	ตำแหน่ง เมินด้านหน้าสุด		ตำแหน่ง เมินส่วนกลาง
	การเปลี่ยนแปลง ห้องนอน		การเปลี่ยนแปลงครัว
ความเห็น เพียงพอ	ความเห็น เพียงพอ		
	35.บ้านเลขที่ 33/130		36.บ้านเลขที่ 33/430
	จำนวน 3 คน		จำนวน 1 คน
	การครอบครอง ซื้อม		การครอบครอง ซื้อม
	รายได้-		รายได้ 20,000 บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี
	ตำแหน่ง เมินส่วนกลาง		ตำแหน่ง กลางซอยหลัง
	การเปลี่ยนแปลงครัว		การเปลี่ยนแปลง-
ความเห็น เพียงพอ	ความเห็น เพียงพอ		

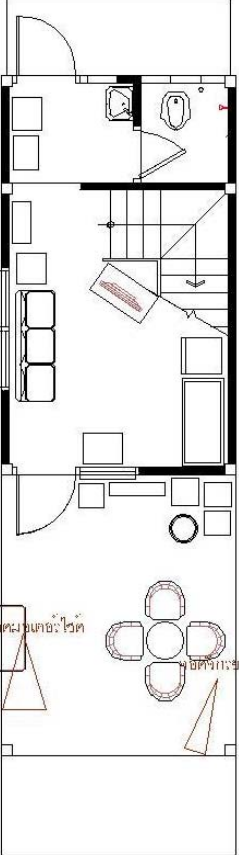
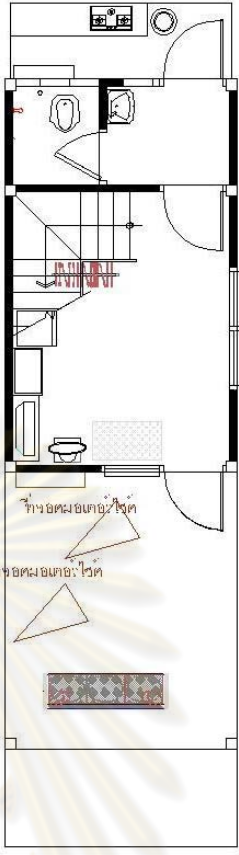
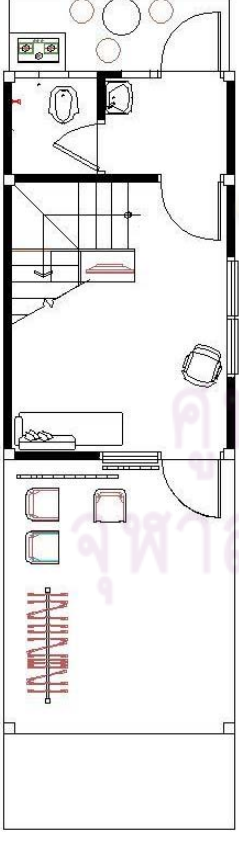
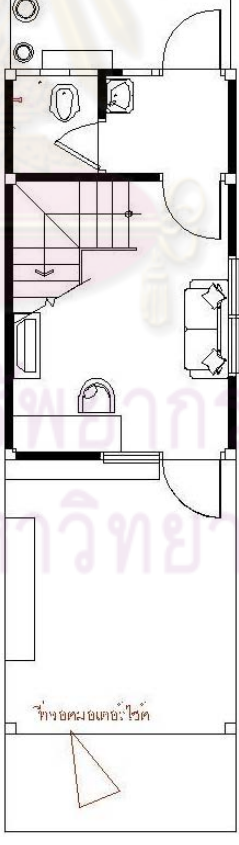
	38.บ้านเลขที่ 33/76		40.บ้านเลขที่33/124
	จำนวน 3 คน		จำนวน 3 คน
	การครอบครอง ชื้อ		การครอบครอง ชื้อ
	รายได้ 16,000 บาท		รายได้ 14,000 บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 4 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี
	ตำแหน่ง เมินส่วนกลาง		ตำแหน่ง เมินด้านหน้า
	การเปลี่ยนแปลงครัว		การเปลี่ยนแปลง -
	ความเห็น เพียงพอ		ความเห็น เพียงพอ

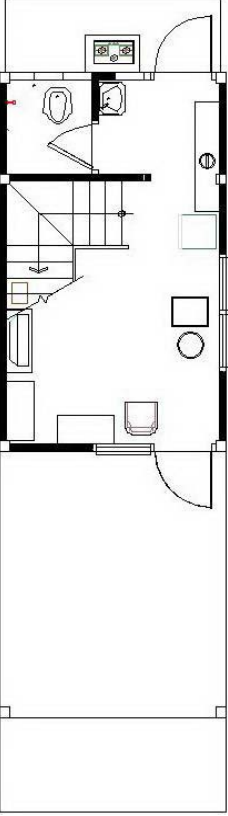
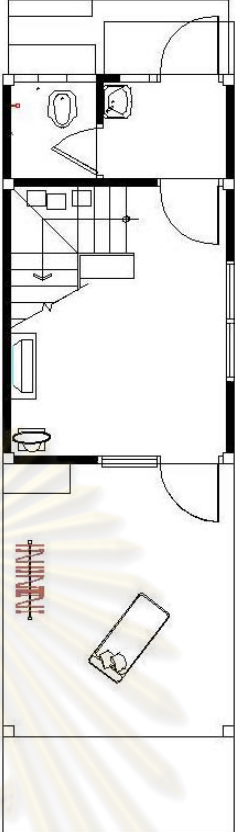
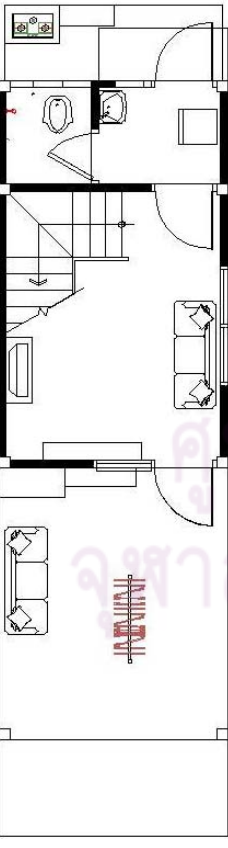
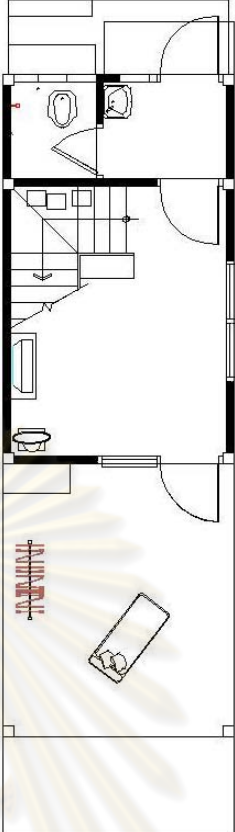
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 บ้านที่ไม่ต่อเติมแต่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์

บ้านที่ไม่ต่อเติมแต่ใช้พื้นที่โถงเอนกประสงค์

	<p>1.บ้านเลขที่ 33/336</p> <p>จำนวน 4 คน</p> <p>การครอบครอง ชื้อ</p> <p>รายได้ 5,500 บาท</p> <p>ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี</p> <p>ตำแหน่ง คอร์ตกลาง</p> <p>การเปลี่ยนแปลงโถง</p> <p>ความเห็น เพียงพอ</p>		<p>2.บ้านเลขที่ 33/326</p> <p>จำนวน 3 คน</p> <p>การครอบครอง เช่า</p> <p>รายได้ 10,000 บาท</p> <p>ระยะเวลาอยู่อาศัย 3 ปี</p> <p>ตำแหน่ง กลางซอยย่อย</p> <p>การเปลี่ยนแปลงครัว</p> <p>ความเห็น เพียงพอ</p>
	<p>8.บ้านเลขที่ 33/375</p> <p>จำนวน 4 คน</p> <p>การครอบครอง ชื้อ</p> <p>รายได้ 15,000 บาท</p> <p>ระยะเวลาอยู่อาศัย 3 ปี</p> <p>ตำแหน่ง ดันซอยย่อย</p> <p>การเปลี่ยนแปลง ห้องนอน</p> <p>ความเห็น เพียงพอ</p>		<p>17.บ้านเลขที่ 33/354</p> <p>จำนวน 2 คน</p> <p>การครอบครอง ชื้อ</p> <p>รายได้ 10,000 บาท</p> <p>ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี</p> <p>ตำแหน่ง คอร์ทกลาง</p> <p>การเปลี่ยนแปลง โถง</p> <p>ความเห็น เพียงพอ</p>

	<p>18.บ้านเลขที่ 33/346</p> <p>จำนวน 3 คน</p> <p>การครอบครอง ซื้อม</p> <p>รายได้ 24,000บาท</p> <p>ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี</p> <p>ตำแหน่ง คอร์ทกลาง</p> <p>การเปลี่ยนแปลง โถง</p> <p>ความเห็น เพียงพอ</p>		<p>30.บ้านเลขที่ 33/298</p> <p>จำนวน 2 คน</p> <p>การครอบครอง ซื้อม</p> <p>รายได้ 60,000บาท</p> <p>ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี</p> <p>ตำแหน่ง กลางซอยย่อย</p> <p>การเปลี่ยนแปลง ครัวห้องนอน</p> <p>ความเห็น ไม่เพียงพอ</p>
	<p>31.บ้านเลขที่ 33/102</p> <p>จำนวน 3 คน</p> <p>การครอบครอง เช่า</p> <p>รายได้ 60,000</p> <p>ระยะเวลาอยู่อาศัย 1 ปี</p> <p>ตำแหน่ง เมนกลาง</p> <p>การเปลี่ยนแปลง ห้องนอน</p> <p>ความเห็น เพียงพอ</p>		<p>37.บ้านเลขที่ 33/127</p> <p>จำนวน 3 คน</p> <p>การครอบครอง ซื้อม</p> <p>รายได้ 17,500 บาท</p> <p>ระยะเวลาอยู่อาศัย 4 ปี</p> <p>ตำแหน่ง เมนกลาง</p> <p>การเปลี่ยนแปลง</p> <p>ความเห็น เพียงพอ</p>

	39.บ้านเลขที่ 33/236		41.บ้านเลขที่ 33/59
	จำนวน 3 คน		จำนวน 3 คน
	การครอบครอง ชื้อ		การครอบครอง ชื้อ
	รายได้		รายได้ 51,000 บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 2 ปี
	ตำแหน่ง ตันซอย		ตำแหน่ง เมนกลาง
	การเปลี่ยนแปลง ครัว		การเปลี่ยนแปลง ครัว
	ความเห็น เพียงพอ		ความเห็น เพียงพอ
	42.บ้านเลขที่ 33/60		41.บ้านเลขที่ 33/59
	จำนวน 3 คน		จำนวน 3 คน
	การครอบครอง ชื้อ		การครอบครอง ชื้อ
	รายได้ 29,000 บาท		รายได้ 51,000 บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 4 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 2 ปี
	ตำแหน่ง เมนหน้า		ตำแหน่ง เมนกลาง
	การเปลี่ยนแปลง ครัว		การเปลี่ยนแปลง ครัว
	ความเห็น เพียงพอ		ความเห็น เพียงพอ

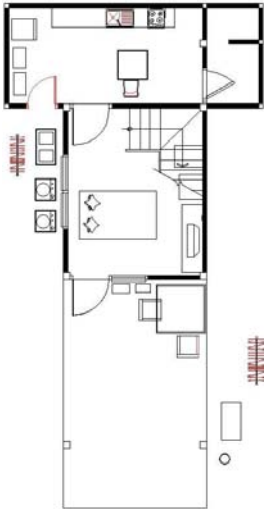
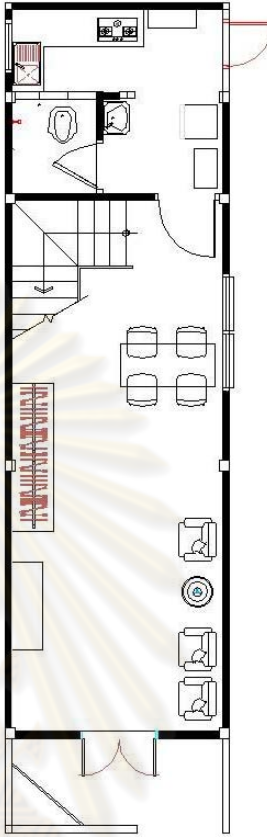
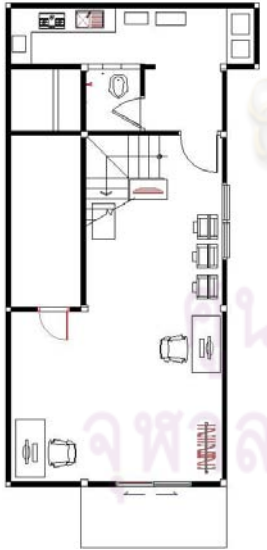
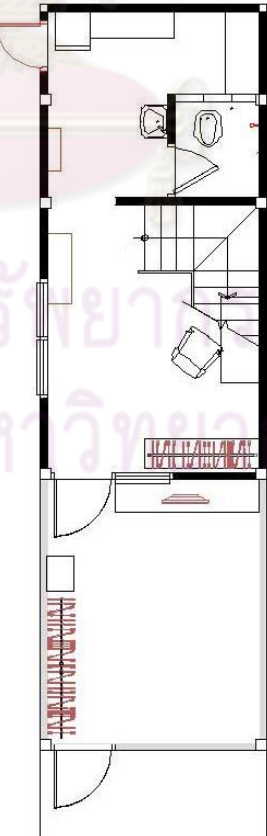

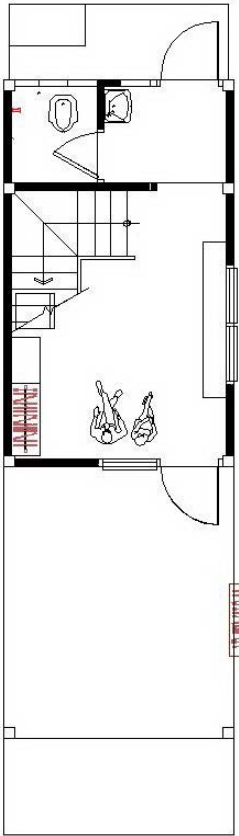
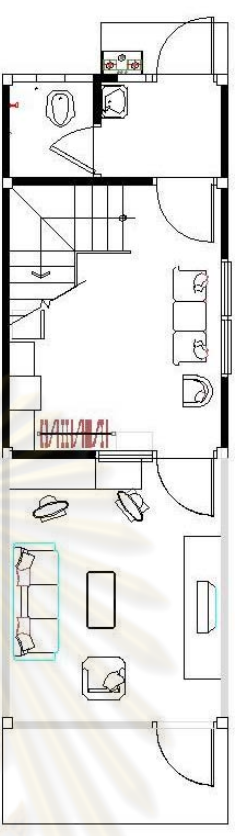
บ้านประเภทที่ 2 บ้านที่ต่อเติม

2.1 บ้านที่ต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัย

บ้านที่ต่อเติมเพื่อการอยู่อาศัย

	3.บ้านเลขที่ 33/331		4.บ้านเลขที่ 33/396
	จำนวน 4 คน		จำนวน 4 คน
	การครอบครอง ชื้อ		การครอบครอง ชื้อ
	รายได้ 4,000 บาท		รายได้ 14,000-26,000
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 4 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี
	ตำแหน่ง สุดซอยย่อย		ตำแหน่ง กลางซอยย่อย
	การปรับเปลี่ยน ครัว		การปรับเปลี่ยน โถง, ครัว
ความเห็น เพียงพอ	ความเห็น เพียงพอ		
	5.บ้านเลขที่ 33/163		9.บ้านเลขที่ 33/411
	จำนวน 6 คน		จำนวน 4 คน
	การครอบครอง ชื้อ		การครอบครอง ชื้อ
	รายได้ 28,000 บาท		รายได้ 19,000 บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 3 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 3 ปี
	ตำแหน่ง เมนหลัก		ตำแหน่ง กลางซอยย่อย
	การปรับเปลี่ยน โถง		การปรับเปลี่ยน ครัว

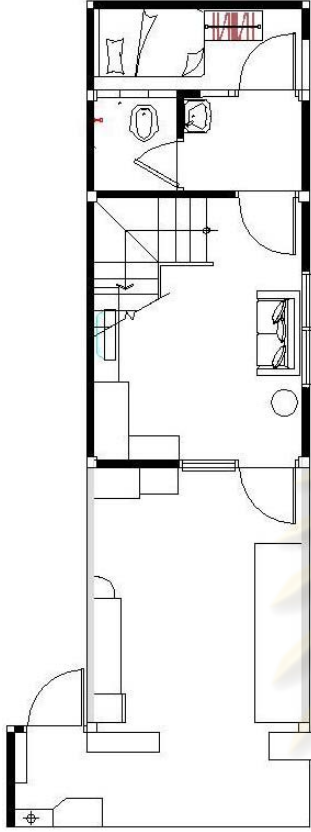
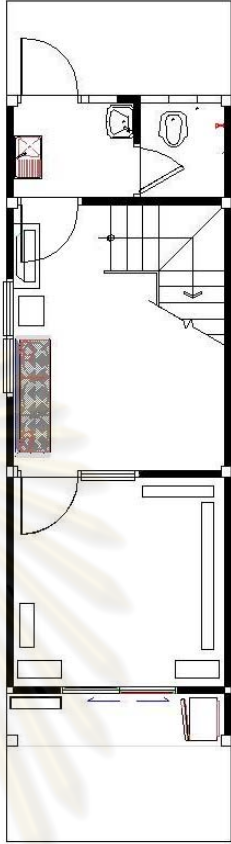
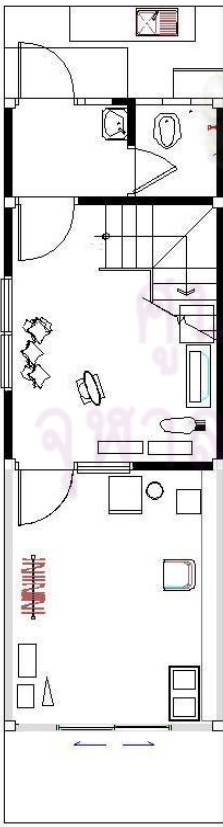
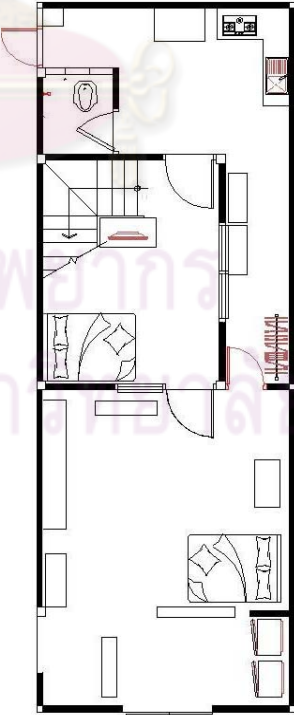
	ความเห็น เพียงพอ		ความเห็น ไม่เพียงพอ
	11.บ้านเลขที่ 33/408		13.บ้านเลขที่ 33/359
	จำนวน 7 คน		จำนวน 3 คน
	การครอบครอง ซ้ำ		การครอบครอง เช่า
	รายได้ 32,000 บาท		รายได้ 23,000 บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 2 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 3 ปี
	ตำแหน่ง ต้นซอยย่อย		ตำแหน่ง ต้นซอยย่อย
	การปรับเปลี่ยน ครั้ว		การปรับเปลี่ยนโถง-ครั้ว
	ความเห็น เพียงพอ		ความเห็น เพียงพอ
	16.บ้านเลขที่33/432		20.บ้านเลขที่33/345
	จำนวน 4 คน		จำนวน 5 คน
	การครอบครอง ซ้ำ		การครอบครอง เช่า
	รายได้		รายได้ 9,000 บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย		ระยะเวลาอยู่อาศัย 3 ปี
	ตำแหน่ง กลางซอยย่อย		ตำแหน่ง คอร์ทกลาง
	การปรับเปลี่ยนครั้ว,โถง		การปรับเปลี่ยนโถง,ครั้ว
	ความเห็น เพียงพอ		ความเห็น เพียงพอ

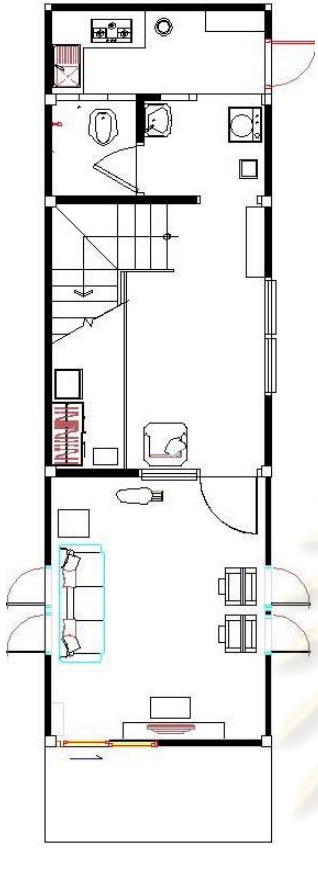
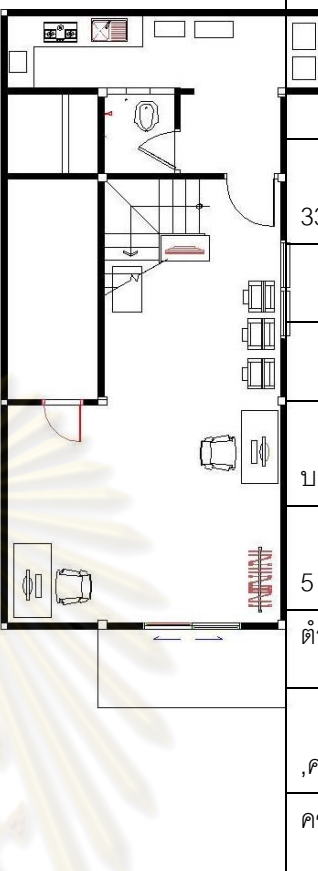
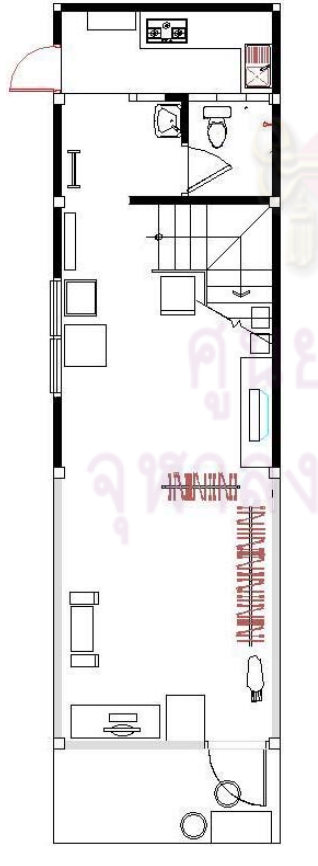
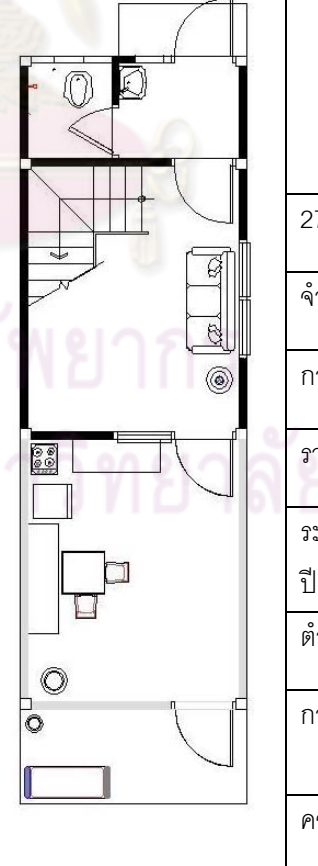
			
	23.บ้านเลขที่ 33/93		32.บ้านเลขที่ 33/73
	จำนวน 4 คน		จำนวน 3 คน
	การครอบครอง ชื้อ		การครอบครอง ชื้อ
	รายได้ 18,000 บาท		รายได้ 29,000 บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี
	ตำแหน่ง เมนหลัก		ตำแหน่ง เมนกลาง
	การปรับเปลี่ยน ครัว		การปรับเปลี่ยน โถง
	ความเห็น เพียงพอ		ความเห็น เพียงพอ

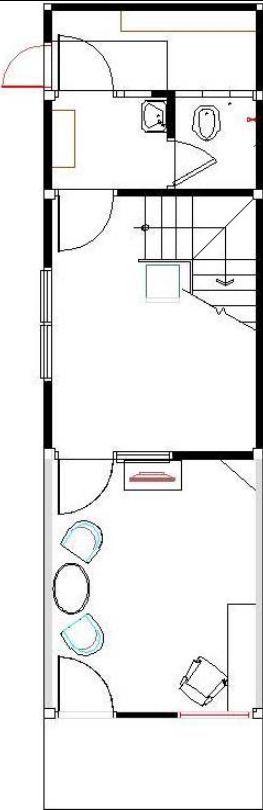
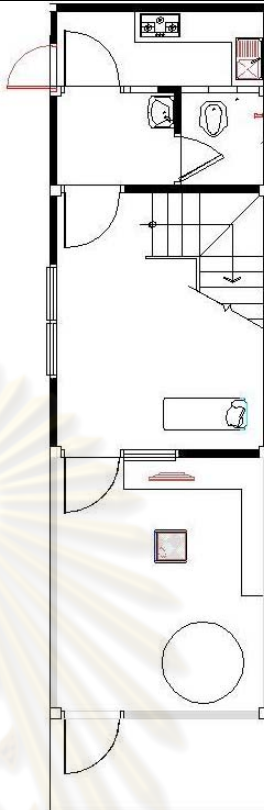
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 บ้านที่ต่อเติมเพื่อการค้า

บ้านที่ต่อเติมเพื่อการค้า

	<p>6.บ้านเลขที่ 33/145</p> <p>จำนวน 4 คน</p> <p>การครอบครอง ชื้อ</p> <p>รายได้ 35,000 บาท</p> <p>ระยะเวลาอยู่อาศัย 1 ปี</p> <p>ตำแหน่ง เมนกลาง</p> <p>การปรับเปลี่ยน โถง, ห้องน้ำ</p> <p>ความเห็น เพียงพอ</p>		<p>7.บ้านเลขที่ 33/424</p> <p>จำนวน 4 คน</p> <p>การครอบครอง ชื้อ</p> <p>รายได้ 38,000 บาท</p> <p>ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี</p> <p>ตำแหน่ง ดันซอยย่อย</p> <p>การปรับเปลี่ยน โถง</p> <p>ความเห็น เพียงพอ</p>
	<p>10.บ้านเลขที่33/410</p> <p>จำนวน 4 คน</p> <p>การครอบครอง ชื้อ</p> <p>รายได้ 18,000 บาท</p> <p>ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี</p> <p>ตำแหน่ง กลางซอยย่อย</p> <p>การปรับเปลี่ยน โถง</p> <p>ความเห็น เพียงพอ</p>		<p>12.บ้านเลขที่33/460</p> <p>จำนวน 4 คน</p> <p>การครอบครอง ชื้อ</p> <p>รายได้ 30,000 บาท</p> <p>ระยะเวลาอยู่อาศัย 3ปี</p> <p>ตำแหน่งกลางซอยย่อย</p> <p>การปรับเปลี่ยนโถง,ครัว</p> <p>ความเห็น เพียงพอ</p>

	14.บ้านเลขที่ 33/357		15.บ้านเลขที่ 33/435
	จำนวน 3 คน		จำนวน 3 คน
	การครอบครอง ซื้อม		การครอบครอง ซื้อม
	รายได้ 27,000 บาท		รายได้ 35,000 บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี
	ตำแหน่ง คอร์ทกลาง		ตำแหน่ง ทำยชอยยอย
	การปรับเปลี่ยน โถง ,ครัว		การปรับเปลี่ยน โถง ,ครัว
	ความเห็น เพียงพอ		ความเห็น เพียงพอ
	25.บ้านเลขที่ 33/18		27.บ้านเลขที่ 33/ 6
	จำนวน 3 คน		จำนวน 2 คน
	การครอบครอง ซื้อม		การครอบครอง เช่า
	รายได้ 22,000 บาท		รายได้ 13,500 บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 3 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 1 ปี
	ตำแหน่ง เมนหลัก		ตำแหน่ง เมนด้านหน้า
	การปรับเปลี่ยน โถง ,ครัว		การปรับเปลี่ยน โถง
	ความเห็น เพียงพอ		ความเห็น เพียงพอ

	28.บ้านเลขที่ 33/15		29.บ้านเลขที่ 33/299
	จำนวน 2 คน		จำนวน 3 คน
	การครอบครอง ชื้อ		การครอบครอง ชื้อ
	รายได้ 20,000 บาท		รายได้ 9,000 บาท
	ระยะเวลาอยู่อาศัย 1 ปี		ระยะเวลาอยู่อาศัย 5 ปี
	ตำแหน่ง เมนกลาง		ตำแหน่ง สุดซอยย่อย
การปรับเปลี่ยน โถง, ครัว	การปรับเปลี่ยน โถง, ครัว		
ความเห็น เพียงพอ	ความเห็น เพียงพอ		
	33.บ้านเลขที่ 33/58		
	จำนวน 4 คน		
	การครอบครอง ชื้อ		
	รายได้ 38,000 บาท		
	ระยะเวลาอยู่อาศัย		
	ตำแหน่ง เมนหน้า		
	การปรับเปลี่ยน โถง , ครัว		
ความเห็น เพียงพอ			

บ้านเลขที่.....

วันที่.....เวลา..... code.....

ตำแหน่งของบ้าน.....

แบบสัมภาษณ์

ประกอบการศึกษาการใช้พื้นที่ในบ้านเดี่ยวของโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 3

เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อ.....เบอร์โทรศัพท์.....

การครอบครอง.....ระยะอยู่อาศัย.....ปี รถยนต์.....คัน จอด

ที่.....

ประเภทที่พักอาศัย ใช้พักอาศัยอย่างเดียว ใช้พักอาศัยกึ่งพาณิชย์ ต่อเติม 1.แบบไม่ปิดล้อม 2. แบบปิดล้อม หลังจากซื้อมานานเท่าไร.....ปี

ลักษณะที่ต่อเติม.....

สาเหตุเพื่อ 1. ความปลอดภัย 2.ความสะดวก 3.มีสมาชิกเพิ่มขึ้น 4.ใช้ประกอบธุรกิจ

3.หาแบบที่ดูใจไม่ได้ 4.เปลี่ยนตามเพื่อนบ้าน 5.ให้เกิดแตกต่าง 6.แก้ปัญหาเพื่อนบ้าน

ปัญหา.....

 ไม่ต่อเติม สาเหตุ.....

ปัญหา.....

พื้นที่เพียงพอหรือไม่อย่างไร.....

อยากต่อเติมหรือไม่อย่างไร.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้อยู่

ชื่อ/เพศ	อายุ	สถานภาพ	อาชีพ	รายได้

รายจ่ายทั้งครอบครัว.....และรายจ่ายที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย.....

ปัญหาที่เกิดในการพักอาศัย.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการใช้พื้นที่ต่างๆ

กิจกรรมประจำวันของผู้อยู่อาศัย (การอยู่อาศัยแต่ละคนและการอยู่อาศัยรวมกันเป็นอย่างไร
เรียงลำดับ1-3)

.....
 .....
 .....
 -ท่านใช้พื้นที่นอนในพื้นที่ที่ไม่ใช่ห้องนอนหรือไม่ อย่างไร.....

สาเหตุ.....

.....
 .....
 .....
 -ท่านอาบน้ำที่บ้านรวมกันวันละกี่หน .....2 หน.....3 หน ..... 4 หน ..... มากกว่า 4 หน

กรณีที่ไม่ได้อาบน้ำในห้องน้ำ ท่านอาบน้ำที่ใด.....

การใช้ห้องน้ำมีความเพียงพอหรือไม่อย่างไร.....

หากไม่เพียงพอท่านมีวิธีแก้ไขอย่างไร.....

-ท่านรับแขกที่ใด.....

-ท่านเก็บของที่ใด.....

-ท่านทำงานที่ใด.....

ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในที่อยู่อาศัย.....

ปัญหาที่เกิดขึ้นภายนอกที่อยู่อาศัย.....

ความคิดเห็นต่อพื้นที่.....

ทัศนคติ ชอบ.....เพราะ.....

ไม่ชอบ.....เพราะ.....

ข้อเสนอแนะ.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

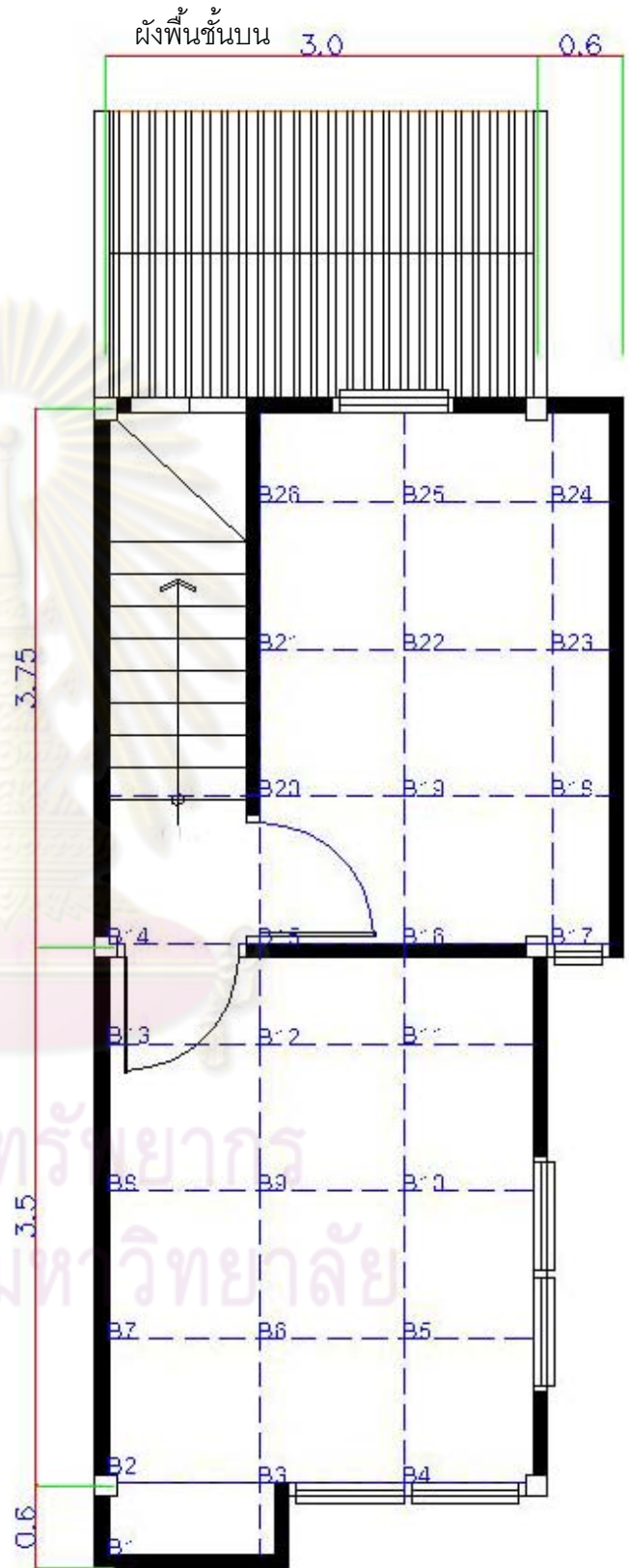
ส่วนที่ 3 แบบสำรวจการใช้พื้นที่ในบ้านเดี่ยวของ

บ้านเลขที่.....เจ้าของ.....

พื้นที่.....

แบบฉบับที่.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ส่วนที่ 3 แบบสำรวจการจัดวางผังในบ้านเดี่ยวของ

ด้าง

บ้านเลขที่.....เจ้าของ.....

พื้นที่.....

ผังพื้นที่ชั้นล่าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

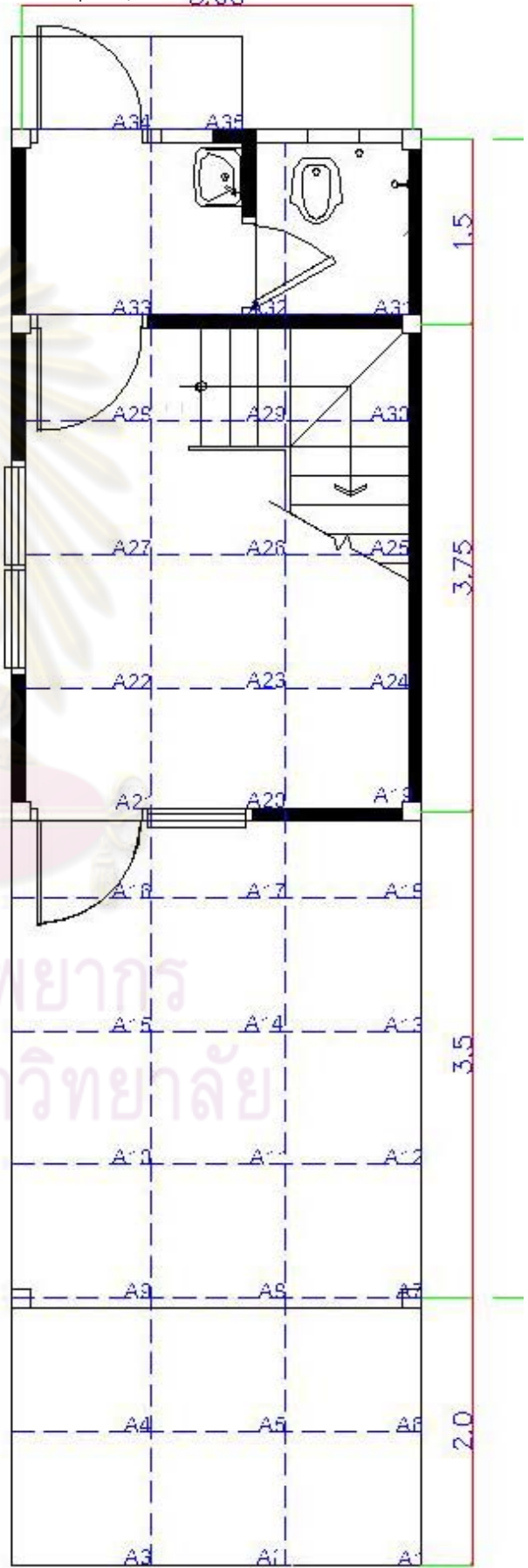
.....

.....

.....

.....

บริเวณนี้ท่านใช้ทำอะไร 1) วางเครื่องซักผ้า
 2) วางตู้เย็น 3) วางตู้กับข้าว 4) เป็นที่ซัก
 5) อื่นๆ ระบุ.....3:00

ศูนย์วิทยพัทยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 แบบสำรวจการใช้พื้นที่ในบ้านเดี่ยวของ

บ้านเลขที่.....เจ้าของ.....

พื้นที่.....

แบบฉบับที่.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

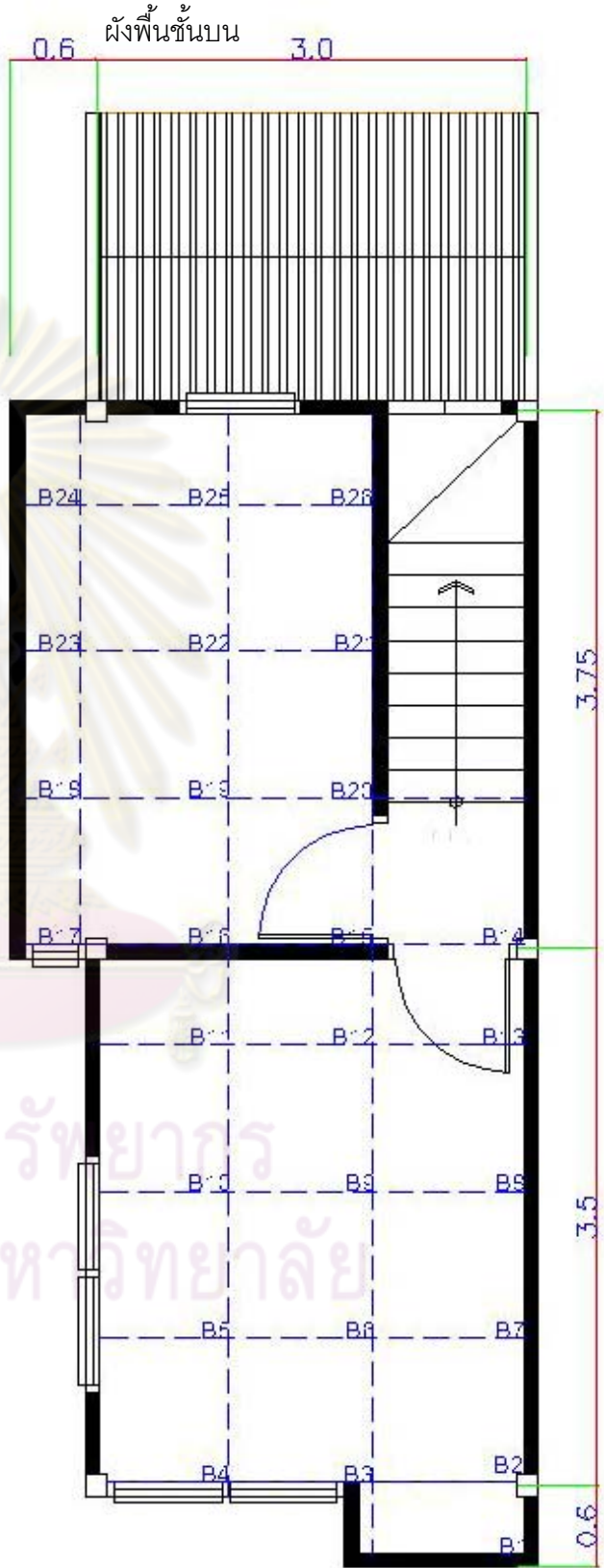
.....

.....

.....

.....

.....

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

- ชื่อ** : นางสาวปัญชลิษฐ์ แสงคง
- อาชีพ** : Interior Designer
- การศึกษา** : ปริญญาศิลปบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ1 สาขาวิชาการออกแบบ
ตกแต่งภายใน เกรดเฉลี่ย 3.58 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
ระหว่างปี 2543-2547
- ประวัติการทำงาน** : 1 กันยายน พ.ศ. 2547-2550
นิตยสาร Life and Home
ตำแหน่ง Interior writer
- ผลงานระหว่างศึกษา**
- 1.รางวัลชนะเลิศ ออกแบบHome Office ปี 2546 ของ
Interior Architecture and Interior Design Academic Council of
Thailand ในหัวข้อ “Sustainability, Environment and Aesthetics”
พร้อมพุดคุยเกี่ยวกับงานออกแบบออกกรายการGet Idea ทางช่อง
Nation Channel 2546
  - 2.เป็นนักศึกษาเรียนดีและรับทุนการศึกษาของคณะประจำปี 2546
- งานระหว่างการทำงาน**
- 1.เป็นแขกรับเชิญร่วมพุดคุยเกี่ยวกับการออกแบบทาวน์เฮาส์ในรายการ
บ้านนี้มีคำตอบ ออกอากาศทางช่อง11 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2550
  - 2.เป็นแขกรับเชิญร่วมเสวนาและให้ความรู้เกี่ยวกับการตกแต่งด้วยผ้า
ฝ้ายร่วมกับคุณสิริยากร และคุณภาณุเดช ในงาน”เรารักผ้าฝ้าย” 2549
- ณ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ